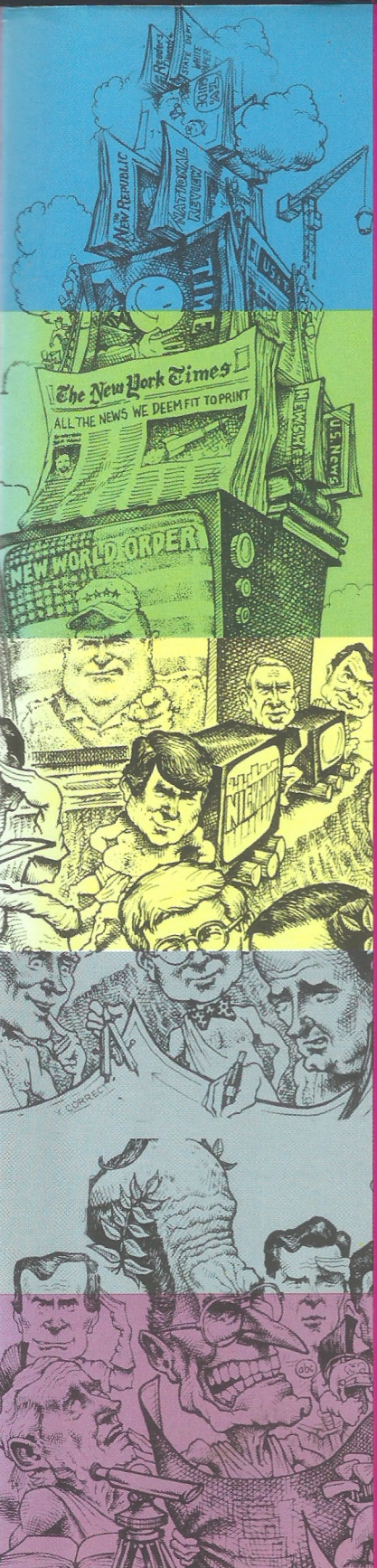

Chiviyazıları [nemesis kitaplığı]

Edward S. Herman
çizimler: Matt Wuerker

medyada ikiyüzlülük

PROPAGANDA ÇAĞINDA
HABERLERİ DEŞİFRE ETMEK
EK: ÇİFTE SÖYLEM SÖZLÜĞÜ

Chiviyazıları Yayınevi | Nemesis Kitaplığı

Nemesis: Gece Tanrıçası'nın kızı. Yaşadıkları ve yaptıkları uygulamalar sonucunda, cezanın adilâne kısmıyla ilgili olduğu kadar aynı zamanda da bir ödül Tanrıçası olarak bilinir. Bu yaklaşım Adalet'in dağıtıcısı ünvanını kazandırır Nemesis'e... Dünyada adaleti koruyan, haklıyı haksızdan ayırt eden bir ahlak Tanrıçası olarak da kabul edilir... Ölçüsüz hareket eden her kimse Tanrıların öfke veya kıskançlığını üstüne çeker ve Nemesis'in gazabına uğrar. Nemesis, eşyanın düzenini belirleyen ücretten çok, doğru ve hakkaniyetli olan bir paylaşım sisteminin de simgesidir, daha net bir deyimle doğru paylaşımın kendisidir. Ayrıca güzelliğiyle dillere destandır. Nemesis Kitaplığı ise "Nemesis"in anlatılan özelliğini, güzelliğini ve "eşyanın düzenini belirleyen ücretten çok, doğru ve hakkaniyetli olan bir paylaşım sistemini"n savunucusu ve kollayıcısı olmaya adaydır.

Nemesis Kitaplığı | Chiviyazıları Yayınevi

- **İdeolojilerin Sonu Mu?** ● Ufuk Uras
- **İmparatorluk Startejileri ve Ortadoğu** ● B.Waylet - E. Jackh
- **Medyanın Kamuoyu İmalatı** ● Chomsky - Herman - Peterson
- **Yeni Muhafazakârlar (Neo-Cons)** ● Ed. Merdan Yanardağ
- **Amerikan İmparatorluğunun Yeniden İnşası** ● T. Donnelly
- **Marx'tan Sonra** ● Michel Foucault
- **Şeylerin Tarihi** ● Ed. Özcan Sapan

Medyada İkiyüzlülük

Propaganda Çağında Haberleri Deşifre Etmek
Ek: Çiftesöylem Sözlüğü

Edward S. Herman

Çizimler
Matt Wuerker

Türkçesi
Nur Nirven

Chiviyazıları

Kitabın Özgün Adı
Beyond Hypocrisy

Yazar
Edward S. Herman
Çizimler
Matt Wuerker

İngilizceden Çeviren
Nur Nirven

Teknik Düzenleme
Grandis İletişim
Seri / Sıra No
Chiviyazıları: 182 / Nemesis Kitaplığı: 8
ISBN
975-8663-85-2
Adres
Sakız Sk. Parkpalas Apt. No:
12 A /3 Kadıköy - İstanbul
Faks: 0216 414 49 64
E-posta: bilgi@chiviyazilari.com
www.chiviyazilari.com

Copyright
Edward S. Herman - Matt Wuerker © 2004
Chiviyazıları Yayınevi © 2004

Kapak ve Tasarım
Özcan Sapan
Baskı/Tarih
Birinci Basım Ekim 2004
Baskı
Berdan Matbaacılık
Davutpaşa Güven Sn. St. C Blok No: 215 Topkapı/İstanbul
Tel: 0212 613 12 11

Nemesis Kitaplığı

Medyada İkiyüzlülük

Propaganda Çağında Haberleri Deşifre Etmek
Ek: Çiftesöylem Sözlüğü

Edward S. Herman

Çizimler
Matt Wuerker

Türkçesi
Nur Nirven

Chiviyazıları

İçindekiler

Medya Gerçeği Gerçeğe Karşı 9
Önsöz 23

İkiyüzlülğün Ötesi (Medyada İkiyüzlülük)

1. Bilginin Özgür Olmayan Akışı 39
2. Silah Kültürü 59
3. Dünyada ve Yıldızlarda Gezegenler ... 87
4. İran Körfezi'ndeki Silahsız Saldırıyı ... 119
5. Yurtiçindeki Demokrasi Bunalımı 161
6. Boş İşlere Karşı ve Yatırımlar İçin 187
Sonsöz: Tarihin Sonu mu? 229

Çiftesöylem Sözlüğü 241

Kitap Notları 361
Çiftesöylem Sözlüğü Notları 395

Medya Gerçeği Gerçeğe Karşı*

Ragıp Duran

KÖRFEZ SAVAŞI'NI 1991'DE EVLERİMİZDE TELEVİZYON ekranlarından naklen izledik. Tansu Çiller iktidara geldiği zaman, neredeyse bütün basın onu 'Avrupalı', 'modern' ve 'kadın' olduğu için çok övdü. Gazete, radyo ve televizyon haberlerine göre, 13 yıldır Güneydoğu'da "Mehmetçik, bölücü teröristlere ağır darbeler indiriyor". Ne zaman yeni bir hükümet işbaşına gelse ya da Maliye Bakanı değişse, "Yıl sonuna kadar enflasyonu yüzde 60'a düşüreceğiz" türünden açıklamaları okuyor ve izliyoruz medyada. Her sezon açılışında Fenerbahçe, "Şampiyonluğun en kuvvetli adayı".

Siyasetten spora, ekonomiden kültüre kadar toplum hayatının çeşitli alanlarındaki gelişmeleri medya (aracı, ortadaki) sayesinde öğreniyoruz ya da öğrendiğimizi sanıyoruz. Çünkü

---

* Yazı daha önce Virgül dergisinin Ekim 1997 tarihli 1. sayısında yayınlanmıştır.

yukarıdaki örnekleri izleyecek olursak, CNN'de izlediğimiz Körfez Savaşı ile Irak hükümetinin anlattığı Körfez Savaşı arasında en az 400 bin Iraklı ölü farkı var. Çiller'i öven medya, Refahyol iktidarının son döneminde 'Avrupalı modern kadın'ı yerin dibine batırdı. Mehmetçik, 'bölücü teröristlere' nedense bir türlü nihai darbeyi vuramadı. Enflasyon hâlâ yüzde yüzlere yaklaşıyor ve Fenerbahçe yine şampiyon olamadı.

Bu global çağda çok yerel kalmamak gerektiği için, aslında uluslararası alandan örnekler de vermek gerekir. ABD, İngiltere ve Fransa'da da insanlar, gerçeği, medya aracılığı ile olduğu gibi bütün çıplaklığı ile öğrenemiyorlar. Demokrasisi gelişmiş Batı ülkelerinde de 'toplumun gerçeği' ile 'medyanın gerçeği' arasında kimi zaman önemli farklar oluyor. Ancak Batı ülkelerinde, Türkiye'ye oranla ciddi ve kurumsal medya eleştirileri, hem teorikakademik alanda hem de pratikte daha gelişmiş durumda. Üstelik orada, iki 'gerçek' arasındaki farklılık bizde olduğu kadar büyük değil. Medya meslek ahlâk kuralları Batı'da, bize oranla daha sıkı uygulanıp denetleniyor ve belki de en önemli fark, Batı kamuoyunun medya/kültür/eğitim bilinci, bizimkine oranla daha yüksek. Durum böyle olmasına rağmen, Batılı teorisyen ve pratisyenler en yaygın deyimiyle 'désinformation' (haber çarpıtma) ve 'misinformation' (haber gizleme) teknikleri üzerinde önemli çalışmalar yapıyorlar. Çünkü medyanın, toplum gerçeği yerine kendi gerçeğini ikame etmesinin en önemli iki tekniği 'désinformation' ve 'misinformation'. Ayrıca sorun basit bir bilgilenme sorununun çok ötesinde. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunamadığı gibi, yanlış bilgi ile yanlış fikir sahibi olunca da, siyasi, ideolojik ve kültürel tavırlarımız da kaçınılmaz olarak yanlış ya da bilgi kaynağının istediği şekilde oluşuyor. Demokratik düzenlerde yurttaşların en önemli insan haklarından biri olan kısıntısız haber

alma özgürlüğü artık yasalara girdi ama, uygulamada henüz çok gerilerdeyiz...

Medya ideolojisi, medya organlarının mülkiyeti, tekelleşme, medya/devlet, medya/holding ilişkileri de kaçınılmaz olarak yanılsamacı iki tekniğin daha rahat, daha güvenli ortamlarda kullanımını sağlıyor. Yine de medyanın gerçeği tahrif ederken kullandığı yöntem ve tekniklerin okurlar, televizyon izleyicileri ve radyo dinleyicileri tarafından ayrıntılı bir şekilde bilinmesi son derece önemli. Çünkü bugün amaç, medyanın saldırısına maruz kalan kamuoyunun eline ve aklına bir dizi savunma aracı verebilmek. Onun nasıl işlediğini, çalıştığını bilmeden rakibe karşı mücadele etmek olanaksızdır çünkü.

Öncü Chomsky

Bu alanda çalışma yapan, kitap yazan uzmanlar çeşitli ufuklardan geliyor. Medyanın toplum, insan, dil, siyaset, bilinç ve ideoloji ile olan ilişki ve etkilerini bugüne kadar en ayrıntılı bir şekilde irdelemiş ve sergilemiş olanlardan biri de Amerikalı semiyolog Noam Chomsky'dir. (Chomsky'nin Türkçeye çevrilen kitapları şunlar: *Medya Gerçeği* ve *Medya Denetimi* (Tümzamanlar Yayıncılık); *ABD Terörü, Modern Çağda Entelektüellerin Rolü ve Demokrasi-Gerçek ve Hayal* (Pınar Yayınları); *Chomsky ile Konuşmalar* ile *Düşük Yoğunluklu Demokrasi*'de bir makale (Alan Yayınları). Ayrıca, Chomsky'nin *Letters From Lexington-Reflections on Propaganda* başlıklı İngilizce kitabı (AK Press, Edinburgh), propaganda ve haber ilişkilerini irdeliyor. Chomsky, Vietnam Savaşı'nın başından bu yana benimsediği barışçı ve devrimci (aslında pasifist-anarşist) tutumunun yanı sıra, akademik alandaki olağanüstü başarılarını, yaklaşık 20 yıldır tamamen medya ideolojisi ve uygulama-

sı üzerine yoğunlaştırmış durumda.

Medya ve gerçeğin tahrifatı konulu kitaplara baktığımızda, yazarların ya akademik dünyadan ya da gazetecilik mesleğinden geldiklerini görüyoruz. Akademik dünyada başı, iletişimbilimciler, siyasetbilimciler, toplumbilimciler ve psikologlar çekiyor. Gazetecilerin kitapları ise genellikle emekliliğe yaklaşmış olanların kaleminden çıkan kimi zaman anı, kimi zaman bir hesap verme ya da döküm yapma şeklinde. Akademisyen olsun, gazeteci olsun Anglo-Saksonlar, gerek nitelik gerekse nicelik açısından Frenklere oranla daha başarılı. İngilizcenin dünya dili olmasının yanı sıra, özellikle ABD'de dev medya gruplarının 'désinformation' ve 'missinformation' alanında son derece geliştirilmiş teknikler kullanması, bu yöntemlerin muhaliflerini de teşvik ediyor. ABD'nin dev medya kuruluşları bile bu akıma ayak uydurmak zorunda kalıp, kendi örneklerini konu dışı bırakarak, gerçeğin tahrifatı üzerine yayın yapabiliyor. [Örnek olarak, *MediaCritic* dergisi (New Jersey) ünlü Forbes Holding tarafından yayınlanıyor. Keza, *Medya Studies Journal*, ABD'nin en büyük medya devlerinden biri olan Gannett tarafından yayınlanıyor. Chomsky, Herman, Said'in de yazı kurulu üyesi olarak görev aldığı *LOOT*'un (*Lies of Our Times*) kapanmasından sonra meraklılara, ABD'de *Z Magazine* (Radikal solcu) ile yarı akademik yarı mesleki iki dergiyi, *CJR* (*Columbia Journalism Review*) ve *AJK*'ı (*American Journalism Review*) önerebiliriz.]

Fransa'da yayınlanan çalışmalar, mesleki ya da akademik kökenli olmasına rağmen, söylem tahlili, zamansal ve mekânsal kıyaslamalar türünden vaka araştırmaları niteliğinde. (Alain Woodrow'un yeni kitabı *Les Médias, Quatriéme Pouvoir ou cinquiéme colonne?*, Editions du Félin. Ayrıca Andreas Freund'ün *Journalisme et Mesinformation*, La Pensée Sauvage;

Gerard De Selys'in yönetiminde yayınlanan *Mediamensonges* dosyası, *EPO* ile *Les Manipulations de l'image et du son*, Hachette-Fondation pour les Etudes de Défense.)

İki Fransız, Yalanı ve Yalan Haberciliği Çözüyor

Ancak psikoloji profesörü Guy Durandin'in *L'information, la Désinfarmation el la Réalité* (Haber, Haber Çarpıtma ve Gerçek) başlıklı çalışması, özellikle tarihi örneklerle çok iyi beslenmiş olmasına rağmen yine de, sıradan bir vaka araştırmaları derlemesi olarak ele alınamaz. Son yirmi yıl içinde Les fondements du mensonge, 1972 Flammarion (Yalanın Temelleri), *De la difficulte a mentir*, 1977 Editions Nauwelaerts (Yalan Söylemenin Güçlükleri) ve *Les mensonges en propagande et en publicité*, 1982 PUF (Propagandada ve Reklamda Yalan) başlıklı kitapları kaleme alan Prof. Durandin, 1993 yazında yayınlanan son kitabında 'désinformation'u ayrıntılı bir şekilde irdeliyor. İkinci Dünya Savaşı yıllarında delikanlılığını yaşadığını hatırlatan profesör, tüm çalışması boyunca en çok SSCB'den örnekler verirken, Nazi Almanyasını da unutmuyor. Ancak genel siyasal-ideolojik tercihleri nedeniyle olsa gerek, kapitalist batı dünyasından haber çarpıtma ve haber gizleme örneklerine pek rastlanmıyor kitapta. Bu nedenle Durandin, tek başına değil, Chomsky'le birlikte okunması gereken bir araştırmacı.

Bir 'yalan' uzmanının kitabında kaçınılmaz olarak yalanın amacı, değeri, içeriği, sonuçları konusunda, son derece sade bir dille kaleme alınmış, güncel yaşamdan basit örneklerle didaktik bir üslup içinde bilgiler ediniyoruz. Fransız profesör, 'désinformation'u, propaganda, kara propaganda, reklam, yanlış bilgi bombardımanı, yıkıcılık ve psikolojik savaş yöntemlerine kıyasla da betimleyerek bu terimlere açıklık getiriyor. Duran-

din, 296 sayfalık kitabının ikinci bölümünde kitle iletişim araçlarının yanı sıra, kamuoyu araştırmaları, özel bilgi mektupları, reklam, propaganda, söylenti ve sızdırmalar ile imza kampanyaları gibi araçlarda, bilgi ve gerçeğin tahrifatının nasıl yapıldığını, her mecranın özgünlüğüne göre irdeliyor. Sonuç olarak Durandin'in çalışması, muhafazakâr, anti-sovyetik biraz da antinazi bir akademisyenin, haber çarpıtma teknikleri konusundaki başarılı bir teşhir operasyonu olarak nitelenebilir.

Bu yazının ikinci Fransız konuğu Alain Woodrow, *Le Monde* gazetesinin medya/iletişim uzmanı. Kitabının başlığı içeriğini yeteri kadar açıklıyor: *Information Manipulation* (Enformasyon Manüplasyon) Zaten Woodrow'un kitabı 'Désinformation' bölümüyle başlıyor. Daha önce de Le Monde'un 'Din işleri' sayfasını yönetmiş olan Fransız gazeteci, TianAnMen, Temeşvar, Berlin Duvarı ve kaçınılmaz olarak Körfez Savaşı örneklerinden yola çıkarak, medyanın kamuoyuna, çıplak gözle görülen gerçeği, hangi siyasal ve ideolojik dürtülerle ve ne tür tekniklerle, tahrif ederek yansıttığını çözmeye çalışıyor. Fransız basını ile Amerikan basınını, haber metinlerine dayanarak kıyaslayan yazar, meseleye biraz daha geniş bir açıdan bakarak, haberin manipülasyonu nedeniyle, 'Dördüncü Güç'ün demokrasiye verdiği zararları da tahlil ediyor. Woodrow'un 'Nesnellik yoktur' başlıklı son bölümünün ardından çeşitli ülkelerde geçerli olan etik kodlarından örnekler veriliyor. Fransız gazeteci bu çürüme ve yozlaşmaya karşı önlem olarak da izleyicilerin örgütlenmesini öneriyor. Hem de izleyici, dinleyici ve okur derneklerinin adreslerini kitabına ekleyerek bunu somutlaştırıyor. Woodrow'un uluslararası alanda verdiği örnekler Türkiye medyasının da yabancısı değil. Ancak kitapta Fransız medyasından verilen örnekler, Türk medyasındaki örneklerle kıyaslandığında, 'devede kulak', en français dans le texte!

Panzehir: İlk Defa Bir Etik Sözlüğü

Beş kitaplık kısa gezintimizde, Okyanus'u aşmadan önce Londra'ya uğruyoruz. Rasyonel mantık, tüm düzensizliklerin ve aksaklıkların kural ve ilke yoksunluğundan kaynaklandığına inanır. Kural, ilke ve hatta tanımların evrensel bir şekilde kabul görmesi, üstelik de teorisyen ve uygulamacıların bu kural-ilke-tanım üçleme zincirini gönüllü ve bilinçli bir şekilde benimsemeleri için bunların kaleme alınması gerekir. BBC'nin eski yöneticilerinden John Wilson, *Understanding Journalism* (Gazeteciliği Anlamak) başlığı altında, tam tamına 291 medya deyimini içeren bir sözlük yazmış. İngiltere'deki radyo ve televizyon kurumlarının nasıl işlediği ve nasıl yönetildiğine dair önbilgilerden sonra on bölümde 'Yazılışleri değerlendirmesi', 'Sorunlu konular', 'Özel durumlar', 'Tartışmalı uygulamalar', 'Politikacılar', 'Devlet çıkarları', 'Kamuoyu', 'Toplumsal değerler', 'Bölgesel değerler' ve 'Yasalar' altbaşlıklarıyla 291 sözcüğün ayrıntılı teorik ve işlevsel tanımını veriyor. 'Nesnellik', 'İnandırıcılık', 'Güvenirlik', 'Haber bağımsızlığı', 'Gizli haber kaynakları', 'Bombalamalar', 'Hayvan dostlarının faaliyetleri', 'Paramiliter güçler', 'Telefonla dinleyici katılımı', 'İstatistikler', 'Cinsel saldırılar', 'Terörizm', 'Lobi gazeteciliği' (Türkiye için ilginç!), 'Irkçılık', 'Azınlıklar', 'Özür dileme', 'Tekzip ve cevap hakkı', 'Ulusal güvenlik', 'Savaş', 'Basın özgürlüğü', 'Cinsel aynmcılık' ve 'Hakaret' gibi, habercilik mesleğinde her gün karşılaşılan konuların her biri 2-4 sayfalık ansiklopedi makalesi biçeminde aktarılmış. Tanımların bir kısmı 'çok İngiliz' olmasına rağmen, geneli evrensel ve Türk medyacılarının okuyup da inanamayacakları kadar yeni, ilginç hatta onların deyimiyle garip!

Wilson aslında, mesleğin neredeyse tüm alanlarını kaplayan bir etik sözlüğü kaleme almış. Batı'daki tüm büyük med-

ya kurumlarında bulunan ve kısaca 'İncil' olarak adlandırılan bir tür 'Manifesto' ya da 'Günlük ve Genel Çalışma Rehberi', aslında her yayıncılık kurumunun ihtiyaç ve politikalarına göre, kurum çalışanları tarafından zaman içinde hazırlanması gereken bir başvuru kitabı. Wilson'un kitabı, ilk iki kitapta anlatılan désinformation ve misinformation'a karşı en etkili ilke, kural ve tanımları içeriyor. Böyle bir kitabı da ancak BBC'de yıllarca 'Yazıişleri Politikaları' bölümünü yönetmiş deneyimli ve duyarlı bir yayıncı yazabilir.

Haberleri Çaldılar, O Zaman Alay Edelim

35 yılını mesleğe vermiş Amerikalı gazeteci Mort Rosenblum'un kitabının başlığı *Who stole the news?* (Kim çalıyor bu haberleri?). Rosenblum, Amerika'da dış haberlerin neden ve nasıl tahrif edildiğini anlatıyor. Associated Press haber ajansının Avrupa bürosunda görevli olan bu tecrübeli gazeteci, yaklaşık 30 yıldır dünyanın neresinde bir savaş patlasa oraya gitmiş. Altı kez de Pulitzer Ödülü'ne aday gösterilmiş. Eski Kıta'nın düşünce ve ideolojisini kavrayıp bunu Amerikan pragmatizmi ile birleştiren yazar, bizzat tanık olduğu olayların izlenme ve aktarımını (coverage) yansıttıktan sonra, kaleme aldığı haber ajansı metinlerinin dünyanın çeşitli radyo, televizyon ve gazetelerinde ne hale çevrildiğini de somut örneklerle yazıyor. Amerikan kamuoyunun dış politika konusundaki cehaletinin nedenlerini araştıran yazar, dış ülkelerde gerek yerel gerekse Amerikan yetkilileri ile olan haber ilişkilerini bir roman üslubuyla anlatırken, haber tahrifatı ve haber gizlemenin insanî boyutunu da sergiliyor. Rosenblum bir anlamda gazeteciliğin gazeteciliğini yaparken, Somali'den Malezya'ya, Körfez Savaşı'ndan Sudan'a, Nikaragua'dan El Salvador'a dünyanın ça-

tışmalı bölgelerindeki yerel ve uluslararası gazetecilerin çalışmalarını betimliyor. Hem saha çalışmasını hem de yazdıklarının sonuçlarını. Sansürün, olay yerindeki baskıların son derece canlı anlatımını içeren kitap, okurların gerçek haberlere ulaşabilmeleri için bazı ipuçları da içeriyor. Çapraz okumalardan, haber metnindeki eksiklikleri bulmaya kadar bir dizi entelektüel egzersiz öneriyor Rosenblum. Kitap, son zamanlarda yazılmış en çok 'insider information' (içeriden bilgi) içeren kitap olarak anılıyor (özellikle muhabirlere tavsiye edilir). Ancak, kitap belki de aşırı somut ve heyecanlı olduğu için, genel olarak sansür, désinformation ve misinformation mekanizmalarının köken ve nedenleri üzerinde pek durmuyor. Ancak verdiği bütün örnekler, özellikle Amerikan basınının bu yöntemleri ne kadar sık kullandığının bir kanıtı.

Son kitap, Chomsky'nin bir kitapdaşının çalışması, *İnsan Haklarının Ekonomi Politiği* başlıklı iki ciltlik çalışmayı Chomsky'le birlikte hazırlayan Edward S. Herman aslında bir iktisat profesörü. ABD'nin radikal yayıncılık kooperatifi South End Press tarafından yayınlanan *Beyond Hypocrisy* (İkiyüzlülüğün Ötesi) başlıklı kitap. 'Propaganda Çağında Haberleri Deşifre Etmek' altbaşlığını taşıyor. Kitabın ikinci bölümü ise 'Çiftesöylem Sözlüğü'. Karikatürist Matt Wuerker'in çizgileriyle, resmi dil ile gerçek dil ya da medya dili ile gerçek dil arasındaki tanım ve betim farklılıkları ironik bir dille aktarılıyor.

Herman, deyim yerindeyse gerçek anlamda bir maske düşürücü. Sadece dil düzeyinde değil, haber içeriği ve haber perspektifi alanlarında da ABD tipi medyanın savaş, rıza üretme, üstünlük kompleksi yaratma yolundaki mekanizmalarını, kuruluş, işleme ve sonuçlarıyla birlikte teşhir ediyor. Haber akışında güney/kuzey dengesizliğinden, Körfez Savaşı'nda uluslararası kuralların çiğnenmesine, ABD içindeki demokrasi krizinden, Washing-

ton'un gerici yönetimlere verdiği desteğe kadar bir dizi önemli sorunun medya tarafından neden ve nasıl tahrif edildiğini ya da gizlendiğini anlatıyor Herman. Sözlük bölümünde ise uluslararası alanda ve medya dünyasında sık kullanılan sözcük ve deyimlerin gerçek anlamları veriliyor. Birkaç örnek: Sorgulama/İşkence; Bağımsız/Yeni Dünya Düzeni/Vergiler/Şiddet/Irk Ayrımı.

Sonuç olarak Körfez Savaşı'ndan bu yana, ABD, İngiltere ve Fransa'da bağımsız akademisyenler ya da gazeteciler tarafından kaleme alınan sözkonusu beş kitapta benzer bir yaklaşım, yapı hatta çıkarsamalar var. Toplumun gerçeğini toplumа yansıtmakla görevli olan medya, bu gerçeğin kendi çıkarlarıyla çelişmesi nedeniyle, bu aktarıcılık görevini terkedip, yeni bir 'gerçek' yaratıyor. Bu yaratım, ya mevcut gerçeğin tahrifi ya da gizlenmesi ile gerçekleştiği gibi, yepyeni bir sanal gerçek yaratıp, güçlü kitlesel iletişim araçlarıyla bu kasıtlı yanlış bilgiyi kamuoyuna sunmak da mümkün. Çeşitli yazarlar bu duruma çare olarak değişik öneriler getiriyorlar. En muhafazakârları, yeni yasaların çıkarılmasını, yasaların daha sıkı bir şekilde uygulanmasını önerirken, medya polisi kurulmasını isteyenler bile var. Sol ya da liberal cenahın yazarları ise, okur denetimi ile gazetecilerin ahlâk ve bilincine daha fazla önem veriyor. Radikaller yeni medyaların, halkın ya da mülksüzlerin medyasının, tamamen farklı ilke, kural ve tanımlarla çalışacak bir medyanın yaratılmasının teorik temellerini atıyorlar.

Türkiye'deki medya devleri henüz Batılı refiklerinin ulaştığı désinformation/misinformation teknik ve yeteneğine ulaşmadığı için henüz 'kör gözüm parmağına' yöntemleriyle, bağımlı oldukları çıkar odaklarının siyaset ve ideolojilerini şırıngalama aşamasındalar. Türkiye'deki medya muhatapları ile akademisyen ve gazetecilerde ise, genel olarak anti-medya bilinç ve

vicdanın seviyesi nedeniyle, tahrifatçılığa ve haber gizlemeye karşı önlemler henüz emekleme aşamasında. (Türkiye'de haber çarpıtma, haber gizleme konusuna da değinen kitaplar arasında, çeviri olanları bir kenara bırakırsak, telif eserler arasından dikkate değer birkaç örnek var.)

Batı'da kamuoyunun doğru aydınlatılıp bilgilendirilmesi için mücadele edenler, en kötü ihtimalle işlerinden olabiliyorlar, ancak ödül alıp üniversite anfilerinde konferanslar verenler de var. Türkiye'de ise mevcut uygulamada, ülkenin özgün(!) koşulları nedeniyle gazetecilere kurşun, akademisyenlere de hapis cezaları reva görülüyor.

Şu anki düşman, her zaman mutlak kötülük olarak gösterildi ve bu da, onunla geçmişte ya da gelecekte görüş birliğine varmanın hiçbir şekilde mümkün olmadığı sonucuna yol açtı... Winston Smith, Oceania'nın Eurasia ile ittifak halinde olduğunu sadece dört yıl önce öğrendi. Ama bu bilgi nereden çıktı? Bu, çok basitti. Sadece, kendi belleğinize karşı, sonu bir türlü gelmeyen zafer dizilerine gereksinme vardı... Buna, "gerçeğin kontrolü" dendi; Yeni Söylem'de ise "çifte düşünce".

George Orwell, 1984

Önsöz

Çiftesöylemin Kökenleri

Bu kitabın konusu çiftesöylem. Sözcüklerin, üstü örtülü olarak yeniden tanımlanarak yanlış kullanılması, "havlayan" ve "mırıldayan" sözcüklerin seçilip kullanılması ve diğer sözlü yönlendirme biçimleri. Reklamcılık, halkla ilişkiler ve haber yönetiminin giderek profesyonelleştiği, ticaret ve siyasette bu hizmetlere acil talebin giderek arttığı bir dünyada bu kullanımlar dilin ayrılmaz birer parçası. İş dünyasında çiftesöylemin gelişmesi, birbirinden farkı olmayan malları, şayet kesinkes zararlı değilse, olağanüstü değerli diye satma iddiasının yanı sıra pazarın baskılarının artmasından da kaynaklanır. Siyaset dünyasında mal pazarlama ilkeleri, gerçek bir demokrasinin bilgilendirici özüne ve gerekliliklerine duyulan zorunluluk duygusunun tümüyle yerine geçen ticari taktik ve stratejilerle[1] politikacıların ambalajlanmasını ve satılmasını da kapsamıştır.[2]

Seçkinlerin amaçları ve uygulamalarıyla onların altındaki halkın gereksinmeleri ve çıkarları arasındaki büyük, aslında giderek genişleyen uçurum da çiftesöylemin sürekli kullanılmasını ve arındırılmasını gerektirir. 1960'ların sonundan günümüze verimliliğin yavaş artması ve uluslararası rekabetin yoğunlaşması sonucu olarak şirket kârları üzerindeki baskı, şirket topluluğunu II. Dünya Savaşı sonrasının emekle ilişkili toplumsal uyumundan vazgeçmeye, ücretleri, çalışma koşullarını, sendikalaşmayı ve çalışanlara hükümet yardımını eski düzeyine indirmeye götürdü. Politikanın ve medyanın sağa kayması, bu süre içinde de şirketin çalışan sınıf ve sosyal ücrete ulusal politika düzeyinde yaptığı saldırının yüceltildiği Reagan ve Bush'un başkanlık dönemleri, şirkete bu karşı devriminde yandaş oldu. Bu nedenle, ABD'de çalışanların gerçek saat ücretinin 1991 yılında 1973'tekinden daha az ve ekonomik açıdan güvencesizliğin de bölgesel ve sürekli olması şaşırtıcı değildir. Aynı zamanda üst sınıflarla dayanışmaya girilmiş, federal vergilerin yapısı ve harcamalar onların daha da lehine olarak değiştirilmiştir.

Geçen 25 yıl içinde harekete geçmenin ve eylemciliğin artan nedenleri, seçkinlerle kitlelerin amaçları ve perspektifleri arasındaki derinleşen uçuruma dikkati çekerek seçkinlerin çıkarlarını da tehdit etmiştir. Bilenen bu bilinç, yerleşmiş düzenin sözcülerinin "demokrasi krizi"* olarak söz ettiklerini doğurarak halkın hükümete katılma çabalarını güdülemiştir.

İlk yıllarından bu yana, ülkenin liderleri kitlelerden gelen bu "tehdit"i bekliyor ve ondan korkuyorlardı. Onlar, kendilerini "doğal liderler"; mülkiyet sahibi olmayan kitleleri ise hükümete katılmaları uygun olmayan, kontrol sorunu yaratan

düzensiz kalabalık olarak görüyorlardı. James Madison, Federalist Paper'ın 10. sayısında, toplum (yani, mülkiyetin sağladığı çıkarlar) ile çoğunluğun "süregiden çıkarları" arasındaki farka ve çoğunluğun, zenginlik ve gelirin yeniden dağılımı için oy kullanma olasılığına işaret ediyordu. Madison'a, ülkenin büyüklüğü ve nüfusun parçalanmışlığı cesaret veriyordu. Bunların, doğal liderlere, çoğunluğun çıkarlarının ve isteklerinin gerçekleşmesini önleme olanağı vermesini bekliyordu.

Seçkinlerin egemenliğindeki basın da, süregiden çıkarların korunmasına hizmet edecekti. Gerçi 1822'de daha da yaşlanan, belki de daha demokratik eğilimde olan Madison'un, "Halk konusunda bilgisi ya da bunu sağlayacak bir aracı olmayan bir halk hükümeti; ya bir farsın ya bir trajedinin ya da belki her ikisinin de giriş bölümüdür"[3] diye yazması çok tuhaftı. Fars ile trajedi, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde yeni yükseltiler kazanıyordu. Bu dönemde "süregiden çıkarların" sözcüleri, kaygılandıkları kendi "ulusal güvenlik*"lerini, dünyanın (ve uzay boşluğunun) en uzak erimlerinde aramak için kitleleri "cehennem korkusu"ndan[4] arındırma ihtiyacı duyuyorlardı.

George Orwell, *"Siyaset ve İngiliz Dili"* adlı denemesinde siyaset dilinin savunulamayan bir gerçeği saptırmaya yaradığını gözlemliyordu:[5] "Zamanımızda, siyasal söylem ve yazı büyük ölçüde, savunulmazın savunulması... Böylece, si-

* Yıldız işareti, sözcüğün veya cümleciğin ya da onun başka bir biçiminin kitabın sonundaki Sözlük'te yer aldığı anlamına gelmektedir. Sözcük metinde ilk kez yer aldığında, daha sonra da, kullanılmasının çifte söylem yanı özel biçimde söz etmeye değer olduğunda yıldız işaretine yer verilmektedir.

yasal dil genellikle sert bir ifadeyi yumuşatma sanatını, iddiaları soru sorarak kanıtlanmış varsaymayı ve iyiden iyiye gölgelenmiş belirsizliği içermelidir... İçten olmamak, anlaşılır dilin en büyük düşmanıdır. Kişinin gerçek amaçları ile açıkça söylediği amaçları arasında uçurum varsa, kişi, mürekkep fışkırtan mürekkepbalığı gibi sanki içgüdüsel olarak uzun sözcüklere ve içi boşalmış deyimlere yönelir."

Bu kitap mürekkep fışkırtan mürekkepbalığının dünyasını anlatıyor. İşe yaramaz bono alım satımı yapan girişimciler, borsada dolandırıcılık yapanlar, kendi kendisiyle ticaret yapan torpilliler, vergi verenin sigortalı teminatlarıyla tahvil ve hisse senedi yöneten başıbozuklar, "piyasa istihbaratı"* edinenler, Özgürlük Savaşçıları* için Pentagon ile anlaşma yapanlar, Özgürlük Yarakları ve ülkedeki diğer girişimciler serbest bırakılırken, "kazanılan haklar*"ın iptal edilmesi. sosyal bütçelerdeki "kaymağın"* alınması, "hak etmeyen yoksul*"un teşviklerden yoksun bırakılması ve "hükümetin yükünü bizim sırtımızdan alan [alıntı aynen yapılmıştır] "boş işler"e son verilmesi kisvesi altında bilerek arttırılan eşitsizlikleri açıklıyor. Dış siyaset ve askeri siyaset alanlarında, "Barış Koruyucu Mermiler" ve düşmanın fazlasıyla üstesinden gelebilecek diğer araçlarla "ulusal güvenliği" korumak için hızla gelişen bir askeri kurumu "muhafazakârların" desteklediğine tanık olduk. Bu aşırı silah birikimi, silahlanmayı azaltmamıza olanak verecek "mal pazarlığını" sağlama gereksinmesi ile açıklanıyordu!

Bizim yaptığımız "karşıterörizm"* ve misilleme ile uğraşmak için onların yaptıkları "terörizm"* tehdidinde bir iyileşme de gördük. Benzer biçimde, dış ülkelerde de "yıkım"*, "saldırganlık"*, hatta "silahsız saldırı"* çoktu. Bizler ve yan-

daşlarımız kurbanları "kurtarmak"* için bunlara, "karşıisyan"*, yoğun sermayenin yatırıldığı savaş, seçimle başa gelmiş hükümetlerin askeri rejimler tarafından devrilmesinden sonraki "pasifleştirme"* görevinin ardından gelen "özgür seçimler"* ile yanıt verdik.

Orwell, yazdığı denemede, bilerek şaşırtmanın, dilin saptırılmasında sorun yaratan bir durum olduğunu vurguluyordu. Yine de yazılarının başka yerlerinde kendini kandırma gücüne ve içselleştirmeye çok daha belli belirsiz bir anlayışla yaklaşım vardır. Bu anlayış, kandırmayı, "içten"* inancın bir ürünü durumuna getirir. Orwel, "1984" adlı romanında, inanırken yalan söyleme olasılığına işaret eder:[6]

> *Gerçekten inanarak kasten yalan söylemek, elverişsiz duruma gelen bir gerçeği unutmak, sonra da, yeniden zorunlu hale geldiğinde, gereksinme duyuluyormuş gibi onu çok uzun sürmüş unutulmuşluğundan çekip çıkarmak, nesnel gerçekliğin varlığını yadsımak ve bütün bu süre içinde yadsınan gerçeği hesaba katmak –bütün bunlar vazgeçilmez bir zorunluluktur.*

Amacına hizmet eden her şeye gerçekten inanmak ve onu içselleştirmek Başkan Ronald Reagan'ın dehasının bir bölümüydü[7]... Başkaları da yalan söylerken gözle görülebilir içtenlik sanatını iyi kullanırlar. Ne var ki, içtenlik konusundaki tartışmalar aslında ilgiyi tehlikeli bir konudan başka yöne çekmek için öne atılan konular. İçtenlik ölçülemeyen bir nitelik. Yalanlar da, elverişli ve sağduyuya uygun olduğunda hemen içselleştirilir. Çiftesöylem dünyası oluşturulurken gerçekten önemli olan, bilerek ya da bilinçsizce yalan söyleme

ve kuşku uyandırmadan bunu atlatma yeteneği; gündeme ya da programa uymayan gerçekleri engelleyip tek tek ayıklayarak seçip biçimlendirme ve yalana başvurma yeteneği. Reagan ve Bush yönetimleri, Saddam Hüseyin'in İran'a saldırısını sebatla desteklediktен ve Başkan George Bush, Panama'daki saldırganlığa açık açık göz yumduktan bir yıl sonra kendisine, saldırganlığa karşı ahlaklı ve ilkeli zorlayıcı koşullarda Saddam Hüseyin'i kınama, Irak'a saldırma ve Kuveyt'i işgal etme olanağı veren bu yeteneği kullanmasıydı.

Başka çarpıcı olay, Reagan yönetiminin 1984 yılında Nikaragua'da Sandinista hükümeti tarafından yapılan seçimi kınamasıydı, çünkü Dışişleri Bakanı George Shultz'un sözleriyle, "önemli olan, bir seçim sürecine girilecekse bunun, sadece halkın oy kullandığı anda değil, bir seçimi gerçekten anlamlı kılan başlangıç aşamasında izlenmesi'ydi."[8] Shultz, özgür basını ve tüm siyasal hiziplerin medyaya ulaşmasını da buna dahil ediyordu; böylece Sandinista'nın Nikaragua'da çıkan La Pensa gazetesine verdiği rahatsızlık ve uyguladığı sansür ciddi bir ilgi konusu haline geliyordu. Öte yandan, El Salvador'da 1982 ve 1984 seçimleri, de facto* askeri yönetimi meşru kılmak için ABD'nin desteğinde yapılıyordu, Reagan yönetimi, "ön koşullar"ı hiç dikkate almıyordu ama uzun kuyruklarda gülümseyen seçmenler ve çok sayıda katılımcı anlamına gelen "halkın oy verdiği an"ın yüzeysel imajının başarısından çok memnundu. ABD hükümeti yetkilileri, 1980 ve 1981 yıllarında San Salvador'da bağımsız iki gazetenin şiddet gösterilerek tahrip edilmesinden söz etmediler, iki düzine kadar gazetecinin öldürülmesinden de... 1982 seçiminden on bir gün önce, 17 Mart'ta Salvador asileriyle temas kurmaya çalışan dört Hollandalı gazeteci, "güvenlik güç-

leri*"nce öldürüldü. Ardından cesetleri San Salvador morgunda sergilendi ve yabancı muhabirler, kesilmiş cinsel organları gazeteciliğin gelişmesi için tam olarak gözler önüne serilen ölmüş gazetecilerin seyredilmesine çobanlık ettiler. Salvador'daki ABD Elçiliği devlet terörünün bu dehşet verici olayını kınamadı, Dışişleri Bakanlığı da, olayın gazetecilerin özgürlüğüne[9] müdahale etmek olduğunu yoksa yaklaşan El Salvador seçimlerinde dürüstlüğün tehlikeye gireceğini öne sürmedi, olayı kınamadı.

Kitle İletişim Araçlarının Rolü

Ölen gazetecilerin cinsel organlarının kesilerek teşhir edilmesinin öyküsünün New York Times, Washington Post, televizyon haberleri ya da ana görüşü savunan hiçbir basın yayın organında yer almadığı gerçeği daha çarpıcıdır.[10] Aslında New York Times, El Salvador'daki 1982 ve 1984 seçimleri haberinde gazetecilerin öldürülmesinden ya da iki bağımsız gazetenin tahrip edilmesinden asla söz etmedi.[11] Diğer belli başlı gazeteler, hatta daha istekli olarak TV kanalları, hükümetin gündemindeki diğer konuların yanı sıra uzun kuyruklara giren seçmenler ve seçmen sayısı[12] gibi yüzeysel olgulara yer verdi.

1984 Nikaragua seçimlerinin haberlerinde seçmen sayısından ise tam tersine, çok az söz edildi. Seçmen sayısına hiç önem verilmedi. Ancak La Pensa'ya getirilen kısıtlamalar ve basın özgürlüğünün sınırlanması konularında tekrar tekrar sorular ortaya atıldı.[13] Başka bir deyişle, Times ve ana görüşü savunan medya, ABD hükümetinin bir ülkeyi desteklemeye ve diğerine iftira atma çabasına yakından uyum sağlayarak iki ülkedeki seçimler için ikili bir gündem izledi. Bu

süreç, Orwell'in çifte düşünce ilkesine son derece uygundur: "Elverişsiz olan ve sonra da, yeniden zorunlu hale geldiğinde [Nikaragua seçimlerine kuşku düşürmek], gereksinme duyuluyormuş gibi onu çok uzun sürmüş unutulmuşluğundan çekip çıkarmak" ölçütü (burada, El Salvador için basın özgürlüğü gibi bir "ön koşul") ya da "bir gerçeği unutma". Bu çifte standardın içselleştirilmesi o kadar yetkinleşti ki, Times'tan Hedrick Smith, çifte düşünce tarafından tamamen ele geçirildiğinin görünüşte farkında olmadan hem El Salvador, hem de Nikaragua'yı tartıştığı tek bir makalesinde bunu başarıyla uyguladı.[14]

Çiftesöylem dünyasının teşvik edilmesinde medyanın hükümetle işbirliğine girmesi çiftesöylemin kullanılması ve kurumsal hale getirilmesi için esastır. Bu işbirliği düzenli biçimde var olmuştur. Yukarıdaki örnekte belirtildiği gibi, sürecin önemli bir yanı, sadece, resmi gündemdeki üstü örtülü çifte standardı ve çifte düşünceyi izlemektir. Bu, şirketleşmiş medyaya bağlı halkı kolayca çifte düşünce gelgitine sürükleyen son derece ön yargılı kaynakları –başta, siyasal bir "dönüş" yapan hükümet yetkilileri- düzenli ve sıradan olarak kullanmanın yanı sıra büyük bir güvenle ve kendini üstün görerek yapılır.

Çifte standardın doğal sonucu ve gereği, bilginin sistemli olarak önlenmesi ve bastırılmasıdır. Eğer sadece Nikaragua'daki seçimlerin "ön koşulları"na yönelik şiddet söz konusu ise El Salvador'da gazetelerin tahrip edilmesi, gazetecilerin öldürülmesi, sivillerin toplu katliamı (ve halkın eğitilmesi için onların kesilmiş vücutlarının teşhir edilmesi) konusundaki bilginin haber değeri yoktur ve haber haline getirilmesi gerekmez (getirilmemiştir de).[15] Eğer ana görüşü savu-

nan medya, George Bush'un silahsız saldırıdan ahlaki açıdan çekildiğini hakkıyla ele alırsa, onun kendi saldırganlıklarının ve dünyanın başka yerlerindeki desteklediği saldırganlıkların, ahlaki iddialarına daha derin anlamlar veren (ve bu iddiaların ikiyüzlülüğünü ortaya koyan) bir bağlamda haber haline getirilmesine gerek yoktur. Daha çok, elverişsiz gerçekler Orwell'in kara deliğinde kaybolup gitmekte, saldırganlık ve silahsız saldırganlığın yeni üstü örtülü tanımları kabul edilmeden ya da tartışılmadan dayatılmaktadır.

Ana görüşü savunan medyanın sadece haber gündeminin devletin taleplerine ve yarar ölçütlerine uygun olarak eğilip bükülmesine olanak vermekle kalmadığını,[16] devletin varsayımlarını da sorgusuz sualsiz kabul ettiğini de vurgulamak gerekir. Daha önemlisi, medya, devletin sözde amaçlarını gerçek diye kabul eder, devletin politikasının ve eylemlerinin gerçek nedenlerini ender olarak araştırır. Devletin her zaman iddia ettiği gibi yardımseverlik amaçları, cevabi ve savunmacı harekete meydan okunmadan sürdürülür, herhangi bir tersine kanıt gözardı edilir veya "trajik yanlışlık"*[17] ya da yanlış hesaba dayanarak açıklanırsa çiftesöylem dünyasının temelleri atılmış olur. Örneğin; eğer Sovyet basını, Sovyetler Birliği'nin, ABD'yi "kontrol altına almaya" çalışarak her zaman dış tehditlere cevap vermesine ve 1979'da Afganistan'ı ya da 1969'da Çekoslavakya'yı istila ederken "koruma" yolları aramasına bir koşul olarak bakmış olsaydı, bu anlaşılabilirdi. Ki, Amerika Birleşik Devletleri'nin 1960-1975 yıllarında "Güney Vietnam'ı koruması" ve onu başka birinin saldırganlığa karşı savunması, Sovyet savunmacıların Afganistan konusundaki benzer iddiaları kadar gülünçtür, ama bu kestirmeler bütün Vietnam Savaşı boyunca ana görüşü savunan

medya tarafından desteklenmiştir.[18]

Çiftesöylemin yaygınlaşmasında devletin desteklediği koşulların öneminin başka bir dramatik örneği, Reagan yönetiminin 1980'lerde Nikaragua'ya saldırırken bu ülkede "demokrasi" aradığı iddialarının kitle iletişim araçları tarafından kabul edilmesiydi. Bu, gerçekten gülünçtü, çünkü Reagan'cılar, biten Somoza diktatörlüğüne açıkça nostalji duyuyorlar, ellerindeki araçları Nikaragua'ya demokrasi getirmek için kullanırlarken eski Somoza askerleri bir orduyu yönetiyor[19] ve aynı dönemde dünya çapında da demokrasiden kesinlikle hiçbir iz taşımayan hükümetleri destekliyorlardı.[20] ABD'nin, Orta Amerika'daki halk hareketlerine ve halk yönetimine güvenmediğini, terör rejimlerini desteklediğini gösteren çok bol ve kolayca ele geçirilebilen kayıtlar da vardır; aslında Nikaragua'daki demokrasi haçlı seferiyle eş zamanlı olarak Reagan yanlıları Guatemala'nın kanlı askeri hükümetine yeniden tam destek vermeye başlamak için baskı yapıyorlardı.[21]

Nikaragua hükümetinin gerçekten halkçı ve demokratik yanlarının Reagan'cıların korkularını ve düşmanlığını uyandırmasına mükemmel bir örnek verilebilir.[22] Ancak, ana görüşü savunan medya için ABD hükümeti kesinlikle iyiliksever amaçlar güder. Bu nedenle de o, Nikaragua'da demokrasi arayışına girmişse, konu çözülecektir.[23] Medya, Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'da gerçekten niyetinin ne olduğunu aydınlatacak göz önündeki gerçekleri ve tarihsel bağlamı elde etmeyi başaramamıştır. Yüksek sesle bağıran çelişkilere ve ikiyüzlülüklere de dikkat çekememiştir. Bunları kelimelere dökmeden ya da açık açık kabul ederek çifte düşünce sistemine etkin olarak katılmış ya da onu desteklemiştir.

1991 yılında Bush, (Irak'ın yanı sıra) Kuveyt'i yakıp yıkarak kurtardıktan sonra, bu ülkede demokrasi baskısı yapmayacağını, çünkü bunun güç uygulanarak dayatılacak bir şey olmadığını belirtiyordu.[24] Nikaragua hariç. Kitle iletişim araçları anlamlı bir bağlam ortaya koyacak bir karşılaştırma yapmayı yine başaramıyordu. Kitle iletişim araçları, belki de şu olgudaki farkı görüyordu: Yarım yüzyıldan daha uzun süre ABD'nin vasiliği altında kalması Nikaragua'ya üstünlük sağlamıştı. Bu, onları demokrasiye hazırlamıştı. Ama Sandinista'nın iktidara geldiği Temmuz 1979 tarihinden hemen sonra!

Kitabın Planı

Daha önceki örnekler, çiftesöylemin dünyaya bakış tarzına yakından bağlı olduğunu göstermektedir –siyasal gündemlere ve çerçevelere. Örneklere güvenilirlik, görünürde doğallık ve kaçınılmazlık veren de bu bakış tarzı. Ayrıca bu örnekler, ulusal kurumun bir parçası olarak ulusal medyanın, çiftesöyleme gelişme olanağı sağlanmasında anahtar bir rol oynadığı olgusuna da işaret eder. Sözcüklere anlam ve çarpıcılık yüklenmesinde bu bağlamlar önemli olduğundan, medyanın gerçeği ne kadar kötü çarpıttığı önemli değil. Konuyla ilgili olarak bu kitapta çiftesöylem sözlüğünün yanı sıra metin, dipnotlar ve karikatürler de bulunuyor. Sözlükteki bütün kelimeler metinde yer almıyor ama bu kelimelerin birçoğu tarihsel ve siyasal bağlantılarıyla veriliyor ve onların yanıltıcı ve ikiyüzlü niteliklerinin yanı sıra oynadıkları role de dikkat çekiliyor. Dipnotlar, bu kelimelerin birçoğunun gerçekten de kullanılabilir ve tarihsel bir gerçeğin karşılığı olduğunu gösteriyor. Metnin bazı noktalarında da, "yerleşmiş düzenin, li-

beral-muhalif basına mükemmelce giren liberal olmayan mensupları"nın liberal ve muhalif bir basının var olduğu iddiası gibi çiftesöylemin kurumlaştırılmasına yardım eden bazı sistemli mekanizmalar ve muhalif basında "bağımsız" otoriteler olarak hükümetin iddialarını ve gündemlerini tekrarlayan, genişleten, hükümetle yakından bağlantılı uzmanların ortaya çıkışı dile getiriliyor.

Siyasal karikatür son zamanlarda gelişmiştir. Reagan ve Bush dönemlerindeki sahnede çiftesöylemde nutuk atarak kasıla kasıla dolaşan geniş bir kabadayı, dolandırıcı, demagog ve yalancı ordusu, karikatür sanatının aside yedirilmiş pürüzsüz gravürleri ve özlü çizgileri için bereketi simgeleyen boynuz haline gelmiştir. Bu dönemde *Matt Wuerken, Z Magazine* ve başka yerlerde siyaset karikatürcüsü olarak hak ettiği yere gelmiş ve *İkiyüzlülüğün Ötesi* (Medyada İkiyüzlülük) onun birçoğu ilk kez burada yayımlanan karikatürleriyle büyük ölçüde zenginleşmiştir.

Sözlükte, siyasal ve daha küçük ölçüde de Lyndon Johnson'dan George Bush'a kadar geçen yılların ekonomisi, siyaseti, Vietnam Savaşı, silah yarışı, askerileştirme ve Soğuk Savaş özellikle vurgulanarak bütün II. Dünya Savaşı sonrasının ticaret ve kültür dili yer alıyor. Sözlük, sadece çiftesöylem dilinden örnekler veriyor ancak çiftesöylem dilinin merkezinde bulunan ve diğerlerinin üzerine inşa edildiği temeli de oluşturan Saldırganlık (ve çeşitleri), Taahhüt, Kontrol Altına Alma, Savunma, Yardım, Hak Kazanma, Güç, Özgür Seçim, Özgür Dünya, Bağımsız, Küçük Suçlara Karşı Şiddet, Lider, Pazar, Ilımlı, Ulusal Çıkar, Sessiz Diplomasi, Reform, Sorumlu, Kısıtlama ve İstikrar gibi birçok anahtar

sözcük ve cümlecik de burada yer alıyor. Sözcükleri bir bağlama oturtan ve aralarındaki ilişkileri gösteren metinden belli bir bütünlük elde edilebiliyor.

Sözlükteki sözcükler ve tanımlar karmakarışık bir dağarcık: Bazısı sıkıntı veren bir gerçeğin açık seçik tanımları (Cointelpro, Özel Radyoculuk ve Televizyonculuk, Serbest Ateş Bölgesi, Firavunfaresi Operasyonu ve Kürtaj Karşıtı); diğerleri, onaylama ya da onaylamamayı üstü örtülü olarak ifade eden "mırıldayan" ya da "havlayan" sözcüklerdir (Serüvencilik, Özen Gösterme, Hak Kazanma, Acemi Demokrasi, Özgür Dünya, Lider, Marksist-Leninist, Ilımlı, Politize Etme, Bahane, Kendi Kendini Atayan ve İstikrar). Bazı sözcükler istenmeyen bir gerçeği yumuşatan ve belirsizlikte bırakan sözcükler (Özgür Dünya, Sorgulama, Yeni Federalizm, Pasifleştirme, Barış Süreci, Halk Diplomasisi ve Trajik Yanlış). Tanımların birçoğu, farklı beylik ve geleneksel kullanımları olan bir terimin üstü örtülü ve seçilmiş anlamlarını özetliyor (Serbest Akış, Görüşmeler, Reform, Retçilik ve Tahdit). Tanımların çok azı, gerçeğin bazı önemli yanlarını yakalamaya çalışırken eğlendiriyor (Eylemci, Hesaplanmış Risk, Muhafazakârlık, Suikast, Bireyselcilik, Bilgilenirken Eğlenme, Siyasal Eylem Komitecileri, Kotalar, Sınır Tanımayan Devrim ve Güvenlik Ağı). Birçok sözcük ve tanım birden fazla kategoriye giriyor. Açıkçası tanımlar, bir sözcüğün önemli olan her yönünü yakalayamıyor –Dr. Samuel Johnson'ın aforizmalar konusundaki görüşünü başka kelimelerle ifade edersek, özlülük ve göze çarpıcı bir anlatım adına, gerçeğin bir yanı kurban edilmelidir. Yine de sözlük, metin ve karikatürlerin tüm sunumunun eğlendirici olduğu kadar aydınlatıcı da bulunacağı umuluyor.

Teşekkürler

Burada yer alan sözlüğün bir bölümü, yazarın 1968'de yayımlanmış, uzun süre önce tükenmiş ve Nixon döneminde güncelleştirilmiş *The Great Society Dictionary* adlı çalışmasından alınmıştır. Bu eski dönemlerde kullanılan sözcüklerin birçoğu bugün de çok canlı. Bunlar manipülatif ve ikiyüzlü dilin gelişen kalıbının birer parçasıdırlar. Sözlükte ve metinde, yazarın, piyasaya çıktığı Ocak 1988 tarihinden itibaren *Z Magazine*'de her ay yayımlanan *Çiftesöylem* sütunundaki malzemelerden yararlanılmıştır.

Yazar, birçok arkadaşına, yıllar boyunca getirdikleri öneriler ve yorumlar nedeniyle minnet duymakta. Noam Chomsky'nin siyasal yazılarının, çiftesöylem ve ikiyüzlülüğün sürüp giden analizleri ve burada sunulan çiftesöylem metni ve sözlüğü üzerinde önemli etkileri var. Uzun süre işbirliği yaptığım başka biri, Richard DuBoff, yıllar boyunca benim çiftesöylem cephaneliğime katkıda bulunmuştur. Mary Hermann eşsiz bir danışman ve editör olmuştur. Bu kitaba birçok katkısı olan Matt Wuerker'a işbirliğinden dolayı teşekkür ediyorum. Cynthia Peters, Todd Jailer ve onların *South End Press*'deki meslektaşlarım bu kitabın oluşum aşamasını güç olmayan bir iş haline getirmişlerdir...

İkiyüzlülüğün Ötesi
(Medyada İkiyüzlülük)

Ek: Çiftesöylem Sözlüğü

1. Bilginin Özgür Olmayan Akışı

Konuşma Özgürlüğünün Sınırları

Amerika Birleşik Devletleri'nde konuşma özgürlüğü, en azından "normal" zamanlarda, devletin şiddetle karşılık verme tehditi olmaksızın, görüş ayrılıklarının çoğunlukla seslendirilebilmesi anlamında var. Yine de, renkli toplumlar için normallik eşiği düşük. Vatandaşlık hakları iddiasında bulunmak için yapılan en ılımlı muhalefet, hatta böyle bir çaba bile yurtiçinde uygulanan "Değersiz Koyu Tenli Kuralı"nın[1] uygarlıkdışı baskısıyla sık sık karşılanmıştır. Daha genelde, Yurttaşlık Hakları/Vietnam Savaşı döneminin "Cointelpro"sunda* ve diğer programlarda, ayrıca yıllar boyunca etnik liderlere, işçi liderlerine, radikal liderlere ve örgütlere karşı sık sık ve kimi zaman da büyük ölçekte girişilen saldırılarda olduğu gibi muhalefet tehdit edici bulunduğunda, devletin gerçekten de sistemli engelleme, taciz etme ve şiddet uy-

gulayarak bastırma olgusu ile konuşma özgürlüğü kısıtlanmıştır. İşçilerin eylemlerini bastırmak ve işçi örgütünü engellemek için yerel polisin, devlet polisinin, federal polisin ve ulusal muhafızların bir plana göre yerleştirilmesi 1860'lardan İkinci Dünya Savaşı'na kadar ABD'nin ekonomik ve siyasal manzarasının göze çarpan bir özelliği olmuştur.[2]

İşçi örgütüne resmi kurumların ve polisin karşı çıkması konuşma özgürlüğüne getirilen kısıtlamalara yakından bağlı. Sürüp giden mitolojinin tersine, İlk Anayasa Değişikliği büyük ölçüde işlevsizdi, Anayasa'ya dahil edildikten sonra kabaca bir yüzyıldan ya da yarım yüzyıldan bu yana kurulu düzeni tehdit eden muhalifleri çok az korudu ya da hiç korumadı. 1798 İsyana Teşvik Yasası, üst düzeydeki resmi görevlilere "itaatsizliğe ya da adlarını kötüye çıkarmaya" yol açan herhangi bir şeyin söylenmesini ya da yayımlanmasını suç sayıyordu. İsyana Teşvik Yasası asla feshedilmedi. Sadece 1964 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından altüst edildi.[3] 1860'dan önce güneydeki bütün eyaletlerin yasaları esareti mahkum edici konuşmayı ya da yazıyı yasaklıyordu. Bu yasalar "mahkemeler tarafından değiştirilmeden uygulanıyordu."[4]

İç Savaş sonrası dönemde, "barışçıl işçi gösterileri düzenli olarak ve sık sık polis tarafından şiddetle bastırılırken"[5] işçi hareketi hemen konuşma özgürlüğü hakkının elde edilmesinde odaklanıyordu. İşçi örgütlenmesine ve muhalif konuşmaya verilen yaygın yanıtlar, yerel görevliler ve eyalet görevlilerinin taciz etmesi, tutuklaması, ceza vermesi, hapsetmesi ve polis tarafından korunan yasadışı asayişi koruma örgütlerinin yaptıkları zorla uygulamalardı. Doğum kontrolü bir yana, kadınların oy hakkını savunanlara bile mahkemelerden hiçbir engelleme olmaksızın yerel ya da federal görevliler ta-

rafından düzenli saldırılıyordu. "1900'lerde Margaret Sanger ve Emma Goldman doğum kontrolü konusunda bilgilendirici broşürler dağıttıkları için sık sık tutuklanıyorlar, kimi kez de cezalandırılıyorlar ya da hapsediliyorlardı. Posta müdürünü suçlayan gazetelerin –cinsellik ya da kadın konusunda hemen her şey bu suçlamaya dahildi- bu mektupları kullandıkları tekzip edilmiştir."[6] 1917 yılında, kadınlara oy kullanma hakkı veren bir anayasa değişikliğine destek arayarak Beyaz Saray'ın çevresinde çit oluşturan ya da yakınındaki parkta protesto gösterileri yapan kadınlar trafiği engelledikleri ya da trafiğin akışını bozdukları için tutuklanıp hapse atılmışlardır.[7]

Birinci Dünya Savaşı'nın eleştirilmesini tam anlamıyla yasaklayan olağanüstü baskıcı bir yasama örneği olan 1917 Casusluk Yasası, iki bini aşkın ceza davasıyla sonuçlandı. Karşı çıkılmasına rağmen, bu davaların hiçbiri Anayasa Mahkemesi tarafından İlk Anayasa Değişikliği'ne dayandırılarak feshedilmedi.[8] Neredeyse tümüyle baskıcı olan bu tarih, ancak 1919'dan sonra değişmeye başladı. Daha sonraki 40 yıl içinde yavaş, 1960'lardan sonra da daha hızlı iyileşme kaydetti. İlerleme, özellikle 1930'lar ve 1960'lar gibi kitlesel seferberlik dönemlerindeki toplumsal hareketlerle, sivil özgürlüklerin amacının genişletilmesi için gösterilen enerjik çabalardan geldi. Kestirilebileceği gibi, demokrasinin böyle yaygınlaşması süregiden çıkarların sözcüleri tarafından "demokrasi krizi" olarak tanımlandı. Yine de, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde gelişen konuşma özgürlüğü ortamında bile çok önemli gerilemeler oldu. Bunların en önemlisi, yeni bir Kızıl Korkusu'nun önceki yıllardaki ilerlemelerden hızla gerilemeye yol açtığı Truman ve McCarthy'nin başkanlık yıllarındaydı. Bu Kızıl Korkusu'nun önemli başarısı, iletişim siste-

mindeki birçok gelişmeyi yok etmek ve anti-komünizme sessiz kalanları ya da sesli yaklaşanları korkutmak oldu.[9] Bu, "anti-komünizm"* ve "kontrol altına alma"* adına küresel yayılma için zemin oluşmasına yardım etti.

Yurttaşlık Hakları/Vietnam Savaşı dönemindeki Cointelpro hareketi ve Reagan yönetiminin Orta Amerika politikasına muhalefet edenlere karşı uygulanan "alçak düzeyde yurtiçi terörizmi"nin farklı düzeylerdeki "gizli savaş"ı, devam eden bir rahata işaret eder. Bu rahatlıkla hükümet konuşma özgürlüğünü tehdit edebilir, onun altını oyabilir.[10] Yerleşmiş düzen tarafından bir tehdit olarak algılanmaması koşuluyla, konuşma özgürlüğünün ve örgütlenmenin çok kısıtlı bir özgürlük türü olduğu tartışılabilir. Önemsiz kısıtlamalardan ise söz etmiyoruz: 1865-1960'larda işçi örgütlerinin ve grev yapan işçilerin konuşma özgürlüğüne yapılan sürekli saldırıların sendikaların etkinlikleri, büyümesi ve nihai karakteri üzerinde büyük etkisi oldu. Çok sayıda işçi örgütü devletin faaliyetleri ve işverenlerin suç ortaklığı sonucunda yok edildi. Birçok gazete, dergi ve hareket örgütü, reklamcıların boykotları, hükümet ya da hükümetin desteklediği yasadışı asayiş örgütlerinin yıldırmaları ve saldırılarıyla ortadan kaldırıldı. FBI'ın hem yurttaşlık hakları hareketini,[11] hem de siyah derili toplumun eylemlerini engellemek ve yok etmek için gösterdiği uzun ve sistemli çabaları bir darbe gibi indi: Cornwell Üniversitesi'nden Dr. James Turner ve Afrika'nın Mirası Araştırmaları Derneği, 1974 yılında FBI'ın programlarının "siyahlarda depresyon ve çaresizlik duygusu yaratarak... Siyah Amerikalılarda uzun süreli ciddi sonuçlar"a yol açtığını belirtiyorlardı.[12] Cointelpro kampanyaları ve Orta Ameri-

ka'daki savaş karşıtı harekete karşı yürütülen gizli savaş da önemli operasyonlardı.

Donna Demac'ın 1960'lara ilişkin gözlemlerindeki gibi.[13]

> *Bu dönemde Amerikan toplumunda önemli değişiklikler meydana getirme arayışıyla ortaya çıkan toplumsal hareketlerin doğal yollardan gelişmesine fırsat verilmedi; tersine, bu hareketlerin birçoğu ya erkenden öldü ya da ayartıcı etkileriyle bunların halkın gözünden düşmesinde başarılı olan aracılar ve kışkırtıcılar tarafından tahrip edildi.*

Sonuçta, bu hareketlerin hangi yöne gitmiş olabileceğini ya da hükümetin gizli müdahalesi olmasaydı neleri başarabileceğini bilmek olanaksızdır. De Tocqueville'in on dokuzuncu yüzyılın başında belirttiği gibi,[14] "sapma"ya asla göz yummayan egemen ABD kültürü, ciddi görüş ayrılığını bastırma eğilimini şiddetlendirdi. Bu, devlete önemsiz ve/veya uydurulmuş bir kışkırtmayı bastırma özgürlüğü verir. Enformel ve daha az sert misilleme biçimlerinin görüş ayrılığını kısıtlayabildiği anlamına da gelir. Birçok Amerikalı, ilke olarak, konuşma özgürlüğüne inanır ama bunun pratikte uygulanışına derin öfke duyar; her şeyden önce, Sovyet halkının şikâyet etmesi için neden vardı ama özgürler ülkesinde ve cesurların yurdunda yaşayan bizler neden bundan şikâyet etmeliyiz ki? New York Times'ın sorularını yanıtlayanlardan biri, Bush tarafına geçmesini açıklarken şunları söylüyordu (20 Eylül 1988), "Konuşma özgürlüğü benim için çok önemli: [bayrak üzerine içtiğimiz] bu anttan ulus olarak gurur duymalı ve her fırsatta bu andı içme fırsatını yakalayabilmeli-

yiz." İhtimaldir ki, bayrak üzerine sık sık ant içmek istemeyen biri, konuşma özgürlüğüne inanmamaktadır. Özgürlükten yararlanan muhalifler özgürlüğü kötüye kullanmaktadırlar.

*Pazar**

Konuşma özgürlüğü konusundaki çok önemli ve hak ettiği değeri büyük ölçüde bulamayan başka bir kısıtlama, muhaliflerin kitle iletişim araçlarına, böylece de genel kamuya ulaşamaması. Muhaliflerin özgürlüğü, önemli anlamda, sadece kişisel özgürlüktür; kamusal ve toplumsal önemi sınırlıdır. Muhaliflerin, kamunun aydınlatıcı bulacağı önemli sözleri olabilir. Ne var ki, "bekçiler"in onları yeterince sessiz tutma özgürlüğü de var. Kuşkusuz, muhalifler, General Elektric Company'nin 1985 yılında yaptığı gibi kendi gazetelerini başlatmakta ya da bir TV kanalı almakta yasal açıdan özgür ve büyük bir gazetenin ya da TV kanalının muhalif görüşlere hızlı bir akışla yer vermesi de her zaman olası (ve ara sıra yer verilir). Ancak ABD'deki konuşma özgürlüğü sisteminin önemli bir özelliği, kitle iletişim araçlarına ulaşmada getirilen güçlü yapısal sınırlamalardır. Kontrolün pazarlandığı bu sistemde mülkiyet, zenginlerin ve şirketin ileri gelenlerinin –bekçilerin- ellerinde toplanır. Bekçilerin önyargılarını reklamcıların tercihleri ve önyargıları;[15] Beyaz Saray, Pentagon ve Dışişleri Bakanlığı gibi uygun ve resmi kaynaklara duydukları doğal çekim, pozisyonları için bir tehdit oluşturabilecek kişilerden ve gruplardan gelecek olumsuz geri beslemeden (şikâyet) duydukları korku[16] güçlendirir. Muhalifler doğal haber kaynaklarından ve doğal haber sürecinden dışlanır. Böylece, konuşma özgürlüğü sarsıntı yaratan ve tehdit eden görüşlerin

sistemli engelleriyle mükemmelce yarışır.[17] Haberciler, medya örgütlerinde ayakta kalmak ve başarılı olmak için pazar sisteminin dayattığı sınırlar içinde çalışmaya zorlanır.[18]

Pazar, sadece uygun görüşlerin duyulabilmesini sağlamak için başka tarzda da çalışır. General Elektric Company'nin sadece kendi televizyon ağı yok. GE, William Buckley'nin "Ateş Hattı"na fon sağlayan diğer para gruplarının da bir arada olduğu Kamusal Basın Yayın Sistemi'ndeki büyük çoğunluğunu sağ kanattan yorumcuların oluşturduğu "McLaughlin Grubu"nu da fon sağlayarak destekliyor. Böylece, sözde bağımsız bir televizyon kanalında kendi tercih ettikleri görüşlere ulaşmayı parayla satın alıyor. GE, diğer kurumlar ve ilgili vakıflar Amerika Eğlence Enstitüsü, Georgetown Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi, Miras Vakfı, Hoover Enstitüsü'ne ve diğer çok sayıdaki "partizan olmayan" ama onaylanmış "uzmanlar"ın* çalışmasını finanse eden ve reklamını yapan ideolojik yönelimli araştırma enstitülerine de fon sağlıyor. Tıpkı Reklam Konseyi'nin, uçurumu kapatmak için, TV'nin vesayet altındaki "halka hizmet" programlarına, güçlünün taleplerine güzelce uyarlanan reklamlarla Halka Hizmet reklamları bulması gibi, bu enstitülerle ilişkileri nedeniyle güven uyandıran bu uzmanlar da vergi politikası, yoksulluk, askeri bütçe ve silahlanma yarışı, terörizm ve Orta Amerika'da demokrasinin kurulmasında sorunlar gibi konularda medyanın "partizan olmayan" bağımsız kaynaklar taleplerini karşılayabiliyor.[19]

Kitle iletişim araçlarında giderek artan merkezileşme ve ticarileşme muhalifin pazarın dışına düşmesini güçlendirir. Ulusal TV'nin yükselişi kitle iletişim araçlarının yoğunlaşmasını önemli ölçüde arttırmıştır. Özel TV'nin neredeyse bütü-

nüyle reklama bağımlı olması ve bunun sonucunda reklamcıların çıkarlarına[20] (ve bununla yakından ilişkili olarak izleyicinin "kalite"sine, sayısının artmasına ve beklentilerine) aşırı hassaslık gösterilmesi, TV'yi, hükümet propagandası ve muhalife sanal kapalılığı ile kolayca harekete geçen bir araç durumuna getirmiştir. Kamu radyosunun ve TV'sinin fondan yoksun kalması bu küçük sektörün büyük çoğunluğunu ticari bağlantılara ve çok daha dar ulaşım yollarına zorlamıştır.

Bu yapısal olgulara rağmen, kitle iletişim araçlarının, özellikle de TV ağı ve önde gelen günlük gazete kuruluşlarının hem "liberal", hem de yerleşik otoriteye "hasım" olduğu sık sık öne sürülmektedir ve bu, muhafazakâr bir klişe haline gelmiştir. Sıkı sağ, yerleşik otoriteye ve politikaya uymayan olaylara dayalı sunumlara içerlerken büyük ölçüde bu, yerleşmiş düzenin çeşitli kanatları arasındaki savaşı yansıtmaktadır (şayet liberaller iktidarda değillerse ve barışçıl uyarlama atılımları yapmıyorlarsa. Bu durumda, medyadakinden çok hükümetteki "bozulma"* karşımıza çıkıyor ve "savaş tehdidinde karşı tarafa ödün verildiğine"* tanık oluyoruz.) İşadamları toplumu da genellikle medyada sistemin desteklediği malzemelerinin ve ilgili şirketlerin basın bültenlerinin yer aldığı iş "haberleri" istiyor. Pentagon, Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı, yerel polis bölümleri ve muhafazakârlar da medyanın sadece hükümet görevlileri için bir kanal olarak hizmet etmesini istiyor.

Yeni muhafazakârlardan Michael Ledeen, şundan şikâyet ediyor: Bugünlerde gazetecilerin çoğu hükümet görevlilerinin sözlerini basitçe haber haline getirmenin kendi değerlerinin altında olduğunu düşünüyor[21] –"Leeden yanılıyor: Onların birçoğu bir kanal olarak hizmet vermekten memnun, an-

cak Leeden'in bu ifadesi yeni muhafazakârın özgür bir toplumda basının rolüne bakışını anlatıyor! Diğerleri ise Reed Irvine gibi kendi davalarına hizmet etmeyen olguların bastırılmasını açıkça talep ediyor. 1991 Körfez Savaşı'nda, Irvine, medyanın yüzde yüz Pentagon'a hizmet etmediğinden ve savaşta gösterilen çabaya, doğru olsa bile, uygun olmayan olguları haber haline getirdiklerinden acı acı şikâyet ediyordu.[22] Leeden ve Irvine, Peter Braestrup'un Vietnam Savaşı haberindeki Özgürlük Evi araştırması geleneğini desteklemekte. Bu araştırmada medya, olgular ne olursa olsun yeterince iyimser olamamakla kınanıyordu.[23]

1988 yılının başında Savunma Bakanı Dimitri Yazov'un, Sovyetlerin Afganistan'daki savaşında olumsuz olguları göz önüne serdiği için Sovyet basınına saldırdığına işaret etmek ilginçtir. Dimitri Yazov, "Batı'ya çıkar sağlayacak şekilde davranıldığını" öne sürüyordu.[24] Ledeen-Irvine-Braestrup'un Sovyetler Birliği'ndeki eşdeğerleri, Yazov'un, Sovyet basınının çok liberal ve "hasım" olduğu iddiasını kuşkusuz desteklemiş olmalıdırlar. Onun Sovyet basınına getirdiği eleştiriler, kendilerinin ABD medyası için yaptıkları eleştirilere kesinkes uymuştur. Ne var ki, tıpkı ABD kitle iletişim araçlarının Amerika Birleşik Devletleri'nin 1980'lerde Nikaragua'da "demokrasi" peşinde olduğunu ve saldırmazlık ilkesi adına savaşmak için 1991 yılında Körfez'de savaşa girdiğini kabul ederken yaptığı gibi, "hasım" Sovyet basını da 1985 yılında parti çizgisini bütün esaslarıyla izlemiştir. Bush yönetimi Körfez Savaşı sırasında medyaya sadece hasım olduğu için değil, Yazov'un Sovyet medyasına yönelttiği eleştirideki üstü örtülü nedenden dolayı da sansür uygulamak is-

temiştir: Yani, uygun olmayan ya da olumsuz olan her şeyden uzak durmak için duyulan açgözlüce istekten dolayı.

Medyaya liberal ve hasım diye yapılan saldırıların, çoğunlukla işadamı-yeni muhafazakâr saldırganların gerçek inançlarını ifade etmekle birlikte, medyanın devletin yanını tutan çizgisinin çok daha yakınına çekilmesinde ve yalancı çıkartabilecek olgulardan ve analizlerden uzaklaştırılmasında önemli bir etkisi oldu. Claire Sterling, Wall Street Journal, New York Times, McNeil-Lehrer Haber Saati ve CBS'de Papa'yı vurma girişimi ile Bulgar-KGB bağlantısı ve terörizm konularında retorik, inanılması güç ve gerçekdışı ifadeler ortaya koyabilmektedir.[25] Ancak ne Reed Irvine'nin, ne de hükümet görevlilerinin ağızlarından en küçük bir şikâyet çıkacaktır. Nikaragua konusunda bir Elliot Abrams partinin çizgisini temsil etmesine ve müzmin yalancı olmasına rağmen güvenilirdir. Eqbal Ahmad, Noam Chomsky, Alexander Cockburn, Diana Johnstone ya da Jane Hunter gibi muhalifler sağ konusunda hakaret çığlıkları atacaklardı; bu nedenle, onlar halka açık tartışmalara ender katılırlar.[26]

Aynı zamanda, medyanın liberal ve muhalif olduğu yolunda sürekli atılan çığlıklar da bu iddiayı bir olgu olarak yerleştirir. Bu nedenle, daha çok kısıtlama süreci, medyaya önyargısız olduğu konusunda ayrıca (ve tümüyle haksız) bir saygınlık da kazandırır.

Güç Yasaları

Medyanın tercihlerini biçimlendiren ve kimin medyaya ulaşacağını belirleyen güç yapısı kitle iletişim araçlarının doğru sözlülüğünü etkiler. Ulaşmayı hak edenler yalan söyleyebilir-

ler; ne kadar güçlülerse o kadar rahatça yalan söyleyebilirler ve yalanları da pek düzeltilmez. Mevkileri ne kadar yüksekse, sözleri o kadar "güvenilir"dir; konuşmacı ne kadar güvenilirse yalan söyleme özgürlüğü o kadar çoktur.

Bu, iki yasa halinde belirtilebilir: "ulaşma gücü yasası" ve "doğru sözlülüğün aksine güç yasası". İlk yasa, ekonomik ve siyasal etkiniz ne kadar çoksa kitle iletişim araçlarına ulaşmanız o kadar kolaydır; gücünüz ne kadar azsa ulaşmanız o kadar güçtür, der. Azalan güç kefesinin belli bir noktasında kitle iletişim araçlarına ulaşım sıfıra düşer. Şayet mesajınız muhalifse ve güçlüyü kızdıracaksa sıfıra düşmeniz o kadar hızlanır. İkinci yasa, ekonomik ve siyasal –bu nedenle, medyaya ulaşma- gücünüz ne kadar çoksa yalan söyleme özgürlüğünüz o kadar çoktur; gücünüz ne kadar azsa kaçamak sözlerle aldatma özgürlüğünüz o kadar azdır, der. Güçlünün yalanlarını kanıtlarla çürütmeye çok istekli olanların güçsüz ve medyaya ulaşmalarının sınırlı olması, daha sonra da muhalif mesajların azaltılmasında olduğu gibi ikinci yasa kısmen birincinin sonucudur. Muhalif mesajlar, (önyargıları, kendilerini bir şekilde uzak durma eğilimine götürecek olan) kitle iletişim araçlarına maliyet getirmeden gözardı edilir.

Medyada çalışanların hükümetin yalan söylediğini ilke olarak bilmesine rağmen medya, güçlünün karşısında saflık gösterir ve ona yaltaklanır. Ancak uygulamada, medyada çalışanlar kendi hükümetleri, özellikle de dış politika ve askeri-sanayi kompleksi* söz konusu olduğunda, eleştirileri analiz etmeyi ve genellikle de sağduyuyu bir yana bırakırlar ya da bundan çekinirler.

Propaganda Kampanyaları

Yapısallığa dayalı önyargılar ve güç yasaları, kitle iletişim araçlarını sistemin desteklediği propaganda kampanyalarına olağanüstü gayretle hizmet edebilir duruma getirir. Mülk sahipleri, reklamcılar ve hükümetin önyargıları genellikle paralel olduğundan ve onların uzmanlarıyla şikâyet makineleri de medyayı aynı yöne itmek için birleştiklerinden bu durum çok doğal olarak başarıya ulaşır. 1919-1920 yıllarının büyük Kızıl Korkusu, belli başlı sanayileri tehdit eden sendikalaşmayı böyle önlemiştir;[27] Truman ve McCarthy yılları (1948-1955) eski Yeni Anlaşma koalisyonunu tasfiye edip "kontrol altına alma" ve "ulusal güvenliği" koruma kisvesi altında ABD'nin global çıkarlarının saldırganca kovalanmasına zemin hazırlamaya yaramıştır; Reagan dönemini mantığa oturtmak için silahlanma yarışı ve gelirin yukarıya doğru yeniden dağıtılması bahanesi körüklenerek Sovyet Tehdidi'nin eski itibarı iade edilmiştir. Bu son dönemde terörist tehdidi, Kaddafi, KGB-Bulgar bağlantısının Papa'yı öldürme girişimi ve 1983 yılında Sovyetlerin 007 Kore uçağını "barbarca" düşürmeleri, devletin taleplerini güçlendirmek için yapılan propaganda kampanyaları ile aynı çizgiye getirilmiştir.

Bütün bu olaylarda kitle iletişim araçları, oybirliği sağlanmasına yardımcı olmak için bütünüyle ya da kısmen yalanlar üzerine inşa edilmiş propaganda feveranları aracılığıyla hükümetle işbirliğine girmiştir.[28] Bu propagandalar Orwell'in çifte düşünce süreci üzerine de inşa edilmiştir: Propaganda kampanyalarına sadece devletin işine yarayan seçilmiş olaylar dahil edilmiştir (Güney Afrika, Guatemala, Orlando Bosch ya da Luis Posada değil, Libya ve Abu Nidal); sadece siyasal açıdan işe yarayacak olan uçak düşürmeler öf-

ke yaratmış ve medyanın yoğun şekilde izlemesini güdülemiştir;[29] sadece seçilmiş işkence, cinayet ve saldırganlık ilgi çekmiştir. Sürecin önemli yanı, güçlüye ve güçlülerin kabul edilmiş bilgi uzmanlarına güvenmek, muhaliflerin ve güvenilmeyen uzmanların karşı çıkan görüşlerini dışlamaktır.

UNESCO ve "Özgür Bilgi Akışı"

1984 yılında Amerika Birleşik Devletleri, (diğer gerekçeler arasında) "özgür bilgi akışı"nı sözde tehdit ettiği gerekçesiyle Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nden (UNESCO) çekildi. ABD basınındaki standart formülde, Amerika Birleşik Devletleri ve basını, yüksek bir ilke sorunu olarak kendini koşulsuz iletişim özgürlüğüne adamışken, UNESCO'nun, özünde "hükümetin medyayı kontrol etmesi" ve "gazetecilere izin verilmesi" yatan Yeni Dünya Bilgi Düzeni'nden (NWIO) yana olduğu söylendi. Birbiriyle çekişen tarafların gerçek durumlarının bir karikatürü olan bu formül,[30] dikkati çeken bir ikiyüzlülük kadar Batı medyasında açığa vurulmamış bir çıkar çatışması olduğunu da yansıtmaktadır.

Batı medyası ve haber ajansları uluslararası haber akışına yıllardan beri egemendir. Üçüncü Dünya'nın sözcüleri Batı'da çıkan haberlerde ülkelerinin önyargılı tanımlanmasını uzun süre protesto ettiler ve iki yönlü, dengeli haber akışı çağrısında bulundular. Üçüncü Dünya'nın çok daha temel endişesi, haberler kadar, Batı'nın reklam mesajlarının ve diğer kültür ürünlerinin akışının kültürel bütünlük ve egemenliği tehdit etmesidir. Üçüncü Dünya ülkelerinden (ve Batı'dan sempatik) çok sayıda analizci, gerçek bağımsızlığın ve kalkınma için halkın seferber edilmesinin bağımsız ulusal ileti-

şim sistemleri olmadan mümkün olmadığını oybirliğiyle kabul etmişlerdir.[31] Bu endişeler uydu iletişimlerinin ve uzaktan duyarlı teknolojilerin gelişmesiyle 1960'larda vurgulanmıştır. Bunlardan ilki, Batılı programcılara ulusal hükümetlerin tamamıyla kontrolünün dışında haber, reklam ve eğlence programları iletme olanağı vermektedir. Uzaktan duyarlılık Batılı devletlere, daha az güçlülerin maden ve diğer kaynaklarını gözetleme olanağı vermekte, sonuçta yine kontrol, güç ve bağımsızlık kaybına yol açmaktadır.

ABD'nin, kendi kitle iletişim araçlarında sürekli izlenen[32] resmi pozisyonu, NWIO'nun yol açtığı tek sorun olan "hükümet kontrolü"na* karşı "basın özgürlüğü" olmuştur. Özgür basın, reklamlardan para sağlayan ticari basın anlamına gelir. Reklama dayanan basın, kısıtlı gelir kaynaklarına dayanan sistemli bir önyargı ortaya koyabilir mi? Mülk sahibinin zenginliğinden ve çıkarlarından etkilenebilir mi? Anayurdunun ve anayurdundaki önde gelen çokuluslu örgütlerin ulusal ve ortak çıkarlarını yansıtabilir mi? Medya, "özgür değil" diye kabul edilmeden önce nasıl yoğunluk kazanabilir? Bu sorular, kitle iletişim araçlarında ABD'nin çekilmesiyle ilgili olarak yayımlanan haberlerde ve tartışmalarda asla sorulmamıştır.[33]

Özgür bilgi akışı konusunda NWIO'nun etkilerinden endişeye kapılan medyanın, kendi Batı çimenliğindeki özgür akışın kontrol altına alınmasından da derin endişe duyması gerekecektir. Yine de, ABD'nin ve İngiltere'nin çekilmesinin ironilerinden biri; artan ketumluluk, bilgiye ulaşmayı kesme, gizli operasyonlar, hile ve basını yanlış yönlendirmeyle ün kazanmış hükümetlerin bu ülkeleri yönetmesidir. Demac, şuna işaret etmektedir: "Reagan yönetimi, kongre ve

kamuyla ilgili araştırmalarını dışarıdan yürütme tercihini gizlemek için baştan beri çok az çaba göstermiştir; daha önceki yönetimlerin çok ötesine geçen bir dizi gizlilik yönetmeliğini hızla kabul etmiştir."[34] Hükümet çalışanlarının özgür konuşma haklarına getirilen önemli kısıtlamaların, hükümetin politikalarına karşı olanların denetlenmesinde ve tedirgin edilmesindeki kesin artışın yanında, yeni hükümet, hassas bulduğu belgelerin sınıflandırılmasının ve yok edilmesinin kapsamını da büyük ölçüde genişletmiştir. Hatta, zaten kamu alanında bulunan belgeleri de yeniden sınıflandırmaya başlamıştır.[35] Bu, "Doğruluk Bakanlığı"na uygun bir politikadır ve onun sistemli yalan söylemesi ve tarihi yeniden yazmasıyla tutarlılık göstermektedir.

Demac, Amerikalıların dış ülke gezilerine ve siyasal görüşünü değiştirmiş yabancıların Amerika Birleşik Devletleri'ni ziyaretlerine getirilen kısıtlamaların, artı Küba'dan ve diğer devletlerden gelip giden elektronik ve yazılı mesaj akışını azimle kontrol etme çabalarının arttığına da işaret eder. Kanadalıların asit yağmuru ve nükleer savaş konulu filmleri "propaganda"* damgasını taşımak zorunda bırakılmıştır.[36] Fulbright bursları azaltılmış ve siyaset karıştırılmıştır, kesilen para miktarı açık açık yapılan hükümet propagandasına dağıtılmıştır.[37] Anayasa avukatı Floyd Abraham, Reagan yönetiminin "bilgiye, sanki doğasında korkulması, kontrol altına ve sonunda da karantinaya alınması gereken sakatlayıcı potansiyel bir hastalıkmış gibi davrandığını"[38] belirtmiştir.

Thatcher hükümeti de muhalif medyaya ve itiraz edenlere saldırırken aynı ölçüde ya da çok daha saldırgan davranıyordu. Thatcher hükümetinin İngiltere sınırları içinde özgür bilgi akışına karşı tutumunu, 3 Aralık 1986 tarihinde Başba-

kanlık Basın Danışmanı Bernard Ingham, Amerikalı muhabirlere verilen bir brifingte yazmamaları koşuluyla şöyle açıklıyordu:[39] "Bu ülkede bilgi özgürlüğü yok; halkın öğrenme hakkı yok. Bir ülkenin nasıl yönetileceği konusunda sağduyuya dayalı bir görüş vardır ve İngiltere sağduyulu insanlarla doludur... Halkın öğrenme hakkından ürkmek. Oynanan oyun, devletin güvenliğidir –halkın öğrenme hakkı değil."

ABD kitle iletişim araçları, Reagan ve Thatcher'ın ülkelerinde özgür akışa gizlice el uzatmalarından asla çok rahatsız olmadı. Ne de UNESCO'dan çekilme dönemi sırasında, Reagan ve Thatcher'ın kendilerini UNESCO ile ilişkili alanlardaki özgür akışa adamaları ile ülkelerindeki tam tersi politikaları arasındaki koskoca çelişkiye işaret ettiler.

ABD'nin özgürlük kavramlarının esaslarını iyi bilmeyen bir gözlemciye çarpıcı gelecek başka bir tuhaflık, dünyada ABD'nin etkisi altındaki ülkelerde otoriterliğin uzun yıllardan beri yükselmesidir. Bu ülkelerde medyaya karşı girişilen saldırılar "izin verme" ve NWIO'nun sözde kötü yanlarının çok daha ötesine geçmiş, kitle iletişim araçları da bunu sanal bir sessizlikle ve haksızlığa karşı öfke duymadan kabul etmiştir. Gazetecileri Koruma Komitesi'ne göre, 1976-1982 yılları arasında Arjantin'de 94 gazeteci "kaybolmuş" ya da katledilmiş, 1980-1984 yıllarında El Salvador'da 21 gazeteci öldürülmüş ve 1978-1982 yılları arasında da Guatemala'da 48 gazeteci öldürülmüştür. Bunların neredeyse hepsi Amerika Birleşik Devletleri tarafından desteklenen hükümetlerce yapılmıştır.[40] Bu ükelerde çok sayıda gazete kapatılmış ve açık kalanlar da cinayetlerden bir özgür akış dersi almışlardır. Medyanın NWIO'ya ilgisinin artmasına rastlayan dönemde (1973-84) Brezilya, Şili, Paraguay, Uruguay ve diğer Latin Amerika

devletlerinde de aynı gelişmeler ortaya çıkmıştır.

Medyanın var olmayan NWIO "izni" konusuna neden tutkulu bir endişe duyduğunu ama Üçüncü Dünya'da ABD'nin koruması altında olan devletlerde öldürülen gazetecilerin sayısı karşısında neden harekete geçmediğini özgür basın ve özgür bilgi akışı konusunda ilkeli bir endişeye dayanarak açıklamak güçtür. Eğer Brezilya, Şili ve Guatemala'daki baskıcı hükümetlerin daha geniş bir uluslararası ortak çıkara hizmet ettikleri ve Associated Press ile New York Times'ın operasyonlarına ve maddi çıkarlarına karışmadıkları kabul edilirse görünüşteki çelişki yine de çözülebilir. Böylece, anlaşılmaz bir tutarsızlık olarak görünen açıklanabilir; ne var ki, bu konuyla ilgili ilke, bilgi özgürlüğü değil, ortak ulaşım ve çıkardır.

Çiftesöylem Olarak Özgür Akış

Bu durumda, Batı'daki çiftesöylemde "özgür akış"a* reklamın, yoğunlaştırılmış mülkiyetin ve kontrolün ya da ülkeler arasındaki ekonomik ve teknolojik güç dengesizliğinin müdahalesinin olmadığını görebiliyoruz. Medyanın dile getirdiği endişelerle ölçüldüğü gibi, hükümetin bilgi sağlamayı sistemli biçimde azaltması, hükümetin saldırganca haber yönetimi, manipülasyon ve yalanlar ya da hükümetin düzenlediği büyük ölçekli propaganda operasyonları bile özgür akışı tehdit etmemekte. Yeter ki bunlar, medyanın kendi hükümeti tarafından yapılsın ve medyanın çıkarını doğrudan ve ciddi biçimde tehdit etmesin. Reagan döneminde, resmen "halk diplomasisi"* denen uygulamada büyük artış kaydedildiğine ta-

nık olundu. Hükümet propagandası diye bilinenin yerine geçen yeni bir çiftesöylem terimi... Medya buna çok az dikkat etti, çok az endişelendi.

Şili ve Guatemala'da gazetecilerin öldürülmesi, gazetelerin kapatılması ve sansür de özgür akışı tehdit etmedi. Bununla birlikte, Üçüncü Dünya ülkeleri hükümetlerinin Batı'daki haber oligopolü ile yarışacak haber ajansları kurma çabaları özgür akışı tehdit etti. Aynı şekilde, Batı'nın reklam mesajlarının akışına ve diğer kültür ürünlerinin Üçüncü Dünya ülkelerine iletilmesine müdahale etmek ya da sorumluluk, doğruluk ve bu akışlardan halkın çıkarı gibi konulara standartlar getirmeye zorlamak "hükümetin kontrolünde"dir ve özgürlük ilkelerinin dehşet verecek şekilde çiğnenmesidir. Çiftesöylemde özgür akış, basitçe, iletişim sanayiindeki güçlülerin sınırlama olmaksızın kendi maddi çıkarlarının peşinden gitme haklarıdır; hükümet kontrolü rekabeti artırsa bile (örneğin; yeni yabancı haber ajansları) böyle bir faaliyet için tehdit oluşturmaz. Hükümetin, medyanın bu tür çıkarları için destekleyici müdahalesi (örneğin; uydu olanakları aramak veya Brezilya'da ya da Şili'de demokratik olarak seçilen hükümetlerin düşürülmesine yardım için yapılan para yardımları ya da teşvikler) "hükümetin kontrolü"nde değildir ve "özgür akış"a müdahale etmez.

2. Silah Kültürü

Savunma, Kontrol Altına Alma, Saldırganlık ve Ulusal Güvenlik

Amerika Birleşik Devletleri, II. Dünya Savaşı sonunda tarihsel açıdan eşsiz bir küresel güç konumu kazandı. Savaş, verdiği "Askeri Keynesçilik"* dersinin düşüncede olmasa bile, yerleşik uygulamayla hızla bütünleştirilmesini sağladı. ABD'nin, daha önce çökmüş olan ekonomisini canlandırdı. ABD'nin rakiplerini de ciddi şekilde güçten düşürdü: Düşmanları olan Almanya ve Japonya yenilerek fiziksel yıkıma uğradı. İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği gibi müttefikleri de güç kaybetti. Sovyetler Birliği yıkıma uğradı, çok sayıda kayıp verdi. Yorgun ve hiçbir şekilde Amerika Birleşik Devletleri'ne başkaldıramayacak olan büyük bir orduyu sürdüren Sovyetler Birliği, egemen hükümetlerin savaş sonunda işgal ettiği ve kendisine karşı saldırılara giriştiği bir güvenlik bölgesini korumakta ısrar etti.

Amerika Birleşik Devletleri, Üçüncü Dünya'da yüzyıllarca süren boyun eğme, sömürü ve oligarşik sömürge yönetiminden kurtulmayı tehdit eden halk hareketleriyle karşılaştı. Amerika Birleşik Devletleri, bu halk ayaklanmalarıyla savaşacak ve etki alanlarını genişletecek kadar iyi bir konumdaydı. Bunu da, 1945 yılından başlayarak küresel ölçekte yapmıştı. Süreç içinde, diğer yerlerin yanı sıra Suudi Arabistan, İran, Çinhindi, Pakistan, Tayland ve Endonezya gibi önemli sömürge alanlarında egemen birer güç olan kendi müttefiklerini de sık sık yerlerinden etti.

ABD liderleri çoğunlukla kendi güçlerinin, yakaladıkları fırsatların ve Sovyetlerin güçsüzlüğünün farkındaydılar.[1] 1950'deki Kore Savaşı başlamadan az önce hazırlanan Ulusal Güvenlik Raporu 68'de, yeniden silahlanan Amerika Birleşik Devletleri'nin, Sovyet uydusu devletleri, hatta Sovyetler Birliği'ni silahlı başkaldırı desteği de dahil, sistemli olarak yıkmaya çalışacağı bir "geri yuvarlama" stratejisi ayrıntılarıyla verilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, 1949 yılında "geri yuvarlama" operasyonlarına fiilen girişmiştir.[2] CIA'nin; "eski SS'ler"den ve CIA'de eğitim görmüş, Sovyetler Birliği sınırları içindeki Ukraynalı teknisyenlerden oluşturduğu örgütlü gerilla çeteleri, askeri levazımatlara paraşütle inmişlerdir. Yine Kore Savaşı'ndan önce, Reinhard Gehlen'in, yeni Batı Alman devletinin resmi casusluk kıtası olarak Nazi haber alma bölümünü yeniden kurmasının yanı sıra bu operasyonlar da ABD basınında yer almamıştır. Kore Savaşı, tam zamanında çıkmış, istenen silahlanmayı haklı göstermiştir.

NSC-68, Reagan dönemindeki Pentagon "Savunma Rehberi, 1984-88" raporuyla benzerlik taşır. Burada da, Sov-

yet bloğundaki silahlı gruplara yardımı kadar, silah yarışının kelimelerle anlatılamayan, üzerinde düşünülmüş etkileri sayesinde Sovyet imparatorluğunun istikrarını fiilen bozma programı ayrıntılarıyla anlatılmıştır.[3] Bu belgelerin önemi, yara alması mümkün olarak kabul edilen bir düşmana karşı ABD'nin saldırgan bir politika uygulamasının öngörülmesidir; ABD'nin, Sovyetler Birliği'ni yıkma ve "gömme" planlarını göstermesidir. NSC-68'de Sovyetlerin dünyayı fethetme tasarısından söz edilmez. Ancak bu, ideolojik bir eğilimdi. Bu eğilim, ilerideki bir stratejiyi mantığa büründürmek için gereken korkunç tehdide fırsat hazırlıyordu. Reagan döneminin Savunma Rehberi'ndeki ifade gibi, NSC-68'de Sovyetlerin güçsüzlüğü ve yara alabilirliği varsayımına dayanmakta, saldırganlık ve saldırı korkusunu öne süren bir dil kullanmamaktadır. Bu belgelerin ana görüşü savunan medyada ve konuşmalarda büyük ölçüde gizli tutulmasının nedeni budur. Yerine, Kruşçev'in konuşurken "sizi gömeceğim" diyerek patlaması çok daha eğlendirici gelmiştir.

Ulusal güvenlik seçkinleri, Amerika Birleşik Devletleri'ne açık olan olumlu fırsatlardan yararlanmanın büyük bir askeri güç ve silah altına alınmış bir nüfus gerektirdiğini de NSC-68'de kabul ediyorlardı. Uygun bir anti-komünist ideoloji kalıbına dökülmüş çiftesöylem gerekliydi. Çünkü, ABD'deki yerleşmiş düzen; ABD siyasal ekonomisine yüklenen geniş ölçüdeki küresel yayılmayı "savunmacı"lık* ve bazı dış tehditlere cevap vermeye hazırlık, ayrıca da "saldırgınlığa"* kalkışan ve "ulusal güvenliğimizi" tehdit eden başkalarını "kontrol altına" almak şeklinde göstermek (ya da bu inancı içselleştirmek) zorundaydı.

"Savunma", "kontrol altına alma", "saldırganlık" ve

"ulusal güvenlik" çiftesöylem sözcüğünün asıl kalemleri. Görkemli mürekkep balığının fışkırttığı mürekkebin temel bileşenleri. Bunlar, düşünceyi, ABD dış politikasının eylem yanlısı ve amaçlı yanlarından, silah yarışını ve çatışmayı belirleyen girişimlerin uygulandığı yerden, öldürme hacminin kaynağından ve yurtdışındaki yerlilere, halka ve demokratik hareketlere karşı girişilen savaşın yayılmasından başka yönlere çeker. Yeni çiftesöylem dünyasının bir örneği, Amerika Birleşik Devletleri'nin 1947 yılında Savaş Bakanlığı'nın adının Savunma Bakanlığı olarak değiştirilmesiydi.[4] Tam da, (yaygın savunmacı formülündeki "düşümüz"e değil) kendi egemen ortak çıkarlarına uygun olarak, dünyayı yeniden yönlendirmek için küresel saldırıya geçtiği tarihsel dönemeçte. İngiltere'nin, sonra da daha sadırganca olarak Amerika Birleşik Devletleri'nin terör, hileli seçimler ve 1944-1950 yıllarındaki kötü bir karşı-isyan mücadelesi sayesinde eski işbirlikçilerinden oluşan aşırı bir sağ rejimi yeniden kurduğu Yunanistan'da, Stalin, kuşatma altındaki komünist ve diğer isyancı solculara hiç yardım etmedi. Aslında Yugoslavya'nın da isyancılara yardım etmesine bütün gücüyle karşı çıktı.[5] Bununla birlikte, "iki tarafı da tutan"* kamuoyu ve ana görüşü savunan medyanın yardımıyla Truman, Sovyet yayılmacılığını "kontrol altına almak" için dış gücün (ABD) "savunmacı" hareketiyle, Yunan solunu başarıyla ezdirip sağcı bir polis devleti kurdurdu. Bu, daha sonraki yıllarda sık sık tekrarlanacak uygulamalı bir çiftesöylem örneği oldu.

Bu tarihten Reagan döneminin sonuna kadar Amerika Birleşik Devletleri, United Fruit Company ya da yerleşmiş ulusal güvenlik adına değil, kötü bir halk hareketini ya da

hükümeti ezmek için müdahalede bulunmak istediğinde Kızıllar araştırıldı, (Küba ya da Libya gibi daha küçük şeytanların yanı sıra) Sovyetler Birliği ile Kızıllar arasında bağlantılar kuruldu, hükümet Marksist-Leninist* ve Sovyet kuklası ilan edildi. Girişilen gerçek ve etkili müdahale –Amerika Birleşik Devletleri tarafından– gerçek hedef olan yerlilerin ve halk güçlerinin arkasında bir Kötü İmparator gerektiriyordu. Amerika Birleşik Devletleri, minik kurbanına düzenli boykotlar uyguluyor, tehditlerini tırmandırıyor, onu Sovyet bloğu üyelerinden mal ve silah satın almak zorunda bırakıyordu. Sonra da bu, kurbanın saldırma niyeti beslediğini ve uluslararası bir komünist suikastçı olduğunu ortaya koymak için kullanılıyordu.

ABD kitle iletişim araçları bu propaganda çizgisini her zaman yutmuştur. 1980'lerde Nikaragua konusunda bile. Kitle iletişim araçları, Nikaragua'nın gerçek bir tehdide cevap olarak ya da ABD'nin ve müttefiklerinin boykotu yüzünden Sovyetler Birliği'nden silah alabileceğini asla kabul etmemiştir. Sandinista'nın komşuları için askeri tehdit oluşturmasının inanılması güç, kanıtlarla desteklenmemiş ve tetikte bekleyen ABD askerinin karşısında anlamsız olduğuna asla işaret edilmemiştir.[6] Basın, ABD saldırısı altındaki kurbanın Sovyetler Birliği ile bağlantısının, kurban hükümete muhalefet etmenin asıl nedenini gizlemek için tasarlanmış, ilgiyi başka yöne çekmek için ortaya atılan bir konu olabileceğini hiç öne sürmemiştir. Demokratik Sadık Muhalefet,* Kızıl sempatizanları olarak etiketlenme korkusuyla her zaman bu çizgiye geçmiştir. ABD'nin uyguladığı şiddete müdahale ve uluslararası hukuk gelirleri engellenmemiştir.

1980'lerdeki Nikaragua örneği, kitle iletişim araçlarına yapılan vatanseverlik açıklamaları ve bunlarla mücadele edecek bir siyasal muhalefetin olmaması durumunda, yalanların kurumsallaşabildiğini ve gerçeğin başaşağı durduğunu gösterdi. Daha önce Guatemala hükümetinin hiçbir Sovyet taburu, danışmanı ya da silahının sahnede olmamasına ve ABD'nin hassaslığına duyduğu saygıdan (ve korkudan) Sovyet bloğu ülkeleriyle resmi diplomatik ilişkiler kurmaktan kaçınmış olmasına rağmen, ABD'nin, Sovyetlerin saldırganlığına cevap olarak 1954 yılında Guatemala'ya yaptığı saldırı sırasında bu görüldü. ABD'nin yakın bir tarihte düzenleyeceği bir saldırı ve uzun süreden beri geçerli olan silah boykotuyla, Guatemala hükümetinin günün çok geç saatlerinde Çekoslovakya'dan bir gemi dolusu silah aldığı ve bunun ortaya çıkmasının ABD'nin resmi görevlilerinde ve basınında histeri yarattığı doğrudur. Ancak bu, emperyalizme uygun bir patolojidir; yarıkürede bir virüse hayat vermek, onun varlığını kötülemek ve onu acımasızca yok etmek. Guatemala örneğinde Sovyetlerin kontrolü, yayılmacılığı ve saldırısı Sion Büyükleri Protokolü'ndeki iddialarla aynı entelektüellik derecesinde bir kurguydu. Ne var ki, New York Times'ta ve medyanın genelinde çok ciddiye alındı. Burada karşı çıkılmayan görüş, Guatemala'ya kendi olumlu standart yönetimimizi dayatmak için saldırganlığa kalkışmadan Sovyetler Birliği'ni kontrol altına alarak savunmacı hareket ettiğimizdi.

Bütün bu iddiaların ve karşıiddiaların gerisinde, ABD'nin "ulusal güvenliği"nin tehdit altında olduğu bahanesi, görkemli gruplaşmanın ve yerleşmiş askeri düzenin düzenli olarak sarındığı dayanıklı "Linus battaniyesi" vardı. Ulusal Güvenlik çığlığı, Komünizm ve Kötü İmparator teh-

didine bağlandığında eleştiriyi, mantıksallığı ve ılımlılığı durdurur. Ve bu, boyun eğmeyle at başı gider. Ulusal Güvenlik hem belirsiz, hem de oldukça esnektir. Bu nedenle, Gabriel Garcia Marquez, Bayan Salvador Allende, El Salvador'da katledilenlerin annelerinin oluşturduğu bir grup ya da Küba'dan gelen basılmış malzemenin Grenada'ya, Nikaragua'ya, hatta Amerika Birleşik Devletleri'ne girmesi ulusal güvenliği ciddi biçimde tehdit edebilir. Tarihin en büyük askeri gücü olan Amerika Birleşik Devletleri, Nikaragua ya da Guatemala'daki halk hareketlerinin oluşturduğu tehditler karşısında korkudan yere çökerken ulusal güvenliği sürekli tehlike içindedir. Bir tür Hoover Yasası* yürürlükteymiş gibidir. Ulusal Güvenliğe karşı yapılan tehdit, ulusal güvenliği korumak için elde bulunan kaynakların genişletilmesiyle doğru orantılı olarak artmaktadır. Yerleşmiş Ulusal Güvenlik kaynaklarına hâkim olmak, bu hâkimiyeti doğrulamak ve artırmak için "misyonlar"ın ve tehditlerin sayısı çoğaltılabilir mi? Dış siyasetteki çok farklı misyonları mantığa büründürmek için sözde "tehditler" uydurmak mümkün müdür?[7] Kimi kez de kedi torbadan fırlamaktadır. Tıpkı güçlü Nikaragua'nın ABD'nin "ulusal güvenliği"ne karşı herhangi bir potansiyel tehdidinin ülke içinde gözlenmesini sağlayan, yabancı üsleri ve danışmanları yasaklayan 1984 Contadora grubu planını Nikaragua'nın birdenbire kayıtsız şartsız kabul etmesi gibi. Bu noktada Reagan yönetimi paniğe kapılmış, (ABD medyasına değil) akıllı gözlemcilere "ulusal güvenlik" konusundaki korku iddiasının gizli bir karşıdevrim gündeminin bahanesi olduğunu öne sürmüş, koruması altındaki en uysal ülkeler olan Honduras ile El Salvador'un, anlaşmanın daha önce görülmeyen ama bunaltan sorunlarını saptamasına yardım etmiştir.

Misyonlar Arayan Silahlar

1945 yılından günümüze kadar olan dönemde, Amerika Birleşik Devletleri'nde, ABD'nin güç yapısına egemen olan çıkarlara hizmet etmek için bir "silah kültürü"[8] gelişti. Bu, aslında, dış ülkelere yansıtılan askeri güçten yararlanan iş çevresinin çıkarlarıdır –silah üreticileri; Avrupa'da ve başka yerlerdeki zorla açılan pazarlardan yarar sağlayan, Ortadoğu ve Venezuela'ya yerleşmelerine yardım edilen petrol şirketleri, kaynakları sömüren diğer şirketler (özellikle madencilik, kereste ve tarım ticareti); yeni açılan pazarlardan yarar sağlayabilen diğer ticaret ve finans şirketleri. 1964 ve 1965 yıllarında Brezilya ve Endonezya'da ABD'nin desteğinde yapılan askeri darbelerin ardından ABD'nin demir, kereste, maden ve tarım ticareti yapan diğer şirketleriyle harika anlaşmalar imzalandı. Bu küresel çıkarlara iyi hizmet eden vergi yükümlüsü büyük bir askeri düzene sermaye sağladı.

Silah kültürü gelişirken, silah üretenlerin ve onların, kısmen bağımsız büyük birer güç olan Pentagon'da ve kongredeki –"demir üçgen" ya da "askeri-sanayi kompleksi"* (MIC) denen- müttefiklerinin endüstriyel çıkarları yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı.[9] Askeri-sanayi kompleksinin kaynaklara hâkim olabilmesi, olağanüstü kurumsal gücü kadar uluslar ötesi ortak bir sisteme hizmet etmesine de dayanır. Askeri-sanayi kompleksininin "ulusal savunma"mızın sağlanmasında ve "ulusal güvenliği"mizin korunmasında başka bir üstün yanı daha vardır. Hangi politikacı savunma ve ulusal güvenlik için para sağlanmasına karşı çıkabilir, özellikle (ulusal medya da dahil) yerleşmiş ortak düzen onu ülkesini ucuza satmakla suçlayıp parasını kestiğinde?

Askeri-sanayi kompleksi, çıkar çatışmalarıyla dolu, ken-

di içine kapalı, kendini koruyan bir geri besleme sistemidir. Ancak şimdi siyasal ekonomiye dahil edilmiştir. Daha önceki yıllarda bunun ilk örneği, demir üçgen ilişkisini karikatürün ilk dönemine götüren (uzun süre Meclis Silahlı Hizmetler Komitesi'nin başkanlığını yapan) Güney Carolina Temsilcisi L. Mendel Rivers, Pentagon ve Pentagon müteahhitleri arasındaki ilişkiydi. 1969 yılında Güney Carolina bölgesinin Rivers's Charleston mevkiinde, Pentagon tarafından yeri saptanmış dokuz askeri üs vardı. Büyük savunma müteahhitleri fabrikalar yapmak için, bazıları da Rivers'ın özel ricası üzerine aynı alana üşüştüler. –Locheed'in bir fabrikası da buraya geldi, Rivers, "onlardan buradaki eski fabrikayı harekete geçirmelerini ben istedim," diyordu. Rivers'ın bu yararlar karşısındaki hizmeti, 1967 yılında Meclis'e, "Askerlerin diğerleri gibi lobileri yok. Tek lobileri Silahlı Hizmetler Komitesi,"[10] dediğinde belli oldu.

Askeri bütçe ve ulusal güvenlik örneğinde olduğu gibi, gereken sahte bilinçlilik düzeyini desteklemenin güçlüye ağır bir yük getirdiği yerde Büyük Yalanlar cüretlidir, çok sayıdadır ve aslında bu yalanlar düzeltilemez. Ve çiftesöylem ürer. Kitle iletişim araçlarında yalanlar belki birer öykü temelinde sorgulanabilir. Ancak bu, yalanların birer vatanseverlik gerçeği gibi kurumsallaşmasını önleyebilecek tarzda değildir. Bunlar, geriye dönük olarak da sorgulanabilir. Ama bu bireyseldir ve tekrarlanan, sistemli bir süreç değildir. Bu, dizi yalanlara olanak sağlar, hiç ders alınmaz. Askeri-sanayi kompleksi örneğinde, yeni silah sistemlerinin üretimini haklı göstermek için dretnot açıkları, bombardıman uçağı açıkları, füze açıkları, ağırlık atan silah açıkları ve diğer uygun "yara alabilirlik pencereleri" var edilmiştir. Her olay kısmen ya

da bütünüyle sahte kanıtlara dayandırılmıştır.

Ne var ki, kitle iletişim araçları birbiri ardına gelen her iddiayı değerlendirirken daha önceki iddiaları ve bunların sonucunda meydana gelen çöküntüyü asla gözden geçirmemiştir. Bu, bilgilendirmeme dizisinin etkinliği konusunda önemlidir. Orwell'in vurguladığı gibi, çifte düşünce geçmişin kontrolüne dayanır: "Sadece, kendi belleğinize karşı, sonu bir türlü gelmeyen zafer dizilerine gereksinme duyulur. Buna, 'gerçeğin kontrolü' demişlerdir."[11] Ana görüşü savunan medyanın daha önceki "açıklar"ı anımsamayı sürekli reddetmesi bu noktada göze çarpan bir örnektir. Bellek karşısında kazanılan bu zafer, yürürlükte olan iki "güç yasası"nı yansıtır. Yeni silah sistemlerinin arkasındaki güç, iki büyük partinin liderlerinin ya da en yüksek görevi yakalamanın eşiğine gelen siyasal adayların basında ciddi biçimde tartışmaları için çok büyüktür. Bu nedenle, ilgili tarihsel bağlam yüzeye çıkamaz.

Sovyetlerin askeri tehdidi ve alışıldık "açıklar" 1970'lerde ve 1980'lerin başında silah lobisi ve sağcı siyaset tarafından bir kez daha öne sürüldü. Sovyetlerin askeri harcamalarının büyüme hızının yüksekliğini ve nükleer üstünlüğünü göstermek, Amerika Birleşik Devletleri'nin "tek taraflı silahsızlanma"ya* girdiğine işaret etmek için CIA ve diğer uydurma veriler kanıt olarak ortaya konuldu. İktisatçı Franklyn Holzman'ın, CIA tarafından kullanılan bütünüyle düzmece yöntembilimi gösterisi ("Are the Soviets Really Outspending the U.S. on Defense?", International Security, İlkbahar 1980) asla kanıtlarla çürütülmedi; basitçe bu, gücün getirdiği zorunluluklara karşı ilerleme kaydedemedi. En sonunda, askeri yapılanma kendi ivmesini geliştirdikten sonra CIA'nin küçük bir yanlışlık yaptığı sessiz sedasız bildirildi![12]

"Yara alabilirlik penceresi"nin* tarihini belirleyen benzer bir sonuç 1970'lerde de ortaya çıktı. Sovyetlerin füze sayısının bizim karadan atılan füzelerimizi ilk saldırıda yok edebilecek bir noktaya kadar geldiği öne sürüldü. Diğer olasılıklar dışında, "pencere" analizlerinin hesaplarında bizim denizaltılarımızın ve uçaklarımızın olduğu da gözardı ediliverdi. Pencere, ABD'nin karadan atılan füzelerinde yaptığı ek giderleri haklı göstermek için kullanıldıktan sonra[13] -bütünüyle anlamsız olmasına rağmen- sessiz sedasız kapandı.

Açık ve pencere iddialarının zirveye tırmandığı 1970'lerde ve 1980'lerin başında, bütün askeri hizmetler ve ciddi askeri uzmanlar Sovyetler karşısında ABD'nin üstünlüğü konusunda tahminlerde bulundular. Onların, bu tahminlerinde, ABD'nin silah yapımında teknik açıdan öncülük etmekten asla vazgeçmediğine, nükleer güç üçlemesi (kara, deniz, hava) arasındaki üstün dengeden kaynaklanan önemli bir üstünlüğe sahip olduğuna, güçlerini küresel olarak daha iyi konuşlandırdığına ve müttefiklerinin çok daha güvenilir olduğuna işaret ettiklerini kaydetmek ilginçtir.[14]

Güç yasaları, basının bu ipleri asla bir araya getirip çekmemesini güvence altına alır. Tom Gervasi, Reagan'ın, Sovyetlerin nükleer üstünlüğü yolundaki sürekli iddialarının ve Weinberger'ın Sovyetlerin nükleer cephane bakımından bizi artık geçtiği ifadesinin sadece birer yalan olmadığını göstermiştir. Ancak bunlar, Pentagon'daki belgelerle ve kongre komitelerindeki tanıklıklarla o dönemde çürütülebilirdi![15] Gervasi, bu yalanların altında yüzlerce milyar dolar tutarındaki kaynakların harcanması (uydurma sorunlara harcanan para) yatmakla birlikte, basının bu çelişkili ifadeleri araştırmak ve değerlerini saptamaya çalışmak zahmetine asla girmediğine de

işaret etmektedir.[16] Böylece Reagan, Weinberger ve müttefikleri Anma Günü'nde ABD'nin üstünlüğü ile övünüyorlardı. Daha sonraki günlerde ise kendi ifadeleriyle çelişerek TV'de ve tahsisat komitelerinin önünde Sovyetlerin dehşet veren üstünlüğünü yerden yere vuruyorlardı –apaçık bir çiftesöylem ve çifte düşünce örneği.

Stratejik Savunma Girişimi (SDI) ya da Yıldız Savaşları* programı örneğinde olduğu gibi, gerçekten yararsız çılgın bir projede nükleer silah yarışı öne sürülse bile askeri-sanayi kompleksi, uygun eleştiri gibi şeyleri dışlayacak kadar güçlüydü. Stratejik Savunma Girişimi'nin, uzayda Sovyet füzelerini durduracak bir savunma kalkanı oluşturacağı, böylece az çok kusursuz bir savunma sağlayarak savaş tehdidini azaltacağı sanılıyordu. Bu fantezi, var olmayan, mantıksız karmaşık teknolojilere dayandırılıyordu. Yayılması kadar denenmesi de 1972 Anti-Balistik Füze (ABM) anlaşmasını çiğneyecekti. Bu, ön incelemesi yapılmadan ya da Pentagon'un teknik kadrosundan onay alınmadan, Dünya Anti-Komünist Ligi'nden General Daniel Graham ve Amerikan Güvenlik Konseyi gibi bazı gerçekten bilgili teknik danışmanları tarafından Reagan'a kabul ettirildi. Silahsızlanma ve (yeni silahların geliştirilmesini kısıtlayacak, eskilerin de güvenilirliğini azaltacak) kapsamlı bir deneme bildirisi gibi nükleer savaş tehdidini azaltacak alternatif yollar, sadece askeri-sanayi kompleksi, aşırı sağdaki Armageddon ve daha da ötesindeki Rube Goldberg'i memnun eden bir teknolojik düzenleme adına gözardı edildi.

Stratejik Savunma Girişimi'nin teknik açıdan uygulanabilirliği ve bir savunma sistemi olarak olası sınırları konu-

sunda bazı eleştiriler vardı. Ama bütünüyle güvenilmez bir öneri, nükleer silah yarışını körükleyecek dev gibi bir kaynak israfı ve Reagan'ın yüksek görevindeki yeteneksizliğinin başka bir gösterisi diye buna gülüp geçilmedi. Yapılan ilginç baskının sözü edilmeye değerdir: Sovyetler, 1960'larda Moskova'nın "savunulması" için küçük bir ABM sistemi kurduklarında çılgın bir ABD kurulu bunun doğasında dehşet verici saldırganlık belirtileri bulunduğunu ilan etti.[17] Stratejik Savunma Girişimi, çok daha fazla saldırganlık belirtileri ortaya koymasına rağmen bu şekilde ele alınmadı; uygulanabilirliği sorgulanabilir olmasına rağmen, ana görüşü savunan medyadaki saçma istisnalarla bu, gerçek bir savunma sistemi, bir "soylu düş" olarak gösterildi. Güç yasaları, daha önce ortaya atılan ABM gibi "savunmacı" nükleer sistemlerden kaynaklanan dehşet verici tehdit iddialarının dürüstçe tartışılmasını engelledi.

Benzer biçimde Reagan, Weinberger ve Armageddon'daki askeri-sanayi kompleksi kuramcılarının çok sayıdaki ifadelerinde, Pentagon'un durum bildirgelerinde ve Beş Yıllık Plan'da, Sovyetler Birliği'ne "orantısız maliyetler getirmeyi" hedefleyen uzun süreli bir gelişmeye, ABD'ye "Varşova Paktı içindeki siyasal, ekonomik ve askeri güçsüzlükten yararlanma" olanağı verecek bir silah üstünlüğü düzeyinin sağlanmasına ve "savunmaya yönelik" diğer çabaların arasında, düşmanın artçı operasyonlarının önlenmesine işaret edilmesine rağmen, Reagan yönetimi yetkililerinin 1980'lerin başında Sovyetlerle silahların kontrol altına alınması konusunu görüşmek için Cenevre'ye gitmelerini basın ciddi bir çaba olarak gösterdi.[18] Ancak ana görüşü savunan medya, yöneti-

min, Ruslara "ayak uydurmak" ve Sovyetleri görüşme masasına oturtma amacıyla kendimize "pazarlık kozu" fırsatı vermek için tepeden tırnağa silahlandığımız, böylece silahların sayısını beraberce azaltacağımız yolundaki sözde iddialarını kabul etti. Reagan kendi siyasal sorunları, kamuoyu baskısı ve Sovyetlerin nükleer silahlarda bazı çok sınırlı azaltmalar yapılabileceği konusunu görüş birliğiyle kabul etmeleri nedeniyle güçlükler çekerken, en sonunda medya basın bültenlerini okuyarak Reagan'ın silahların kontrol altına alınmasına duyarlı yaklaşımının bu harika sonuçları doğurduğu haberini verdi. Reagan'ın niyetinin asla silahsızlanma olmadığı ender olarak belirtildi. Düşmanı silah sayısını beraberce azaltmayı kabul etmeye ikna etmek için trilyonlarca dolarlık silah üretme çılgınlığı tartışılmadı. Ardı arkası kesilmeyen yaygın silah üretimindeki büyük yatırımlar sayesinde şirketlere ve orduya çıkar sağlayan bu süreçte silahları net biçimde azaltmanın olası olmadığı gözardı edildi.

Uydurulan ve Değiştirilen Misyonlar

Askeri-sanayi kompleksinin temel özelliği, anlaşma yapan kişilerin satmak isteyecekleri silahları geliştirmektir. Yeni silahlara ihtiyaç olsun olmasın, "modernleşme" adına "gelişkin"* daha yeni çeşitleri ortaya konduğunda eski silahlar modası geçmiş kabul edilir. Önemli olan, kaynaklara hâkim olmak, kâr elde etmek, bu kârı artırmak ve iş yaratmaktır. Silah almayı haklı göstermek için misyonlara ihtiyaç vardır. Genellikle bu misyonlar bir tehdit, ulusal güvenliğimizi korumamız için içi doldurulacak bir oyuk terimleriyle ifade edilmiştir. Kayıtlar, ortada hiçbir gerçek tehdit yoksa bu tehditlerin uydu-

rulacağını ya da yapay olarak ateşleneceğini göstermektedir.

Komik örnekler çoktur. I.F. Stone, bir Hava Kuvvetleri Komutanı'nın, Sovyetlerin mevcut olmayan "gelişkin" bir bomba uçağına karşı dayanacak bir bomba uçağına ihtiyacımız olduğunu açıkladığını yazmaktadır. Sovyetlerin bu uçağı yapmak niyetinde olduklarını gösteren hiçbir belirti yoktu. Ancak Hava Kuvvetleri, Sovyetlerin "böyle bir uçağa sahip olmaları gerektiğini" düşünüyordu.[19] Stone, belki de ABD Hava Kuvvetleri'nin, iddiasını daha zenginleştirmek için Sovyetlere bomba uçağı için rüşvet vermiş olacağını öne sürer. Misyon yaratma ve değiştirme konusunda komik ama daha ciddi başka bir dizi, ABM'ler konusundaki bir çekişme nedeniyle 1960'larda ve 1970'lerde yaşandı. Çünkü, Sovyetler Birliği, Moskova ve başka birkaç yerin çevresine küçük birer ABM gücü yerleştirmiş, askeri-sanayi kompleksi ile müttefikleri de, askeri açıdan ne kadar anlamsız olursa olsun, ABM'ler kurmak için karşı konulmaz bir "ulusal güvenlik" bahanesi elde etmişti.[20] Bütün gücüyle bir "kalın" sistem geliştirmek için yapılan baskıya yön değiştirtmeye çalışan Savunma Bakanı Robert McNamara 1967 yılında, Sentinel adı verilen "ince" bir ABM kalkanı ile yolumuza devam edeceğimizi açıkladı. ABD, Kennedy'nin 1960 başkanlık seçimleri kampanyasında öne sürdüğü[21] varolmayan füze açığına cevap olarak zaten kocaman bir füze filosu yaratıp Sovyet tehdidine karşı güçlü bir savunma üçlüsü edinirken (bombardıman uçakları, denizaltılar ve karadan atılan füzeler), ince konuşlandırmanın haklı gösterilmesinde bir sorun vardı. O dönemde ortaya konan mantık, bunun, Kızıl Çin konusunda olası bir yanlış hesaplamaya karşı hizmet edebileceği yolundaydı. McNamara'nın meslektaşı Paul Warnke'nin sözleriyle,[22]

Çinliler, yol açmış oldukları bir krizde [doğal olarak sadece Çinliler kriz yaratabilirlerdi], Amerika Birleşik Devletleri'nin saldıracağına inanırlarsa bir ön saldırı başlatma eğiliminde olabilirlerdi. Tümüyle bir yıkım, hatta sadece, kriz anında yerle bir etmeye hazır olduğumuzdan korktukları nükleer güçlerinin tahribi karşısında en azından Amerika'nın bir bölümünün tavan yıkılırcasına alkışlayacağını umuyorlardı.

Böylece, yapılan milyarlarca dolarlık bir yatırım, Çinlilerin henüz sahip olmadıkları bir silahla girişecekleri tümüyle mantıksız bir davranış varsayımına dayanılarak haklı çıkarılıyordu! Senato Silahlı Hizmetler Komitesi Başkanı Richard Russell, 1968 yılında bu mantığın hileli, "ince" sistemin de sadece bir adım atmak olduğunu belirtiyordu: "Bu, baştan sona bütün ulus için olan bir sistemin temelidir. Hiç kimseyi kandırmadım. Biz kurduğumuzda ona, bizi Çin'den korumak için tasarlanmış olduğu kisvesini giydirmeye çalıştılar. Ancak, Senato'da çok açıkça ifade ediyorum ki, ben onu, bütünüyle füzelere karşı bir sistemin temeli olarak kabul ediyorum..."[23] Yine de, sistem konuşlandırıldığında, Çin'e karşı korunmak için ona ihtiyaç duyulduğu yolundaki argümanın aptalca olduğu pek belirtilmedi, "kalın" sistemin önemi ve getireceği refah da tartışılmadı.

Sentinel, yapımına ara verilmesi için kamu muhalefetinin baskı yaptığı 1969 yılında Boston, Chicago ve diğer kentlerin metropol bölgelerine konuşlandırılmaya başlandı. Kısa süre sonra Başkan Richard Nixon, Çin'in, Sovyetlerin birdenbire keşfedilen ilk saldırı kapasitesine karşı Minutemen füzelerini koruyacağı yolundaki varolmayan bir tehdidinden

yola çıkarak, seçilmiş şehirleri koruyacak füzeleri yeniden konuşlandırmak için yeni bir "Koruma" programının başlatılmak üzere olduğunu açıkladı. Savunma Bakanı Melvin Laird, düzenlenmiş bu misyonu desteklemek için, Sovyetlerin akaryakıtla çalışan büyük füzesi SS-9'un bir ilk saldırı silahı olarak yapıldığını açıkladı. Sevimli Savunma Bakanı Clark Clifford, savunmamızın yeterince caydırıcı olduğunu sadece iki ay önce açıklamıştı ve onun selefi Robert McNamara'nın da "(...) özgün plandakinden daha büyük ve... Aslında ihtiyacımız olandan daha çok olan güvenilir, kusursuz ve etkili savaş başlıklarının sayısal açıdan Sovyetler Birliği'ndekinden daha üstün"[24] olmasıyla övünmesinin üzerinden uzun zaman geçmemişti. Bu çelişkiler medyada analiz edilmedi, tartışılmadı: Laird'in "Sovyetlerin 'ilk saldırı kapasitesi'nin ortaya çıkan dehşet verici manzarası" kolayca galip geldi. Yeni misyon, askeri-sanayi kompleksinin satmak istediği silahların üretilmesine ve konuşlandırılmasına zemin hazırladı.

Yıldız Savaşları'nın misyonu da evrim geçirdi. Bu son derece çılgınca israf, aslında bir Sovyet saldırısı tehdidine dayandırılarak haklı gösteriliyordu. Reagan döneminde Sovyet Tehdidi histerisi zirvedeyken bile Stratejik Savunma Girişimi sermayesini bütünüyle sağlayamadı. Ancak silah yarışından Sovyetlerin tek taraflı olarak çekilmesiyle yeni bir sermaye mantığına şiddetle ihtiyaç duyuldu. Burada Körfez Savaşı, füzelere karşı Patriot füzesi gösterisi yapıp o dönemlerde ortaya çıkan yeni bir fikir konusunda güven vererek yardımcı oldu: Füzelerin zengin ettiği Üçüncü Dünya'daki türediler yeni ve ciddi bir sorun çıkardılar. New York Times'ın görev kabul ederek aktardığı gibi, "Sovyet askeri teh-

didi tehlikesi geçip giderken Beyaz Saray'ın Üçüncü Dünya tehdidi konusundaki endişeleri giderek arttı."[25] "Füze programının, belki de kazayla başlayan küçük bir Sovyet saldırısına karşı bir nebze koruma sağlarken, Üçüncü Dünya tehdidine seslenecek daha sınırlı bir yaklaşımı formüle etmeye çalıştığı" da belirtildi. Sınırlı Darbelere Karşı Küresel Koruma (GPALS)* adı verilen yeni pakette karadan atılan bin kadar füze ve bin ya da daha çok sayıda "Parlak Çakıl Taşları" adı verilen uzaya konuşlandırılan avcı uçağı yer alacaktı. Bütün sistem umut verici biçimde "düşmanın 100 kadar savaş başlığından gelecek tehdide karşı koruyabilecekti". Parlak Çakıl Taşları ne yazık ki, henüz denenmemişti ve bunları denemek ya da konuşlandırmakla 1972 ABM anlaşması çiğnenecekti. Ancak bu, misyonların fırsatçı biçimde düzenlenmesiyle Sentinel ya da "Koruma" programlarını hatırlatmasına rağmen karşı konulamayacak kadar kelepir pakettir –sadece 30 milyar $. Misyonlar, hemen pazarın taşıma kapasitesine uyarlanır. "Pazar"ı ise askeri-sanayi kompleksi vergi yükümlüsüne hileyle kabul ettirebilir.

Uygar İnsanların Güç Kullanmaya Duyduğu Nefret

Uygar insanların kendilerini ve barbar düşmanlarını tanımlamak için kullandıkları çok sayıda çiftesöylem deyiminde ve görüşünde bir aktarım süreci vardır. Tanımlamayı yapan kişi kendi özelliklerini kurbanına yakıştırır. Örneğin; barbarlar insan hayatına bizim kadar değer vermezler. Renkli bir örnekte olduğu gibi, Vietnam'da düşman, sanayileşmiş bir gücün

küçük bir köylü ülkesine dayatabildiği (ve dayattığı) ağır kayıpları ve dehşet verici maliyeti kabul etmeye istekliydi. Batılı analizcilere göre, Vietnamlıların üstün bir güce teslim olmamaları, onların insan hayatına değer vermekten yoksun olduklarını gösteriyordu. Bununla birlikte, bizim, onları büyük ölçekte öldürmek istememiz, insan hayatına düşük değer biçtiğimizi göstermez. Bunun nedeni ise asla açıklanmamıştır. Gerçek ise Vietnamlıların ulusal bağımsızlıkları için çarpışmalarıydı. Amerika Birleşik Devletleri, savaş görüşünü savunanların bile asla tam olarak aydınlatamadıkları nedenlerden dolayı milyonlarca insanı öldürmeye ve uzak bir ülkeyi yerle bir etmeye istekliydi. Aktarımın başka bir önemli örneği, bizim ya da temsilcilerimizin katlettiği kurbanların ve isyancıların güç kullanmaya* eğilimli oldukları yolunda Batı'nın öne sürdüğü bahanedir. Oysa, bizler ve korumamız altındaki devletler, kurbanlarımızın kullandıkları şiddet yöntemleri nedeniyle mermilere ve bombalara başvurmak zorunda kalan barışseverlerizdir. Jeanne Kirkpatrick, Kasım 1980'de San Salvador'da Demokratik Cephe'nin beş liderinin işkence görmesi, sakat bırakılması ve öldürülmesi konusunda yorum yaparken, "Kılıçla yaşamayı tercih eden halk kılıçla ölmeyi bekleyebilir" gözleminde bulunuyordu.[26] Bu gözlem, Salvador hükümetinin ayda binlerce sivili boğazladığı zaman yapılmıştı.

Yine de, benim hoşuma giden bir örnek, ABD hükümetinin, 1960'larda bizim Vietnam'da barış istediğimiz ama şiddetli bir düşmanın bizi geri çevirdiği iddiasıdır. İşin aslı, Fransa'yı, sonra da ithal "lider"imiz Diem'i ilk desteklemeye başlamamızdan 1973 Paris Barış Anlaşması dönemine kadar Vietnam'da hiçbir siyasal temelimiz olmadığı için si-

yasal çözüm görüşmelerini geri çevirmemizdir.[27] Bu, hükümetin çok sayıdaki iç yazışma belgesinde belirtilmiştir ve resmi propagandacı Douglas Pike, düşmanımız Kuzey Vietnam'ın, "Güney Vietnam [Saygon hükümeti] ve Amerika Birleşik Devletleri ile mücadelesini siyasal düzeyde savaşarak sürdürdüğü"nü ve "Amerika Birleşik Devletleri ile koruması altındaki devletlerin", onu, ayakta kalmak için karşı-güç kullanmak zorunda bırakıncaya kadar yığınlarca asker kullanılmasının kendi içinde gayrimeşru olduğunu kabul etmiştir.[28] Ancak Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'da yerlilerden oluşan bir desteği olmasa da, kocaman bir askeri gücü, inanılmaz derecede kendini beğenmiş ve acımasız liderleri ve işe yarayan bir basını vardı. Başka yerlerde olduğu gibi, Vietnam'da da uygulanan ilke, siyasal gücün mevcut dağılımına dayanarak pazarlığı kabul etmemekti; bunun yerine, neye mal olduğuna aldırış etmeden kurban edilen nüfusa kendi isteğimizi dayatmak için üstün bir askeri güç uyguladık. 1960'ların başında BM Sekreteri U Thant, Charles De Gaulle, Sovyetler, Çinliler ve Güney Vietnam'daki belli başlı bütün gruplar –Budistler, Kuzey Vietnamlılar, hatta seçkinlerin çoğunluğu ve generallerin birçoğu– çözüm için görüşmek istediler, ancak Amerika Birleşik Devletleri bunu kabul etmedi. Amerika Birleşik Devletleri, sonuna kadar savaşmaya istekli Fransız iki paralı asker olan Ky ve Thieu'yu başa getirinceye kadar Güney Vietnam'da hükümetler kurup devirdi. Dışişleri Bakanlığı'ndan William Bundy'nin o zamanlarda söylediği gibi, "İstediklerimiz aslında çok basitti... Savaşa devam edecek bir hükümet istiyorduk." Yine de çiftesöylemde, James Reston'ın ifade ettiği gibi, "Vietnam'daki tehlikenin" gerçeği şuydu[29]:

Hiçbir devlet siyasal hedeflerini gerçekleştirmek için askeri güce ya da askeri güç tehdidine başvurmayacaktı. Ve bu ilkenin beraberinde, Amerika Birleşik Devletleri'nin bu ilkeye karşı çıkan bir devlete karşı, gerektiğinde ve etkili olabildiği yerde, kendi gücünü kullanması geliyordu.

Daha genelde, Truman döneminden başlayarak Sovyetler Birliği ve müttefikleriyle görüşmeler kesildi. Bu, düşmanı "pazarlık masasına oturmaya" ikna edecek (Dean Acheson'ın anımsanmaya değer sözleriyle) "kuvvet durumları" oluşturmamızı askıya aldı. Vietnam Savaşı süresince Johnson ve Nixon yönetimleri, düşmanın pazarlık masasına oturmaya gelmesini beklediler. Reagan bile Nikaragua'ya saldırdığında dönem dönem bu taktiğe başvurdu ama Sandinistaların "amca demelerini" beklediğimizi ağzından kaçırdığında bu satranç hilesindeki çiftesöylemin niteliği su yüzüne çıktı. Hem bu sözler, hem de pazarlık masasına oturma ifadesinin yumuşatılması "ABD'nin koşullarını kabul etmek" ya da teslim olmak anlamına geliyordu. Kısacası, uygar insanlar, kendi koşullarını mantıklı ve bu koşulların kabul edilmemesini de anlaşmazlık nedeni diye tanımlayarak kendilerini barışçıl çözümlere adıyorlardı.

Japonya'da iki kentin üzerine atom bombası atanların uygar Batılılar oldukları ve bu bombaları atan ülkenin atom silahlarının ilk kez kullanıldığını değişmez biçimde reddettiği unutulmamalıdır. Amerika Birleşik Devletleri silah yarışında başlıca itici güç de oldu. Bu konuda en etkileyici sözleri, Eisenhower'ın askeri teknoloji danışmanı Herbert York söylüyordu. York, "[silah yarışında] oran ve derece büyük ölçüde

kontrola tabi olmuştu. Son otuz yıldan bu yana, yarışı gereksiz yere tekrar tekrar hızlandıran tek taraflı eylemlere girmiş bulunmaktayız"[30] iddiasındaydı. Reagan döneminde yeniden silahlanmayla övünülmesi ve çok çekici gelen yeni yararsız projeler büyük uygar davranış geleneğini izliyordu.

Uçakların Uygarca ve Barbarca Düşürülmesi

Batı'da barbarlık ve uygarlık sözcüklerinin kullanılması sadece aktarım ve tarihe dürüstçe bakmayı reddetmeye değil, zihinlere ürküntü veren çifte standarda da dayanır. Bu, Batı'nın, sivil uçakların düşürülmesini sürekli olarak iki ayrı yönden ele alma biçiminde dramatik olarak görülür. Sovyetler 1983 yılında 007 sayılı Kore uçağını düşürdüklerinde Reagan yönetimi büyük bir karalama kampanyasına girişti. Yönetimin, 007'nin bir sivil uçak olduğunu Sovyetlerin bilmediğini bildikleri artık açıkça ortaya çıktı.[31] Yine de, Reagan'cılar kampanyalarını, bir sivil uçağın istenerek yok edildiği yalanı üzerine inşa ettiler. Basın, öfkeli "soğukkanlı cinayet" ve barbarlık çığlıkları atarak bu propagandadaki iddiayı kabul etti. Bunların çoğu, Sovyet pilotun gönderdiği mesajlardan ve 007 sayılı uçak konusunda düzeltme yaparak hedefin yerle bir edildiğini sıradan biçimde belirten yer kontrolünden kaynaklanıyordu. Eylemin insanlıkdışı olduğu, kurbanların yaslı ailelerine gösterilen büyük dikkatle dramatik duruma getirildi. Leslie Gelb'in sözleriyle, "Tekrar söylemek gerekirse, konu, Sovyetler Birliği liderliğinin dünyadaki diğer birçok liderlikten farklı olmasıydı –daha katı, daha vahşi ya da hatta uygarlıkdışı diyebilirsiniz. Başkan Reagan, kesin ya da olası hafifletici koşullar ne olursa olsun, kazanın 'dehşet

verici' ve 'tepki uyandırıcı' olduğunu söyledi." (New York Times, 4 Eylül 1983). James Reston'un işaret ettiği gibi, Sovyetler Birliği'nin "vahşi" eylemi, "uygar dünyanın nefreti"ni kazanıyordu (4 Eylül 1983). Times'ın 2 Eylül tarihli editör yazısında "Zararsız bir uçağı düşüren hiçbir ulusun kabul edilebilir bir özrü olamaz" deniyordu.[32]

Amerika Birleşik Devletleri, Temmuz 1988'de 290 kişinin öldüğü 655 sayılı İran uçağını düşürdüğünde Leslie Gelb, bu eylemin, sorumlu ülkenin liderliğinin niteliği hakkında akla neler getirdiği konusunda tek söz etmedi (ve Gelb, ülkesinin 007 sayılı uçak konusundaki eski iddialarının baştanbaşa yalan olduğu en sonunda Times tarafından itiraf edildiğinde uygarlığın ve barbarlığın anlamı konusunda da geçmişe bakarak hiçbir şey söylemedi.) ABD medyası 290 sivile tetik çekilmesi eyleminde, tetiği çekenlerin soğukkanlı mesajlarını Amerikan halkına iletmedi, ne de kurbanların yaslı aileleri konusuna odaklandı. Bunun yerine, görevleri öldürmeyi gerektiren ABD görevlilerinin duygularını okşadı. Ve New York Times'ın editörleri yazılarında, bir sivil uçağı düşürmek için kabul edilebilir bir özür buldular, yani "trajik hata" ya da kurbanın sorumsuz davranışı.

Sonunda, ABD'nin, o tarihte Vincennes yakınlarında bulunan Sides eskort gemisinin komutanı David R. Carlson, ABD Denizcilik Enstitüsü'nün Proceedings dergisinin Eylül 1989 sayısında İranlıları suçlamaya çalışarak eylemin savunulmasından ve Carlson'ın ifadesiyle bir dizi yalana dayanılarak Vincennes'ın "kendini bir saldırıya karşı koruması" düşüncesinden tiksindiğini yazıyordu. "Airbus tipi uçağı düşürme kararı alındığında uçak alçalmıyor, yükseliyordu; bu, dost ya da düşmanın doğru saptandığını gösteriyordu –IFF (III:

Yöntem); ve bu, Bandar Abbas'tan Dubai'ye uzanan doğru uçuş koridoruydu. Vincennes, İran uçağının saldırısı altında asla değildi. İran'ın P-3'ünün hedef aldığı yoktu... Kazadan önceki ay İran askeri güçlerinin sevk ve idaresi anlamlı bir şekilde tehdit edici değildi."[33] Carlson'a göre, uçak düşürülmeden önce Vincennes'ın eylemleri "sürekli saldırganca geliyordu ve oyun salonunda konuşma konusu olmuştu... 'Robo Kruvazör' hiç de eğlenceli olmayan bir takma addı, birinin şaka olsun diye Vincennes'a taktığı bu ad kalmıştı."

Bu öykünün, merak uyandıracak bir haber değeri olmalıydı: Sahnede, bir deniz subayı vardı. Uçağın düşürülmesinin bir "trajik hata" değil, bir Rambo komutanının önemsiz nedenlerle silah kullanma özerkliğine dayandığını, İran'ın hataları ve kışkırtmaları konusundaki bütün sözlerin saçma olduğunu öne sürüyordu. Washington Post, Carlson raporunu iyi bir arka sayfa öyküsü olarak yayımladı. Yazıda, George Wilson, Carlson'ın sözlerinin "uçağın düşürülmesinin yol açtığı münakaşalara kuşkusuz yakıt ikmali yapacağını" öne sürüyordu.[34] Ne var ki, Wilson yanılıyordu: kazanın resmi açıklamasını alan New York Times trajik hata kadar İranlıları da suçluyor, öyküye asla değinmiyor ve hiçbir tartışmaya girmiyordu.

Robert Reinhold, New York Times'ta yayımlanan "Crew of Cruiser That Downed Iranian Airliner Gets a Warm Homecoming" *(25 Ekim 1988, s. 16)* başlıklı yazısında İran uçağını düşüren denizcilerin, Amerika Birleşik Devletleri'ne döndüklerinde birer kahraman gibi karşılandıklarını anlatıyordu. Kaptan, boynunda bir çelenk, yanında mutlu eşiyle gülümserken görülüyordu. Gemi mürettebatı ulusal TV'ye çıkarak ünlü oldu. Uygar toplumda ünlüler kendileri-

ne uygun saygınlıklar kazanırlar. Nisan 1990'da Vincennes'in komutanına, "Üstün hizmet göstermedeki olağanüstü saygın sevk ve idaresi" ve "sıcak ve profesyonel bir atmosfer"de komuta ettiği için Yararlılık Madalyası verildi. Kaptan, konuşmasında 290 sivil taşıyan Airbus tipi uçağın yok edilmesinden açık seçik söz etmedi. Hem Washington Post, hem de New York Times bu ödül haberini vermeyi atladı.

Eğer KAL 007 uçağını düşüren pilot döndüğünde Moskova'da bir zafer töreni düzenlenip daha sonra da gösterdiği yararlı hizmet için ona Sovyetlerin yüksek bir ödülü verilseydi, ABD medyasının bunu uygunsuz, hatta Sovyet barbarlığının bir kanıtı olarak görüp görmeyeceğini insan merak ediyor. Bu uygulamalı çifte standart, bizim ikiyüzlülüğün ne kadar ötesinde gezip dolaştığımızı gösteriyor.

Sivil bir uçağa karşı girişilen başka bir uygar saldırı örneğinde, İsrail askerleri Şubat 1973'te bir Libya uçağını düşürdüler. Uçak, Sina Çölü'nde kayboldu, 109 kişi öldü. Bu olayda İsrailliler, bunun bir sivil uçak olduğunu bildiklerini itiraf ettiler, ancak ABD basını bunu ilginç bulmadı ve "soğukkanlı", "cinayet", "vahşi" ya da "barbarca" sözleri kullanılmadı. Sovyetler ile İran arasında yaratılan karşıtlık aşırı bir çifte standarttır. İsrail'in bir sivil uçağı bilerek düşürmesi ABD resmi görevlileri, Reston ve New York Times'ın editör kadrosunda en küçük bir öfke yaratmazken, Sovyetler, Batılıların yalanına dayanılarak barbar ilan ediliyorlardı.

3. Dünyada ve Yıldızlarla Gezegenler Arasındaki Boşlukta

Savunulabilir Sınırlar Arayışı
Doğal Yıkma Hakkımız

İmparatorluk güçlerinin yayılmak ve fethederek egemenlik kurdukları kurban ulusları ezmek için her zaman iyi nedenleri olmuştur. Her şeyden önce, fetheden güç iyilikseverdir. MS. birinci yüzyılda Romalı General Cerialis, Galler'de yenilerek ele geçen kabilelere, "şehvet, hırs ve yeni bir yurt isteğiyle" Galler'e giren Germenlerin tersine, Romalıların sadece davet üzerine istikrar sağlamak için geldiklerini açıklamıştır.[1]

> *"Romalı generaller ve imparatorlar, Galya'nın diğer yerlerine olduğu gibi, sizin toprağınıza da ihtiraslı niyetlerle değil, iç mücadeleden [aynen alınmıştır] son derece yorulmuş olan atalarınızla dayanışmak için gir-*

di... Ordularımızın çektiği ne güçlükler pahasına kaç kez Kimbri ve Tötonlara karşı savaştığımız ve ne gibi bir sonuçla Germenlerle savaşlarımızı sürdürdüğümüz çok iyi bilinir. Bu, Ren kıyılarını işgal ettiğimiz İtalya'yı savunmak değil, Galya İmparatorluğu'nu ikinci bir Ariovistus'un ele geçirmemesini güvence altına almaktı."

İkinci olarak, imparatorluk güçleri kendini savunma ihtiyacı duyar. On sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda İngiltere İmparatorluğu genişlerken bu görüşü savunanların sözlüğündeki en ünlü ifade "savunulabilir sınırlar arayışı"ydı. Muhaliflerin ve gerillaların sığınacak yer bulabilecekleri ve saldırılara girişebilecekleri komşu devletler her zaman vardı. Bunu önlemek, komşu devletleri fethetmeyi ve onlara boyun eğdirmeyi, böylece daha savunulabilir bir sınır oluşturmayı gerektiriyordu. Kuşkusuz bu, yeni komşular, gerillaları beslerken ardı arkası kesilmeyen yayılmacılığı da mantığa oturtuyordu.

Daha önceki açıklamalarla kimi zaman örtüşen üçüncü iyi neden hiçbir kasıt olmamasıydı. İmparatorluğun gücü, iyiye ulaşmak ya da sınırlarını korumak için düşüncesizce çabalara girişerek yayılıyordu. Stanley Karnow'un, ABD'nin Filipinleri ele geçirmesi ve Vietnam Savaşı'nın nedeni konularında yaptığı açıklamanın özünde bu vardır. Bunların ikisi de, ciddi tarih yazarlığının baştan sona bir yana bırakılmasıdır.[2]

Tablo 1

Amerika Birleşik Devletleri'nin 1950-1980 yılları arasında Latin Amerika ve Karaibler'de uyguladığı yıkım biçimleri (+ kanıt olduğu anlamına gelmektedir, – kanıt olmadığı anlamına gelmektedir.)

Yıkım Biçimleri	Brezilya	Şili	Küba	Dominik Cumhuriyeti	Ekvador	El Salvador	Guetemala	Uruguay
Doğrudan işgal etme ya da işgal edeni koruma	–	–	+	+	–	–	+	–
Darbelere katılma (doğrudan, cesaretlendirme, destek verme)	+	+	–	+	+	–	–	–
Liderleri öldürme ya da öldürme girişimi	–	+	+	+	–	–	–	–
Sabotaj (mala zarar verme)	–	–	+	–	–	–	–	–
İstikrarsızlık (ekonomik ya da mali alanlarda)	+	+	+	+	–	–	+	–
Siyaset adamlarını ya da diğer görevlileri satın alma (asker ve güvenlik güçleri dahil)	+	+	+	+	+	+	+	+
Medyayı ve medyada çalışanları satın alma	+	+	–	–	+	–	–	+
Aydınları satın alma	+	+	–	–	+	–	–	+
İşçi liderlerini satın alma	+	+	+	+	+	+	+	+
Kara propaganda (Kaynak belirtmeden yayılan söylentiler ve yalanlar)	+	+	+	–	+	–	–	+
Öğrenci, gençlik ve kadın örgütlerine boyun eğdirme	+	+	–	–	+	–	–	+
İşgal ya da karşıisyan operasyonları için askeri güç sağlama	–	–	–	+	–	–	+	–

Başlıca Kaynaklar:

Genel: Penny Lernoux, Cry of the People, Doubleday, 1980; Ronald Radosh, American Labor and United States Foreign Policy, Random House, 1969; Philip Agee, Inside the Company: CIA Diary, Bantam, 1975; Victor Marcetti ve John D. Marks, The CIA and the Cult of Intelligence, Dell, 1974; Miles Wolpin, Military Aid and Counterrevolution in the Third World, Lexington, 1972; Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, Senato İstihbarat Seçme Komitesi Raporu S. 94-465, 94. Kongre, Birinci Oturum (1975).

Brezilya: Jan K. Black, United States Penetration of Brazil, University of Pennsylvania, 1977.

Şili: Covert Action in Chile 1963-1965, Senato İstihbarat Seçme Komitesi'nin Personel Raporu, 1975; James Petras ve Morris Morley, How Allende Fell, Spokesmen, 1974; Saul Landau, They Educated the Crowds, IPS, 1978; Fred Landis, Psychological Warfare and Media Operations in Chile: 1970-1973. doktora tezi, University of Illinois, 1975.

Küba: Warren Hinckle ve William Turner, The Fish is Red, Harper and Row, 1981; William Schaap, "New Spate of Terrorism: Key Leaders Unleashed", Covert Action Information Bulletin, Aralık 1980.

Dominik Cumhuriyeti: NACLA, Smouldering Conflict: Dominican Republic 1965-1975; Carlos Maria Gutierrez, The Dominican Republic: Rebellion and Repression, Monthly Review Press, 1972; Norman Gall, "How Trujillo Died", New Republic, 13 Nisan 1963.

Ekvador: Agee, Inside the Company.

El Salvador: NACLA, Guatemala, 1974; Stephan Kinzer ve Stephan Schlesinger, Bitter Fruit, Doubleday, 1981; Blanch Wiesen Cook, The Declassified Eisenhower, Doubleday, 1981.

Uruguay: Inside the Company; A.J. Langguth, Hidden Terrors, Pantheon, 1978.

Yayılmanın son iyi nedeni, yayılan ülkenin ya da ırkın doğal üstünlüğüdür. Vahşiler kaynaklardan en iyi biçimde yararlanamazlar –çölde çiçek açtıramazlar (ne de ormanları çöle dönüştürürler). Über menschen'in *(üstün insanlar)* yolunu kapatırlar.

Modern imparatorlukların güçleri komşularını sık sık eski imparatorların tarzında fetheder Ancak, genellikle komşuyu pasifleştirme görevini yerine getirdikten sonra onu "dost eller"e teslim ederek giderler. Modern imparatorluklarda, saldıran hükümetlerin istikrarsız duruma gelmesine, boyun eğmesine ve dolaylı kontrol uygulamaya görece daha çok ağırlık verirler. Amerika Birleşik Devletleri, çoğunlukla yerli ancak radikal ya da reform yanlısı bir rejime yenilmek üzere olan, saygınlığını yitirmiş bir kukla rejimi desteklemek için ara sıra ülkeleri doğrudan işgal eder (Vietnam, Dominik Cumhuriyeti, Lübnan). 1983 yılında Grenada'nın işgal edilmesinde iki itici güç rol oynamış gibidir: Saldırıdan sadece birkaç gün önce Beyrut'ta 241 denizcinin ölümünden sonra "gövde gösterisi" yapmak ve radikal bir rejimi bertaraf etmek amacıyla devlet başkanı Maurice Bishop'un öldürülmesinin ardından karışıklık çıkarma avantajı sağlamak. 1989 yılında Manuel Noriega'yı düşürmek, ABD kontrolünü yeniden sağlamak ve George Bush'a gövde gösterisi yapma fırsatı vermek için Panama işgal edildi. Eskiden ABD'ye bağımlı olan bu iki ülkenin dolaylı kontrolü, gösterişsiz bir pasifleştirme çabasının yardımıyla hemen sağlandı.[3]

Ne var ki, Amerika Birleşik Devletleri, nüfuz bölgelerini öncelikle yıkma yoluyla genişletti ve korudu. Yani, hoşlanılmayan hükümetlerin, otoritelerini güçten düşürüp düşmanlarının gücünü artıran açık ya da kapalı düşmanca ey-

lemlerle altını oymak. Bu, geniş bir eylem yelpazesidir: Boykotlar ve ekonomik refahın diğer biçimleri; politikacılara, gazetecilere ve aydınlara rüşvet verme, boyun eğdirme; düşmanca propaganda; sabotaj ve terör, doğrudan ve dolaylı vekalet; darbe yapma cesareti vermek ve darbeleri desteklemek. Yıkmanın önemli bir biçimi, yabancı polisi ve askeri personeli kazanmaya çalışma, rüşvet verme ve beyinlerini yıkamadır. Washington DC, Fort Benning GA vb. yerlerde yetiştirilen bu personele cömert davranılır, kendi halkına güvenmemesi öğretilir ve daha sonraki darbelerde öncü kolu olarak değerleri sık sık kanıtlanarak ABD'nin gücünün de facto* ajanları haline getirilir.[4]

Amerika Birleşik Devletleri, seçkinleri ve liderleri onay görmeyen hükümetlere karşı bu yöntemleri düzenli olarak uygulamıştır. The Real Terror Network (*Gerçek Terör Ağı*)'ndan alınan Tablo 1, ABD'nin 1980'lerin başına kadar sekiz Latin Amerika ülkesine uyguladığı yıkıcı eylemlerin alanının genişliğini göstermektedir. Tablo, kuşkusuz eksiktir. Çünkü bu yıkıcı operasyonların, gazetecilere, politikacılara ve askeri liderlere rüşvet verme gibi birçoğu kamunun gözü önünde olmaktan uzaktır, sadece yer yer ve kısmen açığa çıkmaktadır. Brezilya'daki 1964 darbesine yol açan dönemde yüzlerce Brezilyalı siyaset adamına ABD hükümeti tarafından gizlice para verildiğini[5]; ya da 1960'ların başında Ekvador Cumhuriyeti'nde cumhurbaşkanı yardımcısı, çalışma bakanı, cumhurbaşkanının oğlu ve doktoru, çok sayıda polis ve istihbarat görevlisi ile siyasal liderin, benzer biçimdeki geniş bir yıkma operasyonu düzeninin dışında CIA'nin maaş bordrosunda da yer aldığını[6] öğrenmek sadece anlaşılması görece güç kitapları okuyarak mümkündür.

Bütün bu eylemler net olarak yıkım diye tanımlanır ve yabancı bir güç tarafından uygulandığında öfke duyularak açıklanır. Ancak bizim tarafımızdan yapıldığında farklı yanıtlar verilir. Birincisi; yıkım sözcüğü, böyle haksız bir sözcüğün kendimize uygulanamayacağı yolundaki anlambilim anlaşmasına göre kullanılamaz. İkincisi, medya; örgütlü cinayetler, yabancı siyaset adamlarına rüşvet verme ve özgürce seçilmiş hükümetlere karşı düzenlenen darbeleri destekleme gibi mantığa oturtulması daha az kolay olan yıkıcı eylemlerimizin kanıtlarını örtbas ederek ya da sesini keserek iyi bir iş yapar.

Ne var ki, medyanın en büyük başarısı bu eylemleri normal göstermek, hatta onlara yüksek bir ahlak değeri katmaktır. Manuel Noriega davasında, savcı, en sonunda ABD hükümetinin, verdiği hizmet karşılığında ona en az 300.000 $ ödemiş olduğunu kabul etti.[7] Ancak savcı, bu paranın, Noriega'nın yaptığı uyuşturucu ticaretini desteklemek için değil, sadece kendi hükümetine karşı bir casus gibi çalışarak verdiği hizmetin karşılığında ona ödendiğini öne sürdü. Bu, ikiyüzlüce bir ayırımıdır. Çünkü, Noriega'ya yaptığı casusluk karşılığında para ödendiyse patronları onun uyuşturucu ticareti yaptığını biliyorlardı ve Noriega'yı korumak, paketin bir bölümüydü. Daha da önemlisi medya, yanı başımızdaki bağımlı bir devletin bir üst düzey görevlisinin rüşvet aldığı haberini aslına uygun vermedi. Aslında medya, bilgiyi, hükümet yetkililerinin kendisine ulaştırdığı biçimiyle kopya etti –uyuşturucu ticaretinde önemli bir ajanın kullanılmasına ve korunmasına hiç öfke duyulmadı.[8] Tersine, basın; Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ya da Özgür Dünya'nın başka bir yerinde tutuklanan Sovyet casusları haberlerinde, casus kul-

lanmanın kınanabilecek bir şey olduğunu ima ederken öfkesini güç bela gizleyebilir. Dost komşu ülkelerin üst düzey görevlilerini kendi hükümetlerine ihanet etmeleri için baştan çıkardığımızda, kiraladığımız casuslar bile, bir çifte düşünce prizmasından geçirilir, aynı bizim ya da onların sivil uçakları düşürdüğümüzde davrandığımız gibi.

Senato'nun 1976 tarihli bir raporu Amerika Birleşik Devletleri'nin Fidel Castro'yu öldürmek için en az bir düzine girişimde bulunduğunu ortaya koyar.[9] Küba'daki mal varlıklarına karşı çok sayıda sabotaj eylemine girdiğimizi ya da bu eylemleri desteklediğimizi, Küba'ya sığınan vekillerimizin sivil bir uçağın infilak ettirilmesi de dahil, Küba'ya karşı çok sayıda teröristçe şiddet eylemine karıştıklarını, hatta Küba'daki ekinlere ve çiftlik hayvanlarına karşı kimyasal ve biyolojik ilaçlar kullandığımızı gösteren önemli kanıtlar da vardır.[10] Oysa aynı şeyleri Castro yapsaydı, yaptıklarından onun teröristliğinin ve yıkıcı eğilimlerinin kesin birer kanıtı diye düzenli olarak söz edilirdi. CIA'nin Nikaragua'daki kontralar için yazdığı gibi, Castro (ya da Kaddafi) bir terörist elkitabı bastırsaydı, hükümet, medya ve "uzmanlar" Castro'nun (ya da Kaddafi'nin) terörist niteliklerinin böylesine sağlam kanıtları karşısında bayram ederlerdi. Kontra elkitabı ve uygulanması önemli bir örnek olmasına rağmen, Batılı uzmanlar, terörizm sürecinde bir olay incelemesi olarak bundan asla söz etmediler. Aslında, ana görüşü savunan medya, bu önemli terör eylemlerini, yalıtılmış olayların ya da "gaflar"ın, suçun ve terör eyleminin kanıtı olmaması gibi, gözardı etti ya da arındırarak ele aldı. Bu görüşü savunanların resmi yalanlamalar, sözde kışkırtmalar ve güvenliğin tehdit edilmesine yapılan göndermeler konusunda eleştiriye girmeden yazdıkları

haberlerde cömertçe yapılmış eklemeler de vardı. Castro ve Kaddafi, sorgulanabilir eylemlerle gerçek doğalarını ortaya koyarlar, Amerika Birleşik Devletleri kışkırtılır ya da olsa olsa yanılarak düşmanlarına propaganda malzemesi verir!

Dürüst Vatan Hainleri Arayışı

ABD'nin Üçüncü Dünya ülkelerindeki öncelikli rolü, alttan gelen başkaldırmalar karşısında yabancılara verilen ayrıcalıkları ve refah düzeyindeki geleneksel büyük eşitsizlikleri koruyarak eski düzeni desteklemektir. Bu nedenle ABD kendini, Vietnam'daki Ulusal Kurtuluş'un "ülkeyi satan hükümetler" adını verdiği eylemleri düzenleyen kötü karakterli askeri liderler ve yerel oligarklarla düzenli biçimde aynı çizgiye oturtmuştur. Güney Vietnam'da, yabancı işgalcilere karşı gelmeye, kendi toprağına ve halkına ABD'nin yaptığı yıkımı üstlenmeye istekli liderler bulmak için, en sonunda ABD, Fransızlara karşı savaşan, kafası bir şekilde bulanık, hırsız ve uyuşturucu ticareti yapan paralı askerlere başvurmak zorunda kalmıştır.[11] Amerika Birleşik Devletleri, yarım yüzyılı aşkın bir zamandan beri, gereken pis işi yapacak vatan hainleri tarafından yönetilen hükümetler örgütlemektedir. Liste etkileyicidir: Eski Şanghay-Şek kliği, Tayland'ın eski işbirlikçi, doymak bilmez askeri liderleri, Arjantinli ve Şilili generaller, İran Şahı, Endonezyalı generaller, Filipinler'deki Ferdinand Marcos, Paraguay'daki Stroessner, Guatemalalı generaller, Zaire'deki Mobutu. Gözde işbirlikçilerimiz katil oldukları kadar sahtecidirler de. Çünkü, "haraca bağlanan devletler" dedikleri ABD'nin desteğindeki bu devletlerde her zaman bozulma görülür.[12] Bu; yerleşmiş düzendeki çok sayıda aydının ve bi-

lim adamının geri kalmış insanların ahlaksal eksikliklerini görmelerine ve sorunun kökenlerinin izini Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki "insanların doğası"nda sürmelerine yol açmıştır. Çalışmada öldürücü bir seçiciliğin olduğu, Batı'nın tercihen süprüntüleri arayıp bulduğu, Batı'nın etkisinin başlıbaşına bir bozulmaya yol açtığı düşüncesi kuşkusuz kabul edilemez bir düşünce çizgisidir. Malcolm Browne, 1964 yılında Güney Vietnam konusunda üzüntüyle şunları gözlemliyordu: "Sağlıklı liderliğin özünü biçimlendiren, gerçekten zeki, kendini adamış, vatansever erkeklerin ve kadınların çoğu, ne yazık ki, Viet Minh'te kaldı."[13] Bununla beraber onların birçoğu sonuçta Anka Kuşu Operasyonu'nda* ya da benzeri ölüm mangalarının benzer operasyonlarında ABD askeri güçleri ya da yerel paralı askerler tarafından öldürüldüler. Batı medyasında, alternatif kalkınma yollarının bir cenin gibi düşürüldüğü ya da sakat bırakıldığı konusunda bu tarz bilgilere dayanan hiçbir genellemeye rastlanamaz.[14]

Ilımlılar ve Aşırılar

ABD kitle iletişim araçları, ABD'nin gücüne hizmet etmek için getirilen "liderler"e* değişmez biçimde "ılımlılar" yaftası yapıştırır. Bu tanım, bu liderlerin ABD hükümetince desteklenmesinden ve onların da ABD'nin çıkarlarına hizmet etmelerinden kaynaklanır. ABD resmi görevlileri onlara, birlikte "çalışabileceğimiz" mantıklı insanlar olarak bakarlar ve son zamanlarda hoşgörü gösterebildikleri ufak bir hoşnutsuzluğun yeniden gözden geçirilebilir olduğunu, vesayetimiz altında kısa sürede düzeltileceğini öne sürerler. Yani onlar bizim emirlerimizi yerine getirmekte, sadece doğru insanları öldürmek-

te, "bozulmuşluk lağımı"nda* yüksek bir fiyata bile olsa yabancı yatırımlara ve satışlara olanak sağlarlar.

Örneğin; Endonezya Devlet Başkanı General Subandrio Suharto, çoğunluğu topraksız çiftçi olan 500 bin ile bir milyon kişinin katledildiği bir terörizm patlaması dalgasıyla iktidara geldi. Kendisi ve maiyetindekiler tarihin en büyük hırsızları olarak onur mücadelesi vermektedirler.[15]

Ancak Suharto, Endonezya'yı kontrol altında tutmak için halktan gelen ya da radikal tehditlere son verdi. ABD yatırımlarına açık kapı sağladı ve ABD'ye sadık bir müttefik olarak hizmet etti.

Bu nedenle, kitle katliamına rağmen medya ve aydın toplumu kadar ABD'nin siyasal ve kurumsal liderliği de onu iyi bir dost olarak kabul etti. Böylece, 6 Şubat 1987 tarihli Christian Science Monitor, Suharto'dan "ılımlı bir lider" olarak söz etti. Liberal World Policy Journal'da yazan Michael Leifer, aşırı bozulmanın ve insan haklarının ciddi boyutta çiğnenmesinin sadece bir geçiş olduğunu kabul ederek Suharto'nun Endonezya'ya "istikrar" getirdiğini belirtti.[16] Arjantin liderleri General Videla ve General Viola'dan 1976-83 katliamı sırasında New York Times düzenli olarak "demokratik eğilimli" ve "ılımlı" olarak söz etti.[17] 1933 yılında ABD'nin Berlin chargè d'affaires'i, *(maslaharguzar)* "ABD'nin çıkarları konusundaki umudun..." bütün uygar ve mantıklı insanlara hitap eden ve şiddet yanlısı aşırıları yener görünen, "başında bizzat Hitler'in bulunduğu [Nazi] parti[si]nin daha ılımlı kanadı"nda yattığını anlattı.[18]

Bu bağımlı devletlerin katilleri konu edilirken kullanılan ton her zaman alçaktır ve onları harekete geçiren güdülere iyilikseverlik diye bakılır –Londra Economist Suharto'yu

"kalbi merhamet dolu"[19] olarak tanımlıyordu; New York Times, "Kuşkulu olan, General Videla'nın iyi niyetleri değil ama.." diye yazıyordu. Bu yayınlarda Daniel Ortega ya da Fidel Castro gibi düşman devletlerin liderlerinin ne merhametli kalplerine, ne de iyi niyetlerine asla göndermede bulunulmuyordu –bu bireylerle sebatla alay ediliyor, dudak bükülüyor, güdülerinden kuşku duyuluyordu.[20] Fark bütünüyle, seçmeci haberciliğin desteklediği siyasal önyargıya dayanmaktadır.[21]

Medya, hükümetlerinin başı çektiği propagandayı izler. Üst düzeydeki "ılımlılar"ın, buyrukları altında olan ve kendileriyle ilişkide bulunan, çok sayıda cinayet işler görünen aşırıları ne yazık ki, kontrol edemediklerini iddia ederek, çoğunlukla bağımlı devletlerin liderlerini ılımlı olarak tanıtır. Bu şiddet, aşırı solcularla aşırı sağcılar arasındaki trajik bir savaşa yüklenir. Tam ortada ise bizim dost hükümet görevlilerimiz yer alır. Aşırı sağcılar hükümet ajanları olabilirler –ya silahlı kuvvetler ya da silahlı kuvvetlerin şimdiki ya da geçmişteki mensuplarından oluşan ölüm mangalarının mensupları.[22] Ne var ki, hükümetle medyanın açıklamasında hükümetteki ılımlılar bu katillere göz yummaz ve ilerlemek için çaba göstermez. Bu nedenle, yardımcılarını ve ajanlarını kontrol ederken verdikleri mücadelede onları desteklemeliyiz!

Bu görüşü savunan tuhaf bir uygulama Times'taki Arjantin'i konu alan editör yazılarında ve haberlerde görülür. Yukarıda alıntı yapılan editör yazısında şöyle denir: "General Videla ile çevresindeki görevliler daha ılımlı bir yön tutturmak için ayak dirediler... Onun ve yönetimdeki cuntanın diğer üyelerinin yakın zamanlardaki askeri aşırılıklara göz yumduklarını gösteren hiçbir kanıt yoktur. Kuşkulu olan, General Videla'nın iyi niyetleri değil ama saplantıların baskısı

altında bulunan askerleri kontrol edebilme yeteneğidir..."[23] Diğer editör yazılarında da tekrarlanan ve "haber"lerin izlenip yazılmasında da kendini belli eden devlet terörünün böyle savunulması asla kanıtlarla desteklenmiş değildir; tıpkı bir Sovyet gazetecinin, Stalin'in sürüp giden cinayetlerin ve işkencenin kendisine üzüntü verdiği, bunların, Faşistlerin ve Batı'nın emperyalist tehditlerine saplanmış, kontrol altına alınamayan yardımcıları tarafından yapıldığı yolundaki iddiasını sorgulamadan haber haline getirebilmesi gibi bu da Arjantin ve ABD görevlilerinin sadece kendilerine hizmet eden ifadelerine verilen değerden kaynaklanır.

Uluslararası Af Örgütü'nün Arjantin'de işkence yapıldığı ve ölüm mangalarını askeri kuruma bağlayan 60 tutuklama kampını sergileyen 1980 raporunu New York Times asla haber yapılmaya değer bulmadı.[24] Haber seçimi ve baskı, dost terörünün propagandasının kabul edilmesini tamamlar ve ona hizmet eder.

Hükümet ve medya 1980'lerde El Salvador'daki devlet terörü için aynı savunmacı çerçeveden yararlandı.[25] Burada, Jose Napoleon Duarte, ılımlı cuntanın aşırı sağ ve solu kontrol altına alamayan "ılımlı" şefiydi. Ölüm mangaları, Arjantin ordusu gibi "kontrol edilemeyen" sağcılardı. Bu; yine inanılmazdı, yine sahtecilikti. Çünkü, cinayetlerin çoğu Salvador ordusu tarafından işleniyordu, ölüm mangaları ise kontrol ve koruma altındaydı ve orduyla yakın ilişki içindeydi.[26] Duarte 1980'lerin başında ılımlı izlenimi veren güçsüz bir kılıftı, bunun 80'lerdeki rolü ve yaptıklarıyla ilgisi yoktu, ancak ana görüşü savunan medya tarafından sorgulanmadan haber haline getirildi. Sonunda Alfredo Cristiani, Roberto D'Aubuisson'un kurduğu, ARENA partisinin aşırı sağ kanadının ön

cephedeki adamı olarak aynı rolü oynadı. O, ABD iktidarına hizmet ederken sözde gücü ve kılıf rolü bir kez daha görmezden gelindi –Cristiani, ABD görevlilerine hizmeti ve ulaşabilirliği nedeniyle bir ılımlıydı.

Medyadaki savunucuların, ABD gücünün herhangi bir uşağını bir ılımlı haline getirme konusundaki sicilinin kabarıklığı geride tek bir soru bırakıyor: ABD hükümeti tarafından desteklenen bir bireyin, ABD basınında bir ılımlı olarak tanıtılmamasına yol açan alçaklığın sınırı var mı? Gözlemlenebilir bir sınır şimdiye kadar hiç olmadı. Roberto D'Aubuisson 1982 yılında El Salvador devlet başkanı olmak üzereyken, ABD görevlileri ARENA partisi içindeki "farklılığı", "yön değiştirme"* doktrinini ve insanlara şans vermenin önemini vurguladılar. Büyükelçi Hinton, "Demokratik sisteme inanan birinin ona [D'Aubuisson] kuşkudan yararlanma fırsatı vermesi gerekir" dedi. Basın da buna uymaya başladı. 1982 yılında D'Aubuisson'un Meksika'da çıkan El Dia gazetesiyle yaptığı, Almanların Yahudi sorununu ele almalarındaki yetkinliklerini övdüğü söyleşi engellendi. Warren Hoge, 1 Nisan 1982 tarihli Times'taki yazısında ılımlı olma sürecindeki bir faşiste getirilen yeni bir bakış açısını yakalamaktadır. "Sağın Bayrağının Taşıyıcı"sına D'Aubuisson'u göklere çıkardığı düşünülen bir resim eşlik eder, yazıda onun "düşünmeden hareket etmesi ve karşı durma isteği" ile "davranışının düzgün olmaması" gerçeği kibarca eleştirilir.

Bir Kontrol Cihazı Olarak Aşamalı Seçimler

Amerika Birleşik Devletleri, Üçüncü Dünya ülkelerindeki aşamalı seçimler sanatında ustadır. Bu, anayurtta yaşayan nüfu-

sa, ABD'nin müdahale sürecinin saygıya değer olduğu ve daha yüksek bir amaca hizmet ettiği yolunda verilen bir garanti biçimidir. Bu "gösteri seçimleri"*, aşağıdaki nedenlerden dolayı çok özünde bir sahteciliktir:

1- Bu seçimler, yerel otoritelerin yönetiminin yabancı iktidar için doyurucu olduğunu onaylamak için bir halkla ilişkiler çabası olarak yabancı bir iktidar tarafından düzenlenir. 1956 yılında Vietnam'da olduğu gibi, belki de yerel çevre kontrol altına alınamadığı için seçimler istenen sonuçları vermediğinde Amerika Birleşik Devletleri seçimleri engeller.

2- Genellikle seçimler, muhalif güçleri zayıflatan ve yok eden, oy veren nüfusta korku ve sarsıntı yaratan,[27] "sadıklar"a seçim mekanizmasını kontrol altına alma fırsatı veren bir askeri işgal ve pasif duruma getirme görevinden sonra ve sürüp giden devlet terörü altında yapılır.

3- Başka bir deyişle, özgür bir seçimin belli başlı koşulları olan konuşma özgürlüğü, meclis ve basın; aracı örgütlerin halkı harekete geçirme özgürlüğü; bütün grupların aday olma özgürlüğü; halk arasında korku ve terör olmaması- Vietnam, Dominik Cumhuriyeti ve El Salvador'da yapılan ABD'nin aşamalı seçimlerinin yakınından bile asla geçmemiştir.

4- Hatta bu düşüncelerin de ötesinde, güçlü bir yabancının müdahalesi, doğası gereği, seçimin parametrele-

rini değiştirir. Bunun nedenleri de, yabancı paranın ve propagandanın büyük ölçekte yaygınlığının önyargıya yol açan etkileri, yerel partilerin ve halkın davetsiz misafiri pasifleştirme ihtiyacıdır.[28]

Bu noktaların apaçık olmasına rağmen 1966-67'de Güney Vietnam'da, 1966'da Dominik Cumhuriyeti'nde, 1982'de ve daha sonra El Salvador'da, 1984-1985'te Guatemala'da[29] yapılan ABD'nin gösteri seçimleri son derece başarılıydı. Çünkü, ABD kitle iletişim araçları seçimleri hükümetin propaganda ajansı gibi ele alıyordu.[30] Gerçi hükümet, "seçmenlerin oluşturdukları uzun kuyruklara ve gülümseyen yüzlere dikkatinizi verin, katılanların çokluğunu vurgulayın ve basın özgürlüğünü, özgür konuşmayı, muhalif örgütlerin yok edildiğini, isyancıların katılamamalarını, devlet terörünü ve korkuyu tartışmayın. Yöntemin adilliğinin altını çizin ve özden kaçının" diyordu. Hükümetin yaptığı bu çağrıya uygun olarak Stephan Kinzer, 1984 Guatemala seçiminde Uluslararası İnsan Hakları Hukuk Grubu'nun bağımsız gözlemcilerinin seçimin "yöntem olarak adil" olduğu yolundaki sözlerinden alıntı yapıyordu. Ancak onların, halkın "sürekli korku içinde" olduğu yolunda tekrarladıkları gözlemlerini gözardı ediyordu.[31]

1984 Nikaragua seçimiyle bağlantılı olarak bölüm başında, kitle iletişim araçlarının bir kez daha hükümetlerinin rehberliğinde gittiği, gündemi basitçe tersine çevirdiği, adil yöntemi unuttuğu, basın özgürlüğü ve muhalefetin yönetim yeteneği gibi konularla ilgilendiğine işaret edilmiştir. Belirttiğimiz gibi, bu, bizi çifte düşüncenin ve çiftesöylemin sınırlarına iter: Gösteri seçimleri ve kendi hükümetlerinin muha-

lif olduğu kişiler için farklı ölçütler kullanma, hatta çifte standart çerçevesinde gerçekleri yanlış sunma.[32]

Kitle iletişim araçları, 1990 Nikaragua seçimlerini izlerken bu başarıyı ikiye katladı. Kitle iletişim araçlarının istisnasız olarak görüşleri, özgür ve adil bir seçimde Bayan Chamorro ve UNO'nun Ortega'yı ve Sandinistleri yeneceği; bunun sadece, Sandinistler tarafından kötüye kullanılıp bozabileceği yolundaydı. Nikaragua tarihinde bunun ilk özgür seçim olduğu tekrar tekrar belirtiliyordu. Bu iddianın temelinde, Reagan yönetiminin 1984 seçimini bir "hile" olarak ilan etmesi yatıyordu. Bu nedenle, bu, Özgür Basın için yerleşik bir gerçekti. Latin Amerika Araştırmaları Derneği gözlemci ekibinin 1984 seçimlerini Latin Amerika standartlarında bir adillik örneği olarak tanımlamasının[33] ve İngiltere Parlamentosu Grubu'nu temsil eden Lord Chitnis'in bu seçimi, aynı yıl El Salvador'da yapılan seçimden daha üstün bulmasının[34] ana görüşü savunan medya üzerinde hiçbir etkisi olmadı. Bu otoriteler yanlış sonuçlara vardılar ve bu nedenle mesajları haber haline getirilmedi. David Binder için, 1990 seçiminde Chamorro'nun zaferi, seçim tercihi aranırken ABD'nin gösterdiği "sabır"dan öç almak oldu.[35] On yıl boyunca süren ABD destekli terör ve ekonomik savaş tarihe geçti ve Chamorro bundan, Amerika Birleşik Devletleri'nin hem çaba, hem de "sabır" gösterdiği önde gelen alan diye söz etmedi. Gerçek dünyada, ABD'nin, Nikaragua ekonomisini çökerten saldırıları 1980-1990 yılları arasında per capita *(kişi başına düşen)* gelirin yüzde 50'den fazla düşmesine kuşkusuz birinci derecede katkısı oldu. Bu nedenle, amaçlı olarak Amerika Birleşik Devletleri'nin, işbaşındaki partinin hoşlanmadığı yönde bir oyun sahasına hamle ettiği apaçık gibidir.[36] İktidar

partilerinin, kötü ekonomik uygulamaları nedeniyle seçmenler tarafından cezalandırılması ABD politikasının bir klişesidir.[37]

ABD medyası, düzgün olmayan bir oyun sahasının isteyerek yaratılmasını ve bunun seçimlerin "adilliği"ne ve sonucuna getirdiği yükü asla değerlendiremedi. Amerika Birleşik Devletleri'nin muhalif gruplarla partileri sermaye açısından desteklemesine ve Nikaragua'da çok sayıda yönlendirici eyleme girişilmesine büyük ölçüde yaptığı müdahaleden hiç değilse bile, sadece kısaca söz edildi. Ancak bunun Nikaragua'nın egemenliğine şiddetle tecavüz etmek olduğu ya da seçim sonuçlarını etkilediği asla öne sürülmedi. Yabancıların ABD'de yapılan bir seçime benzer biçimde müdahalelerinin gayrimeşru olacağı olgusundan asla söz edilmedi.[38] Olası bir adaletsizlik konusundaki tek iddia, Sandinistlerin orduyu ve seçim mekanizmasını kontrol etmeleriyle ilintilidir. Bu nedenle de, New York Times, ABD destekli koalisyonla ilgili olarak Sandinistleri "Golyat" haline getirdi.[39]

Sonuçta, Amerika Birleşik Devletleri'nin Tela Anlaşması[40] uyarınca, kontra ordusunu parçalamakta gösterdiği başarısızlık karşısında bu terörist güç, Bayan Chamorro kaybederse operasyonları yeniden başlatmak üzere yerinde kaldı. Başkan Bush, eğer UNO kazanırsa boykotların sona ereceğini Bayan Chamorra'ya açık açık söyledi. Böylece, "Golyat" kazanırsa ekonomik ve vekaletle yapılan terörist savaşın süreceği yolundaki inancın her türlü nedeni vardı. Bu nedenle, Nikaragualı seçmenler şantaj altında oy attılar: Ya Chamorro ve UNO'ya oy verin ya da süper gücün daha fazla saldırısına uğrayın. Ana görüşü savunan medya bu konuyu asla ele almadı.

Nikaragua halkı on yıl süren terör ve boykottan, geli-

rin yüzde 50'den fazla azalmasından ve 1990 yılında oy verme anında yapılan şantaj tehdidinden sonra en sonunda "teslim" dedi. ABD medyasının buna demokrasinin zaferi olarak trampet çalması ikiyüzlülüğün ötesidir.

Terörizm ve Misilleme

Batı'nın yerleşik değerlerinin daha küçük ülkeleri dövmeyi haklı göstermek için yarattığı en güçlü silahlarından biri, "terörizm"e karşı savunma ihtiyacıdır. Terörist; zihinlerde sakallı, Batılı (beyaz) masumları tehdit eden, yabancı yüz hatlarına sahip bir bombacı görüntüsü canlandıran korkutucu bir semboldür. Ulusal Güvenlik gibi, terörizm de seçilmiş düşmanlara karşı büyük öfke duyularak kullanılabilen belirsiz bir kavramdır. Oysa biz ve müttefiklerimiz de aynı eylemleri gözardı ederiz, destekleriz ve yaparız. Bu, sadece işbirlikçi medya yakından bakmadığında, soru sormadığında, çifte standartlara ve propagandacı dil kullanılmasına başkaldırmadığında başarılı olabilir. Ve ABD kitle iletişim araçları işbirlikçiliğin de ötesine geçer.[41]

Batı'nın terörizm konusunda yaptığı seçici terörizm tanımını üreten ve yayan bir sanayinin yükselişi, bu propaganda silahının kullanılmasına büyük ölçüde yardım etmiştir. Bu sanayii; hükümet görevlileri, hükümetle ilişkili kaynaklardan para alan yurtiçindeki terör uzmanları, beyin takımına para sağlayan şirket ve özel güvenlik firmalarından oluşur. Bu uzmanlar ve güvenlik firması mensupları, teröristler konusunda dar görüşleri olan firmalarda ve hükümetlerde çalışırlar. Salvador'daki köylüler, Şili'deki işçiler ve Güney Afrika'daki siyahlar farklı bir görüşte olmalıdırlar. Ancak onların beyin ta-

kımları, uzmanlar ve listeler halinde "terör kazaları"nı sıralayan veri tabanları için para kaynakları yoktur. Para alan uzmanlar para verenlerin taleplerine cevap verirler -ve bunun, Batı'nın terör yaratmadığı, teröre karşı kendini savunduğu ve El Salvador, Güney Afrika ya da İsrail'in değil Libya ve Kuzey Kore'nin terörist devletler olduğu şekline dönüşmesi şaşırtıcı değildir.

2 Şubat 1988'de FBI şefi William Sessions, basına, CISPES'in gözaltında tutulmasının meşru olduğunu, çünkü onun belki de bir "terör" örgütüne, yani El Salvador'da ayaklanan FMLN'ye destek verdiğini söyledi. Her ayaklanmada güç kullanılır; Sessions'un mantığına göre, George Washington'ın ordusu da bir terör örgütüydü. Besbelli yapmamız gerektiği gibi, şiddeti kimin başlattığını, isyancıların silaha başvurmadan önce siyasal tercihleri sömürüp sömürmediklerini ya da şiddet ve yıldırma şekillerini ve derecelerini düşünürsek, El Salvador'da devlet terörünün büyük ölçekte önde geldiği, silahlı ayaklanma gelişmeden önce siyasal tercihlerin geniş ölçüde engellendiği açıktır. Başpiskopos Romero'nun 1980 yılında Başkan Carter'a söylediği gibi, halk örgütleri "en temel insan haklarını savunmak için mücadele etmektedir"; Romero, günlüğünde de muhalif güçlerin, karşılık verdikleri "genel yok edilme programı" ile karşı karşıya olduklarını belirtiyordu. Bu görüşlere göre, FMLN'ye asla bir terör örgütü olarak bakılmamalıdır; onu, gerçek teröristler olan Salvador devletine ve onu, dış (ABD) yöneticilerine karşı "kendini koruma"ya ve "karşıterörizm"e girişmiş olarak tanımlamak daha mantıklıdır.

Propaganda sistemi, Salvador devletinin terör uyguladığını ve bu rejimin düzenleyicisi, koruyucusu ve tedarikçisi

olarak ABD'nin uluslararası bir terör devleti olduğunun kanıtının göz önüne çıkmasını nasıl engeller? Kısmen keyfi ve oldukça politik kelime oyunları, kısmen de hükümet ve medyanın kanıtları pişkinlikle tahrifiyle.

Kelime oyunlarının önemli bir unsuru, "terörizm"in bireyler ve küçük gruplarca yürütülen şiddet ve yıldırma eylemleriyle sınırlı tutulmasıdır. Sözlük tanımları her zaman kelimenin etki alanını hükümetlere kadar genişletir ve yıllar geçtikçe terörizm ile öncelikle hükümetler arasında ilişki kurulur. Bir yıldırma yöntemi olarak sadece devletler sistemli işkence uyguladığından ve devletlerin şiddet eylemlerinin ölçeği, bireylerin ve küçük grupların terörizmini göreceli önemsiz kıldığı için bu, devlet ve devlet dışındaki aktörlerin giriştikleri şiddetin niteliğine ve niceliğine dayanır. "Perakende" ve "toptan" terörizm kavramı, devlet şiddeti büyük (toptan) ölçekteyken bireysel ve isyancı grup şiddetinin küçük (perakende) ölçekte olduğu gerçeğini ortaya koyar.

"Terörizm" kelimesinin değiştirilerek sadece küçük ölçekli şiddet yerine kullanılması oldukça siyasal bir tercihti. Bu, saptanabilir bir siyasal gündeme tekabül eder. 1981 yılında Başkan Reagan ve Dışişleri Bakanı Alexander Haig, ABD'nin önceliklerinde "insan hakları"nın yerini "terörizm"e verdiklerini bildiriyorlardı. "İnsan hakları" politikaları Arjantin, Şili, Guatemala ve Güney Afrika gibi devletlerin yolsuzluk eylemleriyle ilgileniyordu. Bu ülkeler, kendilerine verilen bağımlı statüsü ile zaten sessiz bir ilgi çekiyordu. Ne var ki, Reagan, bu toptan terörizm ajanlarıyla (bunların hepsi onun başkanlığa gelişini büyük coşkuyla karşılamıştı) gerçekten ittifaka giriyordu. Perakende terörizme son zamanlarda canlanan ilginin amacı, bir ölçüde dikkati, artık "yapıcı olarak işe

girişmiş" devlet terörizminden başka yere çekmekti. Devlet terörünün Lübnan, Güney Afrika ve Orta Amerika'yı işgal edip büyük ölçekte cinayetler işlemesi serbest bırakıldı. Bir ölçüde ise Reagan döneminin diğer politikalarını (yeniden silahlanma, gelirin üst sınıflar arasında yeniden dağılımı vb.) haklı çıkarmaktı. Bu, vatansever, kafası karışmış ve bu nedenle de daha çok yönetilebilir bir halk gerektiriyordu. Medya bu yeni önceliklere, bununla ilgili olarak da terörizm konusundaki çiftesöylem ve propaganda sistemine dikkate değer biçimde karşı koymadan ayak uyduruyordu.

"Terörizm"i perakende teröristlerin eylemleriyle sınırlamak, onların masum sivillere saldırdıkları, oysa devlet teröristlerinin olasılıkla daha ayrımcı davrandıkları gerekçesine dayandırılarak kimi zaman mantığa büründürülmüştür. Uçakların kaçırılması ve havaalanlarının bombalanması bu tutumu mantıklı duruma getirmekle birlikte bu, hatalı bir genellemedir. Perakende teröristler genellikle oldukça seçicidir ve devlet teröristleri çok sayıda sivil halkı öldürerek çoğunlukla kasten yıldırma eylemlerine girerler. Örneğin; Kuzey Vietnam'daki Ulusal Kurtuluş Cephesi (NLF) hedef olmayan sivilleri kurban eden kadroları cezalandırmıştır. Öte yandan, Vietnam'daki B-52 bombalı saldırıların ve İsrail'in nüfusun yoğun olduğu bölgelere giriştiği bombalı saldırıların, sivilleri kurban etme çabaları olduğu iyice anlaşılmıştır (ve anlaşılmaktadır). İsrail Başbakanı Menahem Begin eski işçi hükümetlerini (onun politikalarına yapılan saldırılara yanıt olarak) sivil Araplara ayrım yapmadan saldırmakla suçladıktan sonra İşçi Partisi sözcüsü Abba Eban "Eninde sonunda erişilmiş mantıklı bir refah vardı. Bundan etkilenen halklar [ya-

ni kasten bombalanan masum siviller] düşmanlıklara son verilmesi için baskı yapacaktı" diyerek daha önceki bombalı saldırıları savunuyordu. Başka bir deyişle, İsrail'in bombalamaktaki niyeti, politikalarını değiştirmeleri için liderlerine baskı yapmasınlar diye sivil halkı yıldırmaktı. Bu, sivillerin ayrım gözetilmeden planlı biçimde öldürüldüğünün itirafıdır.

Kendi terörünü ve dostça terörü mantığa büründürmenin başka bir önemli çiftesöylem oyunu bunu "misilleme" ve "karşıterör" olarak tanımlamaktır. Buradaki hile, kelimenin keyfice saptanmasıdır: yani, bizim ya da dostlarımızın girişmiş oldukları herhangi bir şiddet bizzat misilleme ve karşıterördür; düşmanın ise her yaptığı, gerçekler her ne olursa olsun terörizmdir. Kuşkusuz düşman kendi şiddet eylemlerini bizim ya da bize bağımlı devletlerin daha önceki eylemlerinin kışkırttığını, ona terörist dendiğini her zaman söyler. Ama düşmanın iddiaları asla kabul görmez. Bizim ve müttefiklerimizin iddiaları ise asla sorgulanmaz. İsrail, 1 Ekim 1985 tarihinde Tunus'u bombalayarak olayla ilgisi olmayan 55 kadar Filistinli ve 20 Tunusluyu öldürdüğünde Reagan yönetimi ve Batı medyası buna FKÖ'nün eski eylemlerine karşı bir "misilleme" diye bakıyordu. Ne var ki, FKÖ'nün, eylemlerinin İsrail'in daha önceki eylemlerine dayandığı yolundaki açıklaması kabul edilmiyordu. Kelimenin tamamıyla siyasal tercihe dayanarak saptanması etkili çiftesöylemdir.

"Terörizm" ve "misilleme" kelimelerinin böyle seçilerek belirlenmesinin Orwel'e özgü niteliği, 1982 yılında İsrail'in şiddet eylemlerinin ardından Lübnan'ı işgal etmesi ve bu işgalin olaylara dayanan arka planı ile dikkati çekiyor. İsrail-ABD ve Batı medyasının resmi açıklaması işgalin "terö-

rizmin ceplerini" yok etmek niyetiyle tasarlandığı yolundadır. Ne var ki, işgal, İsrail'in kışkırtmasına rağmen, FKÖ'nün, İsrail sınırlarında ateşkesi on bir aydan beri başarıyla sürdürdüğü bir dönemden sonra yapılıyordu. Bu, İsrail liderleri arasında şaşkınlığa yol açtı, çünkü siyasal çözüm görüşmelerini reddetmek için "terörizm" iddialarına başvurmalarını güçleştirdi. 25 Haziran 1982'de İsrailli FKÖ analizcisi Yehoshua Porath, Ha'aretz'de "hükümetin (ya da daha kesin olarak hükümetin iki liderinin) [Lübnan'ı işgal etme] kararı, ateşkesin dikkatle yerine getirilmiş olduğu olgusundan hızla uzaklaşmıştır" diye yazıyordu. Porath sözlerini şöyle sürdürüyordu:

> *"Hükümet, lojistik ve bölgesel bir üsten yoksun, felakete uğramış FKÖ'nün [işgalin ardından] daha önceki terörizmine döneceğini umuyor: O, tüm dünyayı bombalayacak, uçakları kaçıracak ve birçok İsrailliyi öldürecektir. Böylece FKÖ, gelecekteki siyasal uyum için meşru bir görüşmeci taraf olabilecek Filistinliler arasında gelişecek tehlike unsurlarının altını oyarak... Kazandığı siyasal meşruluğunu kaybedecek."*

Kısacası, İsrail lideri, görüşme yapmayı reddetmeyi haklı göstermek için FKÖ'nün "terörizm"ini isteyerek ve kasten kışkırtıyordu. Bu, İsrail'in işgalini önemli bir terör eylemi durumuna getirir. Daha sonra FKÖ karşılık verdi ve plandan etkilendi. Ancak Batı ideolojisinde ve Batı medyasında bu, kuralı değiştirmez: İsrail sadece misillemede bulunur, FKÖ ise terörizm yapar.

Kelimeyi keyfice belirleyerek çiftesöylemden yararlan-

manın, şimdiki ve tarihsel gerçeklere bakmayı reddetmekle beslendiğini –hatta bunu gerektirdiğini- görebiliriz.

İsrail ve Filistinliler

Ortadoğu, özellikle de İsrail ile Filistinliler arasındaki anlaşmazlık çiftesöylemin kullanılmasında bir bereket sembolü oldu. Bu, bir yandan Batı'nın iddia ettiği haklar ve sözde değerler, öte yandan da Batı'nın çıkarları ve politikaları arasındaki kocaman uçurumun sonucudur. İsrail hükümetleri uzun yıllardan beri Filistinlilerle herhangi bir siyasal işe girmeyi kesin olarak reddetmekte ve İsrail'deki Filistinlilere yönelik politikalar uygulamaktadır. Bu politikalar İsrail ve dünya (ama ABD değil) basınında düzenli olarak Güney Afrika'nın uyguladığı politikalarla karşılaştırılmaktadır.[42]

Ortadoğu konusundaki çiftesöylem, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki İsrail yanlısı lobiden de çok etkilenmektedir. Yahudilerin yerleşmiş düzeni, İsrail'in eylemlerine kayıtsız şartsız fiili desteğin dışında, İsrail'in politikasına yönelik eleştirilerini dile getiren ya da İsrail devletine yapılan yardıma herhangi bir şekilde kafa tutmayı, cezalandırmayı ya da kısıtlamayı destekleyen aydınlar, gazeteciler ve politikacılara da zarar verdi ve onları misilleme ile tehdit etti. Yahudi lobisi geniş olmamasına rağmen kaynakları ve bağlantıları, destekleyicilerinin girişimi ve askeri-sanayi kompleksi ile bağları sayesinde güç kazanır ve siyasal adaylar İsrail'e sadakat andı içmekte birbirleriyle yarışır.[43] Yahudilerin yerleşik düzeni için, İsrail'in silahsız sivillere karşı uyguladığı, sözde "kışkırtmalarla" mantık çerçevesine oturtulamayacak şiddetin sınırları yok gibidir. Kadınları ve çocukları dövmek, kemikle-

rini kırmak kabul edilebilir bir şeyse "iki ayaklı hayvanlar"ı ve "çekirgeler"i bundan sonra bekleyen nedir?

Zaten gerçekten inanmayan çok sayıda politikacıyı, aydını, gazeteciyi ve editörü etkili biçimde yıldırarak mitlerin, büyük yalanların ve çiftesöylemin kurumsallaştırılmasına sahne hazırlanır. Mitlerin birçoğu İsrail devletinin kökenini ve bu tartışmanın konusu dışında kalan, sonuçta Filistinlilerin çıkışının (eksodüs) temellerini merkez alır.[44] İsrail'in Filistinlileri insanlıktan çıkarma ve siyasal istikrar görüşmesini reddetmek için bir temel oluşturma çabasının merkezinde yer alan "terörizm" kavramı daha önceki bölümde tartışılmıştı.

Retçilik ve Süper Retçilik

Terör kelimesinin kullanılmasına paralel olarak Batı'nın çiftesöyleminde, İsrail Devleti ve Amerika Birleşik Devletleri hiçbir zaman "reddetmez", sadece düşman reddeder. Olaydaki gerçekleri ortaya koyan davranış gülünçtür: New York Times, FKÖ'nün "İsrail'in kabul edilebilir bir görüşme partneri" olarak diplomatik ihlal için adım atıp atamayacağını sorar ve şu yanıtı verir: Terörden ve "yarar getirmeyen retçiliğinden" vazgeçerse, evet. Yoksa, İsrail, resmen [aynen alınmıştır] kendini İsrail'i yok etmeye adamış bir örgütle görüşme masasına oturacak cesareti bulamayacaktır (Editör yazısı, 19 Ağustos 1988). Güçlü tarafın neden cesaretsiz olduğunu ama varlığı bile güçlü taraf tarafından tanınmayan güçsüzün neden cesaretini toplamak zorunda olduğunu sorarsak, Times hiçbir yanıt vermez. Times'ın, Filistinlilerin İsrail'i yok etmeye "resmen" kendilerini adadıklarından söz ettiğine dikkat edin. Bu, Ocak 1976'da (ve daha sonra dönem dönem ol-

mak üzere) FKÖ'nün, de facto tanınması, İsrail'in güvenlik ve egemenlik garantisi anlamına gelen iki devletin çözüm getirmesi yolundaki "pratik" öneriyi kabul ettiğinden söz etmekten kaçınmaya izin verir.

Bir ay sonraki bir editör yazısında Times, Arafat'ı retçiliğinde ısrar ettiği için yine azarlar. Bununla birlikte, "İsrailli politikacılar 1 Kasım seçimlerine giderken şaşırtıcı bir slogan kalabalığında kaybolmuşa benziyor" notunu da düşer (Editör yazısı, 9 Eylül 1988). Bir yanda doğrudan retçilik; diğer yanda basit bir şaşkınlık! Aynı editör yazısında Times, Şamir'in FKÖ ile asla konuşmayacağını söylediğini ve Peres'in kendi kaçamaklı çiftesöylemiyle meşgul olduğunu belirtir. Daha önce de belirtildiği gibi, İsrailli analizciler bile, İsrail lideri, Arafat'ın "terörizm"i kontrol altına almasının istenmeyen görüşmeler için bir zorlama oluşturacağından korktuğu için 1982 yılında Lübnan'ın işgal edildiğini açıklamışlardı.

İsrail lideri, karşılıklı tanınmanın olanaklı ve istenebilir olduğunu belirten İsraillilere ve Filistinlilere olağanüstü bir düşmanlık sergilemiştir. Ne var ki, bazı açıklanamayan nedenlerden ötürü İsrail'in "süper retçiliği" asla "yarar getirmeyen retçilik" olarak gösterilmez ve başarılı bir diplomatik yolu açma yükü her zaman FKÖ'nün sırtına bindirilir. Süper retçilik karşısında güçsüz tarafın, duraksayan duyarlı insanlarının yetersizliği, "retçilik" olarak tam da dikkatlerin odağındadır. Bu, ikiyüzlülüğün ötesidir.

"Barış Süreci"

Camp David Anlaşması, en azından Batı medyası için "ba-

rış süreci"* adı verilen bir şey olarak sunuldu. Bu sevindirici ifade, Batı'nın bakış açısıyla anlaşmaların "iyi bir şey" olduğunu bize anlatır. Aslında Camp David anlaşmaları Mısır'ı, İsrail'in politikalarına karşı etkili bir muhalif olmaktan başarıyla çekip çıkarmıştır. Böylece İsrail'e daha çok serbestlik verilmiş ama altta yatan Filistin-İsrail anlaşmazlığına hiçbir çözüm getirilmemiştir. Üstelik anlaşmalar İsrail, Mısır, Ürdün ve İsrail'in elinde bulunan topraklarda statü sahibi olan Filistinlilerin temsilcileri arasında görüşmeler yapılmasını isterken İsrail'in Knesset'i, geçiş döneminden sonra bunun, "Ürdün, Samaria ve Gazze bölgesindeki egemenlik haklarını kullanmaya yarayacağı" yolunda acele oylamaya gitmiş, böylece anlaşmayı görüşmeyi reddetmiştir. İşgal Altındaki Topraklarda daha sonraki istikrar programı, iç baskı ve süregiden savaş "barış süreci"nin aslında çok daha etkili bir "savaş süreci"ni kolaylaştırdığını gösterir. Barışı başlatacak anlaşmaların kesin başarısızlığı Batı'nın geleneğine hiçbir şekilde ters düşmemiştir –iyi bir şey sıcak bir ibare hakeder: "barış süreci".

Yahudi Aleyhtarlığı

İsrail'in gücünün ve saldırganlığının artmasıyla Ortadoğu'daki daha küçük soylara karşı Batılı bir dayatıcı olarak genişleyen rolü ve Güney Afrika, Somoza, Nikaragua'daki kontralar, Guatemala, Honduras ve Alfonse yanlısı Arjantin'e vekil olarak silah sağlamakta gösterdiği yararlılık nedeniyle İsrail'e karşı gösterilen geleneksel Yahudi aleyhtarlığı tutumu değişmiştir. Vichy rejiminde Yahudi İşleri Bakanı olarak sınır dışı edilmiş binlerce Yahudiyi ölüm kamplarına gönder-

mekten sorumlu olan Xavier Vallat, 1967 yılında artık bir Siyonist olduğunu açıklayıp Araplara karşı mücadelesinde İsrail'i desteklediğini belirterek sağcı Fransız gazetesi Aspects de la France'a bir makale yazıyordu. "Mes raisons d'étre sioniste", 15 Haziran 1967 *(Aklım Yahudileşiyor)*. Bu faşist, Yahudi halkının kendi milliyetçiliğini ve egemenlik kurmada etnik-dinsel eğilimini ("à tendance dominatrice") keşfetmesinden heyecan duyuyordu. Radikal sağdaki birçok lider İsrail'i desteklemek için sürü halinde toplanmıştı. Bunun nedeninin, İsrail'de egemen olan "semitler"in Batılılaşmış olmaları ve daha gerici ve sorun çıkaracak semitleri bulundukları yerde tutmaları olduğu tartışılabilir. İsrailliler, Batı'nın çıkarları için hizmet veren Duarte, Sedat, General Thieu, General Ky, Savimbi ve bunların kadroları, orduları ve polisleriyle benzer biçimde onay görmeye değerdir. Bu yeni ilişkilerin beraberinde "semitler" konusundaki tutumlar değişmiştir. Batı'nın küçümsemesi ve nefreti büyük ölçüde yerini eski kurbanlardan daha tehdit edici olan (en son kurbanlar takımı) "semitler"e bırakmıştır.

Bu kafa tutma Batı'da pek kabul görmez. "Yahudi aleyhtarlığı", artık Batı'nın güç yapılarının bir parçası olan eski kurbanlara gösterilen tutumlar için kullanılan bir kelimedir sadece. Batı'da Arap semitlere duyulan düşmanlık asla Yahudi aleyhtarlığı olarak tanımlanmaz. Ve İsrail'in sağcı dostlarının birçoğu geleneksel Yahudi aleyhtarlığından ve Yahudilerden hoşlanmamaktan vazgeçmemiştir. Böylece, Jerry Falwell geleneksel Yahudi aleyhtarlığı duygularını rahatlıkla ve sık sık ağzında geveler, ancak İsrail'i sevip destekler, orada saygı gösterilip ağırlanır. O bir "Yahudi aleyhtarı" mıdır? Amerika Birleşik Devletleri'nde yerleşik Yahudi düzeninin

değerleri, kuşkusuz geniş sağ kanadın koşullarına bağlı olarak değişime uğrarken, Yahudi aleyhtarlığı kelimesinin kullanımı kurnazca değişmiş, Yahudilere duyulan düşmanlık, nefret ve kalıplaşmış tutumlar için değil İsrail'e duyulan düşmanlık ve eleştiri için kullanılır olmuştur. Nixon'ın kaydedilen bantlarında ortaya çıkan klasik Yahudi aleyhtarı sözleri, Reagan'ın Bitberg'deki Nazi mezarlığındaki inanılmaz gösterisi, Arjantin devletinin Yahudi aleyhtarlığı, Hıristiyan ve radikal sağın Yahudi aleyhtarlığı, hatta ABD'nin II. Dünya Savaşı'ndan sonra katil Nazileri resmen koruyarak yardım ettiğini açıklaması –bütün bunlar medya tarafından iyi kalplilikle ele alınır, çünkü Yahudi aleyhtarlığının bu geleneksel manifestoları "İsrail'in desteklenmesi" ile birleştirilir. Bu arada, Jesse Jackson'ın Yahudilerin bölgelerine "Hymie" kasabalar diye göndermede bulunması ciddi bir iştir –çünkü Jackson, "İsrail'in destekçisi" değildir. Yerleşik çiftesöylem düzeninin dünyasında, Yahudi aleyhtarlığı en başta İsrail'in eleştirilmesi ve İsrail düşmanlığıdır. Geleneksel Yahudi aleyhtarlığının önemi daha azdır. Stratejik olarak, gerçekten önemli bir başarısızlık gösterenlere leke sürmek için kullanılır.

4. İran Körfezi'ndeki Silahsız Saldırıyı Püskürtme ve Uluslararası Hukukun Kutsallığını Destekleme

Başkan George Bush ve yönetimi dikkatini öncelikle ülke dışındaki konulara vermiştir. Önce Panama'ya, ardından da daha uzun süren bir dönemde, Körfez Savaşı'na ve sonrasına çok daha büyük bir dikkat ve kaynak harcamıştır. Bu süre içinde Bush günlük gazetelerin haber başlıklarında büyük yol göstericisi kadar dimdik ayakta durabildiğini kanıtlarken, günlük gazetelerde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kötüye giden korkunç sorunları anlatan haber başlıklarının da yer alması tuhaftı. New York eyaleti ve kenti ağır mali krizler yaşamakta, Philadelphia iflasları önlemek için mücadele etmekte, bunlar ve diğer çok sayıda şehre ve eyalete hizmetlerini ciddi biçimde azaltması için baskı yapılmaktadır. Şehirlerdeki yoksulluk, bozulma, suç ve uyuşturucu krizleri ise azalmadan sürmekte ya da daha kötüye gitmektedir. Bush yönetiminin, sermaye ve teknolojiyi savaşmaya ayırırken eğitim

ve altyapıyı gözardı etmesi, uzun vadeli üretkenliği ve yarışmacılığı güçsüz duruma getirmek için kasıtlı olarak tasarlanmışa benzeyen Reagan dönemi politikasını devam ettirmiştir.[1]

Bush'un Körfez ile çok ilgilenmesi, Charles Dickens'ın "Kasvetli Ev" adlı romanındaki Bayan Jellyby'ı hatırlatır. Bayan Jellyby, kendi ailesi ihmal edilmiş, gücenmiş ve acılı durumdayken en büyük enerjisini Afrika'daki zavallı Borrioboola-Gha yerlilerine yardım etmek ve onlara güç vermek için diğer iyilikseverleri örgütlemeye harcıyordu. Yine de, öncelikleri yanlış sıralama örnekleri olarak Bayan Jellyby ile George Bush arasındaki fark, Bayan Jellyby'ın iyi niyetli olması ve yanlış anlaşılan merhametini yönlendirdiği kişilere hiç olmazsa ciddi bir zarar vermemesidir.

Ana görüşü savunan medya, savaşın hemen ardından yurtiçindeki sorunlar ile liderliğin dikkatini ve maddi kaynaklarını savaşmaya ayırması arasındaki çelişkiyi belirtmiyordu. Bazı liberal uzmanlar, silahsız saldırıyı böylesine kapsamlı biçimde kontrol altına almak için harekete geçebilirsek aynısını yurtiçindeki sorunlar için de yapabileceğimizi cesaretle öne sürüyorlardı. Ancak iki tarafın da tuttuğu savaşın siyasal başarısı ve savaş yanlısı güç bu görüşleri genelde dile getirmeden saklanıyordu. Biz, yeniden bir numaraydık, özgür bir halk daha ne isteyebilirdi ki? Savaşın sona ermesinin ardından ABD politikasının çok büyük iç sorunlarına yeniden yönelmesi ertesi yılın büyük bir bölümünde sürdürüldü. Temmuz 1990'da başlayan geri çekilme de bu süreye dahildi ve 1991'in sonunda savaşın sona erdiğini gösteren hiçbir işaret yoktu.

"Başka Bir Hitler"

ABD'nin yerleşmiş düzeni ne zaman birini saldırılacaklar listesinde tepeye çıkarsa, halkı bir istikrarsızlık ve saldırganlık programı için harekete geçirmeyi istese, bir şeytanlaştırma kampanyası başlatılır. 1981 yılında ABD'nin dış politikasının kalbi ve ruhu olarak, Reagan ilgisini "insan hakları"ndan "terörizm"e yönelttiğinden bu yana Kaddafi'ye ön sırada yer verildi. O, mükemmel bir karşıttı –esmer, Arap, İsrail karşıtı, ulusal özgürlük hareketlerinin destekleyicisi, iyi konuşmaya fazla eğilimli ve (bu açıdan Amerika Birleşik Devletleri ve Güney Afrika ile pek yarışamamasına rağmen) teröristlerin koruyucusu. Onun kötülük sembolü olarak ortaya çıkması devletin daha büyük çıkarları için klasik bir hükümet-basın işbirliği olayıdır. Ne var ki, birbiri ardına atanan her düşman şeytan gibi gösteriliyordu –hatta 1980'lerde Daniel Ortega, 1953'te İran'daki Muhammed Musaddık ve 1970'lerin başında Dr. Salvador Allende.

Bu süreçte dikkati çeken bir esneklik vardır. ABD yerleşik düzeninin ilk kez Vietnam Sendromu'nun üstesinden gelmeye çalıştığı 1975-1980 yıllarında, "başka bir Hitler" ve kimi zaman da sözde "Hitler'den de kötü" denen Kamboçya'nın Pol Pot'u gibi bir lider, Amerika Birleşik Devletleri onu ve 1979'da Vietnam tarafından dışlandıktan sonra Kızıl Kimmerleri sessizce desteklemeye başladığında gölge gibi bir figür oldu.[2] Özgür Basın, ABD'nin birkaç yıl önce toplu cinayetler işleyen bir katil diye öfkeyle saldırdığı birini desteklediğine dikkat çekseydi, bunun, ABD'nin kan kaybeden Vietnam politikasına yararı olmayacaktı; her zaman uyum gösteren Özgür Basın sessiz kalıyordu.

Manuel Noriega'nın öyküsü zıt bir örnek sergiler. Bu

hırsız, katil ve uyuşturucu kartelinin uzun süreli işbirlikçisi ücretli bir CIA ajanı olarak hizmet etti –bu yıllar içinde medya onu çok az dikkate değer buldu. ABD liderliği, kontraları desteklemekte ayak diretinceye ve Washington'daki eski efendilerine yeterince boyun eğmediği yolunda başka işaretler sergileyinceye kadar ona yıllarca göz yumdu, onu kullandı. Yıllar geçtikçe uyuşturucu ticareti ile bağlantısının azalmasına rağmen 1985 yılında birdenbire Amerika Birleşik Devletleri'nin dayanamayacağı türde çok kötü bir adam oldu. Hükümet ve Özgür Basının propaganda çarkı bizi onun dışlanmasına hazırladı.

Saddam Hüseyin, Noriega örneğine uymaktadır. Yönetiminin en başından beri vahşi bir diktatör olan Saddam Hüseyin, politikasının ABD'nin çıkarlarına uygun düştüğü 1970'lerin ortasında, Evans ve Novak tarafından "yakışıklı ve zorlu [aynen alınmıştır] kibar" olarak tanımlanıyordu. New Yok Times tarafından da "kişisel gücü" ve "daha pragmatik, işbirlikçi çizgisi" nedeniyle selamlanıyordu. 1980'lerde Batı sessiz sedasız onu destekleyerek silah sağladı ve İran'a saldırıya girişirken Körfez'deki silah yüklü gemiler saldırıya karşı korundu. Hüseyin'in ülkesindeki Kürtlere ve savaşta İran'a karşı kimyasal silahlar kullandığının kanıtı su yüzüne çıktığında da Batı'nın desteği gücünü yitirmedi. Hatta New York Times, Amerika Birleşik Devletleri'ne ve Sovyetler Birliği'ne İran'a karşı savaşında Hüseyin'i birlikte desteklemelerini önerdi. Açıkçası, bu toplu eylem denemesinin büyük bir kan gölüne katkıda bulunmasından daha önemli olduğunu düşündü.[3] Hatta Amerika Birleşik Devletleri, 1983-1990 yıllarında Hüseyin'e ABD hükümetinin 5 milyar dolarlık borç garantisiyle büyük miktarlarda tahıl da verdi. Hükümet Muha-

sebe Bürosu, bu garantilenmiş kredilerden 2 milyar dolarının beklenen bir kayıp olduğunu belirterek, "ABD'nin, Irak ile stratejik bir ticaret ve tarım ticareti yapma isteğinin görünürde içerdiği mali riskler daha ağırdır ve Irak'ın insan haklarını çiğnediği yolundaki kanıtlara indirim uygulanır gibidir"[4] yorumunda bulundu.

Yine de, Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesiyle ABD görevlileri ve uysal Özgür Basın bir kez daha yön değiştirdi. Saddam Hüseyin'in uzun zamandan beri gözler önünde olan çirkin özelliklerine ve askeri yeteneklerine odaklanmaya ve ona duyulan öfkeyi artırmaya başladı. Hüseyin, birdenbire ABD'nin saldırılacaklar listesinde başa yükseldi, "başka bir Hitler" oldu.

Uygun Kisveye Büründürülmüş Saldırı Karşısında Silahsızlık

Hüseyin'in Kuveyt'i işgali, yağmalaması ve kendi topraklarına katması bir "silahsız saldırı"* örneğidir. Saldırganlık kötü bir iştir ama ona silahsız saldırı demek, bu konuda bir şey yapmak niyetinde olduğumuz anlamına gelir. Grenada, Panama, Dominik Cumhuriyeti ve Çinhindi'nde bizim giriştiğimiz saldırılar, kuşkusuz, bunları haklı çıkaran bir konuşma sanatı bulutu kılıfına uygunca büründürüldü, iktidar ve propaganda gücümüzü ortaya koydu, Batı entelijansiyası ve basını tarafından saldırganlık olarak bile nitelenmedi. Benzer biçimde, devletler bizim sessiz onayımız ve korumamız altında ülkelere saldırıp işgal ettiğinde silahsız saldırı bir yana, saldırganlık gibi tiksindirici bir kelime kullanılmaz. 1975

yılında Endonezya, Başkan Gerald Ford ile Dışişleri Bakanı Henry Kissenger'ın ziyaretinden sadece birkaç saat sonra Doğu Timor'u işgal etmiştir ve bu, onların sessiz onayı ile yapıldı. BM'in bu saldırganlığa karşı koyma eylemleri ABD lobiciliği ve oylamalarla geçersiz kılındı.[5] Özgür Basın da bu işgal ve katliama her zaman çok az dikkat etti. 1982 yılında İsrail'in Lübnan'ı işgali de silahsız saldırı değildi –topraklarına katma kuralına göre, başka bir Adil Neden Operasyonu'ydu.

1968-1971 yılları arasında Güney Afrika'nın Namibya'yı işgali BM Güvenlik Konseyi, Genel Meclis ve Uluslararası Mahkeme tarafından kınandı. Güney Afrika, onların topraklardan çıkması yolundaki yönergelerini gözardı ediverdi. Bu, Batı'nın Güney Afrika ile iyi ilişkilerine zarar vermedi ve Amerika Birleşik Devletleri, Savimbi'yi destekleyip Angola'nın istikrarını bozarak etkin bir işbirliğine girdi. Namibya'ya ırk ayrımcılığı sisteminin dayatılması, beraberinde gelen servetlerin ele geçirilmesi ve yağmacılık, yaygın baskı ve cinayet Batı'yı hiç ilgilendirmedi. Namibya'da bir ulusal kurtuluş hareketi olan Güney-Batı Afrika Halkları Örgütü (SWAPO) ortaya çıktığında meşru kabul edilip desteklenmedi; ANC gibi ona da bir terörist örgütlenme diye bakıldı.

Silahsız saldırıyla hiçbir uzlaşma olası değildir. Saldırgan kötülükle kazandıkları elinden alınarak hemen gönderilmelidir. Yoksa geleceğin silahsız saldırganları nasıl caydırılacaktır? Sadece silahsız saldırganların caydırılmaya ihtiyacı vardır. Silahsız saldırganın ayıbının yüzüne vurulmamasına bile izin vermemeliyiz. Böylece o, tam bir yenilgi kadar aşağılanmayı da kabul etmelidir. Caydırma etkeninin ötesinde, aşağılamada böyle ayak diremenin yararı, onun, belki de bu-

nu kabul etmek istememesidir. Bu durumda, onu daha yüksek bir ilke temelinde ezebiliriz.

"Uygun kisveye büründürülmüş saldırı"* başka bir konudur. Güney Afrika'nın Namibya'yı gayrimeşru işgalinin temelinde yıllarca süren bir sessiz diplomasi ve yapıcı bir taahhüt vardı. Namibya'daki siyah derili nüfusa ırk ayrımcı sistemin dayatılması dayanılmaz değildi ve onun Angola'ya saldırıları karşısında BM Güvenlik Konseyi'nin yaptığı kınamalar Amerika Birleşik Devletleri tarafından veto edildi. Irak'ın silahsız saldırganlığına hemen silah gücüyle karşı çıkmaya istekli olan "Demir Leydi" Thatcher, ılımlı yaptırımlara bile sürekli karşı olan Güney Afrika'nın istilalarına, işgallerine ve yaygın devlet terörizmine cevap olarak "Sulu Gözlü Leydi" oldu.

1980'lerde ABD'nin, Namibya ile Angola arasındaki savaşa çözüm getirmek için Güney Afrika ve Angola ile yaptığı görüşmelerde Güney Afrika'nın "güvenlik çıkarları" ve Angola'daki Kübalılar korkusuna büyük ağırlık verildi. Reagan ve Bush döneminde, Namibya'nın gayrimeşru işgaline kayıtsız şartsız hemen son verecek bir durum asla yoktu. İlişkiler daha geniş bir çerçevede göz önüne alınıyordu. Güney Afrika stratejik bir körfezin kontrolünü elinde tutuyordu ve gayrimeşru bir işgal ve baskı sistemi altında elde edilmesine rağmen Güney Afrika'daki yurttaşların ekonomik çıkarları korunuyordu. Ne var ki, Güney Afrika'nın yaptığı silahsız saldırı değildi –uygun bir kisveye büründürülmüştü.

Pamuk Prenses ve 150 Cüceler

Körfez Savaşı sırasında ABD'deki yerleşmiş düzen ve ana

görüşü savunan medya, "yükü paylaşma"*ya şevkle katılmak ve Irak'a karşı girişilen askeri harekatı desteklemek için Demir Leydi'nın dışındaki müttefiklerinin bir kez daha ABD'nin başını belaya sokmalarına öfke duydu. Bu müttefikler, geçmişteki polis hizmetleri ve Sovyet saldırısının uzun süren tehdidinden korunma konularında bize ne kadar borçlu olduklarını unutuyorlardı. Kendi çıkarlarımız için değil, dünya topluluğunun çıkarları için çalıştığımızın farkında değilmiş gibi davranıyorlardı. Böylece, ABD liderlerinin anlayışına göre iyi olan sadece bizim için değil, dünya için de iyidir.

Uluslararası Haçlı Seferleri'mizde bize katılanlar bu gerçekleri bilirler. Bush'un kendi çıkarlarına ve ABD'nin diğer dar görüşlü çıkarlarına hizmet etmek için savaşı yönettiği ve savaşın Almanya, Japonya gibi ülkelerin refahına zarar verdiği görüşü, tartışılması bir yana öne bile sürülmedi. Körfez'de koruduklarımızın dışındaki ülkelerin ya tehditler ve rüşvet yüzünden ya da dünyanın en önde gelen "serseri mayın"ına bazı kısıtlamalar getirmek için bize katıldıkları gülünç bir uydurmadır.

Günlük Geçişte Hedefler

Bush yönetiminin Körfez'deki gerçek hedeflerinin, halkla ilişkilerin öne sürdüğü iddialar kargaşası içinde gömülüp gitmesine rağmen, kimi kez resmi görevliler ve yorumcular, büyük petrol rezervlerine ulaşılmasını ve bunların kontrol edilmesini korumak amacıyla orada olduğumuzu belirtiyorlardı. Saddam Hüseyin'in petrolün çıkarılması, fiyatları, dolayısıyla da ABD'li tüketiciye yönelik tehditlerinin de bunda büyük rolü vardı. Bazıları buna savaştaki "hayat tarzı mantığı" di-

yordu. Kuşkusuz, başlıbaşına Bush'un politikası petrol ve benzin fiyatlarının önemli ölçüde yükselmesine yol açtı, fiyatlar daha sonra düşürüldü. Saddam Hüseyin'in, fiyatları, 1970'lerde OPEC'in çıkardığı kadar yükseltmek istediği ya da bunu yapabildiği hiç belli değildir. Ancak Hüseyin şimdiye kadar göreve gelmiş otorite yanlılarından daha az kolayca kontrol edilebilirdi ve Arabistan petrollerinin kontrolünde giderek bağımsızlaşan bir gücü temsil ediyordu. Şah'ın düşmesinden beri ABD'nin tek başına ayakta kalan vekili olan İsrail'in askeri egemenliğini de tehdit ediyordu

Kuveyt'in işgali; Bush, CIA ve askeri-sanayi kompleksi müttefiklerine ABD'nin Batı dünyasında yeniden lider olmasını sağlama, ABD'nin Körfez'deki egemenliğini ve petrol gelirlerini kontrol etmesini pekiştirme ve Sovyet Tehdidi'nin ortadan kalkmasıyla tehlikeye giren bütçeyi ve imparatorluğun askeri yayılmacılığını haklı gösterme fırsatı verdi. Bu işgal Bush'un, kişi olarak siyasal şanslarını yeniden ele geçirmesine yardım etmek için de gerçekleştirildi. Bankacılık, petrol, İsrail yanlılığı ve askeri-sanayi kompleksi bileşenleri bu yeni güveni desteklemek için harekete geçebilirlerdi. Ancak benim görüşüme göre bu, nedenleri Bush'un kendine hizmet eden dar görüşlü hesaplarında ve onun devletteki güvenliğini sağlayan zümresinde yatan *par excellence* bir "başkanlık savaşı"ydı*. Körfez'deki büyük bir savaşın çok sayıda ölü, açlık, yine de dünyanın Batı'nın askeri gücü tarafından yakılıp yıkılan başka bir yerine sığınmalar, hatta Amerika Birleşik Devletleri'ne çıkan önemli maliyetler gibi ikinci dereceden etkileri onları çok az ilgilendiriyordu.

Petrol kaynaklarını dostça kontrol etme tehdidinin dışında ABD'nin asıl hedeflerinden ender olarak söz edildi, tar-

tışıldı. Sözde hedefler, kesin olarak belirtildi ve halkla ilişkilerin yaptığı değerlendirmeler doğrultusunda bunlar hemen her gün geliştirildi. Açıkçası, Körfez'deki demokrasi bir hedef olarak vurgulanamadı. Daha çok silahsız saldırı ön planda geldi. Savaşta "hayat tarzı" mantığından söz edildi ancak yönetimdeki bir görevli basına, "insanların bunu petrol için yapılan bir savaş olarak görmemeleri"nin önemli olduğunu söylerken bu, biraz sıradan görünmektedir. Bu öğüde rağmen James Baker bir noktada çok daha sıradan bir hedef öne sürdü: İşler. Bu kurşundan balon alayla karşılandı ve karikatürcüler bayram ettiler. (Philadelphia Inquirer'dan Tony Auth, Iwo Jima'yı bayrağı kaldırırken göstermiştir. Bayrakta "Yardım İsteniyor" yazmakta, yanında yürekleri parçalayan şu alıntı yer almaktadır: "İşler Konusunda" James Baker). Irak'ın yakında nükleer silah sahibi olabileceği tehdidinde de bulunuldu. Bu, kamunun ilgisini diğer hedeflerden daha çok çekeceği için vurgulandı. Özetle, sözde hedefler *ex post, (önce ve sonrasını birlikte kapsayan)* akıcı ve oportünistçeydi; asıl hedefler ise ender olarak derinliğine incelendi, ya da göz önüne alındı."

"Değersiz Esmer Kuralı"

Vietnam Savaşı sırasında bu ülkede çalışan alaycı ABD'li avukatların, Vietnamlı sivilleri öldüren ABD askeri personeline çok nazik davranıldığını anlatmak için, "değersiz esmer kuralı" sözcüğünü buldukları belirtiliyordu.[6] Bu, ABD'nin sözde "koruduğumuz" yoksul, esmer insanları küçümsediğinin küçük bir göstergesiydi. ABD politikasını etkileyen son derece önemli başka bir etkene bu kurtuluş savaşının ırkçılık

unsuru da ekleniyordu: Amerika Birleşik Devletleri'nde Vietnamlılar sessizdiler, burada onların acıları, maddi ve manevi kayıplarına politik açıdan ilgi duyulmuyor ve büyük ölçüde rapor edilmeden bırakılıyordu (Özgür Dünya'daki müttefiklerimizde ve bize bağımlı devletlerde de sadece biraz daha farklıydı bu). Siyasal açıdan, sadece ABD askeri personelindeki ölü ve yaralılara ilgi duyuluyordu. Vietnamlı ölü ve yaralıların "hariç"te kaldıklarını ve ABD'nin siyaset sistemindeki önemli oyuncuların perspektifinden, ölen Vietnamlıların marjinal maaliyetinin sıfır olduğunu söyleyerek bu gözardı edişi ekonomi argosuyla açıklayabiliriz. ABD'nin ölü ve yaralılarının sayısını alt düzeyde tutmak için havadan ve toplarla yapılan ateş kuvvetinden ve son derece tahrip edici olan silahlardan savurganca yararlanarak Vietnam Savaşı'nda yoğun sermaye yöntemlerine başvurmasını olanaklı kılıyordu bu. Kural, kuşku duyulduğunda, bombacıları otomatik olarak "kuşkulu bir Vietkong üssü"* denebilecek düzeye indirmekti. Napalmın Kuzey'den çok daha fazla olarak Güney Vietnam'da kullanılması ilginç bir gerçektir. Bunun nedeni, bağımsız bir ülke olan Kuzey Vietnam'ın dünya medyasında yer almasıydı, Oysa Güney Vietnam'daki köylüler yerel kukla askeri hükümetle işbirliği içinde olan Amerika Birleşik Devletleri tarafından "pasifleştirilmişti". Böylece, korunan insanların sesleri çıkmıyordu.

Bu durumda, ABD'nin ölü ve yaralılarının sayısını azaltmak için uyguladığı politikada madalyonun arka yüzü, Vietnam'daki sivil halk ve toprak için çok sayıda ölü, yaralı ve yıkım oldu. Bu bağlantı ana görüşü savunan medya tarafından asla tartışılmadı. Vietnamlıların boğazlanmasının ve yok edilmesinin ABD'nin siyasal ve askeri liderlerine siya-

sal bir maliyeti olmadı. Onlar, değersiz birer esmerdiler. Savaş sona erdiğinde Amerika Birleşik Devletleri; napalm, parça tesirli bombalar, B-52 saldırıları ve Roma sabanlarının yıkıma uğratıp paramparça ettiği Çinhindi'ndeki topluluklara yardım etmek için on sent bile harcamadı. Bugün bile, ABD'deki yerleşmiş düzen, Vietnam'dan söz etmeye tenüzzül ettiğinde, yoğun sermayeye dayanan saldırganlık savaşımızda öldürülen, yaralanan ve dilenci durumuna düşürülen milyonlarca değersiz esmere değil, ABD'nin nedeni açıklanamayan ölü ve yaralıları konusuna odaklanır.

ABD ulusal güvenlik kurumunun liderlerinin görüşüyle, net bir "zafer" elde etmedeki başarısızlığın dışında Vietnam Savaşı'ndaki önemli bir sorun savaşın çok uzun sürmesi ve (Çinhindi'nin ölü ve yaralılarının sadece küçücük bir bölümü kadar olsa da) ABD'nin çok sayıda ölü ve yaralı vermesiydi. Bu sorunu önlemek için daha sonraki eylemlerde izlenecek yol, kolayca bunaltabileceğimiz minik kurbanlar seçmekti. Diğeri de, ölü ve yaralı sayımızı kabul edilebilir düzeylere indirmek için çok daha yoğun sermayeli savaş yöntemlerine başvurmaktı.

Bunlar, George Bush'un anladığı konulardır. Bush, ABD'nin birkaç ölü ve yaralı verdiği kısa bir operasyonun siyasal bir başarı olarak ses getirdiği Grenada deneyimine dikkat etmiştir. Yalanların, yarışmacıların büyüklüğüne göre görüş ayrılıklarının ("zorbalık etkeni"*) ve uluslararası hukukun çiğnenmesinin vatansever basının ilgisini hiç çekmediğini görmüştür. Bush'un Grenada tarzında Panama'ya yaptığı saldırı dikkat çeken bir başarı olmuştur. İlk saldırıda Noriega'nın ele geçirilmemesi kısa bir sıkıntı yaratmıştır ama sonunda Noriega su yüzeyine çıkmış, tutuklanmış ve yargılan-

mak amacıyla bu ülkeye getirilmiştir. Basın, değişen mantığı yutup pişkince karşılanan gayrimeşrulukları önemsemeyerek devlete bir kez daha coşku içinde hizmet etmiştir.

"Değersiz esmer kuralı" geleneğine göre, basın, ABD'nin ölü ve yaralı sayısının az olduğu konusuna çok odaklandı ve çok sayıda Panamalının da öldüğüne açıkça değiniverdi. Sadece 23 ABD askeri personeli öldü –zaferle! Adil Neden Operasyonu'nun ilk haftasında Panama'nın verdiği ölü ve yaralılarının sayısı konusundaki tahminler farklıydı. Panamalı kurbanların resimleri ve yıkıma uğrayan alanlar daha azdı. Medya, Pentagon'un tıbbi kayıtları yok etmesinin, toplu katliamları ve toplu mezarları gizlemesinin kanıtlarını gözardı ederek, Pentagon'un 202 sivilin öldüğü yolundaki tahminlerini ve Panama ordusundaki ölü ve yaralı enflasyonunu kabul etme eğilimindeydi. Ciddi kanıtlar ise binlerce sivilin öldüğüne ve büyük bir yıkıma işaret ediyordu.[7]

Amerika Birleşik Devletleri yoksul bir toplumu bir kez daha paramparça ediyordu ve güçlü Grenada'ya karşı kazanılan zafer örneğinde olduğu gibi bu, bir başarı öyküsüydü –yani, bir "zafer"vardı, ABD'nin ölü ve yaralı sayısı çok azdı ve savaş sırasında "değersiz Panamalılar"a ne olduğu konusunda fiili bir baskı yapılıyordu. Medya da Panama'yı birdenbire haberlerden düşürüyordu, böylece, ABD'nin "koruduğumuz" başka bir kurbanın parçalarını toplamadaki başarısızlığının maliyeti Bush'un oylarına çıkmıyordu.

Bizim "küçük esmer kardeşlerimiz"in kendilerini her zaman mahvettiklerini anlamamız gerekir. Bunun yararı şudur: Ayrıcalığınız ya da niteliğiniz olmadan bizim koşullarımızı kabul etmeniz gerektiğini söyleyerek hukuktan vazgeçeriz. Vietnam örneğinde, Vietnamlılar Güney Vietnam'daki

kukla rejimimizin kontrolü elinde bulunduracağını ya da Taş Devri'ne dönünceye kadar bombalanacaklarını kabul etmek zorundaydılar. Saddam Hüseyin, köle gibi boyun eğerek "kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırıp" (Cheney) Kuveyt'ten çıkmak zorundaydı yoksa havaya uçurulacaktı. Muhaliflerimiz boyun eğmezlerse biz onları havaya uçurmak zorundayızdır. Açıkçası bu, onların sorumluluğundadır. Kibar, nazik Amerika, yoluna çıkan yabancılara yüzünü hiçbir zaman göstermedi. Bu ülkede hem planlama, hem de geriye dönük değerlendirme açısından Körfez Savaşı'nın maliyeti konusundaki tartışmalarda ABD'nin ölü ve yaralı sayısı özel bir pişkinlikle belirtildi; duygulu birer insan olarak değersiz Araplara maliyeti fiilen gözardı edildi. Bu, Yeni Dünya Düzeni'nde küresel bir polis olarak sözde hizmetimize ve Yahudi-Hıristiyan etiğine dayalı bir insani değer sisteminin Batı'daki öne sürülen uygulanabilirliğine rağmen böyledir.

Süper Yalanlar

Süper gücün liderleri süper yalanlar söyleyebilirler, kuşku uyandırmadan bunu atlatabilirler. 1960'ların ortasında Başkan Lyndon Johnson ve Dışişleri Bakanı Dean Rusk'ın Kuzey Vietnam'ın "komşularını yalnız başına bırakması" gerektiğini belirli bir ses tonuyla tekrarladıklarını, 1980'lerin ortasında Reagan ve Shultz'un Nikaragua'yı "sınır tanımayan devrim"le suçladıklarını ve Johnson'ın Vietnamlılarla görüşmek için acı çektiğini ama sadece görüşecek birini bulamadığını belirttiğini çok canlı olarak hatırlıyorum. Son noktada, Ortadoğu'da sözde "diplomasi" uygulayan ama düşman cevap vermediği için savaşmak zorunda kalan George Bush ile James Baker

arasında mükemmel bir benzerlik buluyoruz.

Johnson'ın hilesi, Kuzey Vietnam'ı sadece teslim olmanın kabul edilebileceği konusunda gizlice uyarırken görüşmelerle ilgileniyormuş gibi davranmaktı. 1965 yılında Johnson'ın bağımsız ve yerli Vietnamlıların çözüm getirmek için görüşme girişimlerini savuşturduğu, Güney Vietnam'da tam anlamıyla savaşmak için tasarlanmış bir kukla askeri rejimi başa getirdiği, ancak ülkesinde halkla ilişkilerin dikkat çekmesiyle savaşa zemin hazırlamak zorunda kaldığı iyi bilinmektedir. Onun barış hareketlerinin sahte ve yurtiçindeki memnuniyeti yönlendirmek için tasarlanmış olduğu gözler önüne serilen olayları izleyen, duygu ve dürüstlük izi taşıyan kişiler için apaçıktı. Ne var ki, ana görüşü savunan medya, yönetimin programına kelimesi kelimesine uyarak dilsiz rolü oynadı. Başlangıçtaki bir halkla ilişkiler çabasına yanıt olarak James Reston, New York Times'ta "Barış sorunu artık Washington'da değil Hanoi'de yatıyor..." dedi (18 Ekim 1965). Medyanın kabul ettiği bu bilgi vermemenin özünde yatan parça, Johnson yönetiminin Vietnam'da savaşma özgürlüğünü elde etmesi için önemliydi.

George Bush, Ortadoğu krizinde diplomatik bir çözüm için yapılan bütün girişimleri durdurup savuşturdu. Baker'ın, Irak liderleriyle görüşmek için Cenevre'ye yaptığı gecikmiş yolculuk açık seçik bir halkla ilişkiler operasyonuydu. Johnson'ın Hanoi'ye gönderdiği gizli mesajların bütünüyle izinden giderek Bush, Hüseyin'e özel bir mesaj gönderdi. Ondan, Kuveyt'ten kayıtsız şartsız çıkmasını ve yakalanarak savaş suçlusu olarak yargılanması için söz vermesini talep etti. Bununla birlikte, Bush ve Baker "diplomatik" seçeneklerin tükenmekte olduğunu tekrar tekrar söylüyorlardı. Bush, 28

Ocak 1991 tarihinde Ulusal Dinsel Yayıncılar Birliği'nde yaptığı konuşmada, "olağanüstü" diplomatik çabalar denenip başarısız olduktan sonra Körfez'deki savaşın "son çare" olduğunu belirtiyordu.

ABD'nin kitle iletişim organları bu gerçekten Büyük Yalan'a karşı çıkmadı. James Reston'ın 1965 yılındaki gösterisine paralel olarak Thomas Friedman, 20 Ocak 1991'de New York Times'ta "*Artık diplomasi başarısız oldu* [vurgulama tarafımızdan yapılmıştır] ve sıra savaşa geldi..." diye yazıyordu. 1965'te olduğu gibi, Amerika Birleşik Devletleri'nin ciddi bir diplomasiye girişmeye hazırlandığı imajının iletilmesinde savaşı idare edecek desteğin verilmesi önemliydi. Ve 1965 yılında olduğu gibi ana görüşü savunan medya bu imajın iletilmesine yardım etti.

Büyük yalanların böyle yayılması Pentagon'un sansürünü gerektirmez; kitle iletişim organları bunu doğal ve özgür olarak yapar. Sansürcülük, ülkemizin portresini saldırganlıkla mücadele eden, diplomatik çözümlere istekli, iyiliksever biçiminde çizen büyük yalanlarla değil, önemsiz yalanlarla ilgilenir (bir uçağın düşürülüp düşürülmediği ya da 6 ceset torbası yerine 10 ceset torbasının bugün gemiye yüklenip yüklenmediği gibi).

"Müttefikler"

ABD'nin Irak saldırısının daha tuhaf özelliklerinden biri, Amerika Birleşik Devletleri tarafından değil, "Birleşmiş Milletler"in korumasındaki "müttefikler" tarafından yürütülen saldırıları konu eden düzenli haber bültenleriydi. Kuşkusuz, Amerika Birleşik Devletleri, yaygın biçimde kol kı-

rarak, rüşvet ve tehditlere başvurarak, ABD'nin hedeflerini yanlış anlatarak müttefikleri örgütlüyordu, sadece (şeyhlikler dışında) İngiltere onu çok istekle destekliyordu; ABD, bu "koalisyon"un üyelerini en eski güç uygulama olanaklarına itiyordu; savaşın ne zaman başlayacağına tek başına karar veriyordu; "müttefiklerin" attıkları bombaların yüzde 90'ından çoğu ABD'de yapılıyordu. Müttefiklerin çabası konusunda bilgi akışı ve bilgi vermeme de ABD görevlilerinin kontrolündeydi.

Büyük bir gücün, saldırganlık ve şiddet stratejilerini ortak eylem kisvesi altına gizlemek için yaptığı uygulamalar çok eskiye dayanır. Michael Rostovtzeff, *A History of the Ancient World* adlı çalışmasının birinci cildinin "Atina İmparatorluğu" bölümünde, MÖ 5. yüzyılda Atina'nın "ihtiraslı dış politikası"nı yürütürken nasıl zorbalık ettiğini, kendisine bağımlı devletleri nasıl yönlendirdiğini ve "bütün bunların, Atina İmparatorluğu'nda hâlâ resmen verilen adla birer uyruk olan 'müttefikler'de artan bir memnuniyetsizlik uyandırdığını..." anlatır (s. 270). Vietnam Savaşı'nda Amerika Birleşik Devletleri savaş birimlerini Avustralya, Tayland ve Kore gibi "müttefikler"den derledi. Aslında bunlar, her zaman kaynaklar bulan kibar, nazik Amerika Birleşik Devletleri'nin cömert "gelir paylaşımı" ve tehditleriyle elde edilmiş paralı askeri güçleriydi. Böylece, Vietnam Savaşı'nda da "müttefikler" savaştı! Amerika Birleşik Devletleri'nin bentleri sistemli olarak bombalaması, yiyecek ve su kaynaklarını yok etmesi, yoğun kullanılan napalmın evlerin, insanların ve hayvanların üzerine (Winston Churchill'in ifadesiyle) "sıçraması", Çin ile savaşı ve nükleer silah kullanmayı hızlandırmaya yaklaşması ile Kuzey ve orta Kore'yi neredeyse tümüyle düm-

düz eden ölüm saçan Kore Savaşı, BM örtüsü altında yapıldı. Bunun, tek başına Amerika Birleşik Devletleri'nden çok BM'nin koruması altında "müttefikler" tarafından yapılması dünyaya teselli vermiş olmalıdır.

Silahsız Saldırganlıkla Mücadele Olarak Süper Saldırganlık

Irak Savaşı, ABD'nin son 40 yılda Üçüncü Dünya alanında doğrudan giriştiği üçüncü büyük saldırıdır (Orta Amerika'ya yapılan saldırıları ve daha az önemli olsa da çok sayıda ölümcül müdahaleyi saymıyorum). Her örnekte de, Amerika Birleşik Devletleri, gerçekten büyük yıkıma başlamak için karmaşık yerel olayları mantığa büründürerek, savaşan saldırganın adına hareket etti. Kimin başlattığı sorusu hâlâ çelişkisini koruyan[8] Kore Savaşı örneğinde, Amerika Birleşik Devletleri, kamuoyunu hemen kışkırtma olmaksızın Kuzey Kore'ye yapılan saldırıya yöneltti ve Kuzey Kore'yi fiilen yok etmenin örtüsü olarak "müttefikler" ile BM'yi harekete geçirdi.

Vietnam örneğinde de, ABD'nin ana görüşü savunan medya tarafından kabul edilen resmi konumu, seçtiğimiz vekillerin yönetimine direnme küstahlığını gösteren Güney Vietnam tarafından uygulanan "iç saldırganlık" kadar "Kuzey Vietnam'ın saldırganlığını" da önlemekti. Gerçekte ise saldırganlar 1945-53 yılları arasındaki sömürge yönetimini (ABD ve İngiltere'nin yardımıyla) yeniden kurmaya çalışan Fransızlar, sonra da 1975 yılı boyunca Amerika Birleşik Devletleri'ydi. Amerika Birleşik Devletleri, milyonlarca kişi öldürdü ve Çinhindi yarımadasını parçaladı. Kukla hükümeti iktidar-

da tutmayı başaramayınca, aşırı şiddet uygulayarak Güneydoğu Asya'daki devrimci sürecin önünü başarıyla kesti ve onu kötü biçimde yıktı: Türetilmiş bir saldırganlık adına uygulanan süper sadırganlık*.

Amerika Birleşik Devletleri, Irak'ta, daha küçük bir gücü ezme ve Üçüncü Dünya'nın başka bir alanını yakıp yıkma yöntemini izlerken yine saldırganlığı önleme adına savaştı. Bu örnekte, Kore ve Vietnam'ın tersine, Irak tarafından yapılan belli bir saldırı vardı. Ne var ki, birçok noktaya da dikkat etmek gerekir. Birincisi, ezilecek saldırganın seçimi oldukça seçiciydi ve bu saldırganlığa direnme, önceki kurbanını (Panama) hâlâ işgal eden bir ülke tarafından örgütlenmişti.[9] İkincisi, Iraklı saldırgan, ortada ne törel sorun, ne de öğretecek bir derse gerek varken Amerika Birleşik Devletleri ile "müttefikleri"nin desteğiyle 1980-1988 yılları arasında İran'a karşı savaşmıştı. Üçüncüsü, Amerika Birleşik Devletleri, Saddam Hüseyin'e çatışmanın tümüyle bir Arap sorunu olduğu ve Kuveyt'i savunmamız için hiçbir anlaşmamız olmadığı yolunda açıkça ve gizlice güvence vererek Irak'ı Kuveyt'e girmesi için fiilen ayartmıştı. Hatta bu bilgi, CIA'nın, saldırıdan sadece iki gün önce bir Irak ordusunun Kuveyt'e saldırmak için konuşlandırıldığını Bush yönetimine bildirmesinden sonra 31 Temmuz 1990 tarihinde Kongre'ye de verilmişti.[10]

Hüseyin'i diplomatik yollarla zorlama çabasının bu başarısızlığı ve de facto saldırı daveti ya hayret verici bir kifayetsizliği ya da dikkat çekecek kadar karmaşık bir tuzağa düşürme tertibini yansıtır. ABD kitle iletişim organlarının bu gerçekleri ve konuları birinci sayfa haberi olmaya ve yoğun tartışmaya değer diye bakmakta gösterdiği başarısızlık, onların, kamuya ve devlet hizmetine karşı sorumsuzluklarının bi-

rinci derecede kanıtıdır. Benim görüşüme göre, Bush'un ekibi Hüseyin'i tam bir kifayetsizlikle Kuveyt'e davet etmiş, ancak Hüseyin Kuveyt'i gerçekten işgal ettiğinde sadece büyük kaygı duymakla kalmamışlar, ders alması gereken silahsız bir saldırgan olarak yararlı biçimde ona saldırılabileceğini de görmüşlerdir. Bu, Bush'un ekibinin kendi amaçlarına hizmet etmesine de olanak sağlamıştır (yk. bkz. Günlük Geçişte Hedefler).

Yine de buradaki başlıca nokta, Irak'ın giriştiği daha önemsiz ve davet karşılığındaki saldırının, "ilke"nin olağanüstü ikiyüzlülük ve oportünizmle uygulanmasıyla gerçekten büyük bir saldırıya olanak vermesidir. Amerika Birleşik Devletleri geniş kaynakları, bağlantıları, kullanılabilir ve satın alınabilir müttefikleri ve kendisine bağımlı devletleri, vatansever basını ile bunu savuşturabilir. Onun kendi saldırganlığı gözönünden kaybolup gider, müttefik ve kendine bağımlı devletlerin saldırganlıklarını desteklediği gözardı edilir. Onun, Hüseyin'i daha önce desteklemesinin ve Hüseyin'i Kuveyt'i işgale fiilen davet etmesinin haber değeri yoktur. Davetli saldırganlığı diplomasi ile çözme olanağını bütünüyle reddetmesine "başarısız diplomasi" olarak bakılır ve süper saldırganlık planları kendi propagandası –"müttefikleri"nin silahsız saldırıya karşı bir savunma cevabı -olarak kabul edilir.

Adil Neden Operasyonları ve Çöl Kalkanı

Pentagon, CIA, FBI yurtiçinde ve yurtdışında yaptıkları saldırganca ve yıkıcı çeşitli operasyonlarına kod adları üretmekte asla başarısız değillerdir. Genellikle bu kod adlar kamu tüketimi söz konusu olduğunda kulağa olumlu gelir ama uluslararası kullanımda çoğunlukla alaycı, hatta kötücüldür

–Alfa Operasyonu, Mahmuz, Kardeşlik, Kamelot, Kaos*, Cakarta, Minare, Anka Kuşu*, Fare Katili*, Gerçek, Akbaba vb. Onların seçtikleri bu adlar; değerler ve propaganda stratejileri konusunda ilginç bir araştırma olacaktır.

Adil Neden Operasyonu (Panama) ile Çöl Kalkanı Operasyonu (Körfez) arasındaki tezat, belki de, Panama'ya karşı yapılan saldırının, uluslararası hukukun çiğnendiği, "dobra dobra sıradan" bir saldırganlık olduğu gerçeğinin yansımasıdır. Çok kötü birini azletme ihtiyacını mantığa oturturken, hukuku, haklı olarak kendi ellerimizin arasına alıyorduk (Yabancılara bu, linç yasası gibi gelebilirdi ama düzgün yetiştirilmiş ABD vatandaşları ve basın için adaletin "Tam Doruğu"ydu.) Ancak bu örnekte meşru pozisyonumuz son derece güçsüz olduğundan operasyonu iyi ve doğru bir ışığın altına yatıracak bir ada gereksinmemiz vardı. Irak saldırısına eşlik eden ahlaksal öfkede ikiyüzlülük alışıldık soluk kesen düzeyinde olmasına rağmen Suudi Arabistan ve Emirlikler'e saldırdığımızda böyle sözlü bir destek gerekmiyordu –Çöl Kalkanı Operasyonu yetiyordu.

Yine de, bütçe krizlerimizi hafifletmek için yapıcı bir öneride bulunayım. Bizim bütün operasyonlarımızın "adil nedenler"i olduğu için onlara neden basitçe ANO-1, ANO-2, ANO-n deyip halkla ilişkilerde büyük miktarlarda para tasarrufuna gitmiyoruz?

Sansür ve Bilgi Vermemek

ABD kitle iletişim organları, George Bush'un başkanlık savaşında kamu onayını yönlendirmesine yardım ederek harika bir iş çıkardı. Kitle iletişim organlarının en büyük başarıla-

rından biri, Bush'un savaş için yaptığı usta işi tasarıyı, yönlendirmeyi ve seferberliği ortak bir güvenliğin ve "uluslararasıcılık"ın zaferine dönüştürmek oldu. Savaş sürerken medya, kendi takımını şiddetle destekleyip alternatif perspektifleri ve uygun düşmeyen bilgiyi görmezden gelerek sanki heyecanlı bir oyun anlatıyormuş gibi "biz-onlar/kazanan-kaybeden" biçiminde bir referans çerçevesine doğru daha saldırganca ilerledi.

Kitle iletişim organlarının 17 Ocak 1991 tarihine kadar olan icraatının ışığında, Pentagon'un dayattığı sansür Washington'daki Hanford'a fazladan radyoaktif atıklar getirmek kadar gereksiz görünecektir. İşbirlikçi medya, Pentagon'un "sansür"ü konu edinen haberlere getirdiği kuralları bildirmekte ya da Bush yönetimini ve Pentagon'u "bilgi vermemek"le suçlamakta da gönülsüz davrandı.[11] Irak'tan gelen haber bültenlerine sansürden geçmiş ve devlet tarafından hazırlanmış yaftası düzenli olarak yapıştırıldı. Ancak Pentagon'un bültenlerine ve "haber havuzları"ndan gelen bilgiye böyle bakılmadı. Yayın organları ve Times ile Washington Post bu sansürü protesto ederek Pentagon'a karşı açılan davaya katılmamakla kalmadı, davayı haber olarak bile vermedi.

Pentagon açgözlü olduğu için haberlere sansür getirir. O, hatalı bir oyunu asla eleştirmeyen ya da oyunu idare eden acemi oyuncuyu asla yuhalamayan destekçiler ister –tümüyle boyun eğmiş şakşakçıları beğenir. Kuşku yoktur ki, basın, savaşı çıkaranların hasıraltı etmek istedikleri ölü ve yaralı sayısı –hatta Iraklı ölü ve yaralıların sayısı- konusunda ayrıntılar isteyecekti. Tabii ki, medya düşmanın verdiği kurbanlardan çok bizim ölü ve yaralı sayımızı vurgulayacaktı. Ancak Pentagon ikisinin de tartışılmamasını tercih edecekti. Yine de,

Sovyet askeri kurumu, Afganistan'daki savaş çabasının altını oyan açıklamaları nedeniyle Sovyet basınına sertçe saldırdığında bile[12] Sovyetler Birliği'nde "muhalif basın" olduğunu kabul etmezsek Pentagon'un bilgi akışını kontrol etme isteği burada da bir muhalif basının var olduğunu pek kanıtlamaz.

Vittorio Mussolini'den Tom Brokaw'a

Daha önceki yıllarda, İtalyan diktatörü Benito Mussolini'nin II. Dünya Savaşı'ndan önceki yıllarda İtalya'nın Etiyopya'ya karşı yaptığı saldırılarda bir bombardıman uçağı pilotu olan oğlu Vittorio'nun ifadeleri insanlık dışılığın ve faşizmin yozlaşmasının örneği olarak kabul edildi. Vittorio, 1937 yılında Floransa'da basılan *Voli sulla ambe* adlı kitabında savaşa, "Bütün sporların en güzeli ve en mükemmeli" diye göndermede bulunuyordu. Vittorio'nun en önemli satırı şuydu: "Tam ortalarına bomba attığımda bir grup Galli'nin [Etiyopyalı kabile] gül gibi gözler önüne serildiğini görmek eğlenceliydi."

ABD'nin TV ağlarında yayımlanan, ABD'nin ("müttefik"in) 16 Ocak'ta ve bunu izleyen günlerde Irak'ı bombaladığı haberlerinde "güzel" sözcüğü sürekli yer alıyordu. Tom Brokaw "bunun tehdit edici güzelliği" karşısında coşkuyla kabarıyor, Suudi Arabistan'daki bir CNN muhabiri şanlı görevlerinden dönen bombardıman uçaklarından "en güzel görüntü" diye söz ediyordu. Brent Sadler, ITN'de bunu "Gece gökyüzü tehdit edici gücün sergilediği süslü yıldızlarla doluydu" şeklinde görüyordu. CBS News'tan Jim Stewart, "Hemen hemen film kadar mükemmel iki günlük bir saldırı"dan söz ediyor, CBS'den Charles Osgood, Irak'ın bombalanması-

nı "harika" buluyordu. Vittorio gibi Üçüncü Dünya'nın kurumsal habercileri de hep birlikte bomba saldırılarını coşku verici ve estetik açıdan hoş diye övüyorlardı. Gözlemledikleri yüzeyin altında insanların can çekiştiği ve öldüğü gerçeğine de hep birlikte dikkat çekemiyorlardı.

Ray Bradbury, "Fahrenheit 451" adlı bilimkurgu romanında insanların duvardan duvara bir TV ile ellerini eteklerini dünyadan çekecekleri bir geleceği anlatıyordu. Teröristlerin araştırıldığının ve idam edildiğinin görüntüleri buradan onlara ulaşacaktı. ABD'de Irak savaşıyla ilgili haberler de, savaş bir oyun ve propaganda biçiminde izlenerek, değiştirilmiş bir bilgilendirme değişkeni biçiminde veriliyordu. Propagandanın biçimi, ölü ve yaralı sayısı ile "karşılıklı zararı" gözlerden ve zihinlerden olabildiğince uzakta tutarak, yönetimin, Pentagon'un ve silah üreticilerinin bakış açısından savaşı iyi bir ışık altında göstermek için tasarlanıyordu. Bu, spor ve oyun kültürünü koruyarak iyi renkleri, düşmana karşı kazanılan gelişmiş teknolojinin başarısını, heyecanı ve araya serpiştirilen vatansever imajları (bayraklar, geçmişteki ve şimdiki liderlerimizin resimleri, vatansever sahneler) göstermek için Pentagon ve medya tarafından yönetilen bir gelişmiş teknoloji savaşını denetimli bir video oyununa ve spor gösterisine dönüştürüyordu. CBS'den Jim Stewart'ın dediği gibi bu, "film kadar mükemmel"di. Çünkü, dikkatle seçilmiş ve iyi yönetilmişti. Vittorio Mussolini bile bundan etkilenebilirdi.

Savaş Söylemi

Körfez Savaşı yaklaşırken resmi mesajlarda ve medyanın mesajlarında çiftesöylem unsurları yeni boyutlara ulaştı. Bazı

medya unsurları bile, dikkati, "karşılıklı zarar" gibi Orwell'ci tercihlerin gelişmesine çekti. Yine de, medyanın, Bush'un ve (New York Times'ın editörleri de dahil) onun bazı destekçilerinin savaşmak için kongrenin onayını alırken gösterdikleri en büyük Orwell'ciliğe hiç dikkat etmemiş olması ilginçtir.

Orwell'ciliğin klasik anlatımı her zaman "Savaş Barıştır"dı. Bush, kongreye hitap ederken, kendisine savaş gücü verecek tek bir oyun en iyi barış şansını getireceğini söyledi, destekçilerinin birçoğu da aynı noktaya işaret etti. Kongreden savaş onayını almada gösterdiği başarıdan sonra tutanak gazetesinin başyazısında "Kongre, öncelikle barış için Başkan'ı silahlandırdı" deniyordu. İşte, bu kadar –bir hafta içinde başlayan savaş için bir oy, barış için bir oy oldu! "Barışı koruma görevi" ifadesi, Bush ekibinin çabalarını anlatmak için resmi görevliler ve basın tarafından da kullanıldı. Büyük Birader, Özgür Toplum'da ve Özgür Basın'da serbest piyasa yöntemleriyle zafer kazanır.

Dürüst savaş söyleminde amaç, hoş olmayan olayları akla getirebilecek dili yumuşatarak iyilikseverlik ve ılımlılık iddialarımızı desteklemeye yardımcı olur. Böylece Çöl Kalkanı, sadece Körfez'deki bize bağımlı devletleri "savunduğumuz" bahanesindeki rolünü yerine getirdikten sonra Savunma Bakanlığı, başkalarının Çöl Kılıcı adını verdiğine Çöl Fırtınası* dedi. Fırtına, insan etini kesmek için bir alet yapan insanın aracılığını değil, doğal güçleri akla getirir. Körfez'deki savaş bir "operasyon" oldu. Askeri güçlere "servet"* dendi. Öldürücü şeyleri akla getiren ve teröristler tarafından kullanılan bombalara ise "savaş gereçleri". Bombardıman saldı-

rıları da "sortiler", "yoklamalar" ve "yeniden yoklamalar"dı.

İnsanları öldürdüğümüz gerçeği dilde düzenlemeler gerektiriyordu. Önceleri, askeri hedeflerin yerini kesin olarak belirleyen "akıllı" ya da "tam isabet kaydeden" bombalarımız vardı. Hasta dokunun dikkatle çıkarılmasını akla getiren "cerrahi darbeler" ile bu, bir cerrah kesinliğiyle yapılıyordu. Cerrahi darbe kavramı, tam olarak askeri hedeflere nişan aldığımızı ve sivilleri öldürmekten kaçınabildiğimizi iddia etmek için Vietnam Savaşı sırasında geliştirilmişti. Gerçekte ise ABD'nin ölü ve yaralı sayısını azaltmak için tesirli bir ateş kudreti kullanılmış, siviller, içinde gerilla balığının yüzdüğü bir okyanus olarak düşünülmüş ve onları rastgele ateş kudretiyle taşraya kaçmaya ikna etmek ABD politikasının bir parçası olmuştu. "Cerrahi darbeler"de çok sayıda Çinhintli köylü öldürülmüştü. "Nötron bombası"nın sadece insanları, güçsüz binaları vb. yok ettiği, böylece akıllı bombalarla birleştirildiğinde Özgür Dünya'nın cephaneliğinde her şeyin özenle korunabildiğinin açıkça belirtildiği hatırlanabilir.

"Akıllı bombalar", Körfez Savaşı sırasında ABD medyasına iyiden iyiye yutturuldu. Savaşın ilk haftalarında Pentagon'un sadece hedefteki bombaların görüntülerini göstermesiyle medya, beklenmedik yoğun bombardıman saldırılarında hiç değilse de birkaç sivilin zararlı çıkacağı izlenimini edinmeye yönlendirildi. Akıllı bombaların zamanlarının yaklaşık yüzde 40'ında hedeflerini şaşırdığı ve atılan bombaların sadece yüzde 5 kadarının akıllı olduğu en sonunda açıklandı.[13] Medyanın kandırılması; hedeflerin doğası, sivil yerleşmelere ve işyerlerine yakınlıkları ve bombaların karadaki sonuçları hakkındaki soruların izini saldırganca sürememesiyle şiddet

kazandı. Ulusal su kaynakları, elektrik gücü istasyonları, yollar, köprüler ve kanalizasyon donanımları meşru hedeflerse, bu, sivil halk için felaketle sonuçlanacak sağlık, su ve yiyecek temini için bir tehdit oluşturdu. Başka bir soru daha vardı, saldırganı Kuveyt'ten çıkarmak için sivil toplumun yıkıma uğraması gerekiyor muydu, yoksa yakılıp yıkılacak alan gizli bir gündemde mi belirtiliyordu? –ana görüşü savunan medya bu noktaları sormadı. ABD kitle iletişim organları, söz konusu ölü ve yaralılar konusunda ulusal değerleri koruyarak savaş sırasında bu sorulara hiç dikkat etmedi, daha sonra da çok az dikkat gösterdi (resmi bir düşmanın saldırdığı Kürtlerin çektikleri acılar dışında).

"Karşılıklı zarar" kavramı, atom bombası söyleminden gelir. Bir nükleer saldırının yol açtığı sözde istenmeyen cinayetlere ve yıkıma göndermede bulunur. Bu kavram, "akıllı bombalar"ın ve "cerrahi darbeler"in tamamlayıcısı olarak Körfez Savaşı'nda kullanılmıştır. Bütün önlemlerimize ve dikkatimize rağmen bazı sivillerin öldürülebildiğini ve askeri olmayan hedeflerin tahrip edildiği belirtilmiştir. Bizimle onların arasındaki fark, onların füzeleri ve bombalarıyla sivil hedefleri vurmak niyetinde olmalarıdır. Bizim sivilleri öldürmemiz ise günde iki bin sortiye rağmen kasıtsız ve trajik yanlışlardır. Bunlar, esef edilecek kadar sık olabilmektedir.

Sam Amca'nın, sivillerin dostu olan akıllı silahlar kullanan ve halkı öldürmeyen Bay Kusursuz imajını koruma çabası savaştan sonra kurumsallaşmış bir gerçek olarak sürdürüldü. Bu, uygun düşmeyen bilginin verilmesindeki gönülsüzlüğün[14] ve Kürtlerin üzerine sıkı sıkıya odaklanan yardımse-

verlik merakı ile gözleri onlardan ayırmamanın sonucunda elde edildi. "Katliam" sözcüğü öfkeyle kullanıldı –ancak ABD'nin Iraklılara karşı saldırılarına göndermede bulunurken değil, sadece Irak'ın Kürtlere karşı "dehşet veren" saldırıları konu edildiğinde. Hem Times, hem de Post "Irak'ın kayıpları"nın ve savaşın getirdiği "yük"ün çizelgesini veriyordu. Ancak Irak'taki ölü ve yaralı insan sayısından söz etmeden sadece Irak'taki silah kayıpları göz önüne alınıyordu.[15] Bu Iraklılar "değersiz Araplar"dır ve ABD'nin yardımseverlik imajını korumaya girişen vatansever medya tarafından onların ABD'nin şiddetinin kurbanları olarak "ortadan kaldırılmaları" doğaldır. Kendi kendine sansür getirme gerçekten etkileyiciydi. Patrick Tyler, 31 Mart 1991 tarihli Times'taki yazısının başlığında bu propaganda çizgisini yakalıyordu: "Irak Savaşı'ndaki 'Kusursuz Zafer' Kana Susamış Bir Sonuca Sürükleniyor". Zaferin kana susamadığı Büyük Yalandır. Ne var ki, artık kurumsallaşmıştır.

Hareketsizliğin İşlediği Cinayet

Rahatsızlık veren "hindi vuruşu" sorunu hâlâ çözümlenememiştir. Burada, Kuveyt'ten çekilen, tümüyle çaresiz bir ordunun büyük bir kısmı, yakıt kullanılan hava bombaları gibi meşruluğu kuşkulu olan silahlarla acımasızca katledilmiştir. Ana görüşü savunan medyada bu, büyük ölçüde gözucuyla nefret edilerek ele alınmıştır. Yine de 27 Mayıs 1991 tarihli New Republic'te Paul Berman hindi vuruşunu savunanlara başka bir açıdan bakıyor ve çiftesöylemde de yepyeni bir buluş yapıyordu. Önce dikkatini, çekilmenin Iraklıların büyük bir zaferi olduğunu ilan eden Saddam Hüseyin'e ve diğer

Araplara yöneltiyordu. Sonunda bütün işi çok "gülünç" bulmasına rağmen onların kesin yenilgiyi kabullenmeyi reddetmekte gösterdikleri saptırmaya sövüp sayıyordu. Dahası:

> *Geri çekilmedeki gönülsüzlük, hayat kurtaran panik başlamadan önceki uzun süren erteleme, çölü Iraklıların cesetleriyle altüst eden tuhaf ve dehşet verici hareketsizlik Irak'ın zaferini oluşturan tek şeydi –Saddam'ın sözleriyle, şimdi değilse de, o dönemde, gelecek için bir "prelüd". Bu zafer iddiaları dünyaya yayınlandığında gülmüştük.*

Çekilmedeki gönülsüzlük ve erteleme ile birleştirilen suçlamayı, daha sonra "neden Baas yanlılarıyla barış görüşmesi yapamadık" açıklaması izliyor. Bu da, "doğal gerçeğe... Son derece yönelenler" (biz) ile "başka bir şeyler" (Baas yanlıları) arasındaki zıtlığa dayandırılıyor. Yerinde olarak Berman, Körfez'deki bu gerçekçilik-mantıksızlık zıtlığını, "1519-21 yıllarında fetheden İspanyollar ile Aztekler" arasındaki farkla karşılaştırıyor! Irak askerlerini vuran "hayat kurtaran panik"e göndermede bulunurken bu, kendini kandırmak kadar dikkati çeken bir ahmaklık olmasına rağmen, gerçekçi Paul Berman için hiç de duygusal saçmalık değildir. Ne var ki, Berman'ın, cesetlere yol açan etkenin adını verememesi bir *pièce de résistance* ortaya çıkarıyor –Bu nedenle Berman, çölü Iraklıların cesetleriyle altüst eden şeyi, Amerika Birleşik Devletleri'nden hindilere ateş açanlar değil, "tuhaf ve dehşet verici hareketsizlik" olarak tanımlıyor. Sanırım, muvazzaf hizmet yapan Irak askerleri gibi gerçeklik ilkesinden

yoksun olan öteki dünyadaki Aztekler de dehşet verici hareketsizlikten ölmüşlerdi –Berman Yahudi-Hristiyan ahlakından ise söz etmiyor.

Savaş Suçları

İran ile Körfez Savaşı sırasında ABD medyası, savaşı çakaran insanlarımızın temkinliliklerine ve dürüstlüklerine büyük hayranlık beslerken düşmanın işlediği savaş suçları karşısında bir kez daha öfke duyuyordu. Buradaki tasım, biz, kesinlikle iyi olduğumuz için başka bir Adil Neden Operasyonu'nda (17 sayılı ya da o civarda) dünyanın gönüllü polisi olarak hizmet vermekteyiz, düşmanın ise savaşta karşılık vermeye hiç hakkı yoktu, gibiydi. Devriye gezen bir polisi vurmak kınanabilir. ABD medyası ve Demokratlar, Nikaragualıların bile, küresel polis, onların hükümetlerinin yıkılması gerektiğine bir kez karar verdiğinde kendilerini savunma haklarının olmadığı, bundan dolayı Nikaragualıların yurtdışından sağladıkları silahların kesinlikle yasaya aykırı ve tehdit edici olduğu yolunda Reagan'cı tasımları önceden kabul ediyorlardı. Silahsız saldırının olduğu, polisin kendi başına ve işe yaramayan uluslararası kamuoyu onaylamadığı için küçük kötü adamları dövmediği Körfez Savaşı'nda kendini korumak için yapılan herhangi bir eylem yasaya iki misli aykırıydı.

Genelde olduğu gibi medya, nükleer reaktörlere, uluslararası hukuku çiğneyen saldırılar[16] ve yakıt kullanılan hava bombaları gibi ABD'nin olası savaş suçlarına dikkat etmedi –Irak'ın elinde kimyasal silahlar bulunduğu iddia edildiğinde (bu, apaçık bir yalandı) medya bunun kötülük saçan bir tehdit olduğuna işaret etti, ancak Amerika Birleşik Devletleri'nin

elinde bu öldürücü silahların bulunduğu ve onları kullandığı ortaya çıktığında medya tartışmayı ya da araştırmayı reddediverdi.[17] Geri çekilen, tümüyle çöküntüye uğramış on binlerce Irak askerinin "hindi vuruşu"nda katledilmesi de savaş suçları konusunda sorulara yol açtı, ancak vatansever medyada değil.

Vietnam Savaşı'nda da basın, ABD'nin askeri güçlerine başkaldıran saldırılara çok kızdı; düşman hareketsiz kalıverip bizim koşullarımıza göre savaşmadı. Bizim yaprak döken ilaçları geniş ölçüde kullanmamıza, kasten ve sistemli biçimde kimyasallarla tahılları yok etmemize, napalm, fosforlu ve parça tesirli bombalar kullanmamıza ve çiftçilerin köylerini "düşmanın üs kurduğu kamplar"ı olarak bombalamak için B-52'lerden yararlanmamıza çok az dikkat edildi ve bunlar asla öfkeli bir dille anlatılmadı. "Serbest ateş bölgeleri"ne ve "kokarca avı"na (görülen herhangi bir Vietnamlıya helikopterlerden ateş açıldığı, biraz da taşra delikanlısı eğlencesi ve oyunu) başvurmanın suç olduğu asla öne sürülmedi.

Vietnam Savaşı sırasında basın, ABD görevlilerinin ve pilotların gerçeği korkunç çarpıtarak ABD güçlerinin sivillere zarar vermekten kaçınmak için geriye çekildikleri iddialarını tekrar tekrar kustu. 1991 yılında Ted Koppel, "Amerikan pilotlarına kimi kez büyük personel maliyeti getiren büyük bir çabanın gösterildiği, sivil hedeflerin vurulmadığı noktasını belirtmeye gerçekten ihtiyaç vardır" iddiasında bulundu (17 Ocak). Bu ifade sadece resmi açıklamalara dayanır. Koppel'ın ABC habercisi olarak görevi sırasında resmi yalanlar sicili çok kabarıktır. Devlet propagandacısının aksine, bağımsız gazetecinin girdiği sınav, kaynakların söyledikleri

dizi yalanların, daha sonra onların kendi çıkarları için söylediklerinden kuşkulanmasına yol açar. Koppel, bu sınavda kuşku bırakmayacak biçimde başarısızdır, ancak kalabalık bir arkadaş grubuyla birlikte.

Soykırım Gururu

Bush; Demokratların (Bkz. John Crawl'un yeni kitabı Studies Spinelessness), basının, birlik olmuş yerleşik düzenin ve halkın genelinin yardımıyla bizi bir süper saldırganlık savaşına yöneltti. Senatör George Mitchell, bizi Başkan'ın arkasında durmaya çağırırken "tartışmamızı" yaptığımızı, bu nedenle artık delikanlılarımızın, bayrağımızın, Tanrı'mızın, ülkemizin vb. çevresinde toplanmamız gerektiğini belirtti. Tuhaftır ki, önemli kararlar alınırken Kongre'de ya da basında hiçbir tartışmanın yapıldığını anımsamıyorum –taburlar seferber edildikten ve BM savaş için zaten olur verdikten sonraki bazı olayları anımsıyorum, ancak Pickwick'çi anlamın dışında bir tartışmayı değil.

Burada, kendilerini bayrağa saran, durmadan yalan söyleyen, samimiyetsizliğini ve ikiyüzlülüğünü dışarı sızdıran ucuz politikacı demagogların kolayca harekete geçirdiği halka büyük bir şeref payı vermeliyiz. Hem Lyndon Johnson, hem de George Bush, bizi savaşa yönelttikten sonra "barış dualarını"* çağrısında bulundular ve ofisleri dışında onlarla alay edilmedi. Bu, Grenada'da galip geldiğinde, tek ciddi rakibin kabadayılıkla çekilmeye zorlandığı, düşman takımların oyun sinyallerini duymaması için rakip takımı yöneten oyuncunun uğradığı haksızlıkları alkışlayıp sistemli olarak gürül-

tü ederek 1984 Olimpiyatlarını kazandığında cümbüş edip eğlenen halktır. Bu, bombaların havada süzülerek yükseldiğini gördüğünde savaş hevesi tırmanan halktır. Başka bir görece savunmasız ülkenin üzerine B-52'ler ve akıllı bombalar yağdığında bayrakları ve gururunu gözler önüne serer. Bu, Richard Nixon ve Ronald Reagan'ı seçebilen, yeniden seçebilen ve ağıza alınamayacak kadar kötü olan Bush-Quayle ekibinin kazanmasına yol açan halktır. Bu, Güney Stratejisi'nin* işlerlik kazandığı ve kabadayı, yalancı, dalkavuk Ollie North'un afi kesmesini coşkuyla cilalayabilen bir halktır.

Düşünülemez Olanı Normal Duruma Getirme

Örgütlü ve sistemli biçimde korkunç şeyler yapmanın altında "normal duruma getirme" yatar. Bu; çirkin, alçaltıcı, ölümcül ve ağıza alınamayacak eylemlerin rutin duruma gelerek "işlerin yapılış tarzı" olarak kabul edilme sürecidir. Düşünülemez olanın yapılmasında ve mantığa büründürülmesinde genellikle bir işbölümü vardır. Birtakım bireyler doğrudan vahşileşerek cinayet işler, diğerleri ölüm makinasını ellerinde tutar (sağlık, yiyecek sağlanması), başkaları da öldürücü aletler üretir ya da gelişmiş teknoloji (daha iyi bir yakıcı gaz, daha uzun süre yanan ve daha yapışkan napalm, insanın etine izlenmesi güç biçimde giren bomba parçaları) üzerinde çalışır. Bu, düşünülemez olanı genel kamunun gözünde normal duruma getirmek için aydınların, diğer uzmanların ve ana görüşü savunan medyanın savunma işlevidir.[18] Ölen Herman Kahn* nükleer savaşı hoş göstermek için bir ömür harcamış (*Termonükleer Savaş Üzerine, Düşünülemez Hakkında Düşünmek*) ve bu Strangelov'cu düzmecilik basında çok iyi yer almıştır.

Körfez Fıçısında İnsan Balığın Öldürülmesini Normal Duruma Getirme

Körfez Savaşı sırasında Sam Amca, Fırsat Eşitliği İşvereni'ydi. Oradaki delikanlılarımız ve genç kızlarımız başka bir Adil Neden Operasyonu'ndaki silahsız saldırıyı püskürterek kendilerine verilen görevi yapıyorlardı. Savaş bize, BM'nin ve "müttefikler"in Kuveyt'ten çıkması yolundaki ısrarlarını Hüseyin'in reddetmesiyle dayatılmıştı. Bush ise "açık açık" savaş istememişti (Anthony Lewis).

Kazananları ve kaybedenleriyle bir oyun olan Adil Neden Operasyonu No. 17'ye girerek kazanmak için mantıklı biçimde kendimizi destekleyebilirdik –manevi güçle. Ayrıca Kuveyt'i savunuyorduk ve şayet "kurtarılan" taraf bir kez daha "yıkıma uğrarsa" bu bizim suçumuz değildi– ayrıca kendimizi nihai olarak adadığımız saldırmazlık "ilkesi" de vardı.

Böylece medya bize planları, hareketleri, tepkileri ve çeşitli düşünceleri konusunda her şeyi anlatmak için cesur delikanlılarımıza, genç kızlarımıza, generallerimize ve resmi görevlilerimize odaklanabiliyordu. Onları uçakları havalanırken, yere inerken, yemek yerken, şakalaşırken ve düşman, hava, Kocaman PX'de yurda dönen halklar konusundaki duygularını açıklarken eylem halinde izleyebiliyorduk. Onlar, temiz bombalar ve haklı bir nedenden dolayı duydukları ahlaki güvenle pis bir iş yapan geniş bir ailenin parçasıydılar.[19]

Düşmanın görece savunmasız, Batı'nın geçtiğimiz yüzyıllarda misket şarabı ve makinalı silahlar sayesinde sömürgeleştirdiği, yok ettiği ve köleleştirdiği yerli halkla bir şekil-

de aynı durumda olduğu konusu sık sık belirtilmez (Bkz. John Ellis, *The Social History of the Machine Gun*). Bizim teknik üstünlüğümüz ahlak üstünlüğümüzü yansıtır. Bütün bunlar, bir fıçının içindeki insan balığa ateş açılması gibi gelse de, daha az önemsiz yaratıkların (çekirgeler, iki bacaklı hayvanlar, hamamböcekleri), hayata bizim kadar değer vermeyen, kendilerini yönetmesi için "başka bir Hitler"e izin veren ve yolumuza çıkan insanların icabına baktığımız unutulmamalıdır. "Bu, tarihteki en korkakça savaştır" görüşünü sadece dilsiz biri dile getirebilirdi.[20] "Bizim" ölü ve yaralı sayımız, artı (resmi ve kendi kendimize getirdiğimiz) sansür kadar yüksek teknolojiyle yapılan savaşın etkilerinden biri, yanan insan eti görüntüsünün halktan esirgenmesidir. Vietnam Savaşı sırasında düşmanın ölü ve yaralı sayısının öne çıkarılması çağımızın büyük ve artık kurumsallaşmış mitlerinden biridir. Morley Safer'ın, bir askerin, bir Vietnamlının sazdan kulübesini sigara çakmağıyla tutuşturduğunu göstermesi medyanın o dönemdeki cesaretini ortaya koymak için sürekli kullanılır, çünkü bu, çok olağandışıydı. Ancak bu, Safer'a ve CBS'e birçok sorun da çıkardı (Safer o tarihten beri günahını telafi etmeye çalışmaktadır). Hükümetin büyük baskısı ve diğer kaynaklardan gelen itirazlar, medyanın, kurban edilen düşmanın tüyler ürperten fotoğraflarını sadece çok büyük bir ihtiyatla ve çok ender olarak da tüyler ürpertici gerçeğin ışığında elde etmesine neden oldu. Yoğun sermayeli savaş, başlı başına, halkı değersiz esmerlerin ve Arapların katledilmesinden uzak tutmaya yarar. Bu, konuşulamayanı ve düşünülemeyeni normal duruma getirmenin anahtarıdır.

5 Şubat 1991 tarihinde Alexander Higgings, Philadelp-

hia Inquirer'a AP'nin bir yazısını gönderdi: "Evlilik, Körfez'de yeni bir anlam kazanıyor: Bal, bombaları geçiyor." Bu, Suudi Arabistan'daki bir hava üssüne yerleşmiş, ve bu nedenle de ne yazık ki işlevi, A-10 saldırı jetlerine bomba yüklemek olan, ayrı çadırlarda uyumak zorunda kalan yeni evli bir çift için çok az romantiktir. Bu, hiç de romantik olmayan bir ortamda çalışan iki kişiyi ve ilişkilerini anlatan, merak uyandırıcı kişisel bir öyküdür. Şiddetin ve kötünün bayağılığının ve bunun halkı etkileme yollarının sıradanlaştırılması konusunda iyi bir çalışmadır.

BM ve Uluslararası Hukuk

Amerika Birleşik Devletleri; BM ve uluslararası hukukla ilgisinde ve ilişkisinde büyük esneklik* sergilemiştir. Kurallar şöyledir: Onlardan amaçlarımıza ulaşmak için yararlanılabildiğinde kendimizi onların avukatlığına adarız; ne var ki, oylar yanlış yere gittiğinde ya da uluslararası hukuk planlarımıza müdahale ettiğinde BM ve uluslararası hukuk hor görülür ya da sevinçle gözardı edilir. Ve yerleşik düzenin uzmanlarıyla medya en küçük bir ses çıkarmadan bu davranışı benimser.

Kendini büyük ölçüde haklı görmeyle birlikte giden bu ikili ele alış tarzındaki ve davranıştaki yüzsüzlük dikkate değerdir. Amerika Birleşik Devletleri, kendisini Şeytan'a karşı kışkırtan bir şeytanın varlığına inanma sürecinin eşliğinde hem ulusal, hem de uluslararası hukuku çiğneyerek birbiri ardına ülkeleri işgal edebilir. Şeytan ile çekişildiğinde hukuk konu dışı olur. Burada bu, ana görüşü savunan medyanın, şayet söz edecek olursa, Şeytan'ın dün bizim müttefikimiz

ya da parasını ödediğimiz ajanımız olduğunun üzerini parlatmasına yardımcı olur. BM anayasası ya da aktif hizmet anlaşmaları çiğnenebilir, ancak bunun basını ilgilendirmediğine güvenilebilir. BM işgallerimizi oy çoğunluğu ile kınayabilir. Buna sadece Amerika Birleşik Devletleri, en yakın müttefikleri ve kendisine en bağımlı koruma altındaki ülkeler karşı çıkar. Ancak gazeteleri çok dikkatle okuyan bir okur bunu gazetelerin arka sayfalarında ara sıra keşfeder.[21] 1982'de İsrail'in Lübnan'ı ve 1981'de Güney Afrika'nın Angola'yı (diğer fırsatlar arasında) işgal etmesi gibi ABD'nin müttefikleri başka ülkeleri işgal ettiklerinde ABD, BM Güvenlik Konseyi'nin kınamalarını veto edecektir. Bu konular da basında haber olmaz.

Amerika Birleşik Devletleri, uluslararası hukukun hakkını yediğinde ve BM büyük oy çokluğu ile bize karşı oy verdiğinde ABD görevlileri; egemen süper güce, zengin müttefiklerine ve kendisine bağımlı ülkelere karşı hiç kimsenin yasayı uygulayamayacağı gerçeğine güvenirler. Şiddet gösterene karşı güç uygulanması bir yana, uygulanamazlığı apaçık olduğundan ötürü hiçbir yaptırım bile önerilmez. Ceza almadan hukuku çiğneyebilen sadece suistimal eden güç değildir. Bu gücün liderleri ve basını da, BM ve Uluslararası Adalet Mahkemesi'nin "düşman forumları"* olmasından, Amerika Birleşik Devletleri otomatik olarak çoğunluktayken olduğu gibi BM'nin yararlı bir kurum olmaya son verdiğinden şikâyet ederler.

Ancak ABD yönetimi, BM'nin onayıyla ve uluslararası hukukun yaptırımlarıyla belki de eşgüdümlü bir şey yapmak isterken, Irak'ın Ağustos 1990'da Kuveyt'i işgalindeki gibi "silahsız saldırı" söz konusu olduğunda, birdenbire iki-

sine de tutkulu bir düşkünlük gösterir. BM ve hukuk bizimle aynı yolda değilse –hatta, düzenli ve sürüp giden bir olay olarak, İsrail'in BM kararlarına uymayı reddetmesinin aynı anda gözardı edilmesindeki gibi, çağdaş bir çifte standart yoksa- medyanın ilk önce küçümsemenin ve yasaları hor görerek çiğnemenin bu değişimini vurgulamaktan hatta belirtmekten kaçındığına güven duyulabilir.[22] İkinci olarak medyanın, Amerika Birleşik Devletleri gibi büyük bir gücün, kendisini destekleyen seçmenleri uluslararası hukukun seçici olarak uygulanmasında harekete geçirmek için rüşvet ve baskıdan nasıl yararlandığına yakından bakmaktan kaçındığına da güvenle bakılabilir.[23] Büyük bir ahlaksal girişimde uygulanan saldırganca baskıya, verilen ödüllere ve cezalara bakılması, ahlaksal gücün harekete geçirilmesinden çok, kaba güç kullanıldığını akla getirir.

Körfez Savaşı örneğinde ABD'nin BM'yi ve uluslararası hukuku yönlendirmesinin birçok başka yönü daha vardı. En sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nin, kendisine savaşa gitme hakkı vererek çıkardığı BM kararı savaş talebinde bulunmuyordu –bu, Irak'ın Kuveyt'ten çıkması gerekirse yapılacak bir tercihti. BM anayasasına göre, zor kullanmak son çaredir. Anayasada, Güvenlik Konseyi'nin barışçıl çözüm yollarıyla sonuca ulaşılmadığını görmesi gerekmektedir ve güce başvurma sorumluluğu ise ABD başkanına değil, Konsey'e verilir. Bu nedenle, ABD'nin Irak saldırısının hem BM anayasasını, hem de BM'nin yürütme kararını çiğnemesi mükemmel bir örnektir. Sovyetler Birliği'nin, Amerika Birleşik Devletleri (ve "müttefikler") tarafından hızla reddedilen Irak ile yaptığı anlaşma, (çoğunluğu silah altına alınmış gençlerden

oluşan) 50-100.000 Irak askeri öldürülmeden ve Irak ile Kuveyt'in büyük ölçüde yıkıma uğramasına yol açılmadan BM'in ilk kararını yürürlüğe sokacaktı. Bush yönetiminin bu öneriyi kabul etmeyi, hatta düşünmeyi reddetmesi uluslararası hukukun ve BM kararının de facto çiğnenmesiydi. ABD liderinin güç uygulama ve öldürme dürtüsü çok güçlüydü. Konunun ABD kitle iletişim araçlarında söz edildiği ender durumlarda en küçük bir pişmanlık ve öfke ifadesi yoktu. Onlar, "değersiz Araplar"dı.

Bush uluslararası hukukun kutsallığı üzerine gevezelik edip, kendisi ve diğer yerleşik figürler de Irak'ı, Kuveyt'te yaptığı yıkıcı eylemlerin zararını ödemek zorunda olmakla tehdit ederken Bush yönetimine Nikaragua'ya karşı "yasadışı zor kullandığı" için 17 milyar dolar kadar bir fatura çıktı. Rivayete göre yönetim, Amerika Birleşik Devletleri'nin kurbanı için belirlediği, hiçbir önemi olmayan 300 milyonu alarak bu iddiadan vazgeçmesi için Chamorro hükümetinin kolunu büktü, ancak daha fazla şantaj yapmaktan da çekindi. Başka bir çifte düşünce örneğinde medya, ABD'nin çağdaş yıkımlarına karşılık ödeyeceği faturadan tek söz etmeden Bush ve arkadaşlarının karşı konulmaz şekilde konuşmasına, hukuk ve Irak'ın yol açtığı zararlar karşısında ödeyeceği fatura konusunda ahlak dersleri vermesine izin verdi. Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'ya cömert davrandığı izlenimi uyandırıldı; bu çetin olayda uluslararası hukuk sorunu kara deliğe havale edildi.

Uzmanlar bu çifte düşünce şemasına çok iyi uydular. Saddam Hüseyin'e hak ettiği cezayı verecek uygun mekanizma konusunda birçok yorum yazısı vardı. Bunların hiçbirinde, ABD'nin Nikaragua'ya olan borcu sorunundan ve bir

süper gücü hukuk kuralına boyun eğdirmenin güçlüğünden söz edilmiyordu. 19 Nisan 1991 tarihli Times'ın haberine göre, New York Üniversitesi'nden Uluslararası Hukuk Profesörü Thomas M. Franck, Amerika Birleşik Devletleri'nin, Irak topraklarında sığınmacılar için üs kurmadan önce BM'den yeni bir yetki alması gerektiğini düşünüyordu. Thomas M. Franck, bu gibi şeylerin, Amerika Birleşik Devletleri'nin bu noktaya kadar özellikle özen gösterdiği şekilde "tek taraflı değil", ortaklaşa yapılması gerektiğini, çünkü bir ulusun egemenliği böylesine çiğnenirse "bunun bir kaos reçetesi olabileceğini" söylüyordu.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'ya karşı "yaşadışı zora başvurmayı" kestiği Uluslararası Adalet Mahkemesi'nin 1986 kararıyla bağlantılı olarak aynı Franck, 17 Temmuz 1986 tarihli Times'ın yorum sütununda Amerika Birleşik Devletleri'nin Dünya Mahkemesi'ni gözardı etmesi gerektiğini, çünkü "tek başına ya da müttefikleriyle birlikte hareket eden- Amerika'nın özgürlüğü korumak için hâlâ özgürlüğe ihtiyacı olduğunu" ileri sürüyordu. Böylece, Amerika Birleşik Devletleri, emrini yerine getirmesi için uluslararası kurumları harekete geçirebildiğinde, yasaya göre davranması hedeflerine ulaşmasına uygun düştüğünde Franck, hukukun inceliklerine çok özenle bağlı olduğumuzu bağnazca öne sürüyor; yasa kuralı yolumuza çıktığında ise, her zaman haklı taraf olarak onu gözardı edebileceğimize izin veriyor. Bu, "siyasal açıdan doğru" olmasa bile, gerçekten "sorumlu", kesinlikle "aslında doğru" etkili bir bilirkişi raporudur.

5. Yurtiçindeki Demokrasi Bunalımı

Hükümetin Özelleştirilmesi

Ekonominin önde gelen motoru olan özel gücün ve sermayenin bitip tükenmeyen talepleri ABD siyasal sistemini her zaman etkilemiş ve uzun süreden beri de ona bütünüyle egemen olmuştur. Olaylar yeterince kötüye gittiğinde ve parçalanmış çoğunluğun çıkarları birleştiğinde, özetle, alçakgönüllü bir değişim yapılır çoğunlukla. Bu koşullar, alttan gelen baskıyı hafifleten ılımlı reformlar getirir. Ne var ki, bunlar, egemen seçkinler arasında büyük endişeye yol açar. Bu seçkinler, bu "demokrasi bunalımı" ve "aşırı demokrasi" (yani, gerçek demokrasi yaklaşımları) dönemlerinde "özel çıkarların" ve sözcülerinin aşırıya kaçtığını belirtirler.

Demokrasiyi fazla bir demokratik özü olmadan biçimsel bir iş durumuna getirebilmesine rağmen, aşırılığın kısıtlandığı süreçler kurumsallaştırılır ve yerleşik kurumlarca bu, doğal diye gösterilir. Daha biçimsiz olan yanları da ya par-

latılır ya da bastırılır. Okullardaki yurttaşlık bilgisi kitapları ve ana görüşü savunan medya sözde demokratik biçimlere, olağanüstü çekler ve dengeler sistemine, seçimlerdeki at yarışının yüzeysel unsurlarına odaklanır. El Salvador ve diğer bağımlı devletlerdeki gösteri seçimlerinde olduğu gibi, medya bütün önemli sınıfların ve seçmenlerin temsilcilerinin kitle iletişim organlarında yer almaları ve mantıklı parasal eşitlik gibi özgür seçimlerin temel taleplerinin karşılanıp karşılanmadığına eleştirel bakmaktan sakınarak, kişileri ve olumluluğu vurgular. Çok sayıda kişinin çıkarlarına hizmet edebilecek önemli seçenekler olasılığı siyasal arenadan sistemli biçimde dışlanır. Çünkü bunları benimseyen bir adayın –kitle iletişim organlarınca aşırı uçta biri olarak yerilmesinin yanında- politikadaki belli başlı para kaynaklarınca parasız bırakılması tartışmanın dışında tutulur. Sadece "ılımlı" iddialara yeterince para sağlanabilirken ve ana görüşü savunan medya tarafından bunlar saygıyla karşılanıp "ciddi"ye alınırken, El Salvador ve Guatemala'daki "ılımlı" partiler arasındaki yarışta olduğu gibi sert sınırlar getirilmiş seçenekler doğal ve normal gösterilir.

Halkın büyük bölümünün, seçimlerin gerçekten etkili bir demokrasiyi temsil ettiği ve genelde halka egemenlik ve özgür tercih kazandırdığı yolundaki inancı, Batı'nın hükümet etme sisteminin çok büyük başarısıdır. Bu, seçkinlerin kontrolünü meşru kılar, Batılı hükümetleri ve kurumları eleştirme gücünü zayflatır. Halk dinlendirilir. Çünkü "o" konuşmuştur. Çok sayıda kişi, karşı çıkmanın doğru olmadığı, çünkü hükümetin, demokratik seçimin geçerli kıldığı halk iradesini temsil ettiği argümanından etkilenir. William Penn'in klasik ifadesiyle, "Bırakın, halk kendisinin Yönettiğini düşünsün,

onlar Yönetileceklerdir."

Dinlenmeye katkıda bulunan başka bir etken, Amerika Birleşik Devletleri'nde tanınan özgürlük ve kişisel başarı fırsatına rağmen, başarısızlığın kurumların kusurlarının değil, bireysel yetersizliklerin (ya da kötü şansın) sonucu olduğu yolundaki inançtır. Bizim daha çok "ahlaksal güç"*e ihtiyacımız vardır, bu güç tembele ve asla-iyi-yapamayanlara fazla duygulu davranıldığında zayıflayacaktır.

Aşırılığı kontrol altında tutmak için sistem, kuşkusuz, alt tabakayı oluşturan nüfusa –ya da en azından bu nüfusun önemli bir kesimine- asgari bir ücret sağlamalıdır. Bunun daha güç olduğu taşrada ABD'nin yerleşik düzeni, Ulusal Güvenlik Eyaletleri ile birlikte sık sık etkili dolaplar çevirmiştir. Hatta onun, (yine de her zaman karşıisyan, pasifleştirme, istikrarın iyileştirilmesi ya da hatta karşıterörizm adı verilen) devlet terörü yoluyla kitleleri duyarsızlaştırmak ve pasifleştirmek için örgütlenmesine yardım etmiştir. Yurtiçinde henüz bu ölçekte ihtiyaç yoksa da, yurtdışındaki terörist devletlerin desteğinden, bunun, gerektiğinde uygun bir seçenek olarak sürdürüldüğü anlaşılmaktadır. Wilson ve Palmer'ın saldırıları ve Truman, McCarthy, Cointelpro dönemlerindeki devlet arşivleri, devlet terörü yerleşik düzenin çıkarlarına hizmet ettiğinde sivil özgürlükleri –basit bir tacizden düpedüz cinayete kadar- toptan çiğnemenin nasıl kurumsallaştırabildiğini göstermektedir.

Politikanın İşi

Ana görüşü savunan medya son zamanlarda, Siyasal Eylem Komiteleri (SEK'ler)* ve diğer anormalliklerle ilişkilendirilen

olası kötüye kullanımlar ile "politikadaki para" konusunda bir ilgi ve merak dalgası sergilemiştir. Çok sayıda gelişme bunu hızlandırmıştır. Tasarruf ve kredi skandalları, beş ABD senatörünün S&L yöneticisi Charles Keating'in çirkin işlerine karışması, Demokratik Parti liderleri Tony Coelho ile Jim Wright'ın yolsuzluk kuşkusu altında Kongre'den ayrılmaları, bitip tükenmek bilmeyen kampanya parası arayışlarında hâlâ çok geride kalırlarken Demokratların yenilgiye uğramaları, siyaset adamlarının ve eleştirmenlerin paranın demokrasiyi bozduğundan şikâyet etmeleri de bu gelişmelere dahildir. Bir kitap seli de aynı mesajı iletmiştir: Elizabeth Drew'un *Politics and Money,* Philip Stern'in The Best *Congress Money Can Buy*, Brooks Jackson'ın *Honest Graft* (bkz. Dürüst Ticaret)* adlı kitapları ve diğerleri.

Basın ve liberal eleştirmenler; siyaset adamlarının süregiden konulardan çok para toplanmasıyla, aday seçiminde ve adayın başarısında para sağlayanların nüfuzlarının giderek artmasıyla ilgilendiklerine değinirlerken, basının asıl odak noktası rüşvetti. Bu, sistemin işleyişinde ahlakın büyük ölçüde düzeltilmesine ve bu konuda en alt düzeyde ciddi analizler yapılmasına olanak veren dramatik bir sorundur. Örneğin: Mart ve Nisan 1990'da New York Times'ta bütün bu sorunların yüzeyselce ele alındığı siyasette para konulu bir dizi yayımlandı. Dizinin başarısızlığı, siyaseti parasıyla çarpıtan sınıfı ve onun demokrasinin özüne yaptığı zararlı etkiyi incelememekti.

Örneğin; Times, Thomas Ferguson ve Joel Rogers'ın *Right Turn* adlı kitaplarında ayrıntılarıyla açıkladıkları siyasal "yatırım kuramı"nın geçerliliğini değerlendirmeye çalışmıyordu. Bu kuram, seçim sürecinde egemen partilerin ve on-

ların önde gelen adaylarının, "yatırımcı" işadamlarının taleplerine göre programlarını nasıl biçimlendirdiklerini, sonuçta da halkın yatırım yapmayan büyük çoğunluğunun gerçekte temsil edilmediğini ve böylece siyasal süreçte haklarından yoksun bırakıldıklarını gösterir.

Demokratların Yatırımcı Arayışları

"Yatırım kuramı"nın analizine göre, 1970'lerin ve 1980'lerin koşullarında Demokratik Parti, değişen acil çıkarlarına daha iyi hizmet edeceğine inandıkları parti (Cumhuriyetçi) ve aday (Reagan) değiştiren geleneksel destekleyicileri olan işadamlarınca terkedildi. Demokratik Parti'nin liderleri, askeri-sanayi kompleksinden gelen paralar ve iş dünyasından gelen diğer çıkarlar için çılgınca bir rekabet adına yatırımcı işadamlarını reddeden kitlesel bazdaki geleneksel söylemini ve popülizmini bir yana bırakarak bu gelişmeye yanıt verdiler. Bu gelişmede öncelikle para aranması, seçmenlerin daha sonra hatırlanması tercih edilir. Mondale'in bütçe ve vergi artışları arasında denge kurulması (ancak vergi reformu yapılması değil) konusundaki kendini öldürürcesine baskısını, Dukakis'in benzer biçimdeki sevimsiz programını ve Nunn-Robb-Strauss grubunun "ılımlılaştırma" (yani, parasal çıkarlara hitap eden politikalar) lehine, Yeni Düzen-popülist geleneğini bütünüyle yok etmek için sürüp giden çabalarını açıklar bu.

Aslında Demokratik Parti'nin para toplama çabaları, paranın siyaseti sistemli olarak bozduğu konusunda bir ders kitabının yazılmasına yol açtı –Brooks Jackson, Honest Graft adlı kitabında, Tony Coelho ve ılımlı demokratlardan arkadaşının, fiilen frenlenemeyen tarzda şirket desteği arayarak

partinin rekabet gücünü artırmak için yaptıkları mücadeleyi geniş çaplı anlatır. Kitap, ardından gelen siyasal uzlaşmalar kadar para için böylesine yaltaklanmaları mantığa büründürmede Coelho'nun dikkate değer gücüne işaret ettiği için değerlidir. Politika, para toplamanın zorunlulukları gereğince düzenli biçimde eğilip bükülmüştür. Bu arayış ve yatırımcılarla uzlaşma, yatırımcıların "efektif talepleri"ni karşılayarak, ancak parası olmayan çoğunluğun rekabet eden partilerin önemsiz konuşmalarından bile elde edecekleri çıkarlarını yok ederek, siyasetin ve hükümetin "pazar" ile adamakıllı bütünleşmesi olarak okunabilir. Şu gerçektir ki, daha önceleri popülist konuşmalar ve vaatler ender olarak yerine getirilmiştir. Ancak görüşmek ve mücadele etmek üzere bunlara en azından gündemde yer verilmiştir. Ilımlılık çağında bunların tartışması bile ender yapılmıştır.

Yatırımcıya hizmet etmenin lehine popülist gündemden vazgeçmek düzenli biçimde birinci sayfa haberi olmalıdır. Buradaki bit yeniği, ana görüşü savunan medyaya da yatırımcıların egemen olmaları ve medya sahipleriyle reklam verenlerin popülizmden, artan oranlı vergilerden vb. hoşlanmamalarıdır. Özel televizyonun işleyişinin bu sürece paralel olduğunu belirtebiliriz. Ağ ve uydu girişimcileri, reklam verenlere, izleyicilere ulaşmalarını para karşılığı satarak yalvaran varlıklı insanlardır. Siyaset yatırımcılarının, (rekabet etmeleri için gereken parayı aldıklarında) siyaset adamlarının neyi destekleyebileceklerine sınır koymaları gibi medya girişimcileri ve ticari reklam verenler de TV'nin sunabileceği programları çok dikkatle sınırlarlar (ve yayın için gereken reklam gelirinde söz sahibi olurlar).[1] "Yatırım kuramı"nın ve yıkıcı sonuçlarının New York Times'taki makalelerde atlanması ve

haberin yapısının bütünüyle siyasetin ve hükümetin özelleştirilmesine uygun duruma getirilmesi şaşırtıcı değildir. Robb-Strauss-Coelho ve yandaşlarının portreleri "ılımlı" olarak çizilir ve medyanın genellikle yaydığı görüşe göre, Demokratik Parti'nin sorunu "yatırımcılar"ın parasının peşine düşüp kitlesel tabana hizmet etmek istemeyerek yoldan çıkmak değil, (son zamanlarda yeniden tazelenen tanımıyla) "özel çıkarların"* aşırı etkisinde kalmaktır.

17 Temmuz 1989 tarihli New York Times'ın birinci sayfasında Richard L. Berke'nin makalesinin başlığı "Demokratlar Para Peşindeler ve Birçoğu Yeni Başkanı Suçluyor"dur. Makale, seçmenlerin temsili ve demokratik öz için para aramanın etkisi üzerinde odaklanmaz. Konunun çerçevesini, "yatırımcılar"ın Ron Brown'ın aşırı liberalizminden ve Jesse Jackson ile bağlantılarından şikâyetleri şeklinde çizer. Parti programlarının ve hükümetin, yatırımcının taleplerine boyun eğmesi sadece doğal arka planın bir parçasıdır ve sorunun "çok liberal" partinin yatırımcı topluluğa kötü hizmet etmesinde yattığı kabul edilir.

Ilımlılar ve Aşırı Uçtakiler; Ulusal ve Kişisel Çıkarlar

1970'lerin sonundan 1980'lere kadar yapılan kamuoyu yoklamaları halkın daha eşit gelir dağılımı, daha az dış müdahale, güçlü bir çevre koruma, 1970'lerin sonuyla 1980'lerin başı arasındaki silahlanma yanlısı büyük propaganda kampanyası ve İran'ın rehine krizleri dönemi dışında ise daha az askeri harcamalar ve daha çok sosyal refah giderle-

ri istediğini gösteriyordu.[2] "Kamuoyu" programları, Jesse Jackson tarafından benimsenenlere yaklaşıyordu. Yine de Jackson, kitle iletişim araçlarında açık açık ya da üstü örtülü biçimde aşırı uçta biri olarak tanıtıldı; ılımlılar ise güçlü bir savunma, müdahalecilik ve refah bütçeleri ile gelir dağılımında "gerçekçilik" konusundaki yorumlarını vurgulayan Gore, Robb ve Babbitt gibi ana görüşü savunan Demokratlar'dı. Halk, ılımlıların vazgeçtikleri popülist programı ister gibi görünüyordu. Ancak Demokratik Parti'deki ılımlıların önerdikleriyle yatırımcılar topluluğunun istedikleri birbirine çok uyuyordu.

"Ulusal çıkar"* ve "kişisel çıkarlar"* ifadeleri de benzer biçimde değişiyordu. Daha önceki yıllarda kişisel çıkarların dar bir anlamı vardı. Lobicilik ve rüşvetçilikle siyasal ayrıcalıklar isteyen işadamı grupları önde geliyordu. Daha yakın zamanlarda kişisel çıkarlar; siyahlar, kadınlar, çiftçiler, Amerika'da yaşayan İspanyollar, iş gücü, çevreciler ve nüfusun önemli bir sayısal çoğunluğunu kapsayan diğerleri gibi aslında daha geniş bir yurttaş ve popüler seçmenler anlamına gelmeye başladı. Aynı zamanda (çiftçilerin dışında) iş dünyasının çıkarları bu kategoriden yok olup gitti –kelimelere dökülmeyen yeni bir tasımla onların çıkarları ulusal çıkarla aynı anlama geldi. Ulusal çıkar ile iş dünyasının çıkarlarının böyle özdeş duruma gelmesi, bir ölçüde, birçok politikacının ekonomik sorunlara, iş dünyasının yatırım yapması için olayları daha çekici duruma getirmekten başka bir çözüm düşünememesinden, artı alternatif çözümler önerirse kampanya paralarının suyunu çekeceğini anlamasından kaynaklanır. Robb, Babbitt, Nunn ve yandaşlarının "ılımlılığı", kamuoyundan çok şirketin ve yatırımcının görüşlerine ve bu

durumda da, yeni anlambilime göre, "kişisel çıkarlar"ın tam tersi olan ulusal çıkarlara çok uygundur.

Siyasal Yatırımda Ele Geçirme ve Yaşam Döngüsü Kuralları

Büyük baskı dönemlerinde iş dünyası topluluğu siyasal havayı kendi lehine çevirmek için güçlerini harekete geçirir. İş dünyası topluluğu kaynaklara ve güce öylesine hâkimdir ki, oldukça güçlü bir siyasal örgüt oluşturduğunda, kendi çıkarlarına uzlaşmasız hizmet edecek, hatta Reagan yönetiminin 1980'lerde yaptığı gibi kendini sınıf savaşına bütünüyle adayabilecek bir hükümeti işbaşına getirebilir. İş dünyasının koruduğu bu karşıdevrim dönemlerinde iş adamları hükümette birçok önemli konumu üstlenir, çıkar çatışması besbelli olur, hükümetin çalışmaları tümüyle bir yana bırakılarak bozulur, parçalanır ve yönlendirilir. İçişleri Bakanlığı'nın cömertliğinden yararlananlar arasında bulunan bir kahraman ve mükemmel bir para bulucu olan James Watt'ın operasyonlarında Çaydanlık Tepesi'*nin hiçbir etkisi yoktu.[3]

---

* Çaydanlık Tepesi: ABD başkanlarından Warren G. Harding döneminde yaşanan ve Senato tarafından ortaya çıkarılan bir skandal. Wyoming ve Kaliforniya'da Deniz Kuvvetleri'ne ait petrol rezervelerinin bulunduğu toprakların özel şirketlere gizlice kiralandığı bu skandal ilk kez 1924 yılında kamuya açıklandı. Petrol rezervlerinin kontrolü mahkeme kararıyla yeniden hükümete verildi. Rüşvet suçuyla yargılanan New Mexico Senatörü ve İçişleri Bakanı Albert B. Fall, suçlu bulunarak 100 bin dolar para ve bir yıl hapis cezasına çarptırıldı. Wyoming'de Casper yakınındaki Çaydanlık Tepesi, adını petrol yataklarının bulunduğu bu tepeden yükselen çaydanlık biçimindeki kayadan almaktadır. (ç.n.)

İş dünyasının tam yetkili rejiminde skandallar tırmanmaya başlayıp (bazı iş sektörleri de dahil) nüfusun önemli bir bölümü ciddi biçimde zarar gördüğünde ana görüşü savunan medya sonunda harekete geçer, "reform" güvenilir duruma gelir, iş adamları topluluğuna daha ılımlı yaltaklanan ve hizmet eden partiye yeniden fırsat yaratılır. Siyasal döngünün kesinliği olmasa da, onun reform evresine girebiliriz. Yeni Düzen, 1930'lardaki ekonomik çöküşün hemen ardından ortaya çıktı. Yine de, Reagan'ın karşıdevrimi bir çöküntüyle sonuçlanmadı ve bir "reform" zaferinin yerine, bir karşıdevrim konsolidatörü kazandı. Belki de, seçimin başarısında teknolojinin artan gücü ve büyük miktarda paranın artan önemiyle birleşen etkin ulusal makro-stabilizasyon politikası belli başlı partilerin egemen birer seçmeni olarak yatırımcıların rolünü öylesine yüceltti ki, reformculuk sürekli olarak kilitlendi.

Demokrasi Krizi

1960'larda ABD seçkinlerinin zihninde bir "demokrasi krizi"* doğdu. (Şimdi on dokuzuncu yüzyıl düzeylerinin daha altında olan) seçmen katılımının düşmesine, siyasetin plütokratikleşmesine, seçim kampanyalarının bağımsız içeriğinin azalmasına, demagojinin ve haber yönetiminin öneminin artmasına rağmen onlar bu dönemden ne daha önce, ne de daha sonra bir kriz görmüşlerdi. Gerçek şu ki, devlet güvenliği ve askeri-sanayi kompleksine ciddi şekilde karşı çıkan ya da vergi giderleri politikası karşısında güçlü bir popülist konum alan hiç kimsenin ulusal politika makamıyla ciddi şekilde rekabet edememesi sorun olarak görülmez. Olması ge-

reken şudur: şirket kontrolünde sürekli çıkarlar, iki partiyi tek bir mülkiyet partisinin iki dalı haline getiren politikanın "iş dünyası" ve etkin biçimde yurttaşlık haklarından yoksun bırakılmış dişe dokunur kitleleri örgütlemek için çok yüksek olan "işlem maliyeti". Plütokrasi politikasının mali gerekleri mülkiyet partisine etkin bir tekelcilik kazandırır.

Yerleşik düzenin bazı sözcüleri, 1960'ların "kriz" olarak tanımlanmayı hakeden özelliğinin, lobicilik yapabilen ve protesto edebilen gruplar halinde kitleleri ve örgütleri harekete geçirmek olduğunu açıkça söyleyemezler. Yerleşik düzenin bazı yorumcuları ve analizcileri sakin kamunun, Wall Street avukatlarından ve bankerlerden oluşan küçük bir kliğin hükümeti yönetmesine izin verdiği zamana açıktan açığa bir nostalji duymuşlardır.[4] Tehdit ve mantık dışı bir karışıklık çağı olan 1960'ların bu görüşüne uygun olarak, ana görüşü savunan medya son yıllarda bu dönemin portresini zorlu protestolar ve akılsızlık dönemlerinden biri olarak çizmiştir.[5]

Kısacası, egemen seçkin için demokrasi, sıradan vatandaşların karşı çıkmadıkları ya da katılmadıkları kendi yönetimleri anlamına gelir. Bu, Üçüncü Dünya ile ilişkilerdeki anlama, hatta yapılan uygulamalara benzer. Örneğin; ABD liderliğini harekete geçmeye, özgür seçimler ve "demokrasi" ihtiyacını anlamaya iten Nikaragua'daki kriz, Somoza diktatörlüğünü yıkarak "çoğunluğun mantığı"nı izleyen bir grubu iktidara getirir. Seçimdeki ya da demokrasideki hiçbir yetersizliğe kafa tutmayan Somoza'nın hükümet etme tarzı kabul edilebilirdi. ABD medyası Somoza yönetimine aslında demokratik demedi, ancak ne onun başarısız yanlarına, ne de ABD'nin pek demokratik olmayan bu yönetimi desteklediği-

ne dikkat çekti. Terör devletiyle ittifakımız mantığa oturtuldu ve çeşitli şekillerde korundu –insanların hazır olmamaları, "geleneksel" yönetim tarzları, Orta Amerika insanının doğası, bizim korumamız altında demokrasiye doğru ilerleme ve kuşkusuz gözümüzü başka yöne çevirmemiz. 1980'lerde El Salvador ve Guatemala'da olduğu gibi, seçimlerin toplu devlet terörü altında ancak güç, azınlık mantığının peşinde giden grupların elindeyken yapıldığı yerlerde medya "seçilmiş liderler"le "palazlanan demokrasi"yi alkışlamaya koştu.[6]

Kızıl Korkusu

ABD'deki yerleşik düzen, yurtiçindeki herhangi bir reformcu tehdide ya da askeri bütçenin genişletilmesine ve yurtdışındaki müdahalelere karşı çıkılmasına cevap olarak Kızıl Korkusu'ndan düzenli olarak yararlandı. On dokuzuncu yüzyılda ve I. Dünya Savaşı'nın hemen ardından gelen yıllarda, grev karşıtı ve örgütlenme karşıtı müdahale için mükemmel bir ahlaksal ve siyasal bahane oluşturduğu için öncelikle sendikalaşmaya karşı yapılan saldırılarda Kızıl tehdidinden yararlanıldı.[7] 1919-1920 yıllarının büyük Kızıl Korkusu, ana görüşü savunan medyanın komünizmin var olmayan yıkıcılık tehdidine karşı çılgın bir feveran ve saldırıya geçerek bütünüyle işbirliğine girmesine dayanıyordu. Bu da, şirketin yerleşik düzeninin gerçek sendikal örgütlenme tehdidine karşı mücadele etmesine çok yaradı.[8]

Truman ve McCarthy dönemlerinde histeri halindeki yurtiçindeki komünizm tehlikesi, Yeni Düzen'in reformcu koalisyonunun parçalanmasında şirket sisteminin çıkarlarının artmasına ve büyük ölçekte silah alınmasıyla dıştan gelecek sal-

dırgan bir tutuma ("kontrol altına alma") zemin hazırlanmasına büyük ölçüde hizmet etti. Yerleşik şirket düzeninin propaganda sorumluları ve siyasal uşakları Sovyetlerin saldırı planları ve hükümete sızmaları, Hiss davası ve benzeri jurnalci iddiaları oldukça görünür konular haline getirmeyi başardılar.[9] Medya ve liberal yerleşik düzen iddiaların sahteliğine, gizli niyet taşımasına ve J. Edgar Hoover'ın kötülük saçan rolüne, siyasal polisliğine odaklanacağı yerde, McCarthy'nin tasımlarını kabul etti. Böylece de daha baştan oyundan vazgeçti. Birçok liberal ise bu saldırıların iyi (anti-komünist) ve kötü liberaller arasında ayrım yapma olanağı vermediği, Nixon ve McCarthy kampanyalarının komünizme "çıkar sağlayacak şekilde" yapıldığı yolunda karşı saldırıda bulundu.[10]

Carter ve Reagan dönemlerindeki kızıl korkusu büyük ölçüde Sovyetler'den gelecek dış tehdide odaklandı. Bu, bilgilendirme özgürlüğüne ciddi bir saldırıda bulunulması ve yurtiçinde denetimin ve tacizin arttırılması için bir temel oluşturdu.[11] Daha önce de tartışıldığı gibi, Sovyetlerin sözde "stratejik üstünlüğü", ana görüşü savunan medyanın karşı çıkmadan sürdürülmesine bir kez daha fırsat tanıdığı ve Reagan ve Bush dönemlerinde "savunma"nın geliştirilmesi için törel koşullar sağlayan dobra dobra söylenmiş sıradan yalanlara dayandırıldı. Yeniden canlandırılan bu Kızıl Tehdit'in bu çifte-söylem unsuru bir kez daha etkili oldu.

Sovyetler'in tek taraflı çalışmaları ve ardından da çökmeleriyle kızıl korkusunun gelecekte ortaya çıkması daha güç olabilirdi. Ancak geçmiş bir şekilde bir rehberse, yerleşik düzenin bir tehdide ihtiyacı olduğunda bu tehdit yakın zamanda ortaya çıkacaktır ve bunun etkili olması için de gerçek ya da hatta az çok makul olması gerekmez. Hava saldırıla-

rı, işgaller, ulusal güvenliğimizi korumak ve istikrar sağlamak için yapılan pasifleştirme planları gerektiren Kaddafi, Noriega ve Saddam Hüseyin gibi belki de bir dizi Küçük Şeytan, Yeni Dünya Düzeni'nde silah kültürünün tercih edilen yatırım olmasının ve üretim bantlarının çalışmasının sürdürülmesi için yeterli olacaktır.

Siyah Korkuları ve "Güney Stratejisi"

Seçkin liderlik yönetiminin başka bir geçerli tekniği, ırk korkularının ve nefretinin yönlendirilmesi olmuştur. Güney'deki İç Savaş'tan sonra zavallı beyazları siyahlara karşı kışkırtmak birinci kontrol mekanizmasıydı. Brown'ın Topeka Eğitim Kurulu Aleyhine Açtığı Dava'nın (1954), 1950'ler ve 1960'larda çıkarılan medeni kanunun ve ilk kez Martin Luther King, Jr ve Malcolm X'in önderliğindeki hareketlerin tırmanışa geçmesinin ardından bu, vatandaşlık hakları hareketine ve siyahların üçüncü sınıf vatandaşlıktan ikinci sınıf vatandaşlığa yükselmelerine paralel olarak yeniden canlandı.

1964 başkanlık seçimlerinde Barry Goldwater, oy kazanma çabasıyla "Güney Stratejisi"* denen terimi kullandı. Üzerinde düşünülmüş şifreli kelimelerin kullanılmasıyla ırkçı beyazlar için çekici duruma getirilen bu teknik Cumhuriyetçi Parti'nin cephaneliğinin önde gelen silahıydı. Aynı zamanda bu, kimden vergi alınacağı gibi gruplaşmaya yol açan konuları gölgede bırakırken, çalışan beyaz sınıfın oylarını Demokratlar'a vermemeleri için de kullanılmış olabilirdi. Nixon, Reagan ve Bush dönemlerinde yöneticiler çalışanların çıkarlarına ciddi olarak ters düşen ekonomik politikalar izlerken, çalışan beyazlar Güney Stratejisi'nin yaygınlık kazanmasına

büyük destek verdiler.

Yeni kutuplaşma stratejileri çiftesöylemde büyük bir gelişme gerektirdi. Nixon, Reagan ve Bush, ırkları kasten birbirine karşı kışkırtıp grupları birbirine düşman olmaya teşvik ederken, yeni bir ulusal birlik ruhu, beraberlik, ılımlılık ve kibarlık şafağının söktüğünü ilan ettiler. Güney Stratejisi'nde ırk korkularını ve öfkesini harekete geçirmek amacıyla yaratılmış güçbela gizlenen mesajlarla iletişim kurmak için "otobüse binme"*, "sokaklarda suç işleme"*, "sokakların güvenliği"*, "refah"*, "Willie Horton"*, "uyuşturucular"* ve "kotalar"* gibi şifreli kelimeler ve ifadelere geniş ölçüde güvenildi.

Güney Stratejisi'nden güçlünün temsilcileri yararlandığı için, yerleşik düzenin medyası bunu çok kibarca ele aldı. Gary Hart'ın sadakatsizliği "karakter*" konusunda birçok yoruma yol açtı ama George Bush'un 1988 seçiminde kendisine sembol olarak Willie Horton'u alarak Yeni Kutuplaşma'yı saldırganca kullanması, 1991'de "kotalar" konusunda yaptığı açıklamalar ve vatandaşlık hakları yasa tasarılarını veto etmesiyle bu stratejiye dönmesi onun karakterinin ve ahlakının ana görüşü savunan medyaya yansımasına yol açmadı. Bu, Alman basınının Hitler'in Yahudilere saldırılarını çok az ilgiye değer bulurken, 1928 yılında bir Sosyal Demokrat'ın eşine ihanet etmesine gösterdiği sürekli dikkate benzer.

Sokakların Güvenliği

Muhafazakâr hükümetler "sokakların güvenliği"ne ve onun çiftesöylemdeki partneri olan "sokaklarda suç işleme"ye büyük ölçüde odaklanır. Bu şifreli ifadeler zavallı siyahlar ve diğer azınlıklar tarafından beyazların güvenliğine ve işine ya-

pılan kavramsal tehdidi belirtir. Muhafazakâr politika; işsizliğin artırılması, güven ağının güçsüzün üzerinden çekilmesi, hırsın açığa çıkarılması, şirketten ayrılmanın teşvik edilmesi ve topluma orman kanununun geri getirilmesiyle düzensizlik, suç ve iş kıtlığı yaratır. Artan suç ve şiddet karşısında muhafazakârların çözümü daha çok polis, daha çok cezaevi ve "kaynamaya"* son vermektir. Temel politikanın ve tutumların yabancılaşmaya, umutsuzluğa ve suça teşvik ettiği, daha sonra da muhafazakârların, politikalarının toplumsal sonuçlarıyla Güney Stratejisi'ni sömürürlerken sadece belirtilerin düzeyine saldırdıkları bir geri besleme sürecidir bu.

Kilise sözcülerinin (cömert ulusallık ötesi şirket ve IMF yardımıyla) Ulusal Güvenlik Devleti liderleri tarafından dayatılan "kalkınma modeli"nin, insanlık dışılığıyla daha önce var olmayan bir devrim yarattığına yıllardan beri işaret ettikleri Üçüncü Dünya ülkelerinde bu etkileşim ikiye katlanır.[12] Sefilliğe ve teşvik edilmiş devrime sadece polis devleti terörüyle, Panama'daki Darbeler Okulu'nda ve Georgia'daki Fort Benning'de verilen eğitimle sınır getirilebilir.[13] Sokakların güvenliğini sağlayan rejim, bu yollarla elverişli bir yatırım iklimi sağlayarak yerli ve yabancı şirket sermayesinin taleplerine hizmet eder. Bu bağlantılar ana görüşü savunan medya tarafından haber haline getirilmez.

Sokakların güvenliğiyle ilgilendiklerini en sert biçimde ifade eden yakın zamanların iki ABD başkanı, Nixon ve Reagan'ın dönemlerini skandalların ağına düşerek bitirmiş olmaları belirtilmeye değerdir. Nixon dava açılmasını güçbela önledi; Reagan ise sadece, görünürdeki refah içindeki ekonomi kadar, yönetiminin basını ve Demokratları uysallaştırmadaki dikkate değer başarısı nedeniyle bağışıklık kazandı.

Nixon'ın Başsavcısı John Mitchell, hapiste cezasını çekti. Reagan'ın başsavcısı Edwin Meese de kuşkular karşısında görevinden ayrıldı. Çok sayıda diğer üst düzey görevlinin ve danışmanın aleyhine dava açıldıysa da çok azı hapis cezası aldı. Sokakların güvenliğine bakan mevcut Anayasa Mahkemesi'nde çoğunluğun hukuku apaçık saymadıkları için cezaevine giren –ya da girmiş olması gereken- görevlilerden seçildiğine ana görüşü savunan medyada ender olarak yer verilir. Konut Edindirme ve Şehir Geliştirme Yönetimi'ndeki (HUD) büyük nüfuz satışının ortaya çıkması, Pentagon skandalları, kontraları desteklemeye istekli uyuşturucu tüccarlarının korunması belki de kocaman Reagan dönemi buzdağının sadece su üzerinde görünen tepesidir. Bush yönetiminde "düşük ahlak standardı" etkeni de 1991 yılında giderek öne çıkmaya başladı.[14] Çalışanların ve ruhsal eğilimlerin Reagan'ın işbirlikçileriyle gösterdiği bu büyük çakışma pek de başka türlü oluşturulamazdı.

Kısacası, sokakların güvenliğiyle ilgilenmenin borazancılığını yapmakla hukuk kuralına gerçekten bağlı olmak arasında ters bir ilişki varmış gibidir. Sokakların güvenliğini sağlayan –değişmez biçimde sağ kanat- hükümetler; güç elde etmek, gücü korumak ve güç uygulamak amacıyla hukuku gözardı etme ve halkın korkularını yönlendirme isteklerinde olağanüstü ilkesizdirler. Onların hedefi ve rolü (kendileri de dahil) hükümet eden sınıfa hizmet etmek, emek ve refah önlemlerini zayıflatmak ve yerleşik ulusal güvenlik düzeninin çıkarlarını artırmaktır. Bazı unsurların onların peşinden daha az saldırganca ve daha uzlaşmacı bir ruhla gitmesine, hatta daha az sayıdaki bir azınlığın ulusal çıkarlar konusunda daha geniş vizyonu olmasına rağmen, bir bütün ola-

rak egemen sınıfın hedefleri bunlardır. Yine de egemen olan çoğunluk, alt sınıfın yararlar elde etmesi ya da devletin şahane spekülasyonlarına karşı çıkmak için yapılan protesto yürüyüşlerine ve grevlere hemen "karışıklık", bunlar büyük ölçekteyse de "demokrasi krizi" diye bakar. Bu dünya görüşü Sir Frank Kitson'ın 1972 tarihli *Low Intensity Operations* adlı kitabında biçimlendirilmiştir. Burada, "yıkma", hükümet eden sınıfı "yapmak istemedikleri şeyleri yapmaya" zorlamak için yaratılmış her çeşit baskı olarak tanımlanır (s. 3). Sokakların güvenliğinin işlevi, hükümet eden sınıfa çoğunluğun böyle baskı yapmamasını güvence altına almaktır.

Hukukun Sınıflara Uygulanması

Sokakların güvenliğini sağlayan rejimler, aynı anda hukuku çoğunluğa bütün şiddetiyle uygular, seçkinlere ve hükümetteki görevlilere uygularken de gücünü azaltırlar. Bu rejimler, yeni yağma fırsatlarından yararlanmak isteyen hırsızları ve vurguncuları kadrolarına dahil ederek düşman toprağını işgal eden bir ordu gibi göreve gelirler. Hem Reagan hem de Nixon, yabancı bir hedefe saldırırken kendilerini haklı çıkarmak için bayrağa sarılıp sarmalanmalarının dışında "hükümet"ten ve "Washington'daki bürokratlar"dan uzak durmaktan hoşlanmışlardır. Bu rejimlerin kesin amacının bir bölümü, hükümetin sivil işlevlerinin birçoğunu etkisiz duruma getirip parçalara ayırırken hükümeti itibardan düşürmektir. Reagan dönemindeki bozulmanın büyük bölümü, yetkisi altında hizmet ettikleri ve güçlendirmeyi kabul etmedikleri yasalara karşı olan yöneticilerin göreve getirilmesiyle (örneğin; EPA, OSHA, Adalet Bakanlığı Vatandaşlık Hakları Bölümü) sağlandı. Çı-

kar çevreleriyle rejim arasında kurulan yakın ilişkide HUD ve Pentagon'un kaçınılmaz biçimde yer alması bozulmada yeni düzeylere ulaştı.

Partinin tabanını oluşturan seçmenlerin çıkarlarına karşılık olarak antitröst yasalarını askıya almak ya da etkisiz duruma getirmek de Cumhuriyetçilerin eski bir geleneğidir. Ticaret danışmanı Charles Stevenson'ın 1934 yılında açıkladığı gibi.[15]

Pratikte Harding, Coolidge ve Hoover yönetimlerinde, Sherman Yasası ile sanayi için bütün niyetlere ve amaçlara cevap verecek bir moratoryum ilan edildi. Sanayi dallarımızın büyük çoğunda gelişmiş az çok etkili ticaret birlikleri sayesinde rekabet büyük ölçüde kontrol altına alındı. Adalet Bakanlığı büyük bir sınırlama ve anlayışla davranarak Sherman Yasası'nı sadece hukuku göze batar şekilde ve mantıksızca çiğneyen sanayi dallarına karşı uyguladı.

1920'lerin antitröst yasaları, Clayton Yasası'nın 7. Bölüm'ündeki şirketlerin birleşmesine karşı olan koşulu yok sayan Anayasa Mahkemesi tarafından da etkisiz duruma getirildi. Thatcher Manufacturing'in FTC Aleyhine Açtığı Dava'nın 1926 tarihli kararında mahkeme, bir şirket başka bir şirketin stok kontrolünü yasadışı olarak ele geçirirse ama FTC eyleme geçmeden önce, ele geçirdiği şirketin servetini kendisininkine katmak için bu kontrolden yararlanırsa FTC'nin bu konuda hiçbir şey yapamayacağı kararını verdi. Yasayı çıkar çevrelerinin taleplerine uygun olarak düzenlemek için mahkemenin iyi seçilmiş olması gibi bir şey de yoktu burada.

Ronald Reagan'ın başkanlığının ilk dönemlerindeki eylemlerinden biri, yasal bir siyasi örgütün bürosunu yasadışı

olarak soymaktan hüküm giymiş iki FBI ajanını affetmek oldu. Başka bir sembolik eylem de, yalancı şahitlikten hüküm giymiş eski CIA direktörü Richard Helmes'e 1983 yılında Reagan'ın deyişiyle "zamanı çoktan gelip geçen" Ulusal Güvenlik Madalyası'nın verilmesiydi. Devlete hizmet ederken çalma ve yalan söyleme sokakların güvenliğini sağlayan rejim için suç olmaz. Hatta mahkeme bunun suç olduğunu saptasa bile. Mantıksal olarak, hukuka gerçekten inananlar devlet görevlilerince yasaların çiğnenmesinin özellikle ciddi bir suç olduğunu düşünürler. Ancak belirtildiği gibi, sokakların güvenliğini sağlayan rejimler bireylerce yönetilir. Onlar için de yasa özel ya da ideolojik hizmet vermek için sadece bir araçtır. Aynı bireyler, komünist liderlerin amaca giden her yolun mubah olduğuna inanmalarının komünizmin en kötücül özelliklerinden biri olduğunu itiraz kabul etmez biçimde söylemelerine rağmen, kendileri için de amaca giden her yol mubahtır. Sokakların güvenliğini sağlayan çalışanlar amaç/yol ilişkileri çerçevesinde kendi yaptıkları operasyonları çoğunlukla görmezler; daha çok, onlar barikatlara "gerçekten dürüstlüğün" ve sosyal düzenin bekçileri olarak adım atarlarken yasaya sadece başkalarına uygulanabilir diye bakarlar. Cointelpro'dan sorumlu FBI görevlileri yasayı sürekli ve apaçık biçimde çiğnemişlerdir. Onlara programın meşruluğu konusundaki endişeleri sorulduğunda ise "Bunu hiç düşünmemiştik" yanıtını vermişlerdir.[16]

Sokakların güvenliğini sağlayan rejimin gücü ve güvenlik devletinin çıkarları medyaya ve mahkemelere yansır. Bu, onların, çalışanlarını yasanın hükümlerinden hariç tutmalarına yardım eder. Fiilen, İran ve Kontra olaylarında yasayı çiğneyenlerin ceza almalarının ve birkaç vakada da kısa bir sü-

renin cezaevinde geçirilmesinin dayandığı tek temel, onlara, yasayı ciddi biçimde çiğnemeleri için gizlice ödenen ücretlerin gelir vergisini ödemeyi ihmal etmiş olmalarıdır.[17] Yargıç Gerhard Gesell, cezaevinde geçireceği sürenin Oliver North'u daha iyi bir insan haline getirmeyeceği gibi sözde bir ilkeyle ona hapis cezası verilmesinin aleyhine karar almıştır[18] -sıradan suçlulara sık sık uygulanmayan bir standart. Ama aslında Gesell, toplumun, devlete hizmet ettiğini öne süren vatanseverlerin suçları konusunda güvenlik devletinin gücüyle pekiştirilmiş tutumunu ya da "seçim kazançları"nı hemen hemen kesin biçimde yansıtıyordu.

Sokakların güvenliğini sağlayan hükümetler ve şirketleşmiş sistem, yasanın getirdiği engelleri bu rejimlerde ortadan kaldırıyorsa Reagan'ın resmi görevlileri hakkındaki çok sayıdaki suçlamayı, Levine-Boesky davalarını ve Watergate suçlularının takibini nasıl açıklamamız gerekir? Nedenlerden biri, onların sokakların güvenliği işinde olmamalarıdır. İkinci neden, çoğunlukla araştırmacı habercilik, davalar ve gözden düşen eski resmi görevlilerin itiraflarıyla halkın bilincine yerleşen kötüye kullanımların büyük ölçekte tırmanmasıdır. Hatta en küçük bir dayatmanın bile dikkati çok daha apaçık olaylara çekmesi gerekmektedir. Üçüncü neden, yasal kısıtlamaların gevşetilmesinden hemen yararlanan seçkinlerin ve hükümet görevlilerinin, seçkinler dünyasının diğer üyelerini ve belli başlı kurumların saygınlığını, yaşayabilirliğini tehdit ederek kasılıp işi çok uzağa götürmeleridir. Boesky, Levin ve arkadaşları, içeriden aldıkları bilgilerle cinayet işlerken önemli ortak çıkarlara zarar vermişlerdir. İçerideki bir kişinin kötüye kullanımları ise sıradan yatırımcının adaletsiz bir oyuna katılmaya kuşkuyla bakmasına yol açar. Nixon ve arkadaşla-

rı Demokratik Parti'ye ve Kongre'nin yetkilerine saldırmışlardır. Reagan da Kongre'nin hakkını yemiştir. Bu saldırganları çok sertlikle olmasa da engellemek gerekmiştir.

Tabandaki Halka Kabadayılık Yapmak

Sokakların güvenliğini sağlayan rejimde kötü muamele sınıflar arasında bölüştürülür. Sokakların güvenliğini sağlayan hükümetlerde, yasanın eğilimleri ve mahkeme kararları konusunda yapılan analizler, devletin haklarının ve polise verilen yetkilerin yavaş yavaş genişletildiğini, alt sınıfların suçları karşısında verilen cezaların şiddetinin artırıldığını ve cezaevlerinin dolup taştığını göstermektedir.[19] Birçok suç için dikkat çekecek kadar farklı mahkeme kararı vardır ve sokakların güvenliği düzeninin yargılama sisteminde "teröristler"e daha uzun cezalar verilmekte, onlara merhametsizce davranılmaktadır –geçenlerde, suç işlemeden önce tutuklanan bir radikal Japon'a 30 yıl hapis cezası verilmiştir;[20] Kentucky'deki Lexington Kadın Yüksek Güvenlik Birimi'ne teslim edilen birer radikal olan Alejandrina Torres, Silvia Baraldini ve Susan Rosenberg sürekli TV denetiminde yeraltı hücrelerine kapatılmışlar ve doktora muayene olmaları gerektiğinde ellerine kelepçe, bellerine de zincir takılmıştır. Sıradan uyuşturucu kullananların ve satanların gözaltına mı alınacakları, yoksa uzun süreli bir hapis cezası mı alacakları yargıcın "hükmüne" bağlıdır.

Sokakların güvenliğini sağlayan rejimlerde cezaevinde yatanların sayısının artmasının bir ölçüde nedeni, bu rejimlerin oluşturduğu ekonomik politikadır. Planlı ekonomik durgunluk, sendikaların iflası, az gelirlilere konut edindirme

programları ve yoksullara verilen ekonomik destek alt sınıfların üzerindeki baskıyı artırır, onları öfke, protesto ve suça iter. Hükümetin ilgisizliğini hatta onlara karşı etkin düşmanlığını kabul etmenin, zenginliğin savurganca sergilenmesinin, ekonomik politikadaki açık seçik yandaşlığın kanıtlarının ve hukukun uygulanmasının de benzer etkileri vardır.

Daha önce belirtildiği gibi, "sokaklarda işlenen suç" arttıkça orta ve üst sınıfların korkuları artar ve sokakların güvenliği politikası kendini pekiştiren bir sistem olarak haklı görülür. Böylece, "sokaklarda işlenen suç", sokakların güvenliğini sağlayan rejimin siyasal gücünü pekiştirip yurtiçindeki ve yurtdışındaki militarizmi haklı çıkararak onun çıkarlarına hizmet eder.

Faşist Ülkelerde ve Üçüncü Dünya da Sokakların Güvenliğini Sağlayan Rejimler

Faşist rejimler sokakların güvenliğini vurgular ve seçimle işbaşına gelme tarzını koruyan Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi ülkelerdeki sokakların güvenliğini sağlayan hükümetlerinkine benzeyen işlevler görür. Bu nedenle, Batılı seçkinlerin faşizmin ara sıra tırmanmasına üzülmelerine rağmen ona sempati duyma eğiliminde olmaları anlaşılabilirdir. Aslında onlar, siyasal açıdan kendi çıkarlarına gerçekten kafa tuttuğu yerlerde faşist rejimlere düşman kesilmişlerdir. Böylece, ABD seçkinleri 1920'lerde Mussolini'ye çok sıcak davranmışlardır: U.S. Steel'in başkanı Yargıç Elbert Gary, 1923 yılında "İtalyan devletinin dümenini gerçekten uzman bir el tüm gücüyle kavradı" diyordu; Cumhuriyetçi Parti'den

devlet adamı Elihu Root, 1926 Dışilişkiler Konseyi'nde "İtalya'da refah, memnunluk ve mutluluk yeniden canlandı..."[21] yorumunu getiriyordu. İspanyol faşisti General Francisco Franco, Harry Truman döneminden başlayarak Amerika Birleşik Devletleri'nin değişmez koruyucusu ve müttefikiydi. Daha önce de belirtildiği gibi, ABD'nin Berlin *charge d'affaires'i* 1933'de Hitler'i "ılımlı" olarak kabul ediyor ve çıkarlarımız için bir tehdit olarak görülünceye kadar sol karşısında bir siper diye tercih edilmesi sürdürülüyordu.[22]

Birçoğu, rahat durmayan çoğunluğu kontrol altına almak için ABD'nin desteğiyle örgütlenen Üçüncü Dünya ülkelerindeki sokakların güvenliğini sağlayan rejimlere de kuşkusuz aynısı uygulanır. Bu rejimler, destek veren gelişmiş ülkelerdeki sokakların güvenliğini sağlayan hükümetlerin özelliklerinin yoğunlaştırılmış biçimi olarak ortaya çıkar. Polise ve orduya verilen para büyük ölçüde arttırılır, bozulma daha sistemli ve daha geniş ölçüde olur, çoğunluğu yoksulluğa düşüren ve "komünistler" yaratan ekonomik politikalar izlenir, böylece sokakların güvenliğine yapılan yatırım haklı gösterilir. Amerika Birleşik Devletleri'nde de olduğu gibi, bu ülkeleri yöneten liderler sık sık "geleneksel ahlak"a dönüş çağrısında bulunur. Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'a yerleştirdiği para karşılığında askerlik yapan generaller, örgütlü bir fahişelik, hırsızlık, işkence ve cinayet sistemi yürütürlerken uzun saça karşı düzenlemeler dayatmışlardı. Latin Amerika'daki generaller de "ahlak"a çok düşkündürler.

6. Boş İşlere Karşı ve Yatırımlar için

Sevecenlikle Verilen Mücadele

Reagan ve Bush dönemleri politikasının en dikkate değer özelliklerinden biri, güçsüzü sürekli ezmekti. Uluslararası alanda Reagan yönetimi İran, Libya, Nikaragua ve Grenada'ya karşı tam da ağır siklette olmayan doğrudan ve dolaylı saldırılar başlattı. Dört olayda da ABD'nin ve kurbanların gayrisafi milli gelir oranları kabaca 40/1, 120/1, 1500/1 ve 36.000/1'di. Bush döneminde, gayrisafi milli gelir oranları 9.700/1 ve 40/1 olan Panama ve Irak'a karşı büyük saldırılar yapıldı. Geleneksel olarak, son derece küçük muhaliflere karşı yapılan saldırılar eleştirilebilir bir kabadayılığın işareti olarak görülmüştür. Ne var ki, bizim ülkemiz bunu yaptığında Amerika Birleşik Devletleri'nde böyle görülmemiştir. Green Bay Packers'ın koçu Vince Lombardi'nin "kazanmak en önemli şey değil, her şeydir" dediğini biliyoruz; ancak Vince, oyuncuları ve taraf-

tarları bir lise futbol takımını ezmekten gurur duyacaklar mıydı? Sen, ne yollardan geçmişsin, bebek!

Ekonomik Politika Olarak Sınıf Savaşı

Yurtiçi cephesinde, Reagan ve Bush'un ekonomik ve sosyal politikasının tam olarak özü ve işlevi güçsüzü ezmekti –ulusal politika kisvesi altında sınıf savaşı. Reagan, "hükümeti sırtımızdan atmak" için 1970'lerde yapılan şirket kampanyalarının sonucunda seçildi. Bu, çiftesöylem dilinden çevrildiğinde, refah devletini parçalara ayırıp vergiden ve harcamalardan elde edilen kârları yoksuldan alıp zengine yeniden dağıtarak hükümetin ücretleri düşürmesini sağlamak anlamına geliyordu. Buna "kontrolden çıkma" adı da veriliyordu. Yine çiftesöylem dilinden çevrildiğinde, diğer şeylerin arasında[1] bu; hükümetin, halkı hileli fiyatlardan, kötü temsil edilmekten ve işçiye, tüketiciye, çevre güvenliğine karşı tehditlerden koruma girişimlerini azaltması ya da ortadan kaldırması gerektiği anlamına gelir. Yani, "sırtımızdan" sözcüğündeki "biz", şirket topluluğudur ve hükümet, genelde topluma zarar vermek için güçsüzün çıkarlarını azaltıp ticaret özgürlüğüne karışmadan şirketi sırtından atar.

Bu klişe; hükümetin daha az ketum olması, ifade özgürlüğünü teşvik etmesi ya da haber ve bilgilendirme alanlarında gizli ve yönlendirici operasyonlarını azaltması gerektiği anlamına gelmez.[2] "Bizim" güvenliğimizin korunması için gereken askeri kurumun büyüklüğünde herhangi bir azaltmaya da işaret etmez. Kısacası, "hükümeti sırtımızdan atmak" ifadesinden anlaşılan, Amerika Birleşik Devletleri'nin şirket gündeminin, onun Üçüncü Dünya ülkelerindeki gündemiyle özdeş

olduğudur –özgürlük, siyasal özgürlük değil, ticaret yapan topluluğun ekonomik özgürlüğü ve "yatırım yapmaya uygun bir ortam" anlamını taşır. Aslında siyasal özgürlüğün kısıtlanması "özgürlüğün" asıl anlamında, ABD dış politikasına biçim verilmesine işlerlik kazandırılması ve gerçek "Özgür Dünya"* kavramının altında yatan özgürlük anlamında gelişmesine sık sık yardımcı olmuştur. Bu nedenle, (artık yatırım yapmaya uygun bir ortamı sağlayamayıncaya kadar) Marcos ve Suharto iyiden iyiye birer "lider" ve "ılımlı" olarak kabul edilmiş, Reagan'ın Anayasanın İlk Değişimi'ne saldırıları yerleşik şirket düzenine (ve kitle iletişim araçlarına) ciddi sorunlar çıkarmamıştır. George Bush'un pekiştirmeye çabaladığı Reaganomi* ve Reagan'ın karşıdevrimi şirket gündemini ekonomik politikaya çevirmiştir. Bunun; genel iş teşviki kuramları, tasarruf ve yatırım teşvikleri ve damla damla akan yarar koşulları altında haklı gösterilmesi için entelektüel bir çiftesöylem aygıtı gerektirmiştir. Yalana ve belirsizliğe de gereksinme duyulmuştur, çünkü Yeni Sağ'ın lideri Paul Weyrich'in gözlemlediği gibi, "Batı Virginia'daki kırsal kesim Reaganomi'yi anlamamaktadır ve açıkçası da, anlasalardı onu severlerdi." Böylece, Başkan Reagan programının "adil" olduğunu ve "herkesin özveride bulunması"nı gerektirdiğini öne sürebiliyordu. James Reston da, görev aşkıyla, New York Times'ta Reagan'ın ekonomik programının "özverileri toplumun her kesimine eşit olarak dağıtan... Ciddi bir girişim" ortaya koyduğunu belirtiyordu.[3] Üstelik, Başkan Reagan'ın kendisini dinleyenlere sık sık güvence verdiği gibi, "bizler" koruyup gözeten insanlar olduğumuzdan "gerçek yoksullara" değil, sadece görevini yapmayan "görevlendirilebilir" kişilere zarar verecektik. Gerçek yoksullar için, bizim koruyup gözeten halkımızı gerçekten

temsil eden, koruyup gözeten hükümetimiz bir "güvenlik ağı"* oluşturacaktı.

David Stockman, 1981 yılında "Biz, gücü olmayan müşterilerden çok gücü olmayan iddiaların önünü kesmekle ilgileniyoruz" diyordu.[4] Açıkçası, iddialarının önü kesilenlerin gücü olmayan müşteriler olmasına rağmen, 1980'lerin şirket gündemini mantığa büründürmek için bunun, yeni havası verilmiş eski ilkelerin üzerine oturtulması bir rastlantıya benzemektedir ("tedarik yanlısı ekonomi"; Friedman'ın laissez-faire'i). Stockman'ın belirttiği gibi, 1981'deki vergi kesintilerinin asıl amacı "en üst derece oranını yüzde 70'den yüzde 50'ye düşürmek"se, bunun tek dayanağı yararlananların açgözlülüğü değildi; tasarrufu, yatırımı ve daha çok çaba göstermeyi harekete getirmek için gerekiyordu. Ne var ki, tasarruf etmek, yatırım yapmak ve daha çok çalışmak için zengin, daha düşük marjinal vergi oranları ve vergiler kesildikten sonra daha yüksek gelir kandırmacasına ihtiyaç duyarken, bunları işler hale getirmek için yoksulun, hükümetin kıstığı hakların değneğine ihtiyacı vardı. Zengine ve yoksula uygun teşvikler konusundaki bu ikili görüşün uzun bir geçmişi vardır. 1770 yılında William Temple, yoksulun açlığın kamçısına ihtiyacı olduğunu, çünkü alt sınıfların "yapıları gereği, rahatı ve tembelliği çok sevdiklerini, kendi güçleri çerçevesinde avarelik etme yöntemlerini elde ettiklerinde çalışmayacaklarını" yazıyordu. Senatör Barry Goldwater başarısız olduğu 1964 başkanlık seçimlerinde aslında "Goldwater Yasası"* adıyla anılmayı hakeden bir çabayla aynı noktaya işaret ediyordu. (Aynı zamanda Güney Stratejisi'ni kullanan, yeniden canlandırılan silah yarışında ve daha saldırgan bir dış politikada ısrar eden Goldwater, ardından gelen başarılı Cumhuri-

yetçilerin bütün ana temalarını önceden tahmin ediyordu. Zavallı Goldwater, "erken doğmuş bir yeni-tepkici"ydi, ancak o dolambaçlılıktan ve televizyonda etkileyici bir görüntü vermekten yoksundu.) *Losing Ground*'da liberallerin ve hükümetin yanlış anlaşılan cömertliğinin bir kez daha yoksula zarar verdiğini tartışan, onları daha çok teşvik etmek ve daha çok refah sağlamak için kısıtlanan hakların zorunluluk olduğu sonucuna varan, aynı gelenekten gelen Charles Murray 1980'lerde bu kavgaya atıldı. Aydın toplumu, işadamları topluluğunun yaydığı yeni piyasa talebine ve ideolojik akımlara cevap verirken Amerika Birleşik Devletleri'nde ve İngiltere'de birçok yazar yirmi yılı aşkın bir süre içinde benzer duyguları ifade ediyordu.[5] Murray'nin araştırmasının üstün kalitesini hemen anlayan Richard Mellon Scaife ona 100 bin dolarlık bir bağışta bulunuyordu.[6]

Reagan döneminin geçerli politikası, üzerinde etraflıca düşünülmüş bir analize ya da plana dayanmıyordu –sadece iş dünyasının taleplerinin bir yansıması ve işadamlarının ekonomik politikada kısa vadede kazanç arayışlarının bir tercümesiydi. Bu, "kapkaç" ya da "anında memnuniyet" (toplu uyarlama) ekonomisiydi. "Arz yanlısı ekonomileri" destekleyen ekonomik analizler hem aptalcaydı, hem de iş gücü, tasarruf ve yatırımlardaki vergi oranı değişikliklerinin etkilerinin ampirik kanıtlarıyla karşılaştırma kabul etmezdi.[7] Ancak bu, ana görüşü savunan medyanın onu kabul edebilmesini, en azından hoşgörü göstermesini etkilemedi, çünkü bu, yoksulun böyle isteği mantığına büründürüldü. O dönemlerde, zenginin apaçık ve çok yara alabilir durumdaki ekonomisine amansız bir soruşturma, belli başlı bir araştırmacı gazetecilik ya da analizle açıklık getirilmedi. Ve 1984 seçimleri sırasın-

da William Greider'ın işaret ettiği gibi, belli başlı basın yayın organları, yapısal açıkları Reagan'ın programlarının bütçeye getirdiğini anladı ve Reagan'ın hiçbir vergi artışı gerekmediği iddiasını soruşturmadı.[8]

Stockman -sadece zayıf iddiaların hedef alındığı yolundaki kendi ifadesiyle üstü örtülü biçimde ters düşerek- "domuzlar"ın şimdi açılan yalağa gerçekten battıklarına işaret ediyordu: "Domuzlar gerçekten besleniyorlardı. Açgözlülük düzeyi, oportünizm düzeyi kontrolden çıkmıştı."[9] Ve Stockman, müşterilerinin gücüne dayanan askeri bütçenin kontrolünün adamakıllı yitirildiğini belirtiyordu. Güçsüz müşterilerden yapılan kesintiler, programların başarısı veya başarısızlığı ya da bunların kaldırılmasının uzun vadedeki olumsuz etkileri göz önüne alınmaksızın birbiri ardına her alanda yürütülüyordu. Gelecekteki bağımlılığı azaltacak ve ekonomik yeterliliği artıracak öğrenim, eğitim ve önleyici hekimlik programları herkesi eşit derecede etkileyecek biçimde birden kesildi. Böylece, bebek ölüm oranlarını azaltmakta ve genel sağlık seviyesini yükseltmekte önemli derecede etkili olduğu yolundaki bulgulara karşın, halk sağlığı merkezlerinde ve göçmenlere yönelik sağlık hizmetlerinde büyük kesintilere gidilince, yüzde 80 ve biraz fazlasını yoksulların ve yoksulluk sınırında olanların oluşturduğu hastanelere başvuru talep oranlarında ciddi düşüşler oldu.[10] Öte yandan, askeri bütçe, hatta paranın nasıl kullanılacağı konusunda kesin planlar belirlenmeden önce hızlı biçimde artırıldı. Walter Mossberg, Wall Street Journal'da (9 Haziran 1981), Reagan'ın yeni askeri bütçesi, "giden Demokratlar'ın hazırladıklarının daha maliyetli bir şeklidir... Reagan'ın planları askeri strateji ve taktiklerde hiç de önemli değişiklikler yansıtmıyor; bunlar

sadece daha çok para getiriyor" diye yazıyordu. Daha önce de belirtildiği gibi bu, yeni kavgacılık kadar ideolojiye ve çıkar grubunun baskısına dayanarak "var olmayan sorunlara para saçmak"tı.

Zenginler ve işadamları dünyası için gelir vergisi indirimi teşvik edildi, bol bol sadaka dağıtıldı. Hiçbir entelektüel nedene dayanmayan ama damla damla akıtmak felsefesiyle hazinede açık uçlu drenajlar yaratıldı. Bir olayda, 534 zengin yatırımcı, gelir vergisi indirimi olarak değerini 485 dolar "ucuzlattıktan" sonra, beş yıl sonra geri satma konusunda anlaşmaya vararak Metromedia'nın bütün bilbord stoklarını satın aldı. Bu tür işlemler, en çok da binaların alım satımı olmak üzere büyük ölçüde yapıldı. 1981 yılında iş dünyasına sağlanan büyük vergi kredileri geliri az olan ya da vergi kapsamına girmeyen firmalara kullandırılmadı; bu durumda hukuk ve hazine konusunda yapılan yorumlar bu şirketlere kredilerini kullanabilecek başka şirketlere cömertçe satma fırsatı verdi. Bu, vergi kredileri mantığının ekonomik verimliliğini çiğnedi, ancak vergi yasasının "güvenli liman" olarak adlandırılan maddesindeki bu çirkin kaçamak yıllarca sürdürüldü. Hem büyük kârlar elde eden, hem de kira finansmanında uzman büyük bir finans kuruluşunun sahibi olarak bu fırsattan yararlanmak için iyi bir konumda bulunan General Electric 1981-83 yıllarında bütün federal vergilerden kaçınmakla kalmadı, aynı yıllarda 283 milyon dolarlık vergi iadesi de aldı.

Reaganomi'de, "Sahip olan herkese verilecektir... Ama sahip olandan alınmayacaktır" geçerliydi. "İşsizlik tazminatlarının 'son kuruşuna kadar' her hafta işsizlerden sent sent alınması" (Norman Miller'ın 8 Şubat 1982 tarihli Wall Stre-

et Journal'daki yazısından alıntı) önerisinde olduğu gibi bu, hatta sıradan kincilikle de alınacaktı. Ne var ki, "tasarruf yapanlara" (yani, zengine) ve askeri kuruma bahşiş dağıtmanın rahatlığıyla uyuşan bir umursamazlıkla genellikle yoksulun hakları elinden alınıyordu.

Karşı çıkmak ve direnmek için yoksulun haklarının elinden alınması genelde gücün bir işlevi olmuştur. Örneğin; Reagan yanlısı sınıf savaşçıları, orta sınıfın desteğinin büyüklüğü ve enerjisi nedeniyle, Sosyal Güvenliği "yükün dağıtımı"* için zararsız buldular. Yine de, Michael Katz'ın belirttiği gibi, "Yönetim, sosyal sigortanın bir yönünü budamakta gerçekten başarılıydı. Mensupları ise yanlış olduğu daha sonra ortaya çıktığı üzere sürdürülebilir bir protestoya kalkışamaz görünüyorlardı, yani onlar özürlüydüler."[11] Reagan'cılar Mart 1981-Nisan 1982 arasında 200.000 kadar özürlüyü kayıtlardan düşürmek için idari yönetmelikten yararlandılar. Öylesine acımasız yöntemler kullanıldı ki, itiraz davalarının büyük çoğunluğu daha sonra mahkemede iptal edildi. 1986 yılında Hükümet Meclisi Uygulamaları alt komitesi, 1981-1984 yılları arasında yarım milyon kişiyi özürlü kayıtlarından düşürmek isteyen Sosyal Güvenlik yönetiminin, fazla fatura edilmiş muayeneler, artan laboratuvar ücretleri ve gereksiz muayenelere harcanan milyonlarla "milyonlarca dolarlık yeni bir muayene değirmenleri endüstrisi" yarattığını anladı. Temsilci Ted Weiss, "Federal hükümetin Amerika'nın özürlü insanlarına bakışı affedilmezdi ama bazı doktorlar hükümeti kandırırken o olaya başka türlü bakmıştır," dedi.

Reagan döneminde ve Bush'un ilk yıllarındaki karşıdevrimde vergi yükü şirketlerden ve zenginlerden birden alınarak orta ve alt sınıflara verildi. 1980-1990 arasında gelir

elde edenlerin en alt düzeyde olan yüzde 20'sinin federal vergi oranı yüzde 16.2 arttı; en üstteki yüzde 20'ye yüzde 5.5 oranında vergi indirimi uygulandı; en üst düzeydeki yüzde 5'in oranı yüzde 9.5 düştü.[12] Reagan'ın vergi kesintilerine rağmen, özellikle Sosyal Güvenlik vergi artışlarının gerilemesi nedeniyle nüfusun yüzde 59'unu oluşturan alt ve orta gelir dağılımının 1990 yılındaki vergi yükümlülüğü 1980'den daha fazlaydı. 1977 yılındaki bir veriye geri dönersek, ABD'deki ailelerin yüzde 90'ı 1990'da daha çok federal vergi ödedi; 1977'den beri yapılan federal vergi değişikliklerinin bu yüzde 90'a maliyeti 25.6 milyar dolar oldu, en zengin yüzde 10 ise 93.1 milyar dolar tasarruf etti.[13] Kongre Bütçe Bürosu'na göre, ailenin eline geçen ortalama gelir vergilerden önce 7.725 dolar olan en alt düzeydeki yüzde 20, 1980-1990 arasında gelirlerinin yüzde 3.2 düştüğünü gördü. Ailenin eline geçen ortalama gelir 105.209 dolar olan en üst düzeydeki yüzde 20, yüzde 31.7; yüzde 5 ise yüzde 46.1 artış elde etti.

Ekonomik İyileşme Yasası, Durgunluk ve Sarmal Giden Açıklar

1981'deki büyük vergi kesintilerinin "1981 Ekonomik İyileşme Yasası" adı verilen yasayla yapılmasına, bunların tasarrufu ve yatırımı artıracağı, ekonomik iyileşme getireceği sanılmasına rağmen bu sonuca gidilemedi. Federal hükümet, vergi kesintilerine yaygın bir karakter vererek enflasyonu kontrol altına almak için daha da sıkı bir para politikası benimsemek zorunda kaldı. Bunu büyük bir duraklama izledi.

İş dünyasına ve zenginlere tanınan büyük vergi riayetsizliklerine rağmen, durgunluk döneminde iş yatırımları düştü ve durgunluk sonrası yıllarda (1984-1990) ancak Reagan öncesi düzeylere kadar (GSMG ile bağlantılı olarak) iyileşti. Koskocaman federal açıklar –sosyal bütçedeki kesintileri dengelemekten çok, vergi kesintileri artı askeri bütçenin artırılmasıyla oluşan- yabancı tasarruflarla finanse edildi. Daha yüksek faiz oranlarının yanı sıra bu açıklar faiz ödemelerini öylesine yükseltti ki, tek başına bu artış Reagan'ın sosyal bütçede yaptığı kesintilere eşit oldu.

Başlıbaşına 1981 temel vergi yasasının adı ve onun "sermaye maliyetini iyileştirme hükümleri" çiftesöylemin hoş örnekleridir. "Sermaye maliyetinin iyileştirilmesi" çok uygun ve masum gözükmektedir. GE gibi acınacak bir devin sermayesinin maliyetini iyileştirme hakkını kim yadsıyacaktır? Kuşkusuz mevcut yasama, GE'nin sermayesinin maliyetini, diğer donanımlarının gerçek aşınma payından hatırı sayılır biçimde daha çabuk iyileştirmesine fırsat vermiştir, öyleyse bu gerçek bir vergi yardımı olmuştur. Başka bir vergi yükümlülüğünü azaltmak için başka bir şirketin aşınma payını satın alabilme becerisinin sermayenin iyileştirilmesiyle açıkça hiçbir ilgisi yoktur. Ekonomik İyileşme Yasası'nı hemen büyük bir durgunluk ve büyük açıkların başlaması izlediğinden 1981 Zenginin Varlığını Artırma Yasası ya da Açık Veren çok daha uygun bir ad olabilirdi.

Tüketicilik, Tasarruf ve Yatırım

Eski dönemlerdeki tasarruf ve çok çalışma erdemleriyle bol bol reklam yapılan, pahalı, "kendi kendinize borçlandığınız"

gerekli olmayan tüketim malları dünyası arasında açık bir çelişki vardır. Tüketicilik ve kolay kredi tasarrufa götürmez. Tüketim fırsatları daha çok çalışmaya neden olabilirken, düşük gelirli aileler ulaşamayacakları açık olan iyi bir hayatın sunulmasının inatla reklamının yapılması karşısında umutsuzluk, ketlenme ve öfke duygusu yaşar. Hatta ciddi kötüye kullanma ve adaletsizlik yüzünden anti-sosyal patolojiler geliştirip "manevi güç"* eksikliği sergilerler.

Bu patolojilerin ve iş etiğinin reddedilmesinin pazar sistemi, tüketicilik, sonuçta ailenin ve toplumun çöküşü ile bağdaştırılmaması sistemin dehasının kanıtıdır; yerine, bunlar, "fakirlik kültürü"ne, "ahlak gevşekliği"ne ve entellerle iyi niyetli ama başarısız toplumsal reformcuların etkisindeki devletin aşırı cömertliğine bağlanır.[14] Kurbanları (ve onlara alçakgönüllü bir yardımda bulunmak isteyenleri) hain ve düzeni bozan etken haline getiren bu rastlantısal tersine dönüşün dikkate değer başarısı, gündemleri saptamak ve mantığa büründürme kuramlarına açıklık getirmek için kelimelerin anlamının sabitleştirilmesi kadar paranın gücünü de bir kez daha yansıtır. Reagan ve arzdan yana olanlar, zenginin ve şirketlerin lehine vergi kesintileri, sosyal bütçe kesintileri ve yönetmelikleri bir yana bırakma politikalarının bir çalışma gayreti, tasarruf ve yatırım çılgınlığı doğuracağını iddia ediyorlardı. Öte yandan sağduyu; beraberindeki sıkı para, fazla iş kapasitesi,[15] artan askeri harcamalar ve vergi değişikliklerin teşvik edici etkileri konusundaki ampirik kanıtlarla, onların bu politikalarının önemli sonuçlarının, geliri üst tabakaya yeniden dağıtmak ve büyük açıklar meydana getirmek olacağını akla getiriyordu.

Aslında, kişisel tasarruf 1986'da tarihsel bir düşüş kay-

dederek yüzde 3.97 oldu. Bunun nedeni biraz da etrafı kuşatılan orta ve alt sınıfların, sınıf savaşının yeni koşulları altında iki yakalarını bir araya getirmek için borçlanmaya (tasarruftan vazgeçmeye) zorlanmasıydı. Bu arada, giderek zenginleşen üst sınıflar, koskocaman gelir artışlarını tasarruf edecekleri yerde bu cümbüş yıllarında gününü gün etmeyi sürdürüyorlardı.

Harvard'lı iktisatçı Benjamin Friedman, 1950'lerden 1970'lere kadar net ticari yatırımın ulusal gelirin yüzde 4.1'ine geldiğine, ancak 1980-1987 yıllarında yüzde 2.7 olduğuna işaret ediyordu.[16] 1979'dan 1989'a kadar net yatırım oranı (yüzde 2.6), petrol şokundan ve aleyhinde bulunulan Carter hükümetinden (1973-1979 yıllarında yüzde 3.5) hemen önceki dönemdekinden de daha azdı.[17] Sıkı para, yüksek faiz oranları ve doların aşırı değer kazanmasına neden olan Reagan'ın mali politikası, "daha çok değil daha az sermaye oluşumuna, üretimde daha hızlı değil daha yavaş büyümeye ve daha güçlü değil daha güçsüzce rekabet eden bir ekonomiye yol açtı."[18] 1982-1983 durgunluğunda bütün yatırımlar hızla düştü ve sonra da ancak yirmi otuz yıl öncesinin düzeylerinde bir iyileşme gösterebildi.

Kabul Edilebilir ve Kabul Edilemez Açıklar

Reagan'ın konuşmalarında tasarrufu vurgulamasına ve işadamları topluluğunun dengelenmemiş bütçelere bakışının genellikle belirsiz olmasına rağmen, Reagan görevdeki ilk beş yıllık döneminde alçakgönüllü karşı çıkışlara bile açıklık getirmeden ulusal borcu iki katına çıkardı. İşadamları topluluğu büyük açıklardan hoşlanmadı ama Reagan'ın kendilerine

uzattıklarını da beğendiler –silah bütçesi oluşturma, azalan oranlı vergi kesintileri uygulama, refah devletini parçalara ayırma ve genelde şirket sermayesinin ihtiyaçlarını karşılama. Üstelik, Reagan'cıların büyük açıklar oluşturmak istemelerinin bir ölçüde nedeni sivil hükümetin boyutlarını küçültme ve onun büyümesine izin vermeme arzularıydı. Kurama göre, vergi kesintileri ve açıklar sürerse liberaller için hükümetin, (şirketler topluluğuna ve askeri-sanayi kompleksine muhalif olarak) çoğunluğa hizmet etme işlevini eski durumuna getirmek güç olacaktı. Bütçe açığının bu değerli hizmeti, Bush yıllarındaki bütçe tartışmalarında ve uzlaşmalarda açıkça belliydi.

Reagan ve Bush'un meydana getirdiklerinin sadece bir parçası büyüklüğünde olan daha önceki bütçe açıklarının iş dünyası topluluğu ve temsilcileri tarafından kabul edilemez bulunması ve medyanın büyük bütçe açıklarının "istikrar" için bir tehdit oluşturduğu konusunda sesini çok yükseltmesi bir ironidir.

Bir çifte standart örneği olarak Citicorp'un yönetim kurulu başkanı Walter Wriston 1978 yılında federal açıklar "mevcut sermayeyi verimli özel yatırımlardan kamu giderlerinin finansmanına saptırıyor. Sadece federal açıklarda yapılacak bir azaltma bu trendi tersine çevirecektir"[19] diyordu.

Bu, Carter dönemiydi. Reagan döneminde İş Konseyi'nde konuşan Wriston, sermaye ve işletme bütçeleri arasındaki farkı belirterek açık tehdidini vurguluyordu. Oysa Carter'ın bütçeleriyle ilgili olarak bundan söz etmemişti; Carter'ın bütçelerinde her türlü "kamu gideri" bir araya toplanmış ve sermayenin "verimli" özel kullanımına zıt düşmüştü.[20] Kitle iletişim organları şu tutumu yeniden üretiyordu: İş dün-

yasının güvenmediği bir rejimde histeriye yol açabilecek açıklara Reagan ve Bush dönemlerinde sakince bakıldı (açıkların, sosyal giderleri kısıtlama işlevini yerine getirmesi konusunda yeterince endişe duyulmasına rağmen).

Aslında popülizme daha çok yönelik açıkların istikrarı bozma özelliği, işadamları ve finans topluluğunun tercihlerinin kendi kendine gerçekleşen sonuçlarıdır. Yanlış seçmenlere hizmet eden politikalardan oluşan ya da Carter döneminde olduğu gibi işadamlarınca böyle algılanan açıklar, hemen iş ve finans dünyasının "güvenini" yitirmesine neden olur. Enflasyon beklentilerine ve dolardan kaçışa yol açar. Bu da, böyle sağlıksız politikalara son vermeye götürür. Bu, sermayenin ve onun belli başlı kurumlarının siyaset adamlarını ve ekonomik politikayı kontrol ettiği önemli bir mekanizmadır. Büyük açıkların gelişmesinin, Reagan ve Bush'un ekipleriyle işadamları topluluğunun bu açıklara hoşgörü göstermesinin başka bir nedeni, her ikisinin de planlama ufkunun darlığıydı.[21] Şirket yöneticileri hemen sonuç elde etmeleri için baskı altındadırlar. Reagan'ın 1981-82'de işadamlarına yağdırdığı vergi kaynağı bunu cömertçe yerine getirdi. Altyapı ve insan sermayesine yapılan kamu yatırımlarındaki birleşik kesintilerin olumsuz sonuçları ve filizlenen açıklar daha sonra ortaya çıkar. Tüketici harcamalarındaki patlama gibi burada da "anında memnun etme" vardır. Bu, fakirlik kültürünün sözde özelliklerinden biridir ama şirket sisteminin zengin liderine de açıkça uygulanabilir.

Reagan'cılar şirketlerin kısa planlama ufuklarını ulusal ekonomik politikaya taşıdılar. Benjamin Friedman, "hükümetin sahip olduğu sermayedeki (askeri üsler haricinde) hisse senetlerimizin artmasının, ticaret sermayesindeki hisse senet-

lerimizin artışından çok daha dramatik biçimde yavaşladığına" işaret ediyordu; "hükümetin sermayesi, [1950-1979] arasında yılda yüzde 3.5 arttı, ancak 1980'den bu yana hızı yavaşlayarak yüzde 0.9'a düştü."[22] Okul, iş eğitimi, karayolları, köprüler, su arındırma ve atık kontrolü fonlarında yapılan sistemli kesintiler üretime zarar verecektir. Ne var ki, hem üretim kayıpları, hem de birleşik maliyetler zaman yavaş yavaş ilerledikçe ortaya çıkar.

XIV. Louis, politikasının gelecekte ciddi sorunlar yaratacağını anlayacak kadar zekiydi: "Apres moi, le deluge" ("benden sonra, tufan"). Reagan ve Bush'un ekipleriyle şirketlerdeki seçmenleri, paranın satın alabildiği en iyi bilgisayarlara girmelerine rağmen, hareketlerinin sadece sorunları ertelediğinin ve refahı, hatta gelecek kuşakların yaşamını tehdit ettiğinin farkında değillerdir (ya da belki aldırış etmemektedirler). Bilgisayarların artan hünerleri mikro sorunların çözümüne tek başına yardım eder gibi görünmektedir; sosyal yönü belirleyen mantıkdışı ve kendi çıkarlarıyla ilgili güçlerle makro sorunların çözümleri, teknolojik olarak daha az gelişmiş çağlardaki kadar kötü anlaşılmakta ve mantıklı planlamacılığa daha az konu edilmektedir.

İstihdam Hedefinin Sapması

Batılı kapitalist devletlerde bir ulusal politika hedefi olarak tam istihdam II. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru doruğa ulaştı. Alman Faşizmi'nin yükselişinden ve bizzat savaştan Büyük Çöküş'ün büyük ölçüde sorumlu olduğuna yaygın biçimde inanılıyordu. Çöküntünün henüz unutulmayan baskısı, örgütlü çalışmanın görece gücü ve liberal sol da savaş sonra-

sında önemli bir siyasal hedef olan kitlesel işsizliğin önlenmesine yardımcı oldu. Sir William Beveridge'in 1944 tarihli *Full Employment in a Free Society* adlı kitabı, işsizliğin maliyetinin ve yazarın önde gelen ulusal ekonomik politika hedefi olarak kabul ettiği tam istihdamda toplumların sürdürebildiği ilkelerle mekanizmaların klasik bir yorumudur. Gerçekten de, Batılı hükümetlerin birçoğu bu amaca yönelik politikalar geliştirmiş ve yasalar çıkarmıştır.

Yine de, tam istihdam politikasının sorunu, devleti emek gücünü desteklemeye yöneltmesidir. Bu, toplam arzın artmasına yardım ederken, iş adamlarının bakışına göre ölümcül özelliği, işsizler ordusu rezervini düşük tutması, böylece ücret düzeylerini koruması ve işçilerin pazarlık gücünü pekiştirmesidir. Bu nedenle, iş dünyası, kâr marjları üzerindeki baskının derecesine uygun bir şiddette böyle bir politikayla mücadele edecektir. Enflasyonun önde gelen bir tehdit olduğunu vurgulayacaktır. Bu da, tam istihdamı savunulamaz duruma getirir. Bu durumda, tam istihdam II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından bir politik hedef olarak kabul edilse de, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sermaye güçlerinin "tam" istihdama kalkışan bir politikayı önleyecek yeterince kuvveti vardı –New York Times, aslında bunun "tamamıyla planlı bir ekonomi gerektireceğini" öne sürüyordu. Bir mücadelenin ardından, 1946 İstihdam Yasası'nın dili, hükümete, sadece "ulusal politikanın diğer temel görüşlerine uygun olan..." bütün pratik olanaklarla güç ve istihdam satın alarak ancak üretimin "maksimum düzeyleri"ni tanıyordu. Amerika Birleşik Devletleri'nde tam istihdam erken sulandırılmaya başlanmıştı.

1946 yılında başlayan dönemin tarihinde, tam istihdam girişiminden yavaş yavaş geri çekilmeler başlamıştır.[23] Tam is-

tihdama uygun diye tanımlanan istihdam edilmeyen işçilerin oranı ekonomi ders kitaplarında ve siyasal analizlerde yavaş yavaş artmıştır. Bu oran, 1940'larda yüzde 2-3, 1980'lerde yüzde 5-6 olmuştur. Değişen hedef, genellikle işgücünün değişmesine dayanılarak mantığa oturtulmuştur. Çok daha fazla sayıda işçinin –başta kadınlar ve ergenlik çağındaki gençler– işgücüyle bağlantısı "kısa süreli" olmuştur. Bu da, "normal" işsizlik düzeyini sözde artırmıştır. Bu durumda, hükümetin bu marjinal işçilere iş yaratmak için toplam talebi yeterince artırmak amacıyla yaptığı bir girişim, bu işçilere uygun iş yaratmaktan çok daha hızlı bir enflasyon doğuracaktı.

Muhafazakâr iktisatçılar bile "doğal işsizlik oranı"* kavramını geliştirmişlerdir. Bu, metafizik bir kavram ve on sekizinci yüzyılın "doğal düzen" görüşüne modern bir savunmacı kıvırtmayla geri dönüştü. Doğal oran, istikrarlı fiyat düzeyine uygun minimum işsizlik düzeyi olarak tanımlanır. Ne var ki, doğrudan test edilemeyen oldukça soyut bir modele dayandırıldığından, doğal oran sadece fiyatların düzeyinden çıkarılabilir. Şöyle ki, fiyatlar artıyorsa işsizlik, "doğal oran"ın altında ve çok düşüktür. Gerçek oran ya yüzde 4,8 ya da yüzde 10'dur. Bu muhafazakâr metafizikçiler dünyasında, çalışmayan biri "gönüllü" olarak işsizdir. İşsizlik, mantıklı bir seçim sorunudur: Bazı insanlar, mevcut (ya da hâlâ düşük) ücret oranlarındaki gerçek ücret üzerinden "işsizliği" seçerler; diğerleri ise piyasanın sunacağı herhangi bir eski işe girmektense, işçi piyasası konusunda çok daha fazla bilgi depolayarak iş "arama"yı seçerler![24]

Bu tür bir metafizik hokkabazlığın çirkinliğinin dışında, doğal işsizlik oranı kavramının özünde eşyanın doğası gereği

kocaman bir önyargı vardır. Fiyat düzeyi-işsizlik değiş tokuşunu (pazar yapısı ve fiyatlandıran bağımsız güçler, yurtiçindeki ve dışındaki ticaret yatırım politikaları, gelir dağılımı, karma mali ve para politikası vb.) etkileyen diğer bütün kurumsal etkenlere birer veri olarak dayanır ve kontrol edilebilir bir değişken olarak sadece emek pazarının sıkılığına odaklanır. Enflasyon gerçek tehdittir, emek pazarı (örneğin; ücret oranları ve işsizlik düzeyleri) sorunun çözüleceği yerdir.

Tam istihdam hedefinin aşınmaya uğraması çmeğin gücünün zayıflamasına ve ABD iş dünyasının üzerindeki rekabetçi baskıların artmasına yakından bağlıdır. 1970'lerin sonundaki ve 1980'lerdeki "hükümeti sırtımızdan atmamız", sadece sosyal ücretin doğrudan kesilmesini değil, NLRB, OSHA, işsizlik tazminatı ve makro-istikrar politikalarıyla hükümetin eskiden işçiye sağladığı korumanın azaltılması da dahil dolaylı kesintileri de gerektirdi. Reaganomi, diğer başarılarının yanı sıra ticarette yeniden kazanç yaratmanın uygulanabilir bir yolu olarak, "rezerv işsizler ordusu"nu kasten, önemli ölçüde genişletti. Reagan ve İngiltere'de Margaret Thatcher'dan önce savaş sonrası duyarlılığının ve demokratik politikaların buna engel olacağı düşünülürdü. Demokratik liderlerimiz bunun sorun olmadığını kanıtlamışlardır.

Kazanılan Haklar, Devletin Para Yardımına Karşı

Yeni tepkisel ekonomik ve sosyal politika trendleri uygun anlambilim ayarlamalarını beraberinde getirmiştir. Yoksullar, biz

onları "kaynatırken"* bizim sözde cömert olan sosyal refah sistemimizden "yararlanırlar" (yani, onu kullanırlar). Tarım ticaretine ya da askeri müteahhitlere göndermede bulunulurken "kaynatma" sözcüğü kullanılmaz. Nixon yıllarından başlayarak "kaymak" askeri değil, sosyal bütçede sürekli olarak yer almıştır. Kongre için federal bütçeyi hazırlarken askeri projeksiyonlar düzenli olarak enflasyona göre ayarlanıp hesaplanır; sosyal bütçeler salt dolar olarak sunulur. Desteğe İhtiyacı Olan Çocukların Ailelerine Yardım (AFDC) programının payları 1970'lerde yüzde 30 değer kaybetmiştir. Çünkü fiyatlar dikkati çekecek kadar yükselirken dolar ödemeleri ortalamaya göre aynı kalmıştır; ancak bu sadece eleştirel eğitim yayınlarında ve alternatif medyada vurgulanmıştır. Refah sisteminin sözde cömertliği konusundaki demeçlerin haberini yapan kitle iletişim araçlarında ele alınmamıştır.

1970'lerde iş dünyasının gözünde "kazanılmış haklar med gibi yükseliyordu"[25] Bu, teknik olarak uygun bazı taleplerin karşılanması üzerine 65 yaşında emekliliğe hak kazanma ya da işsizlik tazminatı gibi bu konuya ilişkin meşru iddialara göndermede bulunur. "Hak kazanma" güçsüz müşterilerin iddialarıydı. "Hak kazanma" kelimesi hemen, bazılarına, haksız bağışlar ya da aşırı yükümlülükler gibi olumsuz çağrışımlar yaptı. Bazıları içinse bunlar sosyal dayanaktan yoksun birer külfetti. Gücü olan müşteriler, "güvenlik" ya da "savunma" harcamalarıyla bağlantılı olarak "devletten para yardımı"*, teşvik ya da gelişme ödemeleri alırlar ya da verimliliklerini artırmak ve büyümelerini harekete geçirmek için kiralardan ve kontratlardan kâr elde ederler. Refah bütçelerinde "sadakalar" ve "yardımlar" yer alır; hükümetin, tarım

ticareti ve diğer tüzel kişilikler için giriştiği fiyat destekleri ya da kredi garantileri, yardım ya da sadaka değil, "devletçe yapılan para yardımları"dır.

Vergi verenlerden önemli vatandaşlara ve ticaret şirketlerine yapılan transferlerin önemli bir bölümü çok iyi gizlenir ya da öylesine ortaya konur ki, bunlar devletçe yapılan para yardımları olarak algılanmaz. Devletin yaptığı para yardımının son derece önemli bir şekli olan vergi ihlallerinin dışında, devletçe yapılan para yardımları "özelleştirme"* sürecinde ortaya çıkabilir. Bu süreçte, kamu sektörünün mal varlıkları, satan partinin son seçim kampanyasını destekleyerek hükümet yetkililerine "ulaşabilme"* hakkını elde eden güçlü bireylere ve gruplara düşük fiyatlar ve yüksek satış komisyonları ile verilir. Üstleniciler ve (üstlenicilerin gelecekteki müstakbel çalışanları olan) dost Pentagon çalışanları arasında "altın el sıkışma" koşulları altında görüşülen gereksiz silahlar için yapılan askeri anlaşmalar, verilen hizmetler karşılığında yapılan resmi anlaşmalar örtüsü altına gizlenmiş devletçe yapılan para yardımlarıdır.

Maden kömürü, petrol ve kereste ormanlarında (Bkz. Ulusal Ormanların Yağmalanması) hak elde etmek için yapılan anlaşmalar, anlaşmadaki düzenlemeleri de facto devlet yardımları haline getiren koşullar altında, iş dünyasında, özellikle Reagan'ınkiler gibi dost "döner kapı"* yöneticileriyle yürütülür. James Watt zamanında İçişleri Bakanlığı, maden kömürü piyasasında koşulların çöküntüye girdiği dönemde federal maden kömürü arazilerini özel çıkarlara kiralamak için acele ediyordu. Bu kiralama programına bakan federal bir ko-

misyon, bunun "bütün özellikleriyle yetersiz" olduğunu, "ciddi karar hataları" içerdiğini ve maden kömürü haklarının, gerçek piyasa fiyatı değerinin altında, 100 milyon dolar gibi bir fiyata satıldığı en az bir olayda da ABD yetkililerince yapılmış bir "haksızlık kuşkusu" bulunduğunu görüyordu.[26] Reagan döneminin formülü, "Bırakın, yüzlerce Çaydanlık Tepesi üresin"di.

Yeni Federalizm ve Hak Eden Yoksula Güvenlik Ağı

Reagan ve Bush dönemlerinde güçsüze vahşice saldırmayı gözlerden saklamak için harekete geçirilen anlambilim aygıtları arasında "yeni federalizm"* de vardı. Nixon, o zamanlar geçerli olan klişenin harika bir parodisinde bunu, "gücün halka geri dönmesi" olarak çoktan adlandırıp tanımlamıştı. Reagan ve Bush dönemlerinde çok daha insafsızca kullanılan Nixon'ın yeni federalizm üçkâğıtçılığı, yeterli kaynaklar sağlanmadan pahalı refah programlarının eyalete ve yerel hükümetlere geri dönmesiydi. Böylece de onlara, "halka yakın" olan çok daha uygun bir yerde yağmalanacaklarının güvencesi veriliyordu. Bu programların birçoğu önceleri federal hükümet tarafından üstlenilmişti, çünkü eyaletlerin ve yerel otoritelerin sorunları ele almak için yeterli kaynakları ya da girişimleri yoktu. Düşük ticaret vergileri (böylece de düşük tutulmuş sosyal bütçeler) talep eden eyaletler arasındaki ticari rekabet gücü de eyaletleri ve yerel hükümetleri kısıtlıyordu. 1980'lerde çok daha etkili olan bu güç, yeni federalizmi ahlak kurallarının bilerek çiğnendiği bir hileye dönüştürüyordu.

Reagan döneminin başka bir iddiası, gerçekten ihtiyacı olan ve "hak eden yoksul"*un üzerine bir "güvenlik ağı"nın örtülmüş olduğuydu. Reagan'cıların yoksulu korunmasız bırakmaları, (yukarıda, özürlüler olayında anlatıldığı gibi) büyük ölçüde onların siyasal zayıflıklarına dayandığından bu, çiftesöylemin olağanüstü yüzsüzce kullanılmasıydı. "Hak etmeyen yoksul", Reaganomi'nin getirdiği mali kısıtlamalara dayanan gerçekten büyüyen bir sınıftır. Reaganomi ise işsizliği ve evsizliği artıran, gerçekten yoksul ve güçsüz kişilerin saptanmasını gizlice yavaş yavaş azaltan politikalardır.

Reagan'ın Düzenleyici Karşıdevrimi

1981 yılında işadamları topluluğu Ronald Reagan'dan düzenleme harcamalarını güçten düşürüp azaltmasını bekliyordu. Coşku ve ideolojik çabayla yürütülen bu süreç yönetimin ve şirketler topluluğunun dar görüşlülüğünü ve güdük vizyonunu ortaya koyuyordu.

EPA yağmalanıyordu ve aralarında OSHA, Gıda ve İlaç İdaresi, Depozito ve Kambiyo Komisyonu, Federal Yurtiçi Kredi Bankası Kurulu'nun (FHLBB) da bulunduğu diğer kurumlar kısa vadeli kazançlar için ciddi biçimde güçten düşürülüyordu. Önemli kaynaklar Reagan'ın 1980 ve 1984 kampanyalarına pompalandığında işadamları topluluğu ve "pazar", sadece düzenleyici sistemin önemli sektörlerinin zararını satın alıyordu. Düzenleme misyonuna karşı çıkan ucuz yazarlarla ideologların yönettiği bu sektörlerin fonları kesiliyordu. Böylece, kendini adamış kalite bürokratların moralleri bozuluyordu ve kamu hizmetinden ayrılmalarına yol açılıyordu.

Tasarruf ve Kredi Endüstrisi: Düzenlemenin Kaldırılması, Yeniden Düzenleme Yapılması ve Kefaletle Tahliye

Reagan ve Bush dönemlerindeki tasarruf ve kredi krizi; düzenlemenin kaldırılmasının doğasının, hedefindeki düşüncesizliğin ve sonuçlarının önemli bir örneğidir. Tasarruf ve kredi krizi kendi rotasında gitmemiştir. Bu krizin bazı özellikleri çöken bankacılık ve sigortacılık endüstrilerine de uygulanmaktadır. Düzenlemenin kısmen kaldırıldığı finans sektörü gelecekte çok daha sansasyon yaratacak kötü yenilgilerin olası yeridir.

Tasarruf ve kredi sanayi, bankaların vermeye aldırış etmediği ipotek kredilerinin verilmesi için yıllardan beri hükümetçe desteklenip korunuyordu. İpotek vermenin yasal olarak sınırlanması ve diğer kısıtlayıcı düzenlemeler karşısında tasarruf ve krediler hükümetten depozit sigortası ve Tasarruf ve Krediler Merkez Bankası, Federal Yurtiçi Kredi Bankası Kurulu'ndan da para yardımı alıyordu. Aslında depozitlerden oluşan tasarruf ve krediler hisseleri, karşılıklarındaki mal varlıklarının büyük ölçüde uzun vadeli ipotekler olmasına rağmen, ibraz edildiğinde ergeç ödeniyordu. Aktif ve pasif vadelerindeki bu dengesizlik faiz oranlarındaki keskin artış karşısında tasarruf ve kredileri yara alabilir duruma getirdi. Faiz oranlarının artması pasiflerindeki maliyetleri yükseltecek, ancak uzun vadeli (ipotek) aktiflerindeki geliri etkilemeyecekti. Böylece bunlar, düşük faiz oranlarının sürdürülmesine bağlı oldukça spekülatif işlerdi. 1970'lerin sonunda faiz oranları yükseldiğinde tasarruf ve kredilerde sorun başladı ve Reagan ve Volcker'ın 1981'deki sıkı para zorlamasında oranlar

birden yükseldiğinde tasarruf ve krediler umarsız bir sorunla karşılaştı. Bu dönemde düzenlemenin kaldırılması tasarruf ve kredilerin depozit oranlarının yükseltilmesine fırsat verdi, ancak ipotek aktiflerinin oranları yükseltilemedi ve bu nedenle ciddi işlem kayıplarına uğrandı.

Yüksek faiz oranlarının "ilk kriz"i çok sayıda tükenişe ve geri kalan tasarruf ve kredilerin birçoğunun, sermayesini eriterek kötü biçimde zarara uğramasına yol açtı. Üstelik, bu ilk evrenin tam ortasında Reagan yönetimi, Kongre, Teksas ve Kaliforniya gibi önemli eyaletlerin birçoğu, düzenlemenin daha çok kaldırılmasını onayladı. Daha da kritiği; eski tahvillerin, arazi yatırımlarının ve inşaat kredilerinin satın alınması gibi çok daha riskli yatırımlar için tasarruf ve kredilerin gücünü yitirmesine fırsat verdiler. Bu arada, hükümetin, depozitleri sigortalamasını sürdürdüler –1980'de sigorta miktarı hesap başına 40.000 dolardan 100.000 dolara yükseldi– ve "komisyonlandırılmış depozitler"in gelişmesine fırsat tanındı. Tasarruf ve krediler, hükümetin sigortaladığı depozitleri komisyoncular aracılığıyla ücret karşılığında herkese satarak büyük miktarlara yükseltildi. Düşük net değeriyle zaten gücünü yitirmiş olan tasarruf ve kredilerin, hükümetin sigortaladığı depozitlerden fon sağlayan riskli yatırımlarla "ucuza giderken" kaybedeceği bir şey yokken bu, ikinci ve daha büyük bir krize yol açtı. Turada ben kazanırım, yazıda hükümet ve vergi yükümlüsü kaybeder.

Reagan döneminin felaket reçetesinin son maddesi olarak 1980'lerin başında, düzenlemeye ayrılan tahsisatta yapılan genel kesintilere paralel olarak Federal Yurtiçi Kredi Bankası Kurulu'nun teftiş gücünde de önemli ölçüde bir kesinti yapıldığına tanık olundu. Bu; sanayideki aktiflerin bo-

zulan kalitesini, yeni fırsatlardan yararlanmak için sahtecilerin ve kendine çalışan inşaatçıların akın etmesini izlemeyi ve onlara cevap vermeyi giderek güçleştirdi.

En azından 1984 yılından itibaren sahteciliğin "ikinci krizi"nin ve aşırı risk almanın mayalandığını gösteren güçlü kanıtlar vardı. Federal Tasarruflar ve Kredi Sigorta Şirketi'nin sigorta fonu hemen azaldı ve yetkililerin borcunu ödeyemez duruma gelen tasarruf ve kredileri kapatacak ne parası, ne de personeli vardı. Düzenlemedeki bu felcin öğrenilmesi daha çok sahtecinin ve birçok hilebazın ortaya çıkmasına yol açtı. Reagan yönetimi, giderek büyüyen bu felaketi Reagan'ın görev süresinin sonuna kadar görmezden geldi. Çünkü, Salvador ordusu, CIA, SDI, Stealth Bomba Uçakları ve diğer önemli programlarla bağlantıları varken bu soruna para harcamak istemedi. Basın da sessiz kaldı. Bush, göreve gelip gemi azıya almaya karar verdiğinde medya ikinci krizin güçbela farkına vardı.

Federal Yurtiçi Kredi Bankası Kurulu'nun 1984-86 yıllarındaki başkanı Edwin Grey, düzenleyici kontrollerin yeniden uygulanması ve ikinci tasarruf krizi büyürken düzenlemenin gücünün artırılması için tek başına mücadele verdi. Ne var ki, sanayi, Reagan yönetimi, Kongre ve medya tarafından ket vuruldu. Her zaman olduğu gibi yeniden düzeltme çok geç geldi. Sigortalı sanayinin kefaletle tahliye edilmesi için vergi yükümlüsüne çıkarılan fatura kabarıktır ve hâlâ da artmaktadır. Yerleşik düzenin liderleri, Reagan döneminde gelire yapılan karşıdevrimden yararlananların Reagan dönemindeki felaketi ödediklerini akıllarına getirmemektedirler. Bu faturayı sıradan vergi yükümlülerinin ödeyeceğine kesin gözüyle bakılmaktadır. Başarısız kurumların mal varlıklarını satmak

için 1989'da kurulan Çözüm Yedieminliği, personel, yasal sorunlar ve taşınmaz mal piyasasının oynaklığı karşısında yavaş yavaş işe koyuldu. Bugün de, çok sayıda satış ve transferden elde edilen büyük miktarlarla zararı karşılayamıyor.

Bush'un 1990'ların başındaki, gücünü yitiren bankacılık sanayiindeki kısıtlamaların gevşetilmesi, bu sanayinin yeni hizmet alanlarına kaymasına fırsat verilmesi programı, 1980'lerin başındaki tasarruf ve krediler düzenlemesinin kaldırılmasına korku veren bir geri dönüştür. Bu, deneyimin akıl üretmediğine, ideolojiyle ve güçlünün talepleriyle çekişme başladığında politikanın yeniden düşünülmesine işaret eder. Bankacılık sektöründe belki daha büyük bir çöküş mayalanabilir.

Aşırı Spekülatif Hileler

Girişimci-bankacı-yönetici çıkarları, ABD tarihindeki büyük birleşme hareketlerinin hepsini büyük ölçüde körüklemiştir. Stratejik olarak yerleştirilmiş bireyler finans piyasasının özel koşullarından uzun süre yararlanmışlardır. Yatırımcının cehaleti, kendini aşırı dinç hissetme, spekülatif çaba, hisse senedi fiyatlarının artması ve "kuzuları kırpmak" için kolayca verilen krediler buna dahildir. Taşınır değerler enflasyona uğramış fiyatlardan satılmış, iyi para eden taşınır değerlerin (ya da opsiyonların) büyük bölümü ya da iyi ücretler alınmıştır.[27]

Kurum içindeki kimselerin ve bankacıların kendi küplerini doldurmak için "değişim konjonktürü"nden yararlanma eğilimini Thorstein Veblen, 1904 tarihinde yayımlanan *The Theory of Business Enterprise* adlı kitabında açıkça belirtir. Yine de, çıkarı olan taraflar ve profesyonel iktisatçıların önemli bir çoğunluğu, artan birleşme hareketini gelişmiş tek-

nolojinin, örgütlenmenin ve pazarlamanın taleplerinin cevabı olarak açıklamışlardır –yani, ekonomik verimliliği artırmak için yeniden kaynak ayırma sürecinin bir parçası. Bu mantık, 1980'lerin ortasında ve sonunda hisselerin aşırı spekülasyonla satın alındığı yüzlerce örnekte de öne sürülüyordu. Satıştan sonra aynı yöneticiler genellikle yerlerinde kalıyorlardı ama önemli bir hisse sahibi olarak ve ağır borç yüküyle. Bizden, bu yöneticilerin sadece aylıkları ve hisse senedi opsiyonlarıyla yeterince motive edilmediklerine inanmamız isteniyordu; akıllarını bütün yoğunluğuyla verebilmek için onların kocaman bir sermaye kazanma vaadine ve büyük faiz değişikliklerinin baskısına ihtiyaçları vardı.

Kolaylaştırılmış yasal ortam, yönetimin ABD şirketlerine sağladığı büyük vergi refahı kaynakları, işadamlarının 1981-83 ve daha sonrasının ekonomik ortamında yeni bir kapasite yaratmak istememeleriyle Reagan döneminde birleşmeler serbest bırakıldı. Şirketlerin büyük ölçüde başka şirketleri satın almasıyla genişleyen nakit para akışının semeresi elde edildi. Bunlar, bir anlamda "talep yanlısı" birleşmelerdi. Bu birleşmeler, öncelikle vergi kesintileriyle sağlanıyor ve verimlilikle kazanç elde etmeyi değil, acele kâr getiren bir sonuca gitmeyi arayan şirketin nakit kârından türüyordu.

"Yeniden yapılanma" amacıyla ticaret şirketlerine yardımda bulunmak ve teşvik etmek için büyük ölçüde mali düzenekler geliştirildi. Alım satım yapan şirketler menkul değerler çıkarılması, danışmanlık ve sigortacılık hizmetlerine (ve ücretlerine) girişti. Bankacılar, simsarlar, kurumsal yatırımcılar ve yöneticilerin tümü işlerinin her dalındaki ticarete daha yoğun biçimde yöneldiler. 1979 yılında Harvard Business Review'da yayımlanan artık ünlü olmuş *"Managing Our*

Way to Economic Decline" adlı makalelerinde Robert Hayes ve William Abernathy, dört aylık performansla ilgilenen işletme okulunda eğitim görmüş yöneticiler ve kurumsal yatırımcılar döneminde ABD'nin şirket sisteminin yolunu kaybettiğini ikna edici şekilde tartışıyorlardı – bu şirket sistemindeki yöneticiler, "alışıldık" özeni bırakıp üretime, uzun vadeli pazar payı ve verimlilikle ilgilenmek yerine de ticarete, iş bitiriciliğe ve kısa vadede mali kazanç hedefleyen manevralara yönelmişlerdi. Diğerleri, ABD'nin iş dünyası topluluğunun, işlemlerden elde edilen kazançların üretimden ve teknik ilerlemeden elde edilen kazançlara galip geldiği bir "işlem hastalığı"na yakalandığından söz ediyordu.

Aşırı spekülatif hisse satışları 1980'lerde gelişti. En yaygın şeklinde, bir grup bankacıyla anlaşan yönetim, şirketin kalan hisse senetlerini borç parayla satın alıyordu. Yöneticiler ve mali destek sağlayan kişiler kendi paralarının çok azını koyuyorlardı. Ancak hisse senetlerinin alınması amacıyla kurumsal yatırımcıların fonları yükseltmeleri için bankadan borç alıyorlar ve "çok kazançlı" (eski) bonolar çıkarıyorlardı. Bankacılar işlem yapmak ve bono çıkarmak için büyük ücretler alıyorlar, kurumsal yatırımcılar (önemli risklerin altına girmekle birlikte) yüksek kazançlar sağlıyorlardı. Katılımcı yöneticiler de şirketin hisse senetlerini (çoğunlukla borç parayla) ucuz fiyatlara alıyorlar ve kendilerine sermayeden büyük kazançlar elde edecekleri yerler ediniyorlardı. Bütün hisselerini satan hissedarlar daha önceki piyasa düzeylerinin üzerinde fiyatlar alıyorlardı. Ne var ki, yöneticiler başka teklifler istediklerinde, hissedarların alabileceklerinin daha altında bir para ellerine geçiyordu.

Yöneticilerin, hissedarların çıkarına hizmet etmeleri için yönetim kurulu tarafından işe alındıkları ve bunun, onların güvene dayanan yasal zorunluluğu olduğu varsayılır. Yine de, hisseler aşırı spekülasyonla satın alınırken, yöneticiler, kalan hisse senetlerinin mümkün olan en ucuz fiyata alınmasıyla ilgilenirler. 1988 yılındaki büyük RJR Nabisco işinde eski yönetim hisse başına 75 dolar teklif etti. Oysa dışarıdan kişiler de girdikten sonra artırmanın en son fiyatı hisse başına 110 dolar oldu. Yönetimin yaptığı eski teklife göre, Genel Müdür F. Ross Johnson ve diğer üst düzey yedi görevli şirketin yüzde 8.5 payına karşılık 20 milyon dolar koyacaklardı. Bu, iş bittikten sonra 200 milyon dolar, bazı ılımlı tahminlere göre beş yıl sonra da 2.6 milyar dolar edecekti. Bu yöneticiler, kendilerini bu ağır çıkar çatışması durumuna iteceklerdi. Bazı iş dünyası yorumcularının "içerideki kişilerin kendi şirketlerini yağmalaması" dediklerinin, yasal bir engelle ya da medyanın çığlıklarıyla karşılaşmadan uygulanması bu işlemlerden elde edilen çıkarın gücünün kanıtıdır.[28] Birçok analizci ve sosyal eleştirmen Reagan döneminde tırmanışa geçen birleşmelerin ve aşırı spekülatif hisse satışlarının büyük sosyal maliyetine işaret etmiştir –terkedilen işçilere ve topluluklara yüklenen kayıplar; yatırım fonlarının ve yönetim yeteneğinin "işlemler"e yönelmesi; iş planlamaya dar açıdan bakmak için yapılan daha çok baskı; yönetimin manevra edebilmesini kısıtlayan araştırma-geliştirme giderlerine tecavüz eden, şirketleri ve sistemi ekonomik faaliyetin tutarsızlığına karşı daha yara alabilir duruma getiren büyük borçlardan potansiyel zarar. ABD bankalarının günümüzde karşılaştıkları zorlukların bir bölümünün nedeni, aşırı spekülatif hisse satışlarındaki kredi kaybıdır. Üstelik, vergiden dü-

şülebilen faiz ödemeleri hisse sahiplerine ödenen kâr payının yerine geçerken, aşırı spekülatif hisse satışlarından elde edilen kazançların önemli bir bölümü ABD Hazinesi'nin ve vergi yükümlülerinin ceplerinden çıkar. Bu, sosyal maliyeti olan özel kazancın klasik bir örneğidir. Aşırı spekülatif hisse senedi satışından elde edilen kazançtaki vergi etkeninin önemi, aşırı spekülatif hisse satışlarının sürekli döngüler halinde kullanılabilmesine ilginç bir fırsat sağlamasıdır. Vergi kazançları tükendikten (birçoğu çoktan tükenmiştir) sonra şirket "halka açılır", sonra da, sonu gelmeyen bir ilmik şeklinde daha çok vergi kazancı elde etmek için yeni bir aşırı spekülatif hisse satışı düzenler. Aşırı spekülatif hisse satışının önemli mantığı, onun, yöneticileri daha fazla verim elde etmek için harekete geçirmesi olmuştur. Hisse sahipleri olarak yöneticiler, büyük faiz ödemeleri karşısında yeni risklere girmişlerdir. Daha önce bu yöneticiler, şirketi kendilerinden önce başkasının yağma etmeye çalışması durumunda hisse sahiplerine ölümsüz bağlılıklarının güvencesini vermek için kendilerine "altın paraşütler" çıkarmışlardır –yoksa, kendilerini güçten ve ayrıcalıklarından yoksun bırakacak, dıştan gelecek bir artırmaya direnmek için öfkeye kapılabilirlerdi. Açıkçası, ikiyüzlülük ve çiftesöylem diyarlarının derinliklerindeyiz. Aşırı spekülatif hisse satışının, yöneticileri daha çok verim elde etmek için harekete geçireceği argümanı, sıradan aylıkların ve hisse senedi opsiyonlarının yeterli olmadığını, ana görüşte birlik olmuş Amerika'nın yetersiz teşviklerden, bu nedenle de verimsizlikten sıkıntı çektiğini belirtir. Kuşkusuz bu, aşırı spekülatif hisse satışında yönetimin ve bankacının yaptığı hileyi mantığa oturtmanın tek yoludur. Başka bir olasılık ise iki ifadenin de doğru olmasıdır.

Ulusal Ormanların Yağmalanması

Özel mülk olan ormanlar –on dokuzuncu yüzyılda verilen armağanlardan ve bariz rüşvetlerden elde edilen geniş araziler-[29] "kes ve kaç" politikasının büyük ölçüde etkisi altındaydı. Bu, kereste şirketlerinin eninde sonunda kamu arazisine yönelmesine yol açıyordu.[30] Kereste Endüstrisi-Ağaç Kesimi-Orman Hizmeti (TILFS) kompleksi, kendi çıkarı için eşsiz kamu kaynağını kurutmayı sebatla kurumsallaştırmıştır. Hiçbir ulusal tartışma olmadan, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kızıl servi ormanlarını ve son büyük Douglas köknarını açık seçik kesip yarma işine girmiştir. Askeri-sanayi kompleksi (MIC) gibi TILFS kompleksi de ulusal ormanlara ayrıcalıklı ulaşmak ve buna müdahalede bulunacak hükümet kurumlarını elde etmek için gücü harekete geçirme konusunda uzmandı.

Askeri-sanayi kompleksinin çok işine yarayan Kızıl Korkusu gibi, TILFS de "konut krizi", kereste yokluğu[31] ve kuşkusuz, bunun işlere yaptığı tehdit oyununu oynamıştır. Yerel kongre üyelerine verilen para, ulusal ormanların yağmasından elde edilen çıkarlar konusunda tarafların birbirini tutmasıyla, kongrede güçlü bir lobi yaratmıştır.[32] 1943 vergi yasasından başlayarak bir dizi yasa "orman hizmetini kereste endüstrisinin eklentisi durumuna getirmiştir."[33] Orman Hizmeti'nin bütünüyle bütçesi, ikinci derecedeki faaliyetleri ve yerel topluluklara verilen paralar yavaş yavaş kereste kesiminin hacmine bağlı olmuş ve buna bağımlı duruma getirilmiştir. Askeri-sanayi kompleksinin B-1 bomba uçakları ya da Yıldız Savaşları anlaşmalarını büyük ölçüde yaygınlaştırması gibi, TILFS de, "daha çok ağaç kesmek için yerel desteği ve kongrenin desteğini artıran" birçok yetkiyle kereste satışlarını dağıtmıştır.[34] Bu, hızla ağaç kesmeyi bütün taraflar için

kazanılmış bir hak durumuna getirmiştir. Kereste endüstrisindeki kazancı harekete geçirmenin etkili gücü, TILFS kompleksinin, Orman Servisi'ne (ve Arazi Yönetimi Bürosu'na) yapılan atamalara dikkat etmesini de beraberinde getirmiştir. Bu kurumlara ağaç kesmeyi sevenlerin, ulusal ormanlardan özellikle kereste için yararlanılmasına şiddetle inananların hâkim olması güvence altına alınmıştır.[35]

"Hak elde etmek" için, olayların yoksulların hoşuna gitmeyecek duruma kasten getirildiği yerde, hükümetin yoksullara davranışındaki bu tam tersine dönüşle, federal hükümet keresteden kazanç elde etmeyi kolaylaştırmak amacıyla ulusal ormanların katledilmesinde aşırı uçlara varmıştır. Vergi yükümlüsünün ödediği, eyaletler arası karayolu sisteminden sekiz kat uzun bir karayolu sistemi yapmıştır.[36] Kamuya satılan kerestelerden elde edilen gelirin ek paralarını, ulusal ormanlarda kereste şirketleri tarafından yapılacak karayolunu finanse etmek için bir kenara ayırmıştır. Kereste şirketleriyle hâlâ bakir olağanüstü geniş alanları ve yol geçmeyen ormanları cömert fiyatlara satmak için 50 yıl gibi uzun vadeli anlaşmalar yapmıştır.[37] Sonra da eğer kereste fiyatları düşerse, anlaşmalar uygulanmamıştır[38] –askeri-sanayi kompleksinin anlaşmalarındaki "altın el sıkışma"nın tam benzeri. Devletçe yapılan para yardımı unsuru Orman Hizmeti'nin muhasebesince saklanmıştır. 2000 yıl kadar uzun sürecek bir karayolu yapımının giderleri olarak gösterilmiştir. Kuruma, 1990 yılı giderlerinden 250 milyon dolar saklamasına olanak veren bir teknik.[39]

Orman Hizmeti tarafından kullanılan muhasebeleştirmeye dayanıldığında bile, kereste için yararlanılan 120 ulusal ormandan 98'inin net kayıpları vardır. Kayıplara uğrayan bu

98'in 1990 yılındaki maliyeti ise 256.8 milyon dolardır.[40] Kongre Referans Hizmeti eski görevlisi ve kereste satışlarında hükümet danışmanı olan Robert Wolf kâr maliyetlerini, çevreye verilen zararın maliyetini ya da el değmemiş ormanların eski dinlendirme özelliklerini ve diğer yararlarını hesaba katmadan 1980-1990 yılları içinde kereste satışlarındaki vergi kaybının 3.2 milyar dolar olduğunu tahmin etmektedir.[41] Yabanıl Yaşam Derneği 1990'larda ulusal ormanlardan elde edilen kerestelerin maliyetin altındaki ticari satışlarından olası kayıpların 2 milyar dolar olduğunu tahmin etmiştir. Richard Rice'ın ifade ettiği gibi, "Sizin ve benim dolarlarca vergilerimizin ulusal ormanlara verilen çevresel zarara devletçe yardımda bulunmak için kullanıldığını söyleyin sadece."[42]

Vergiler, devletçe yapılan para yardımları ve kamu mallarının limitler haricinde piyasaya sürülmesiyle piyasadaki düşüşün etkilerini dengelemek hükümetin kuramsal işlevidir. Ulusal orman hikâyesinin trajedisi şudur: Piyasanın çıkarları sayesinde kamu çıkarlarına hizmet ettiği varsayılan hükümet kurumlarının ele geçirilmesi, hükümetin kendine özgü rolünün altını oymuş ve ilgili hükümet kurumlarını piyasanın başarısızlığının uşakları durumuna getirmiştir. Bu, ulusal medyanın önemli ölçüde desteğine dayanmaktadır. Ulusal medya, işlevin bu şekilde saptırılmasını ve ulusal ormanların oldukça önemli ölçekte yağmalanmasını kamuya düzenli olarak verilen önemli haberler haline getirememiştir.

Ulusal ormanların yağmalanması konusundaki çiftesöylemin belki de en göze çarpan özelliği, Reagan, Watt, Bush ve kereste şirketlerinin, ABD'nin büyüklüğünü iddia etmek için ülkenin mirasını dümdüz edip malzeme ve estetik dayanakları yok ederlerken kendilerini bayrağa sarmalamaları ol-

muştur. Bu "denizlerden parlayan denizlere" kadar tahıldan amber dalgaları vardır ama hızla azalan bir yabanıl yaşam ve eski ormanlar da.

Çiftesöylem, saklanması gereken mantıksız politikaların mantığa oturtulmasında sık sık ortaya çıkar. Nixon döneminde "Ulusal Orman Kerestesinin Korunması [vurgu tarafımdan yapılmıştır] Yasası" teklifimiz vardı. Burada, ulusal ormanlara "yoğun yönetim" teknikleri uygulanacaktı. Yani bu, ağaçların kesilmesini yüzde 60 artıracaktı. İki yıl sonra vatansever ve muhafazakâr görüşlü Oregon Senatörü Mark Hatfield "Amerikan [vurgu tarafımdan yapılmıştır] Ormancılık Yasası 1971"i teklif etti. Jack Shepherd, çevre için ölümcül bir tehdit oluşturan bu yasa tasarısında "çevre" sözcüğünün bir düzinenin üzerinde geçtiğine işaret eder.[43] Nixon da, geniş bir alandaki bütün ağaçları kesmenin, seçerek kesme sonucunda bitişikteki ağaçların göreceği zararı önleyeceği ve ulusal ormanlarda "yeni ürünler"e olanak vereceği gerekçesiyle geniş bir alandaki bütün ağaçların kesilmesini şiddetle savunmuştur! Shepherd, Nixon'ın (ve Amerika Birleşik Devletleri'nin) Çinhindi'ndeki "koruma" rolünün benzerliğine değinmiştir: "Ulusal ormanlar korunmaları için bütünüyle kesilmeli."[44]

Eski muhteşem ormanları yağmaladıktan ve bu süreçte toprağa kötü şekilde zarar verdikten sonra kereste kralları ve Orman Hizmeti, Nixon'ın ormanların korunmak için kesilmesi tarzına uygun olarak, yeniden tohum ekme çabalarını ve "yeni ürün" beklentilerini gösteren işaretler diktiler. Shepherd'in *The Forest Killers* kitabındaki bir fotoğrafta görülen bir işaret kıraç bir toprağın üzerine dikilmiştir ve şunlar yazmaktadır: "Kaliforniya Orman Uygulama Yasalarına ve Tü-

züklerine Tam Uyularak Aşırı Olgunlaşmış Kereste Biçilmiştir. Ocak 1965'te Yeni Bir Ormana Başlamak İçin Helikopterle 21 Milyon Tohum Ekilmiştir."[45]

Kültürün Metalaştırılması

Eski Sovyet bloku, piyasa ekonomisine attığı adımlar nedeniyle Batı'dan övgüler alırken, Batı'daki piyasa, şimdiye kadar ihmal edilmiş alanlara ve fırsat hücrelerine günbegün yayılmaktadır. Aralık 1988'de Wall Street Journal'da yayımlanan bir haberde, sodanın, cumartesi sabahları TV'deki çocuk programının "çocuklara şekerleme, fast food hamburgerler ve şekerli tahıllar pazarlayan reklamlarla tıka basa doldurulmuş ıvır zıvır yiyecek gettosu"na sızdığı belirtiliyordu. 12 yaş ve altındaki çocukların alkolsüz içki tüketiminin sadece yüzde 15'ini oluşturduğu hesabıyla "çocukların gelişmemiş bir pazar olduğu" iddia edilerek Seven-Up, çocuk reklamlarındaki alkolsüz içki engelini aşıyordu.

Kültürün her yönü, mal satışıyla bağlantılı ve metalaştırma sürecindedir. Reklamcılar, halkın bir araya gelip reklam malzemelerine mahkûm edilebildiği, şimdi "zoraki reklam piyasası" denen her yere sistemli olarak ilerlemektedir. Sağlık kulüplerinin programlarını ve reklamlarını yayımlayan Sağlık Kulübü Televizyon Ağı, Havaalanı Kanalı, doktorların bekleme odalarına ulaşan kanallar, hatta süpermarketteki kasa kuyruklarına yöneltilen TV'nin uygunluğunu test eden Kasa Kanalı vardır.[46]

Spor ve spor olayları uzun zamandan beri, ancak düzenli olarak artan bir yoğunlukla reklam çıkarlarının pazarlama aracı olarak kullanılmaktadır. Piyasanın gücü spor unsu-

runun ve spor karşılaşmalarında oynamanın gücünü azaltmıştır. Buna, 1984 Olimpiyatlarında ve 1991 Superbowl'da çok açık olan tırmanan şovenizm de yardım etmiştir. Yöneticiler ve sahipler kadar oyuncular da giderek ünlü/işadamları olmaktadırlar. Gazetenin spor sayfası iş dünyası bölümüne giderek daha çok uygun düşmektedir. Adı büyük oyuncular, oyun anlaşmaları kadar cirolardan ve reklamlara çıkmaktan da hemen hemen aynı ya da daha çok para kazanmaktadır.

Piyasanın talepleri oyunlara giderek hâkim oluyor –Ulusal Futbol Lig'i (NFL), yetkililerden birinin sözleriyle "sonucu daha iyi duruma getirmek" için 16 haftalık program yerine 18 haftalık program yapmayı düşünüyor. Oyundaki araları katılanların ihtiyaçları kadar reklam ihtiyaçları da belirliyor. Reklam verenlerin logolarının varlığı düzenli biçimde artıyor –düzenlenen olayların adlarını da kapsayan reklamlar stadlarda ve oyuncuların giysilerinde de görülüyor, TV programlarındaki reklamlar giderek sıklaşıyor. Filmlerde ve diğer TV programlarında da marka ürünler, reklamlar kadar program malzemeleri olarak ücret karşılığında kullanılıyor. Şimdi defa/olay başına ortalama 50 bin dolar ücret karşılığında "ürüne yer verme" 1982 yılından bu yana kurumsallaşmıştır. Dergilerde de, reklam verenlerin satın aldıkları yere "değer katacak" editoryal "desteğe" yaptıkları baskılar ve reklamların rekabet gücü karşısında reklamcılıkla editoryal malzeme arasındaki ayrım aşınmıştır.[47] Reklamların editoryal malzemeyi taklit ettiği "advertorial"ler ve reklamların üretilmesinde yapılan editoryal yardımın dışında, yer verilen makalelerin doğası da reklamların değerini açıkça etkileyecektir. Artık, "fon sağlanan gazeteciliğimiz" var. Ne var ki, reklam verilen yere değer katmaya yardımcı olan bir ilgi ortamındaki

editoryal malzemeye genel yaklaşım bundan da önemlidir.

Piyasa düzenli olarak okullara kaymıştır. Uzun süreden beri iş topluluğu; şirketleri, ürünleri, endüstrileri ve serbest girişimciliğin ilkeleri konusunda yazılı ve görsel malzemeler şeklinde okullara eğitim yardımlarında bulunmaktadır. Daha yakın zamanda şirketler okullarla "ortaklık" ilişkilerine girmiştir. Tüm devlet okullarının yüzde 40 kadarı bu bağlamda yardım almaktadır. İş topluluğu, okullara para yardımını kesen siyasal partileri ve liderleri gayretle destekler. Yerel vergilerin indirilmesi için pazarlık eder ve mücadele verir. Sonra da, tedirginlik yaratan "okullardaki krizi" hafifletmek için kahramanca küçük bir değişiklik önerir!

Son yıllardaki önemli bir gelişme, Whittle Communications'ın, öğrencilere reklam içeren haber yayını yapma hakkı karşılığında okullara ücretsiz donanım sağlaması olmuştur. Bu çadırın altındaki deve burnu mali sıkıntı içinde bulunan 9.000'i aşkın okul tarafından kabul edilmiştir. Böylece reklamcılık, resmi eğitim paketinin bir parçası olarak kendine bir yuva bulmuştur. Whittle okul işine daha doğrudan girmeyi planlıyor. Okullar için, onun malzemelerini kullanabilecek ana okulundan başlayarak 12. sınıf öğrencilerini de kapsamına alacak, kârlı bir bilgisayar ağı öneriyor. Öğrenim masraflarını fatura ediyor. Ancak okulun koridorlarında, ders kitaplarında ve programda kullanılacak yayın malzemelerinde yer alacak reklamları satarak para da elde ediyor.[48]

Müzeler ve kitaplıklar da pazarla daha yakından birleşmiş durumda. Debora Silverman, New York Metropolitan Sanat Müzesi'ndeki Çin ve devrim öncesi Fransa sergilerinin, Bloomingdale's'in belirttiği aynı tarzdaki malların satışlarıyla

nasıl bağlantılı olduğunu anlatmıştır.[49] Vogue dergisinin uzun süre editörü ve Bloomingsdale's'in danışmanı olan Diana Vreeland, hem mağazaya, hem de sanat müzesine tavsiyelerde bulunmuştur. Müzenin tarihsel ya da toplumsal bağlamdan yoksun olan sergileri satış programlarının müzeye uyarlanması gibi olmuştur.

Daha genelde müzeler, sergiler için şirket desteği elde etme ve böylece bütün yönelimini bu önemli fon kaynağının çekilmesine uyarlama ihtiyacını daha çok hissetmiştir. Şirketlerin 1967 yılında 22 milyon dolar olan sanat harcamaları 1987 yılında artarak bir milyar dolara yaklaşmıştır. Bir müze sorumlusu, "Şirketlerin finans sağlayarak desteklediği birçok sergi merkezileşmiş ideallere ve çekişme yaratmayan konulara dayanıyordu" demiştir. Sanatçı ve radikal müze eleştirmeni şunları söylemektedir: "Eleştiri bilincini harekete geçirecek gösteriler diyalektik açıdan bilinçsizlik ürünleri sergilemektedir ve sosyal dünyaya ya da gücün tartışılabilir ilişkilerine oranla onay görme şansları azdır... Kendine sansür getirme hızla gelişme kaydetmektedir."[50]

"Enformatik"teki teknolojik devrim, iş dünyasında ve toplumsal denetim için bilginin sadece daha yaygın ve daha yoğun kullanılmasına olanak sağlamamış, bilgiyi de pazarlanabilir duruma getirmiştir. Sonuç, bilginin metalaştırılması olmuştur. Her alandaki veri tabanları artmıştır. Bu "satılık" bilgi, onu en iyi şekilde satın alabilecek tarafların ihtiyaçlarına göre derlenmekte ve formatlanmaktadır. Halk kitaplıkları, bilgi depoları olarak giderek daha çok baypas ediliyor ve yeni özel bilgi servislerinin bazısına abone olmak zorunda kalıyor. Kitaplıklar özel olarak denetlenen bilgiye ulaşmak için ücret

ödemek zorunda bırakıldığından, "özgür" kitaplık bu durumda amacının dışına çıkıyor.

Başka bir önemli gelişme, hükümetçe toplanan bilgiyi azaltma ve özelleştirme eğilimi olmuştur. Kamu için değerli ve "halkın yararı" kavramına uygun olduğundan bu bilginin birçoğuna geleneksel olarak devletçe yardım yapılmıştır. Halkın yararına olması için, bir kişinin kullanması, başka bir kişinin kullanmasını da engellemez. Şöyle ki, fiyat dayatmak, gereksiz yere kullanımı kısıtlar ve fiyat bir paylaştırılma düzeneği olarak kullanıldığında piyasa "iflas eder". Hükümetçe toplanan bilgi 1980'lerde kendi koşullarına göre (hatta fiyat karşılığında hükümete yeniden) satmaları için giderek özel kullanıcılara devredildi. Böylece, bu "bilgi çağı"nda bilgi giderek özelleştirildi, metalaştırıldı. Halk yararına olma niteliği "piyasa"ya hizmet etme adına gözardı edildi. Bu, bu tür bilgiyi denetleyebilen ve para ödeyebilenlerin (yani ticaret sektörünün, özellikle de büyük birimlerinin) konumunu güçlendirir. Bilim adamlarının ve genel kamunun konumunu güçten düşürür.[51]

Geleneksel sert bilgi halka daha az hazır olarak ulaşırken reklamcılık ve halkla ilişkiler şaşmaz bir hızla gelişmektedir. Kaba çizgilerle şu genellemede bulunabiliriz: sert veri iş dünyası ve seçkinler için saklanmaktadır; halkın yararları (hiçbir doğrudan ödeme olmadan) çok "yumuşak" ve tartışılabilir, hatta olumsuz değerde olduğundan bilgi sektörü bunu kitleler için giderek daha hazır duruma getirmiştir.

Reklamcılık*, satışı kolaylaştırmak için malları satanlar tarafından para karşılığında verilmiş bir mesajdır. Halkla ilişkiler* ise bunun kurumsal karşılığıdır. İletişimin kendine hizmet eden ve doğası gereği önyargılı olan biçimleri modern

piyasa ekonomilerinde başattır ve bunlar için para ödeyen şirket sahiplerinin/şirket yöneticilerinin taleplerine uydurulur. Bu kişiler elde etme, tüketim ve biriktirme değerlerini pekiştirirler. Ticari olmayan çıkarların (toplum, eşitlik, etik sorunlar, yaşamın ve doğanın kutsallığı) değerini düşürürler. Yine de bu değerleri kendi çıkarları için ara sıra oportünistçe kullanabilirler. Daha önce tartışıldığı gibi, onların yayın yapan medya ve siyasal süreçte etkileri derin olmuştur.

Sonsöz: Tarihin Sonu mu?

Sovyetler Birliği'nin silah yarışından ve imparatorluktan tek taraflı çekilmesi, sonra da yaşadığı iç travmalar, Komünist Parti'nin yıkılışı ve geriye kalanların küresel piyasa düzenine (ve Batı'nın tehdidindeki sömürgeciliğe) beklenen katılımı Batı'da yeni bir zafer yanlılığı dönemine öncülük etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ve İngiltere'de de 1991 yılının başında iki ay süren Körfez Savaşı'nda kazanılan büyük zafere dayanan bir zafer yanlılığı pırıltısı vardı.

Zafer yanlısı olmak beraberinde şiddetli bir perspektif kaybı getirir. Egemen güçler zaferlerini kutlayıp tadını çıkarırlarken, siyasal liderlik, siyasal liderliğin entelektüel düzeydeki ve medyadaki taklitçileri, zaten alçakgönüllü olan özeleştiri yeteneklerini daha çok kaybederler. Tarih daha az kontrol edilerek yeniden yazılır. Zaferlerin güçlüklerle dolu yanı ve zafer kazananların yüz yüze geldiği (ya da daha çok

gözardı ettiği) büyüyen sorunlar biraz itiraf edilir.

Batı egemenliğinin daha önceki bir döneminde, II. Dünya Savaşı'nı takiben, zafer yanlılığının ürküntü veren benzer bir evresi vardı. İdeolojinin (Sovyet kâbusu dışında) bittiği[1] ve ABD'nin piyasa güçlerine yardım etmesiyle Üçüncü Dünya'nın yakında "desteklenen gelişmeye doğru havalanacağı" ve daha çok bizim gibi olacağı telaffuz ediliyordu.[2] Dünyanın giderek homojen duruma gelmesi düşüncesi hammadde tedarikçisi ve gelişmiş endüstri güçlerinin hizmetlisi olarak Üçüncü Dünya'nın Büyük Alan kavramına biraz aykırıydı. ABD'nin kendini Üçüncü Dünya demokrasisine adadığı konusunda çok daha yakın zamanlardaki varsayımlara ve iddialara benzeyen bir rol oynayan bir ideolojinin büyük ölçüde dışavurumuydu. Aslında hızlı kalkınmak için maddi imkânlar olmasına ve kişi başına gerçek gelirin artmasına rağmen Üçüncü Dünya ülkelerindeki ve Üçüncü Dünya ülkeleriyle zengin Batı arasındaki eşitsizlikler artmaya devam ediyor. Batı'da zengin daha zengin olurken sıradan vatandaşlar ilerleme kaydetmez, ancak artan güvencesizliğin acısını çeker. Üçüncü Dünya ülkelerinde bir milyardan fazla kişi felaket sınırında yaşamaktadır.[3] ABD'deki çocukların cep harçlıkları "yaşayan en yoksul yarım milyar insandan daha çoktur –yılda 230 dolar."[4] Zafer yanlılığı çağında "ideoloji" biter. Çünkü egemen ideoloji çıplak gerçek olur. "Komünistler bile" ekonomik ve toplumsal düzeni organize etmenin tek yolunun piyasa olduğunu kabul ederler. Böylece "reform"* sözcüğü, özel piyasaların önlenemeyen operasyonu lehine ve Adam Smith'in "doğal özgürlüğün açık ve basit sistemi" gerçeklerini yürüten Uluslararası Para Fonu'nun koyduğu kurallar uyarınca "reform"

demek için kullanılacak olanın tasfiyesi anlamına gelir. Kısacası, belirgin ideoloji, ideoloji olmaktan çıkar.

Batı Saldırganlığı Olarak Soğuk Savaş

Sovyet blokunun çöküşü ve kapitalizmin zaferiyle, Soğuk Savaş'ı, Batı'nın savunması ve saldırgan ve yayılmacı sistemin kontrol edilmesi şeklinde kabul eden geleneksel görüşün çok daha katı biçimde kurumsal duruma geleceğinden emin olabiliriz. İronik olarak bu, sürüp giden siyasal taleplere uygun olarak Sovyet tarihinin ünlü Stalinci yapılandırılmasıyla karşılaştırılabilir şekilde özel ve mitolojik bir tarihin kabul edilmesini sağlayacaktır. Soğuk Savaş tarihinin gerçeği, I. Dünya Savaşı sırasında ve savaştan hemen sonra bir sivil çatışmada Bolşeviklerin zafer kazanmasını önlemek için Batı'nın Rusya'ya saldırmasına kadar geriye gitmelidir. Bunlar, hatta Komünistler iktidara gelmeden de önce akla gelen "etkin önlemler"di. Batı'nın Sovyet devletini yalıtmak, güçten düşürmek ve yıkmak için 1917'den başlayarak yaptığı faaliyetlerin ardı arkası gelmedi. 1930'ların sonunda Hitler'i Sovyetler Birliği'ne yöneltmek için yoğun çaba harcandı ve II. Dünya Savaşı'nın ardından eski düzeni desteklemek için birbiri ardına ülkelerde faşistlere eski itibarları geri verildi. Sovyetler Birliği'ne ve müttefiklerine karşı boykotlara ve başka ekonomik mücadelelere girişildi.[5] Bir silahlı kuşatma ve istikrarsızlık politikası oluşturuldu.[6] Daha önce vurgulandığı gibi bu, ABD'nin resmi (ama yayımlanmamış) belgelerinde saldırı faaliyeti olarak açıkça kabul edildi.[7] Aynı zamanda –ideolojik kurumların cansıkıcı muhalefeti olmadan iletilen- kamunun bakışına göre ise

"kontrol etme" krizlerinde biz tam anlamıyla saldırıyorduk.

"Sovyet tehdidi"* kisvesi altında Amerika Birleşik Devletleri ve diğer Batılı devletler sosyal devrime ve özellikle de Üçüncü Dünya ülkelerindeki bağımsız küresel gelişmelere karşı mücadele verdi. Sovyetler Birliği'ne karşı bitip tükenmeyen savaş, başka birçok örneğin yanı sıra 1949 yılından önce ve sonra Çin devrimine, 1945 yılından başlayarak Çinhindi'ndeki sosyal devrime, 1953'de İran'daki, 1947-54 yıllarında Guatemala'daki, 1960'ların başında Brezilya'daki, 1970'lerin başında Şili'deki, 19 Temmuz 1979'dan sonra da Nikaragua'daki tehdit edici sosyal değişime karşı yapılan savaşla paralel gitti. Bunlar, seçkin ve yabancı yönetime karşı bağımsız milliyetçi başkaldırılardı. Ancak Amerika Birleşik Devletleri'nin ve Batı'nın şirketleşmiş kurumlarının çıkarlarına karşı diye algılandı ve bu nedenle de yerildi, Moskova'nın önderliğindeki tehditlere dönüştürüldü, istikrar bozuldu, saldırıldı. Kısacası, Batı'nın, Üçüncü Dünya ülkelerine müdahaleciliğinde "saldırganlığa" karşı savunma yaptığı yolundaki geleneksel görüş açıkça bir mitolojidir (sözlüğümüzde Kontrol Etme ve Güç tanımlarıyla verilmektedir.)

Şili'de Allende'nin yenilgiye uğraması ve 1980'lerde Nikaragua devriminin altının başarıyla oyulması gibi komünizmin çöküşü de, böylece önemli ölçüde, üstün bir gücün zaferi, sistemli biçimde baskı ve şiddet uygulanmasıdır. Batı'nın çıkarlarına düşman olduğu kabul edilen unsurlarla kontrol edildiği yıllarda Sovyetler Birliği, Küba, Nikaragua ve Vietnam gerçek güvenlik tehditleri, sürekli ekonomik savaş ve periyodik etkin silahlı saldırılarla mücadele etmek zorunda kaldı. Ekonomik geriliğin ön koşulları bağlamında, bu ülkelerin her biri emir altında birer ekonomi ve üstesinden ge-

lerek vatandaşlarının taleplerini karşılama yeteneklerini azaltan demokratik siyaset sistemlerinden daha azını geliştirdi. Şu mümkündür ki, belki Batı'nın sistemli saldırıları olmadan bu devletler hâlâ sendeleyecekti.[8] Yine de bu, asla bilinmeyecektir. Yine de, Batı'nın saldırganlığının onları aşırı strese soktuğu ve başarılı olma yetilerine zarar verdiği açıktır.

Biz, Üçüncü Dünya Ülkelerindeki Kitleleri Yerlerinde Tutmaya Çalışırken Bizi Kim Kontrol Edecek?

"Bizi kim kontrol edecek?" sorusu, Amerika Birleşik Devletleri'nde bir deyiştir. Vatansever varsayımla, bizim çıkarlarımız diğer insanların meşru çıkarlarıyla çakışmaz ve şayet onlara dayatmada bulunduysak bunu zor kullanmadan yaparız. Ancak bu perspektif, her imparatorluğun iktidarı altındaki vatandaşların, imparatorluğun uyguladığı siyaseti yardımsever bir ışıkta yıkayan kapalı ve koruyucu bir aydın çevrede yaşadığı gerçeğini yansıtır. Gerçekte, Üçüncü Dünya Ülkelerindeki çoğunluğun çıkarlarının ve bizim statüko uygulayan bir küresel polis olarak rolümüzün üstünlüğü noktasından bakıldığında Amerika Birleşik Devletleri'nin kontrol edilmeye çok ihtiyacı vardır.

Sovyetler Birliği'nin geri çekilmesi ve parçalanmasıyla sorun daha da ciddi boyuta gelmiştir. Çünkü, çok ciddi kusurları ve emperyalizmi her ne olursa olsun bu ülke, Üçüncü Dünya Ülkelerindeki devrimlere ve Amerika Birleşik Devletleri'nin engellenmesine biraz yardım etti ve onları koruması altına aldı. Ürkütücü Vietnam sendromuna karşı yakın

zamanda geliştirilen panzehirler sorunu daha da kötü duruma getirmektedir. Artık ABD liderleri birkaç Amerikalının öldüğü kısa bir savaşın, ülkeyi savaşa sürükleyenlere siyasal bir refah getirdiğini anlamışlardır. Büyüklüğü (görece GSMH'ya göre ölçüldüğünde) bizim ülkemizin kırkta biri ile otuz altı binde biri arasında değişen ülkeleri dövmekten gurur duyarız. Hükümet, savaş açma propagandası sanatında uzman olmuştur ve düşmanın verdiği kayıpların sayısı, kurban devletlerdeki parçaların toplanmasında daha sonra gösterilen başarısızlık gibi konuların ve hukuk, adalet sorunlarının kamunun gözünden uzak tutulması için kitle iletişim araçları önemli konuları öne sürüp tartışmaya zorlayarak kafa tutma yetisini kaybetmiştir.

Sonuçta artık Amerika Birleşik Devletleri ve Batılı müttefikleri, Üçüncü Dünya Ülkelerindeki kitleleri yerinde tutmak için daha özgün davranır olmuştur. Geleneksel yıkma biçimlerinin, uygun "liderler"in* desteğinin ve Uluslararası Para Fonu'nun disiplininin yeterli olmadığı yerlerde yeni birer iblis haline getirilmiş şeytanlara doğrudan girişilen saldırıların ve kontra ordularının yaygınlaşması gelecekte daha kolay olacaktır.

Piyasa, Büyüme ve Çevre

Piyasanın zaferi ve küresel piyasa düzeninin giderek ilerlemesiyle, dünya gezegenini ciddi şekilde tehdit eden ekolojik bütünlüğü ve çevreyi kim koruyacaktır? Doğu Avrupa'nın parçalanan komünist rejimlerinin çevreyi kötü şekilde korumasına rağmen[9] bu, tabii ki, serbest piyasa dünyasının iyi koruyacağı sonucuna götürmez. Çevre korumanın

örnekleri Brezilya ve Meksika değildir, ne de Amerika Birleşik Devletleri.

Üstelik ilke olarak, piyasaya dayalı bir dünyanın çevreyi kötü biçimde koruyacağını beklemeliyiz. Çevre sorunları kapitalist piyasa sisteminin ayrılmaz parçaları olan iki etkenden kaynaklanmaktadır büyük ölçüde: Özel giderleri alt düzeye indirmek için üretim giderlerini dışlamak (yani, bunları genellikle topluma pas etmek) isteği ve sınırsız büyüme itkisi. Büyümenin kontrol edilmesi için bir merkezi otorite gerekir. Ancak hükümetler güçsüz bırakıldığında ve siyasal tercihlere, ulusal ve özel hedeflerin oluşumuna sermaye egemen olduğunda böyle bir otorite kapitalist ekonominin temel özelliklerine ters düşer. Piyasanın artan hegemonyası, başkalarının ve toplumun çıkarları pahasına bireyselci ve tüketimci hedeflerin büyümesiyle özdeş tutulmuştur. Gücün yapısının ve hedef oluşturmanın altını çizen şirketlerin egemenliğinde öncelikli bir değişim olmaksızın böylesine bir ahlakı ve derinlere kök salmış hedefleri değiştirmek güç olacaktır.

Dışlananları kontrol etmek de güçlü bir merkezi güç gerektirir. Bu güç, dışlananların üretilmesini ve topluma öncelikli olarak dayatılmasını önleyebilir ya da üretilenlerin maliyetini sınırlayıp onları içselleştirebilir. Ancak piyasaya dayanan bir sistemde hükümetin çok az birkaç istisna dışında, dışlanmış maliyetleri önleyecek ne bilgisi, ne de gücü vardır. Hükümet, kurbanlar ve şikâyetler artıp yığıldığında ve harekete geçmek için yapılan baskılar arttığında, piyasaya giren ve ancak olaydan sonra çevreye zarar veren yeni ambalaj malzemelerini ve kimyasalları kontrol eder. Üstelik, hükümetler etkin biçimde düzenleme yapma ve kontrol etme yetilerini sınırlayan ticaret şirketleri tarafından kontrol edilir

ya da onların iyiden iyiye etkisi altındadır. Piyasa ekonomisi küreselleştikçe, şirketler; hükümetleri sert davranırlarsa hareket etme yetilerini tehdit eden "düzenleyici arbitraj"a girip, güçsüz hükümetleri ve ülkeleri sömürüp kötüye kullandıkça, dışlananların üzerindeki kontroller daha da azalır. Batının gücüyle işbaşına gelen "haraca bağlanmış devletler" (Brezilya, Guatemala, Çinhindi, Zaire), Batı'nın göz yummasıyla bastırılmış bir emek gücünü sömürdüğü gibi çevreye tecavüz edilmesine de izin verir. Üçüncü Dünya Ülkelerine karşı şiddeti artırılan baskılar, bir ölçüde onların dünya piyasasına entegre olmalarına dayanır. Bu entegrasyonda "kalkınma modeli" dayatılır, uluslararası ağır borçlar alınır, tarım ithalatına ve iç piyasada tarım ürünleri veriminin düşürülmesine geçilir, dünya piyasasına kereste, maden ve sığır sağlamak için arazi son damlasına kadar sağılırken çevreye yapılan baskı artar ve yoksullaşan yerel halk ayakta kalmak için mücadele verir.[10]

Piyasaya dayanan hükümetler dar görüşlü olma ve kendine hizmet etme eğilimindedir. BM'in kötülendiği,[11] UNESCO'dan çıkıldığı, Deniz Anlaşması Yasası'nın bir yana bırakıldığı ve uluslararası dünyada her konuda dar, ulusal bir çıkarcılık sergilendiği Reagan ve Bush yıllarında bu, çarpıcı biçimde bellidir. Reagan ve Bush yönetimleri, iş dünyasının kısa planlamacılık ufkunu sergileyen ve kendi siyasal çıkarlarını yansıtan ilk ticaret yönetimleriydi. Çevrenin uzun vadede korunması, dışlanmalar kadar büyümenin de kontrol edilmesini gerektirir. Ancak yeni dünyanın çevresel düzeninde bize yol göstermek bir yana, en azından işbirlikçi olması gereken ABD'nin siyasal ekonomisinden gelişen bir yönetimi göz önüne getirmek güçtür.

Tarihin Sonu mu?

"Tarihin sonu" kehanetinin yapıldığı başka bir tarihsel kavşağa gelmiş bulunuyoruz. Bu, Fransız devriminden sonraki dönemde çıkan çeşitli ayaklanmaların bastırılmasını ve Napolyon'un yenilmesini izleyen 1815 yılını hatırlatmakta. Bu dönemde Prens Metternich ve seçkinlerin egemenliğindeki yeni pekiştirilmiş anti-liberal, anti- ulusal rejimlerin yöneticileri, istikrarın hâkim olmasının ve "Kutsal İttifak'ın polis operasyonlarının"[12] devrimci hareketleri kontrol edilen alttakilerden uzak tutmasının rahatlığını hissediyorlardı.

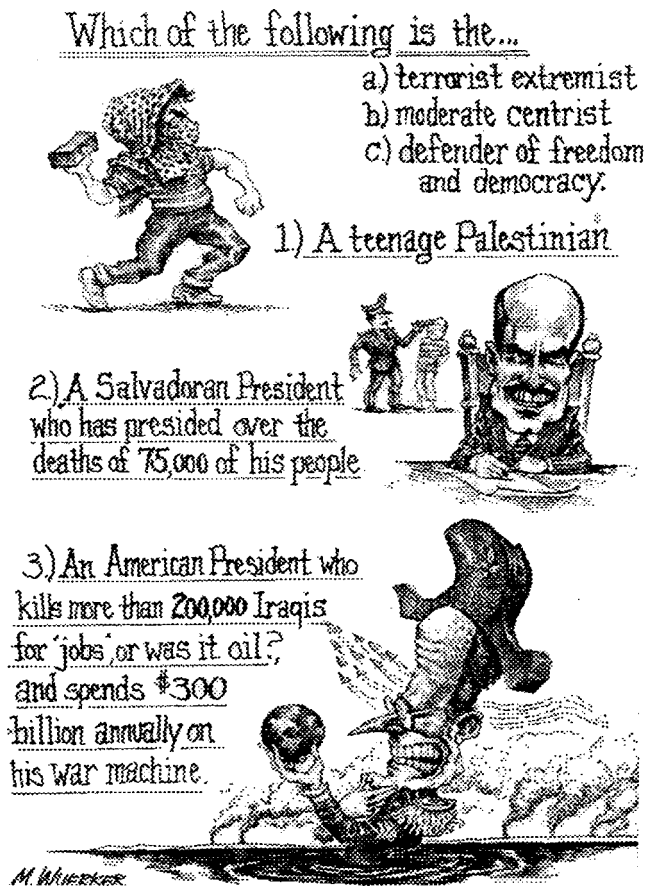
Olaylar bu şekilde gitmedi –tarih durmayı başaramadı. Büyük güç rekabeti, dışlanan ve sömürülen azınlıkların ayaklanması, liberalleşme ve daha temel reformlar için yapılan baskılar kontrol altına alınamadı. Tarihin sonu zaferciliğinin günümüzdeki türünde "Kutsal İttifak'ın polis operasyonları" vurgulanmasa da önemini koruyor. 1917'den 1992'ye kadar sosyal demokrasinin ve sosyalizmin altının oyulmasında bu operasyonların rolüne, daha önce de anlatıldığı gibi, yeterince değer verilmemiştir. Küresel Polis ABD, piyasayı işgal etmek ve daha fazla içine işlemek için Üçüncü Dünya'nın güvenliğini koruma rolünü sürdürmeyi tercih ediyor. Batı Avrupa, özgürlüğün küresel uygulayıcısı rolünde Amerika Birleşik Devletleri ile rekabet edebilmek için kendi karşıdevrimci gücünü hazırlıyor (yani açık pazarlar).

Tarihin sonunu telaffuz eden Francis Fukuyama ve diğerleri, demokrasinin, özgür seçimin ve piyasanın siyasal sınırlama ve baskı karşısında zafer kazandığını iddia ederler. Onların bakış açılarına göre bu, kutsal ittifakın zaferi değil, daha çok özgür bireyin zaferidir. Sovyet bloku devletlerinin piyasa kalabalığına katılmak için acele etmesi bu iddiayı ma-

kul duruma getiriyor. Ne var ki, demokrasilerin değişmez biçimde daha çok sınırlandığı, piyasanın egemenliğinde ve büyük ölçüde saymaca olan Batı'da "özgür birey" zafer kazanmamıştır. Egemen kapitalist Batı dünyasının dışında, zafer kazanmış olan, "özgür birey"den çok büyük ölçüde güç kullanmaya dayalı olan uluslararası şirket sistemidir. Birçok Üçüncü Dünya devrimi, dışarıdan kışkırtılan şiddetle sona ermeden durdurulmuş, kötü şekilde zarar almış ya da yıkılmıştır. Başka yerlerde, Üçüncü Dünya'da yaşayan halklar Batı'nın ve Üçüncü Dünya'nın seçkinleri arasındaki ortak risklerin de yardımıyla öylesine korkunç bir yoksulluğun ve baskının altında tutulmuştur ki, gereken devrimci değişiklikler henüz maddeselleşmemiştir. En tanınmışı Alexis de Tocqueville olmak üzere Fransız devrimin çok sayıda analizcisi, Fransa'da kitlelerin ciddi biçimde kötüye kullanılmasının devrime neden olduğu yolundaki yaygın görüşün tersine, aslında Fransa'daki kitlelerin Almanya ve Rusya'dakilerden çok daha varlıklı ve daha az ezilmiş, bu görece varlıklılığın da başarılı bir devrimin gereken koşulu olduğunu vurgulamışlardır. Alman ve Rus köylüleri ayaklanamayacak kadar çok ezilip baskı altına alınmışlardı. Üçüncü Dünya'nın Batı'ya bağımlı ülkeleri ile artık reddedilen devlet sosyalizminin uygulanmış olduğu Sovyet bloku ülkelerinde kitlelerin maddi ve sosyal koşullar için verdiği mücadele karşılaştırıldığında ikincisinin, görece daha iyi durumda olduğu ortaya çıkmaktadır.[13] Eğer bu ülkelerin halkları kendilerini ezenleri başlarından attılarsa bu, onların daha iyi ve daha özgür bir hayatın mümkün göründüğü noktaya kadar ilerlediklerini akla getirir. Ve onlar ABD'ye bağımlı Latin Amerika ülkelerinde ayaklananlardan daha az vahşetle bastırılmışlardır. Son olarak, bu, sa-

dece tarihin sona ermediğini akla getirmektedir. Ancak kitlelerin başkaldırmasının ve kurumsal baskının prangalarını söküp atmanın bir sonraki aşaması, Özgür Dünya'nın gecekondu bölgelerinde ve kırsal kesimlerinde yaşayan yüz milyonlarca topraksız ve marjinal duruma getirilmiş insandan geleceğe benzer. Üçüncü Dünya'daki "Halkın Feryadı" Batı'da henüz duyulmamıştır; ancak patlayıcı ayaklanma ortaya çıktığında Küresel Polis'in bastırma yeteneklerini ve onun halkla ilişkiler sistemini aşabilir. "Değersiz esmerler"in ve "değersiz Araplar"ın zincirlerini kırmaları, kendi sürprizlerini taşıyacak tarihsel değişimin gelecekteki görevidir.

Çiftesöylem Sözlüğü

Aşağıdakilerden hangisi;

a) Aşırı uçta bir terörist

b) Ilımlı merkeziyetçi

c) Özgürlük ve demokrasi savunucusudur?

1. Genç Filistinli.
2. Halkından 75.000 kişinin cesedinin üzerinde görev yapan bir Salvador Devlet Başkanı.
3. "İş" (ya da petrol müydü?) için 200 binden fazla Iraklıyı öldüren ve savaş makinasına yılda 300 bin dolar harcayan bir Amerikan Başkanı?

A

Acemi Demokrasi:

Bizim iznimizi alan ve demokratik seçim süreci hareketinden geçen bir rejim; demokratik öz atanma ile bağlantılı değildir.

Acheson, Dean:

Görüşmelerin yakın bir gelecekte sağlanacak güçlü bir konumda yapılmasını savunmasıyla ün kazanmış etkili bir devlet adamı.[1] *(Bkz. Kontrol Etme, Diplomasi ve Görüşmeler.)*

Acıma:

Kendine güveni ve iş ahlakını yeniden oluşturup sürdürme adına ve halkın, şanssızların "kaprisleri", "yeni şekerlemeleri" ve "şanssızlara yardım etmek" için vergi ödemesini engellemek amacıyla şanssıza duyulması gereken üzüntü.[2]

Acıma Yorgunluğu:

Daha önceden farkına varılmayan acıma duygusunun tatmin edilmesinin verdiği yorgunluk. *(Bkz. Suçluluk Yorgunluğu ve Dilenci Tehdidi Yorgunluğu)*

Acımasız:

Başkalarının acılarına dayanırken büyük sabır gösterme. Dirençli ile eşanlamlı *(Bkz. Yufka Yürekli ve Dirençli.)*

Adil Neden Operasyonu:

Genelde, ABD'nin, bizim ihtiyaçlarımıza ve amaçlarımıza ayak uyduramayan, hak etmeyen bir kişi ya da hükümeti düşürmek için tasarladığı dış faaliyeti. Özel olarak da, Aralık 1989'da ABD'nin Panama'yı işgalinde kullanılan kod ad.

Adil Savaş:

Şu anda benim ülkemin içinde olduğu savaş. *(Bkz. Yurtseverlik.)*

Adil Seçim:

Önceden kartlar kesinlikle hile yapılarak düzenlendiğinden, kesin kazanımlarımızı sayarken hile yapmadığımız seçim. Örneğin; "Bazı popüler adaylar ve kampanyanın ilk aşamalarında belirleyici olup kötüye kullananların [Güney Vietnam, 1967] seçim sandığından dışlanmasının yarattığı sınırlamalar içinde, birçok gözlemci oylamanın bütünüyle adil biçimde yapıldığına inanmaktadır" (New York Times, editör yazısı, 4 Eylül 1967.) Ayrıca, özenle seçtiğimiz gözlemcilerimizin, kendilerine limuzinler içinde eşlik edilirken özenle seçilmiş oy ku-

lübelerinin önünden geçtiklerinde hiç kimsenin dayak yemediğini gördükleri seçim.

Ağaçlar:

Önde gelen kirleticiler; ayrıca kereste.

Ahlak:

Göreneksel giyim, saç, hal ve gidiş standartlarına bağlılık; çok çalışmaya, paraya, bayrağa ve yerleşik kurumlara saygı; etik değerlerin inatla izlenmesi konusundaki karşı çıkışlara düşmanlık.

Ajitatör:

Aslında memnun insanlar arasında soğukluk ve isyanlar yaratan kaynak.[3]

Akbaba Operasyonu:

Başka ülkelerden gelen siyasal sığınmacıları izlemek ve öldürmek için tasarlanmış, Amerika Birleşik Devletleri'nin sponsorluğunda Şili tarafından yönetilen, 1976 yılında başlayan, Latin Amerika'nın altı Ulusal Güvenlik Devleti'ni kapsayan kollektif bir program. Devlet terörizminin bu işbirlikçi işinde yüzlerce kişi işkence gördü ve öldürüldü.[4]

Akıllı Bombalar:

Sadece askeri hedeflere düşecek, sivilleri ve sivil yapıları sakınacak kadar zeki bombalar.

Akın:

Kışkırtılma veya adil bir nedenle bizim, ya müttefiklerimizden birinin ya da bize bağımlı olan devletlerin başka bir ülkeyi işgal etmesi. *(Bkz. Saldırı)*

Altın Paraşüt:

Yöneticilerin güçlerini ve yetkilerini tehdit eden başka bir şirketle birleşme teklifi karşısında, kendilerini, borsadaki hisse sahiplerinin çıkarına çalıştıklarını unutmadıklarına inandırmak için saptadıkları büyük ölçüdeki işten ayrılma tazminatları.

Amerikan Ruleti:

Düşman "amca deyince"ye ya da biz, hızlandırılmış bazda Armageddon'a ulaşıncaya kadar nükleer silah yarışına kömür atma.

Amerika Birleşik Devletleri:

Büyük PX;[5] aynı zamanda "Dünya Polisi".

Anarşi:

Yerleşik otoriteye başkaldırma. Ayrıca, özellikle de hızlı, bilinmedik ve benim çıkarlarıma açıkça yararlı olmayan değişim.

Anka Kuşu Operasyonu:

1967-71 yılları arasında ABD'nin, Vietnam'daki düşmanla olası bağlantısı olan ya da onu destekleyen sivilleri öldürmek için önemli bir programı.[6] Ardından Colby, CIA'nin başkanlığına yükseltildi.

Anti-Balistik Füzeler (ABM):

Bir hastalığın semptomlarına karşı pahalı bir saldırı; kısa bir oyalanmadan sonra hastalığı daha akut duruma sokar.[7]

Apollo:

Amerika'nın, göksel otomobil yarış stokuna giren otomobili.

Arama ve Tahrip Etme:

Bir köyün işgal edilmesi, kaçmaya kalkışan erkeklerin öldürülmesi, diğerlerinin *(Bkz. Soruşturma)* yapmak için tutuklanması ve "düşman kuvvetlerini yiyecek ve barınmadan yoksun bırakmak için" bütün hayvanların, yiyeceklerin ve atların tahrip edilmesi görevi; 1965-1971'de Güney Vietnam'daki kara kuvvetlerinin başlıca faaliyeti.

Armageddon:

Mantıklı bir senaryo.

Askeri Baskı:

Sandinistleri demokrasiye ve Vietnamlıları Kamboçya konusunda uzlaşmaya itmek için yararlanılabilen bir enstrüman, ama Güney Afrika ya da İsrail'de[8] kullanıldığında tümüyle ters etki yapar, Yunanistan'da 1960'ların sonundaki polis devletini etkilemek için kullanıldığında "gücün en son küstahlığı"[9]dır.

Askeri Çözüm:

(Bkz. Diplomasi), (Bkz. Görüşmeler) ve *(Bkz. Barış Arayışı)* Barış arayışı ile yorulmamızdan sonraki son çaremiz. *(Ayrıca Bkz. Güç).*

Askeri Keynesçilik:

Ordunun harcamalarını ekonomik istikrarın mali deste-

ği olarak kullanmak. Bu, Askeri-Sanayi Kompleksi'ne yarar sağlar ve *(Bkz. Ulusal Çıkarlar'ı)*, artan sosyal giderlerin zararlı etkilerinden korur.

Askeri-Sanayi Kompleksi:
Pentagon ve Onun En Gerekli Yüz Olayı.

Askeri Sözleşme:
Döner Kapı'da yapılan, kazançların özel, kayıpların ulusal olduğu, silahların hükümet tarafından satın alınması ve özel sektör tarafından satılması sistemi. *(Bkz. Döner Kapı).*

Aşırı Çevreciler:
Oldu bittiye getirilen olayın gelişmesine etkin biçimde karşı olanlar. Çevre meraklıları ve Çevreciler ile eşanlamlı.

Aşırı Gayretli:
Benim adıma gayrimeşru faaliyetlerde bulunma; "aşırı gayretli insanlar kampanyalarda yanlış işler yapabilirler." *(Nixon, 29 Ağustos 1972'de Watergate konulu basın toplantısı).*

Aşırı Olgun Ağaçlar:
Kereste şirketinin ve Orman Hizmetleri'nin meslek argosunda daha 500 yıl mükemmelce yaşayabilecek ama bugün kahrolasıca güzel keresteler elde edilecek ağaçlar.

Aşırı Önyargılı Son:
Sokakların Düzeni kuvvetlerinin işlediği cinayet.

Aşırı Uç Yanlısı:

Etki yapacak kadar yeterli bir değişimin savunucusu. Ayrıca benim konumumdan önemli ölçüde farklı bir konum üstlenen; örneğin; "iki taraftaki aşırı uç yanlılarının eylemlerini de benimsemiyorum –okulları havaya uçuranların ve okulları kapatmak istemeyenlerin." (Eisenhower-Pfeiffer).

Ateş Kudreti:

ABD diplomasisinin ilk ve son başvuru yöntemi.[10] *(Bkz. Acheson, Dean ve Görüşmeler).*

Ayrılıkçı:

Çiçek ve ileri karakol işaretiyle tam olarak donatılmış kötülük saçan ve saldırgan, modern Fırtına Taburu.[11]

Ayrılıkçılık:

Her Amerikalıya anayasanın oğullarımızı sırtlarından bıçaklamak için tanıdığı vazgeçilmez hak.[12]

B

Bağımsız:

Bizimle müttefik. *(Bkz. Kuklalar ve Uydu).*

Bağışçı:

Hükümet yalakçısı.

Bağışçılık:

Elde edilen paranın yapmak istediğini yapmayı içten isteme sanatı. *(Bkz. Uzman.)*

Bağlantı:

Diplomasinin temeli olan değiş tokuş pazarlığı ve takas. Düşman devletlerden ayrıcalık elde edilirken oldukça makbul kabul edilir ancak müttefikler ve bağımlı devletlerle yapılan alışverişlerde uygulanması önerildiğinde ahlaksızlık sayılır.[13]

Bahane:

Başka ve alçakça amaçlardan dolayı üstlenilen bir eylemin seyri için onların saymaca nedenleri. Özür ile eşdeğerli. *(Bkz. Tahrik).*

Barış:

1945-1975 yıllarında bizi, Gardımızı İndirmeye ikna etmek için tasarlanmış bir komünist sloganı; daha sonra ABD hükümetinin istikrar dahil bütün dış ticaretinde ve girişiminde yapmaya çalıştığı *(Ayrıca Bkz. Barış Süreci)*

Barış Duaları:

Yurttaşların barış taleplerini Washington D.C.'deki seçimle işbaşına gelmiş görevlilerden çok Tanrı'ya yakarmaya yönlendirmek için siyasal liderler tarafından düzenlenen kampanyalar.

Barış Gönüllüleri (Peaceniks):

Sokaklarda gösteri yapan, tankların önünde duran, askeri kutlamalarımızı yarıda kesen diğer sivil itaatsizlik biçimlerini uygulayan aşırı uç yanlıları.

Barış Payı:

Bütçe Kalkanı Operasyonu sayesinde son derece önyar-

gılı olarak sona erdirilen, kaynakların askeri bütçeden sivillerin kullanması için tehlikeli biçimde bölüştürülmesi.

Barış Süreci:

O andaki çatışma bölgesinde ABD hükümetinin yapmakta ya da desteklemekte olduğu. Çatışmanın uzun ya da kısa vadede sona erdirilmesiyle ya da sürüp giden pasifleştirme operasyonlarıyla sonuçlanması gerekmez.

Barış Yanlısı:

Bizim demokratikleştirme çabalarımızdaki hedeflerimizi (örn; Nikaragua 1981-90 ya da Guatemala 1950-54) destekleyen, ancak ılımlı gayrimeşru yollar kullanmayı tercih eden biri;[14] ayrıca tırmanışa geçen son olayları onaylayan ama bir sonrakine karşı olan biri.[15]

Barışçıl Değişim:

"El Salvador'un yolunun güç olduğu doğru. Barışcıl değişim her zaman kolay ya da çabuk olmamıştır" (Reagan, liman işçilerine yaptığı konuşma, 18 Temmuz 1983) örneğindeki gibi Özgür Seçimlerle noktalanmış baskı.

Barışı Koruyan Füze:

Tarafımızdan geliştirilen yeni bir nükleer füze. Barışa katkıda bulunacaktır çünkü o, gücümüzü artırmaktadır ve biz de barışın koruyucularıyız.

Barışın Sağlanması:

İşi mahvetme

Basın:

İletmeye yarayan yazılı bir ortam.
(Bkz. Halkı Bilgilendirme.)

Basın Konferansı:

(Bkz. Halkı Bilgilendirme.) İcat etmek için özenle süslenmiş kesin bir mekanizma. Ürün, "Sorumlu Basın" tarafından daha fazla işlemden geçirilmeden piyasaya boşaltılır. *(Bkz. Sorumlu)*

Basma Düğmesi:

Çapraşık süreci bilmeden sonuca gitmemize olanak veren bir mekanizma. *(Bkz. Düğmeye Basma Savaşları).*

Başarılı Tanrı:

Servet Tanrısı; ayrıca piyasa.

Başarısız Tanrı:

Komünizm; ayrıca sosyal reform.

Baş Belası:

Dünya polisinin kontrol etme ve pasifleştirme çabalarına müdahale eden biri.[16] *(Bkz. Kontrol Etme ve Pasifleştirme.)*

Başka Bir Hitler:

Şimdi çıkarlarımızı tehdit eden geçen yılın "ılımlı"sı.

Başkaldırı:

Toplumun zeminindeki çatlaklarda yaşayanların acıklı şiddet feveranı. Bu kişiler olağan durumlarda gözle görülmezler.

Başkanlık Savaşı:

Bir üst düzey icracının kışkırtma, etkisiz olmadığını kanıtlama, büyük ve eski askeri envanterlerden yararlanma isteği dahil sadece herhangi bir nedenle kendini tatmin etmek ya da siyasal avantaj sağlamak için gösterdiği basiretle başlayan savaş. Tatmin edici saymaca nedenler sınama, yanılma ve kamuoyu yoklamasıyla geliştirilir.

Batista, Fulgencio:

Eskiden ABD'ye ait bir tatil yerinin eski yöneticisi.[17]

Belge Tutma Stratejileri:

Hükümet görevlilerini ya da onların ajanlarını sıkıntıya sokacak ya da suçlanmalarına yol açacak belgelerin yok edilmesi stratejisi.[18] *(Ayrıca Bkz. Sınıflandırılmış Enformasyon).*

Beyaz:

Üstün; temiz; terbiyeli; neşeli. Neşenin ve görsel kalabalıkların rengi. Bu durumda, kibarca yapılmış bir eylemden söz ederken "Bu sizin beyazlığınızdı" deriz.

Beyin Kurutma:

TV tüpünün yaydığı radyasyona uzun süre maruz kalma sonucunda beyin dış zarının kuruması. Bu bozukluğun semptomları cam gözlerle bakmak ve stres durumlarında inci kabzalı bir revolvere uzanma eğilimidir.[19]

Beyin Takımı:

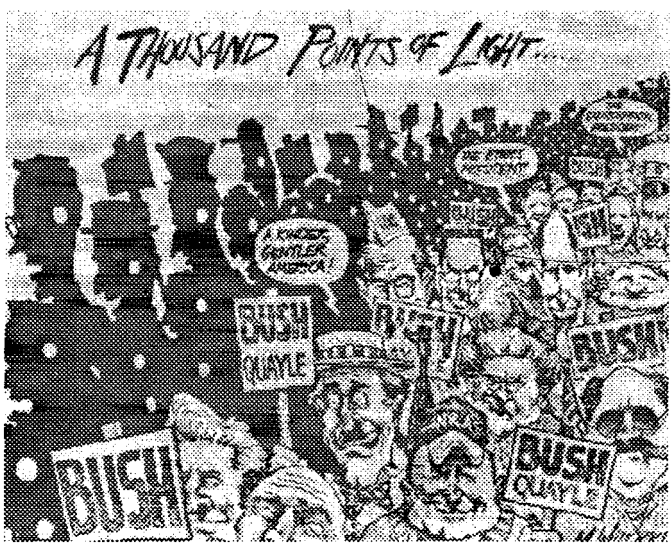
Entelektüeller ile doldurulmuş tank.

Beyin Yıkama:

(Bkz. Düşünce Aşılama.)

Binlerce Işık Noktası.:

Televizyon (*Bkz.*) tarafından iyi duyurusu yapılan bir ışık ABD seçmeninin kulaklarında parladığında görüntüsü karşı duvara düşen.

Binlerce Işık Noktası

Ellerinde taşıdıkları yazılar:

Çevreci başkan

Ahlaklı başkan

Daha nazik, daha kibar bir Amerika!

Bireycilik:

Benimle aynı grupta olan her üyenin değerine ve kutsallığına inanma. Sınırlı bir örnekle; grubum, benden oluşmaktadır.

Birleşme:[20]

Bütün ırkların zorunlu olarak aynı sosyal gruplarda birleşmesi.

Birleşmiş Milletler (BM):

Demagoji ve sorumsuzluk (bize karşıt oy verme) arasında sendeleyen, global barış ve düzenin kurulması (bizimle birlikte oy veren) için bir dayanak oluşturma sözü veren tuhaf bir örgüt.

Bizim Tarafımızdan Öldürülen Iraklılar:

Yurtsever medyanın kendi kendini sansür etme kuralıyla gözden kaybolan, var olmayan bir grup.

Bosch, Juan:

1965 yılında iktidara geri döneceği korkusu ABD ordusunun Dominik Cumhuriyeti'ni işgal etmesine yol açan, kendini "İlerlemek İçin Birleşme"nin ilkelerine adamış Latin Amerikalı bir devlet adamı.[21]

Boynunu Vurma:

Askeri argoda liderlerin öldürülmesi; kabaca vurgulanan ufak ayrıntılı nükleer analizlerde, bir düşman ülkesinin kontrol yapısını ve komutasını kapsayan çok sayıda başın kasten nükleer hedef durumuna getirilerek ortadan kaldırılması, böylece ülkenin etkili bir liderden ya da otoriteden yoksun bırakılması.

Bozulmuşluk Lağımı:

Koruma altındaki bir devlete yapılan para yardımının

ve verilen rüşvetin Liderlerinin (*Bkz.*) cebine konması. Endonezya gibi "haraca bağlanmış devletler"de lağımın bedeli GSMH'nın yüzde 30'una çıkabilir.[22]

Böcek:

Başka insanların konuşmalarının dinlendiği küçük bir elektronik aygıt, telefon santralı dosyalarında "hepimizi bir araya getirmek" için sokakların güvenliğini sağlayan güçler tarafından büyük ölçüde kullanılır.

Braun, Werner von:

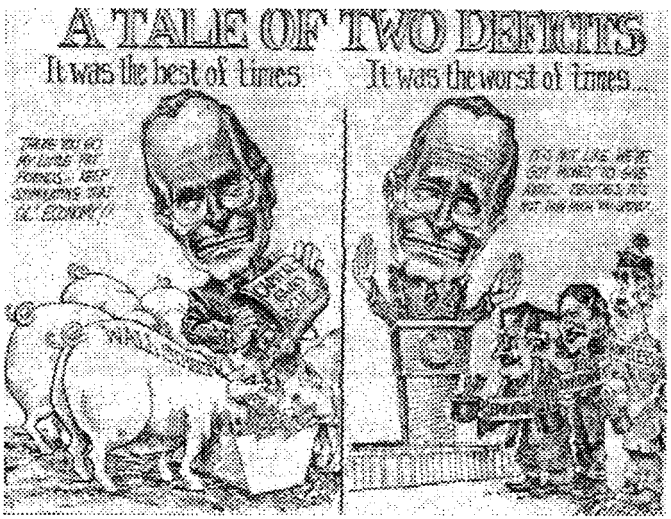
Önce Heidelberg Üniversitesi'nde patlayıcı maddeler profesörü; daha sonra demokrasi ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki özgür dünya konularında konferansçı.[23]

Bütçe Açığı:

Hükümet harcamalarının ödentilerden fazla olması. Liberal Demokratlar iktidarda olduğunda korkunçtur, ancak sağ kanat Cumhuriyetçiler iktidarda olduğunda hafif bir sorun yaratır. Savunma Harcamalarının (*Bkz.*) acilliğinin yanı sıra, Özel Çıkarlar'a (*Bkz.*) hizmet eden giderlerin durdurulması için bir mantık oluşturur.

Bütçe Kalkanı Operasyonu:

Tehdit altındaki askeri bütçeye canlandırıcı destek sağlamaya yarayan, silahları kontrollü sergileme, küçük bir düşmana karşı kesin zafer ve renk katan bir sürü oyun ve eğlence sağlayan bir "gösteri savaşı".

Bütçe Açığı

Bütün Hisselerin Pistonla Satın Alınması:

Şirketlerin, bankacıların ve kurumsal yatırımcıların yardımıyla kendi yöneticileri tarafından, iş yerinin içten yağmalanması.

Büyük Adam:

Dünyada büyük etkisi olan bir adam, genellikle büyüklüğü dümen suyunda bıraktığı cesetlerin sayısı ile ölçülür.[24]

Büyük Güç:

Büyük bir Gayrisafi Milli Hasılası ve silah şirketleri olan, böylece kendisine bağımlı ülkelerin oluşturduğu geniş grupları elinde tutabilen devlet. Her Büyük Güç'e bağımlı olan devletlerden, Büyük Güç ile özgürce ittifaka girmiş Bağımsız Devletler olarak söz edilir. *(Bkz. Bağımsız).*

Büyük Üniversite:

Beyin gücü rafinerisi ve servis istasyonu.

Büyüme:

Modern ekonominin iksiri; ne yazık ki, hem süprüntüyü, hem de termodinamiğin ikinci yasasını gözardı eder.[25]

C

Castillo-Armas, Carlos:

CIA'nin ilk seçtiği Guatemala devlet başkanı.[26]

Castro, Fidel:

İlerlemek için Birleşme'nin babası. *(Bkz.)*[27]

Caydırma:

Bizim saldırı gücümüz. *(Bkz. Tehdit).*

Ceset Sayımı:

Kurtarılanların sayımı. *(Bkz. Kurtarma).*

Ceset Torbaları:

Savaş alanından evlerine dönen ABD askerlerinin cesetleri; ABD'nin yurtdışındaki askeri operasyonlarının siyasal bakımdan uygun tek maliyeti. *(Bkz. Değersiz Koyu Tenli Kuralı).*

Cılız:

Bizim Armageddon'a hazırlanmamızın kronik durumu. *(Bkz. Savunma Harcamaları ve Semiz).*

Cointelpro:

FBI ve diğer resmi görevliler tarafından gözdağı vermek olarak algılanan, FBI'ın yasal örgütleri gözetme, karışıklığa itme, rahatsız etme ve teröre başvurma şeklindeki on beş yıl (1956-1971) süren etkili programı. Başvurulan yöntemlere sahtecilik, düzmece kanıt oluşturmak, hırsızlık, asılsız suçlama, yıldırmak, terörün ajan provakatör eylemleri, hedef bireylere ve gruplara saldıran teröristlere yardım etme ve onları koruma dahildi.[28]

Cunta:

1950'lerden 1970'lere kadar Özgür Dünya hükümetinin temel şekli. 1980'lerdeki umarsız ekonomik koşullar nedeniyle birçok cunta yerini Sivil Yönetim'e *(Bkz.)* bırakarak geçici olarak barakalarına çekildi. Cuntalar, yeniden bir Halk Gücü *(Bkz.)* olduğu takdirde hizmete hazır durumda tutulmakta.[29]

Ç

Çekişmeli:

Hükümet ya da diğer yerleşmiş otoriteler tarafından alınan konuma ters bir konum;[30] ayrıca böyle bir konum alan kişi. Kuşkulu, Aşırı uç, Aşırı uç yanlısı ile eşanlamlı.

Çetin Ceviz:

Sosyal yönetime hemen boyun eğmeyen; dokunulmaz.

Çevreci Başkan:

Bütçeye gizlice el atmayacak ya da Kalkınma'ya *(Bkz.)* müdahale etmeyecek kadar Düşsel Bir Şey *(Bkz.)* olan çevreyle yakından ilgilenen kimse.

Çevreci Teröristler:

Ağaç kesenlerin, madencilerin, kalkınmacıların ve herkese ait olan meyveleri devşirmeye çalışan diğerlerinin çabalarını engelleyen aşırı uç yanlıları.

Çifte Standart:

Aynı zamanda kendi Terörizm ve Şiddet politikalarını beğenmezlik etmeden bizim Tahdit *(Bkz.)* politikamızın eleştirilmesi. *(Bkz. Terörizm ve Şiddet)*

Çiftlik İşçisi Operasyonu:

Çevredeki saldırganları yiyecekten yoksun bırakmak için, Güney Vietnam'da saldırıdan kurtarılmış köylülerin ekinlerine dioksin ağırlıklı kimyasal maddeler püskürtme programı. *(Bkz. Üründen Yoksun Bırakma ve Kurtarma).*

Çin:

1949'dan 1971'e kadar bir milyar nüfusuyla var olmayan bir ülke; sonra da Üçüncü Dünya'nın acemi çaylak üyesi. *(Bkz. Özgür Dünya).*

Çöl Fırtınası:

(Bkz. Çöl Fırtınası Operasyonu).

Çöl Fırtınası Operasyonu:

İnsan faktöründen çok kişiselliği olmayan güçlerin şu Üçüncü Dünya ülkesini düzelteceğini öne sürmek için tasarlanmış, Irak'a karşı açık savaşın etiketi.

Çöl Kalkanı:

(Bkz. Çöl Kalkanı Operasyonu).

Çöl Kalkanı Operasyonu:

ABD'nin bölgeye sadece savunma amacıyla kuvvet gönderdiği yolunda yanlış bir izlenim bırakmak için tasarlanmış, ABD'nin Irak'a saldırısının ilk evresinin etiketi.

Çürük Elmalar:

Liderlerine imandan ve "uygar bir toplumun özü olan karşılıklı saygı ve karşılıklı hoşgörü" ruhundan yoksun bireyler.[31] Böylesine bir imana ve ruha sahip olan insanlar Çürük Elmaları döver ya da yok ederse Elmalar'ın suçlayacak sadece kendileri kalır.

D

Danışmanlar:

Başka bir ülkenin meşru hükümetinin isteği üzerine, sadece talim amacıyla ve çatışma eylemlerini titizlikle önlemek için o ülkeye yerleştirilmiş silahlı kuvvetler mensupları.[32] *(Bkz. Yıkma).*

Dayanma Gücü:

Sığ bir bencillik ya da duygusal insancıllığın müdahalesine izin vermeden acı çekme ve yarayı içine çekme yeteneği.

Değer:

Benim ahlak yargım; aynı zamanda fiyat. *(Bkz. Önyargı).*

Değerden Uzak:

Sorunun seçiminin ve soruna dahil olan parametrelerin çözümlenebilirliğinin paranın ve gücün talepleriyle biçimlenebilirliğinin dışında kalan tarafsızlık.[33] *(Bkz. Uzman).*

Değersiz Koyu Tenli Kuralı:

Yolumuza çıkan daha az önemli soyların ölümleri ve yaralanmaları hukukta ve siyaset yaparken gözardı edilebilir kuralı; teknik olarak, ölmüş bir koyu tenlinin (Arap vb.) en az maliyeti sıfırdır. Kural, koyu tenliler hayata değer vermezler ve bizim gibi acı çekmezler gerçeğine dayanır; üstelik de onlar yolumuza çıkarlar.

Demagog:

Bizimle top oynamayı kabul etmeyen yabancı bir siyasal ya da askeri figür. *(Bkz. Lider).*

Demografi:

Ölçümleri, reklamların doğru düzgün değerlendirilmesini, böylece TV programlarını sağlayan izleyicilerin yaş, cinsiyet ve gelir dağılımı.[34]

Demokrasi:

Halka, siyasal yatırımcı topluluğun temize çıkardığı bir takımın içinden liderlerini seçmek üzere oy verme hakkını tanıyan bir sistem. Üçüncü Dünya Ülkelerinde uygulandığında, bizim çıkarlarımızı ve ihtiyaçlarımızı anlayan seçkinlerin idaresi anlamına gelir.[35]

Demokrasiye Atılan Adım:

Bağımlı bir devlete göndermede bulunulurken, ne kadar belirsiz ve yabancı olduğu önemli olmayan sözel bir güvence ve özden ne kadar yoksun olduğu önemli olmayan şekilci bir hareket.

Demokrasi Bolluğu:

Halk tarafından oluşturulan hükümet biçimlerinin, katılımcı güçlere fiili olarak sızmakla tehdit ettiği bir durum. Demokrasi Krizi ile eşanlamlı.

Demokrasi İçin Ulusal Bağış:

Bütün dünyadaki politikacıları Siyasal Eylem Komitesi üyelerine dönüştürmek için tasarlanmış, uluslararası Siyasal Eylem Komiteleri tarafından sponsorluğu üstlenilerek para sağlanmış bir ABD hükümeti.[36] *(Bkz. Siyasal Eylem Komiteleri, Siyasal Eylem Komitesinin Adamları, Sadık Demokratik Muhalefet).*

Demokrasi Krizi:

Çoğunluğun; anlama, düzenleme ve kendi yönetimlerine katılma biçimindeki tehdit edici girişimlerinin yanı

sıra siyasal kayıtsızlık durumundan çıkması –Demokrasi Bolluğu ile eşanlamlı.

Demokratlar:

(Bkz. Sadık Demokratik Muhalefet).

Demokratik Direniş:

Bizim muhalif olduğumuz bir hükümete saldıran gerilla ya da paralı asker. 1980'lerde Nikaragua'daki örnek olayda olduğu gibi, güç, ne demokratik, ne de direnişçi ama "yumuşak hedefler"e saldırmak için örgütlenmiş bir terörist güç olabilir; yine de sponsorlarının kuralınca Demokratik Direniş olarak kalır.

Ders:

Bize karşı gelmeyin.

Devletçe Yapılan Para Yardımı:

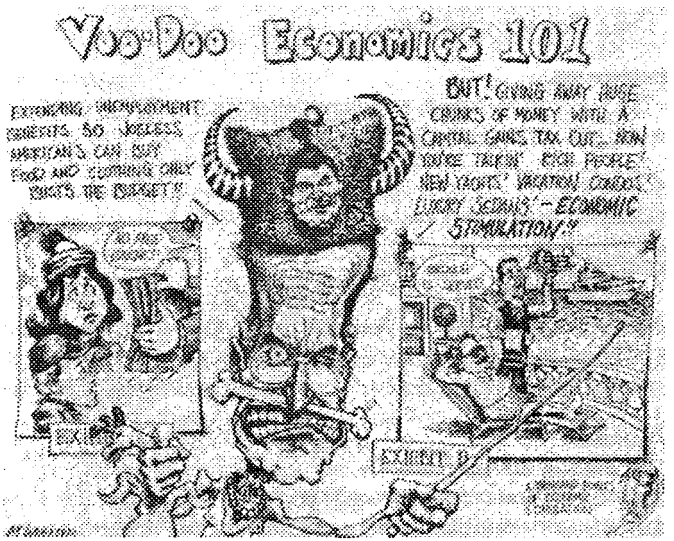
Eşitliğin ya da Ulusal Güvenliğin yararına fiyatların istikrarsızlığını ya da piyasanın güçsüzlüğünü dengelemek ya da başka türlü elde edilmeyecek bir verim ortaya koymak için önemli vatandaşlara tazminat ödenmesi. *(Bkz. Hükümet Yardımı).*

Dış Yardım:

Üçüncü Dünya Ülkelerinin liderlerine, batmakta olan ekonomilerine yardım etmeleri, varlıklarını sürdürebilmeleri için gereken baskı düzeyine fon sağlamaları ve olası emekliliklerini Riviera'da geçirmeleri için yapılan para ödemeleri. *(Bkz. Lider).*

Dikkatli Yorum:

Polisin haklarındaki anayasal kısıtlamaların gevşetilmesi; ayrıca 1898 dolaylarının anayasal yorumuna dönüş.[37]

Kara Büyü Ekonomisi 101
İşsiz Amerikalıların yiyecek ve giyecek alması için işsizlerin sağladıkları yararları artırmak sadece bütçeyi iflas ettirir.

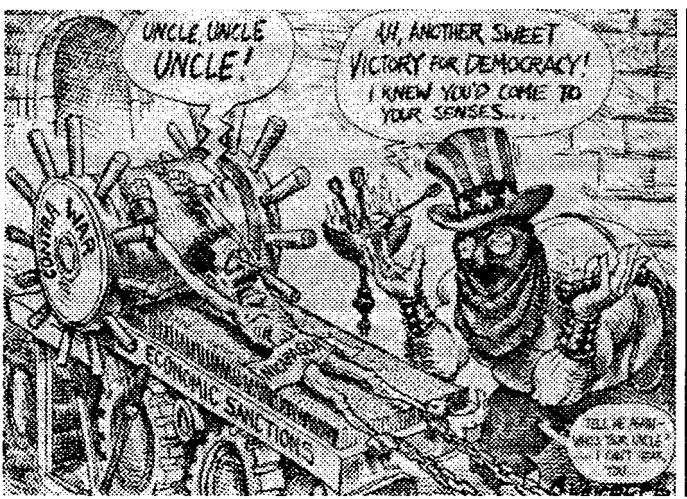
Ama! Sermaye ile büyük para külçeleri armağan etmek vergi kesintisi kazandırır... Şimdi, zengin insanlardan, yeni yatlardan, yazlık sitelerden, lüks Sedanlardan söz ediyorsun –Ekonomik teşvik!

Dilenci Tehdidi Yorgunluğu:

Suçluluk Yorgunluğu'nun *(Bkz.)* üstesinden gelmek için uygun bir temel oluşturan, hayatta yenilgiye uğramış insanlardan baskı yaparak para talep edilmesinin verdiği bezginlik.

Diplomasi:

Ültimatom koşullarını düşmana yeniden bildirme. Görüşmelerle eşanlamlı. *(Bkz. Görüşmeler).*

Bir daha söyle, amcan kim senin... Seni duyamıyorum. Amca, amca, amca!

Dirençli:

Vahşi, insanlık dışı ve öldürücü; kendimizin ya da müttefiklerimizin liderlerine göndermede bulunurken kullanılan bir terim.[38] Sert ve azimli ile eşanlamlı. *(Bkz. İnsafsız).*

Doğal Düzen:

Adam Smith tarafından Ulusların Zenginliği'nde (1776) ayrıntılarıyla açıklandığı ve yirminci yüzyılın sonunda

Milton Friedman, George Gilder ve Michael Novak tarafından tekrar doğrulandığı gibi özel sektörün sahip olduğu piyasa sistemi.

Dolaylı Ölü ve Yaralı Sayısı:

Ayrıntılı nükleer analizlerde, bir askeri hedefe nükleer saldırıda üzücü bir "parça tesiri" nedeniyle ölen siviller.

Domino Oyunu:

Ayrıldıklarında devrilen ama biz ittiğimizde ayakta kalan ülkeler.

Dostum Amerikalılar:

"Cahil çocuklar, sizi küçümseyişim birbiriyle çelişkili bayağılıklar ırmağında görülmek üzere" anlamına gelen siyasal demecin açılış sözcükleri.

Döner Kapı:

Özel sektörü hükümetin alımlarına ve düzenleyici acentalara bağlayan kapı. Görevliler, özel sektörde "know-how" kazanıp sonra da uzmanlıklarını hükümet sektöründe kamu hizmetine koyarak bu kapıdan öne ve arkaya gidip gelirler. *(Bkz. Rüzgar Operasyonu III ve Piyasa İstihbaratı).*

Dul Bırakanlar:

101. ABD Hava Süvari Tümeni'nin, Vietnam'ın yerli erkek nüfusunun büyük çoğunluğunu yok etmede gösterdiği yeterlilik kutlanırken benimsediği takma ad.[39]

Düğmeye Basma Savaşları:

Düğmeye basanların kalplerini, burun deliklerini, kulaklarını, gözlerini hoş olmayan şekilde rahatsız etmeden, ahlak ilkeleri temelinde uzaktan zarar veren bir temiz savaş. Yüzü vb. korumak için ne yapılması gerekiyorsa yaparak dayanma gücünün artmasına çok yardımcı.

Dürüst Ticaret:

Benim ülkemin avantajlarının doğal sayıldığı ama başka ülkelerin avantajlarının tehditler ve tek yanlı misillemelerle düzeltilmesi gereken ticaret. *(Bkz. Haksız Ticaret).*

Düşman:

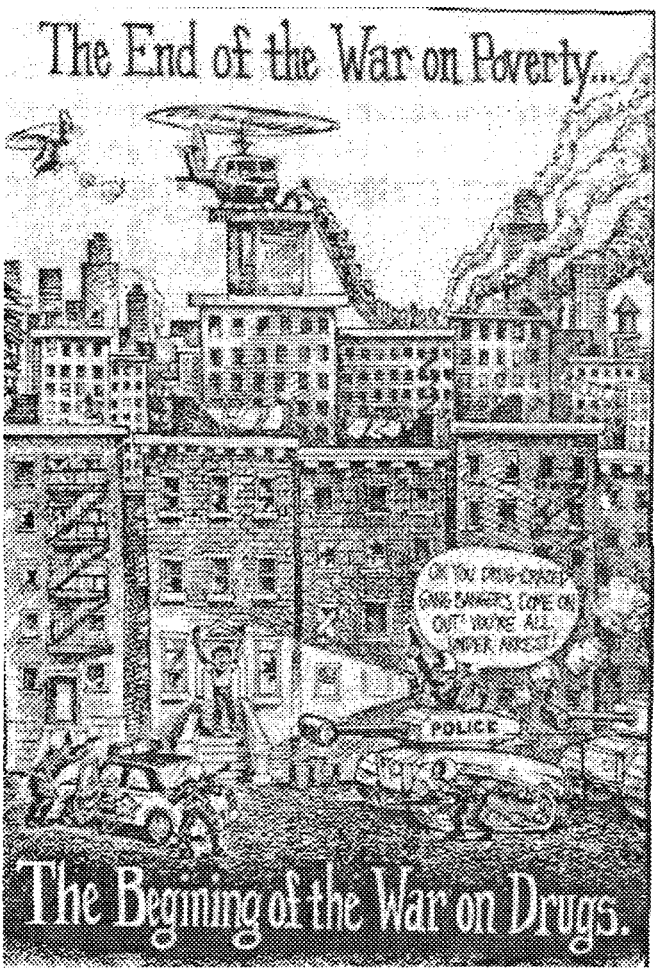
Bağımsız *(Bkz.)* olmayı reddeden, yanlış yola sevkedilmiş yabancı bir halk.[40]

Düşman Binası:

Damı sazlarla örtülü, yerle bir ettiğimiz kulübe.[41] *(Bkz. Vietkong).*

Düşman Forumu:

Aleyhimize karar veren uluslararası bir kuruluş ya da temsilcilik.[42] Aynı kuruluş ya da temsilcilik lehimize hükümler verdiğinde uluslar arası saygın bir otorite olur.

Uyuşturucu ile Savaş

Yoksulluk ile savaşın sonu...

- Tamam, sizi uyuşturucu çeteleri, dışarıya çıkın! Hepiniz tutuklusunuz!

Uyuşturucu ile savaşın başlangıcı

Düşmanın Fazlasıyla Üstesinden Gelebilecek Askeri Olanak:

Bütün düşmanlarımızı tek seferde öldürmek için gereken nükleer silah ve dağıtım sistemini artırmak için yapılan yatırım. Amerika Birleşik Devletleri'nin, Her Zaman Normal Tahıl Ambarı'nın Yeni Anlaşma kavramından gelişmiş belli başlı ihtiyat akçesi.

Düşsel Şey:

Şimdilik para harcamaya gücümüzün yetmediği bir alanda gelişme umudu ve duası.

Düşünce Aşılama:

Planlamacılığın yararları ve kapitalizmin dehşeti konusunda onların yaptığı propaganda. *(Bkz. Eğitim).*

Düşünülemezi Düşünme:

Düşünülemezi yapmak için ahlaksal dayanak oluşturma.

Düzenleyici Arbitraj:

Düzenli kontrolün yetersiz olduğuna dayanılarak bir ekonomik faaliyet için yer seçimi[43]

E

Eğitim:

Özgür girişimin erdemleri ve komünizmin dehşeti konusunda talimatımız. *(Bkz. Düşünce Aşılama)*

Eğlendirici Bilgi Verenler:

Eğlence dünyasında kişilerin çirkin yanlarını keşfedenler.

Eichmann, Adolp:

Ünlü bir görevli, ülkesinde güç kullananların emirlerini sadakatle yerine getirdiği için asıldı.[44]

Ekonomik İyileştirme Anlaşması, 1981:

Hesap Açığı Oluşturan ya da Şişman Kediyi Zengin Eden 1981 Anlaşması.

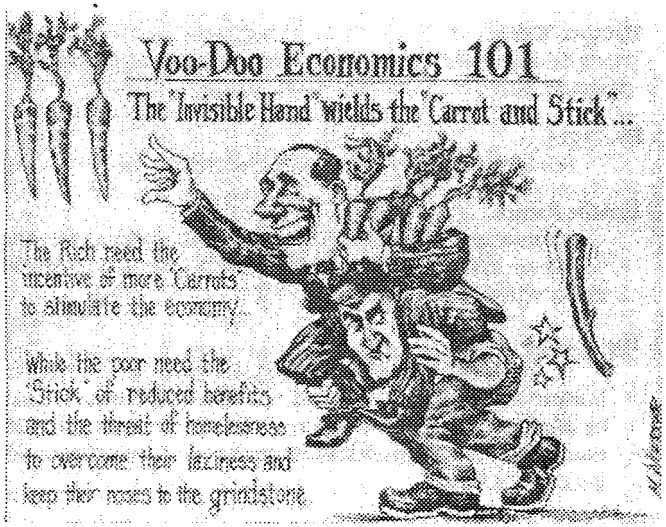
Ele Geçen Belgeler:

Düşmanın korkunç amansızlığını ve alçakça niyetlerini ayrıntılarıyla ortaya çıkaran, ölen düşmandan alınan belgeler. Bu belgeler, halkın korkularını ve düşmanlığını yatıştırmaya yardımcı olarak siyasal stres dönemlerinde düzenli olarak belirir. Bunlar, genellikle Terry ve Korsanlar üslubunda yazılır.[45]

Emperyalizm:

Savunulabilir sınırlar aramaktan ve boyun eğdirilen ülkelerin Özgürlüğünü ve Bağımsızlığını koruma isteğinden kaynaklanan, diğer devletlere dolaylı ya da dolaysız boyun eğdirme.[46] *(Bkz. Özgür ve Bağımsız)*

Teşvikler

Kara Büyü Ekonomileri 101
"Görünmeyen El", "havuç ve sopa"yı kullanır...

Zenginin, ekonomiyi harekete geçirmek için daha çok "havuç"la teşvik edilmeye ihtiyacı vardır.

Oysa yoksulların tembelliğinin üstesinden gelerek onları durmadan ve sıkı çalıştırmak için yoksulun azaltılmış kazanımlar ve evsizlik tehdidi "sopa"sına ihtiyacı vardır.

En İyi Adam:

En iyi adam, benim o andaki siyasal ve ideolojik ihtiyaçlarıma hizmet edecek niteliktedir; "Bu görev için elimde bulunan en iyi adamı seçtim" (George Bush, Clarence Thomas'ı Yüksek Mahkeme yargıcı olarak seçerken) cümlesinde olduğu gibi.

En İyi ve En Parlak:

Doğu'nun yerleşik düzenine iyice uymuş, çok küstah ve geleneksel. Vietnam Savaşı'nın mühendislerinin en gurur duydukları an, 1962 yılında dünyayı Armageddon'a yaklaştırmak ama Yeni Cephe'de de zafer elde ederek Sovyetler Birliği ile bir nükleer savaşın kıyısına getirmekti.[47]

Entelektüel:

Lisans diploması alan; daha önce de kolej diploması alan.

Eski Düzenleme:

Saymaca olarak kamu yararına, gerçekte ise öncelikle kartel mensuplarının rekabeti sınırlamalarına olanak sağlamak için hükümetin koruması altında yürütülen bir kartel düzeni.

Eski Ormanlar:

Ormanları "korumak" için acele yok edilmesi gereken aşırı olgun ağaçlar.

Esmer Tenli Küçük Kardeşler:

Saldırılabilir, boğazlanabilir ve uygarlaştırılabilir yerli halk.

Esnek Dondurulma:

Bush döneminin bir bütçe anlayışı. Buna göre, askeri harcamaların, gerçek değerlerini koruyarak enflasyon oranında olmasına izin verilirken sosyal giderler nomi-

nal değerlerde donduruluyordu (ve böylece gerçek değer enflasyonla düşüyordu).

Esneklik:

Benim, siyasal var oluş taleplerini kabul etmek için gönülsüzce yaptığım ilkeli uzlaşmalar. *(Bkz. Oportünizm).*

Eşitsizlik:

Olağanda tartışılmaz, çünkü eşitsizlik Doğal Düzen'in *(Bkz.)* bir parçasıdır. Onun doğallığı ve iyiliği Siyasal Eylem Komiteleri'nin ve seçimlere para sağlayan diğerlerinin yanı sıra kitle iletişim araçlarının sahiplerinin ve kitle iletişim araçlarına reklam verenlerin çok iyi aklındadır.

Evsizlik:

Reagan ve Bush dönemlerinde ABD'nin kendini yeniden açık havada yapılan büyük etkinliklere verdiğini gösteren, milyonlarca insanın özgür seçimi ve tercihi. *Meraklısı için Mark Twain, Roughing It (Sürtmek).*

Eylemci:

En iyisinden, kendi başına terkedilmiş bir alanda değişiklik peşinde koşan biri; baş belası.

Eylemci Dış Politika:

Bir şapkanın üzerine bomba atma; önceden elde edinilmiş Kendini Savunma Hakkı *(Bkz.)*

F

Fanatisizm:

Onun kalpten bağlı olduğu inanç. *(Bkz. İnanç).*

Fare Katili Operasyonu:

ABD'nin, Kuzey Koreli gerillaları yok etmek için tasarlanmış, 1951-1952'deki askeri seferi;[48] terminoloji Değersiz Koyu Tenli Kuralı'nın *(Bkz.)* ilk dönemlerdeki bir yorumunu ortaya koymaktadır.

Federal Bütçe:

Savunma Bakanlığı'nın harcamalarının ve alıntılarının derlemesi; hükümetin vazgeçilebilir daha az ve daha çok operasyonlarının finansı da buraya eklenir *(Bkz. Savunma Bakanlığı ve Savunma Harcamaları).*

Federal İletişim Komisyonu:

Radyo ve televizyon yayınlarını düzenleyen, sözde kamu çıkarlarını korumaktan sorumlu bir hükümet kurumu; gerçekte, düzenli olarak reklamın el atmasını ve kamu yararına programların erozyona uğramasını yönetirken hükümetin koruyuculuğu yanılsamasını yaratmaya yarar.[49] *(Bkz. Özel Radyo ve Televizyonlar ve Kamu Radyo ve Televizyonları.)*

Feminist:

Güçsüz cinsin, barışı altüst ederek kendi kişisel yetersizliklerini telafi eden, saldırgan ve itici bir üyesi.

Feminizm:

Başka bir "izm" (anarşizm, komünizm gibi); Gerçek Olarak Doğru'ya inananlara saldıran Siyasal Olarak Doğru düşüncelerin bir kaynağı; evde ve işte erkek egemen statüko'nun yıkıcısı. *(Bkz. Gerçek Olarak Doğru ve Siyasal Olarak Doğru)*

Firavunfaresi Operasyonu:

Kennedy Yönetimi döneminde 1962-1963 yıllarında, sayısız sabotaj saldırıları, yiyecek tedariklerinin kirletilmesi, bombardımanlar, gözdağı vermek için boykotlar ve Fidel Castro'ya karşı cinayet girişimlerinin yer aldığı, Küba'ya karşı yürütülen büyük bir terörist programı.[50] Geçtiğimiz 40 yıl içinde Batı yarıküresindeki en büyük iki devletin sponsorluk yaptığı uluslararası terörizm programlarından biri olan, geniş çaplı ara ara yapılan girişimlerin bir bölümüdür (diğeri, Reagan ve Bush'un 1980'lerdeki Nikaragua saldırılarıdır).

Führer İlkesi:

Diğerlerimizin erişemeyeceği gizli bilgiye kuşkusuz sahip olan liderimiz gerçek Ulusal Çıkar'ı bilir ve o, yurdunu seven bütün yurttaşlar tarafından sadakatle ve koşulsuz olarak izlenmelidir, yolundaki ilke. *(Bkz. Ulusal Çıkar ve Sorumlu).*

G

Gaddarlıklar:

Onların kasıtlı ve sistemli biçimde sivilleri, askeri niteliği olan ama orduya bağlı olmayan personeli ve silahlı kuvvetlerimizi öldürmeleri.[51]

Gazete Kupürü Operasyonu:

ABD'nin bilimsel ve istihbarat programlarına hizmet verebilen yüzlerce Nazi'nin gayrimeşru olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne getirildiği ve savaş suçlarından aleyhlerine dava açılmasından korunduğu gizli bir program.[52]

Gelirin Yükselmesi:

Vergilerin artırılması.[53]

Gelir Paylaşımı:

Gelirin kan kaybetmesi.[54]

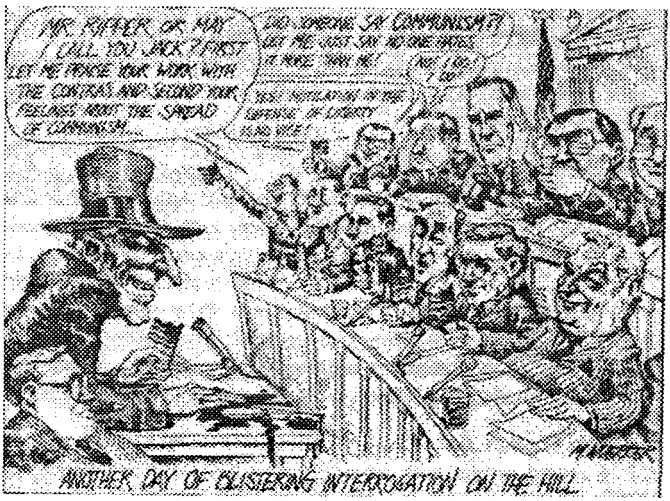
Gelişkin:

Silah satıcılarının işini sürdürmek ve ticaretin düzeyini korumak, Pazarlık Edilen Malları sağlamak *(Bkz.)*, askeri hizmetler arasındaki güç dengesini korumak için gereken mevcut silah sistemlerinin amaçsız, askeri bir ardılı. *(Ayrıca Bkz. Modernleştirme).*

Gerçek:

Uyanma saatlerinde inanılmaz olan bir kâbus.

Gerçeklik Operasyonu

Bay Ripper, size "Jack" diyebilir miyim? Önce kontralarla yaptığınız çalışma, ikincisi de komünizmin yayılması konusundaki duygularınızdan dolayı sizi övmeme izin verin...

Evet! Özgürlüğün savunulmasında değişiklik yapmak ayıp değil!

Birisi komünizmden mi söz etti?! Sadece hiç kimsenin benim kadar ondan nefret etmediğini söylememe izin verin.

Hayır! Ben ediyorum! Ben ediyorum!

Gerçek:

Güçlünün ağzından çıkanlar.

Gerçeklik Operasyonu:

"Yoksun bırakılmış ya da düşman bir toprağın halkını etkilemek için bir tür büyük psikolojik askeri harekat operasyonu"nun kod adı. Ancak, ABD seçmenlerini,

kontraların Özgürlük Savaşçıları, Nikaragua'nın da baştan başa bir zindan olduğuna ikna etmek için Dışişleri Bakanlığı'nca yürütülmüştür.

Gerçek Olarak Doğru:

Politize edilmiş dil ve programlarda statüko; ayrıca hükümet ve yerleşik düzenin bir konuda gitmek istediği çizgi. *(Bkz. Siyasal Olarak Doğru)*

Koruma

Arkamıza yaslanıp insanların ortalığı yakıp yıkmasına izin veremeyiz.
Önce yeryüzü.

Getto:

Şehirde daha alt biçimlerdeki insan hayatı için korunan bir arazi. Bazı ülkelerde getto resmen düzenlenir; Amerika Birleşik Devletleri'nde özgür seçimin bir ürünüdür.

Geveleme:

Manevi güçleri yatıştırmak için ders kitaplarından entelektüel özün çıkarılması.

Goldwater Yasası:

Yoksulluğun, yoksulluğu teskin eden giderler oranında arttığı yasası. Bu yasa, egemen seçkinlerin sosyal ücreti geri saymaya istekli oldukları her dönemde Uzmanlar ve politikacılar tarafından gözden geçirilir.[55]

Görüş Birliği:

Önemli kişilerin bir konudaki genel kararı. Şayet sadece önemsiz kişiler bir konuda (örneğin; 1980'lerde Nikaragua'ya yapılan saldırılara muhalefet) karar verirlerse bu, ilaç tedavisi gerektiren bir rahatsızlığı yansıtır.[56] *(Bkz. Vietnam Sendromu ve Tecrit Politikası).*

Görüşmeler:

Düşmanın kötülükle elde ettiği kazançları teslim etmeyi kabul etme süreci.[57] Arkaik anlamıyla görüşmeler, karşılıklı kabul edişlerle bir çözüme ulaşma sürecine göndermede bulunur. Şimdilerde bu, yatıştırma olarak bilinmektedir. Zafer ile eşanlamlı.

Gösteri Seçimi:

Bağımlı bir devlette, ana yurttaki halkın, onların sızmalarını hoş karşıladığının güvencesini vermek için kurulan sirk. Sonuçlar, önceden sağlanan yeterli ölçüde mermilerle garanti altına alınır.

Götürme:

Öldürme.

Graham, Billy:

Satıcı, halkla ilişkiler yöneticisi, İsa Ve Billy Graham Girişimcilik Şirketi'nin mütevellisi.

Guava:

Vietnam Savaşı sırasında bütün Çinhindi'ndeki köylerin üzerine çok sayıda atılan ananas;[58] Amerika'nın imparatorlara yakışır Özgürlük için Yiyecek programının bir bölümü.

Güç:

Daha güçlü olanın asıl dili; aktarım sürecinde onların anladıkları tek dil olduğu söylenir. *(Bkz. Ateş Kudreti).*

Güney Stratejisi:

Irkçı kutuplaşmanın sonuçlarından siyasal olarak yararlanmak umuduyla siyahların eşitlik talepleri karşısında beyazların muhalefetine cesaret vermek; Cumhuriyetçi Parti'nin "hepimizi bir araya getirme" planının bir parçası.

Güven Boşluğu:

Resmi yalanların akışının, kamuoyunun yutma kapasitesini aşması. Akış düzenli olarak arttığında boşluk, ancak kamunun güvenini artırarak sınırlar içinde tutulabilir. Halkı Bilgilendirme'nin ve Sorumlu Basın'ın işlevi budur.[59] *(Bkz. Basın, Halkı Bilgilendirme ve Sorumlu).*

Güvenilirlik:

Kamuoyunun resmi yalanları yutma konusundaki gönüllülüğü. Güvenilirlik, bu yalanların ortaya çıkmasıyla sarsılır ancak kamuoyunun bellek yetersizliği, yurtseverce inanma isteği ve ana görüşü destekleyen medyanın resmi iddiaların doğru olduğu yolunda düzenli yaptığı haddini bilmezlikle toparlanır.

Güvenliğin Bedeli:

Silah şirketinin peşinde olduğu şey.

Güvenlik:

Kuvvet tarafından kontrol ya da kuvvetin tehdidi; "halkın hükümetle [Saygon] politik özleştirilmesi güvenlik durumu kadar hızlı ilerlememiştir... (William Colby, Vietnam'daki Anka Kuşu Programı'nın başı örneğindeki gibi. Güvensizlik ile eşanlamlı. Ayrıca *Bkz.* Anka Kuşu Programı ve Ulusal Güvenlik)

Güvenlik Ağı:

Ölen bir refah devletinin bağırsaklarından yapılmış, Hak Etmeyen Yoksul'un *(Bkz.)* içinden düştüğü bir gözenekli ağ.

Güvenlik Güçleri:

Görevi halkın güvenliğini (vb.) sağlamak olan, hükümetin komutası altındaki silahlı kuvvetler.

H

Hak Kazanma:

Özel Çıkarları Olan Kişilerin hükümet yardımı talepleri. *(Bkz. Özel Çıkarları Olan Kişiler ve Devletçe Yapılan Para Yardımı).*

Hak Sahibi Liderler:

(Bkz. Liderler.[60])

Hak Eden Yoksul:

Çok ufak bir sınıf. *(Bkz. Hak Etmeyen Yoksul).*

Hak Etmeyen Yoksul:

Çok az geliri olan, ayrıca da kör, sağır, dilsiz olmayan, iki elini ya da iki ayağını kullanan halk. Yoksul ile eşanlamlı.

Haksız Ticaret:

Ticaret yapan rakiplerimizin özel avantajlarını kendi avantajlarımız haline getirirken başvurduğumuz düzenleme.

Halk Diplomasisi:

Reagan döneminde kamuoyunu yönlendirmek için tasarlanmış, kitleleri bilgilendirmemek ve medyaya gözdağı vermek dahil hükümetin büyük ölçekli propaganda operasyonuna verilen ad. Bu programın bir bölümüne Gerçeklik Operasyonu *(Bkz.)* denir.[61]

Halk Gücü:

Diğer ülkelerde sokaklarda gösteri yapan, tankların önünde duran, askeri kutlamalarımızı yarıda kesen diğer sivil itaatsizlik biçimlerini uygulayan demokrasi güçleri.

Halkı Bilgilendirme:

Yalanlarımız.[62]

Halkla İlişkiler:

Gösteri yerine kullanılan kelimeler.[63]

Harcama:

Öldürme.

Hedefler:

Piyasanın değişen taleplerini karşılamak için günbegün uydurulan saymaca hedefler.

Hesaplanmış Risk:

Hesaplanması mümkün olmayan risk.

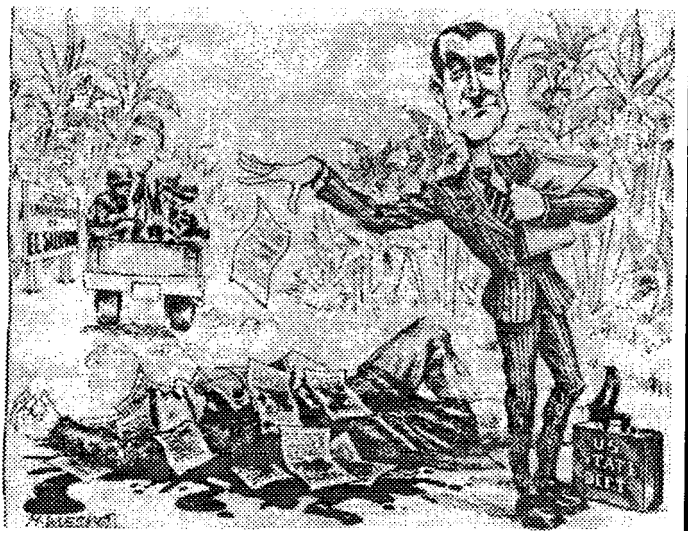
Hevenk Bomba:

(Bkz. Guava.)

Hıristiyanlık:

Amerika Birleşik Devletleri'nde önde gelen din. Bir yorumda, "Komşunu, kendini sevdiğin gibi sevmelisin" denir (Matta, xix.19). Modern biçiminde ise "Şimdi onların [dünya nüfusunun diğer yüzde 94'ü] bizim sahip olduğumuz nimetlere sahip olduklarını görmek isterdim.

Ne var ki, bizimle yer değiştirmelerine yardım etmezsiniz, çünkü ben onların olduğu yerde olmak istemem." (Başkan Lyndon B. Johnson).

Beyaz Boş Sayfalar

Hükümetin tutumunu belirten resmi broşür.

Hizmet:

Görev maceramın birinci güdüsü.

Hoover Yasası:

Komünist Tehdidi, komünist sayısının tersine olarak değişim gösterir, sayı sıfıra yaklaşırken tehdit sonsuza yaklaşır. FBI'ın Daily Worker'a parasal destek sağlaması ve FBI personelinin Komünist Parti üyelerinin giderek çoğalan fraksiyonu konusunda hesap vermesine yol açması bu tehdide karşı koymaktı.[64]

Horton, Willie:

1988 başkanlık seçiminde George Bush'un muhalifi. *(Bkz. Kotalar).*

Hukuk:

Şekil. *(Bkz. Hukukun Uygulanması).*

Hukukun Uygulanması:

Gerçek.[65] *(Bkz. Hukuk).*

Huzur Arayışı:

Savaşa devam etmemize olanak tanıyan halkla ilişkiler hileleri.

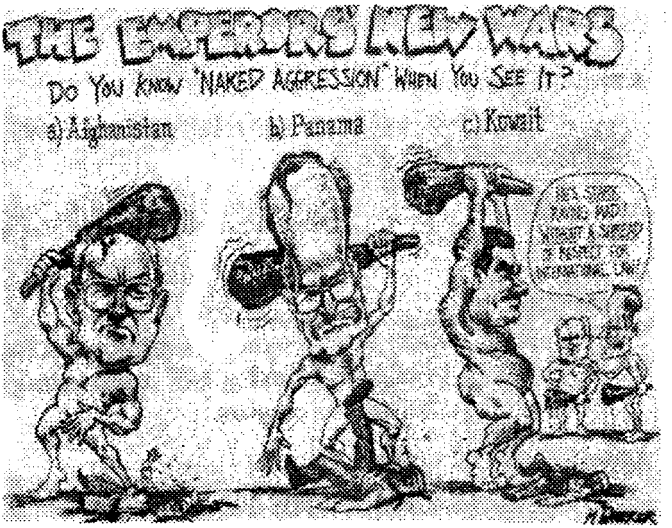
Huzur Hakkı:

Bir grup toplantısında, parlatılacak baltayla kısa bir süre boy gösterme nezaketinde bulunduğu için politikacılara nakit yapılan ödemeler.

Hükümet Kontrolü:

Reklamların ve ulusal medyanın bağımsızlığının ve egemenliğinin korunmasının sınırlanması da dahil, özel medya kuruluşlarının çıkar çatışmasına hükümetin müdahalesi. Bu, hükümetin özel medya şirketlerine yardımını ya da hükümetin bilgilendirmeme programlarını, medyanın saldırganca yönetimini ya da hükümetin bilgilendirme, gizlilik ve haber yazılması konularındaki kısıtlamalarını içermez. Bütün bu sayılanlar Özgür Bilgi Akışı'na uygundur. *(Bkz.).*

Silahsiz Saldırı

İmparatorların Yeni Savaşları
Silahsız saldırıyı görürseniz tanır mısınız?

a) Afganistan
b) Panama
c) Kuveyt

Hükümet Yardımı:

Hükümetin güçsüz yurttaşlara verdiği sadaka; verimliliğe zararlı. *(Bkz. Teşvikler ve Devletçe Yapılan Para Yardımı).*

Hükümetin Tutumunu Belirten Resmi Broşür:

Gerçekler, yarı gerçekler, uydurmacalar koleksiyonu. Büyüme sürecinde alınan yanlış bir kararı gerekçelendirmek için sonradan toplanır.

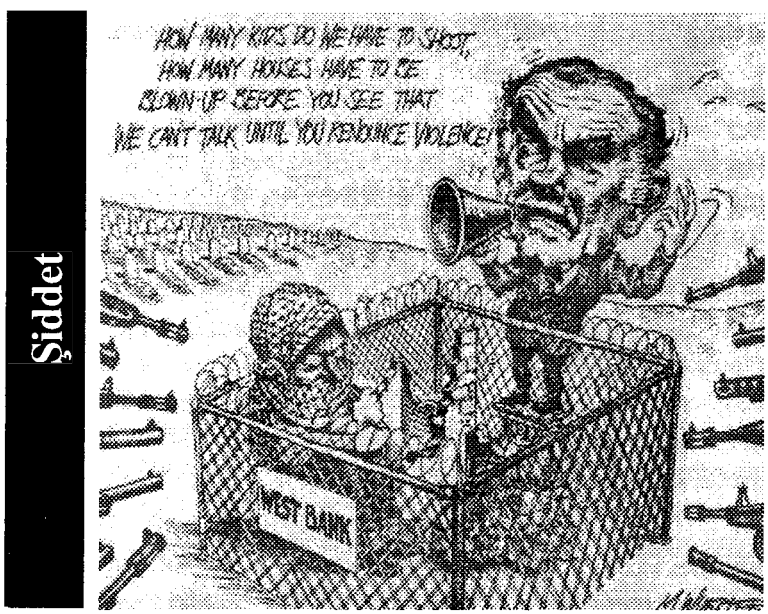
I

Ilımlı:

İç politikada Ulusal Çıkarların *(Bkz.)* sözcüsü ya da temsilcisi; ya da –Siyasal Eylem Komiteleri'nin *(Bkz.)* sponsorlarının- görüş birliği. Üçüncü Dünya'ya gönderme yapıldığında, Lider *(Bkz.)*.

Irk Ayrımı:

Resmi bir ayırma ve eşit olmayan olanaklar sistemi.

O, uluslararası hukuka en ufak bir saygı duymadan deli gibi bağıran bir çıplak!

İ

İç Saldırı:[66]

Yerli halkın, bizim desteklediğimiz bir hükümete karşı silaha sarılması.

İçtenlik:

Bir kişi ya da bir görüşü savunan birinin bir alçaklık için son sığınağı.[67]

İdealistik:

Vicdanlı. *(Bkz. Pragmatik.)*

İdeolog:

Siyasal maliyetine bakmadan ilkeye bağlı kalan; ayrıca benim yaptığım eylemi ilke temelinde tartışan biri.

İdeoloji:

(Bkz. İdeolojinin Sonu).

İdeolojinin Sonu:

Var olan güç yapısını tümüyle benimsemeye başlama. *(Bkz. Uzman)*

İhlal Etme:

Onların bir anlaşmayı feshetmeleri. *(Bkz. Yeniden Yorumlama).*

İhtiyaç:

Ulusal televizyonda reklamı yapıldığı şekilde satışa sunulan mal ya da hizmet.

İki Tarafı da Tutma:

Ciddi bir tartışmayı önlemek ve çok sayıda kişinin yapabileceği bir tercihi kamu karşısında yalanlamak için İki büyük parti arasında birlikte hareket etmek üzere yapılan bir sessiz anlaşma.[68]

İkiyüzlülük:

İdealler ile eylemler arasındaki uçurumu örten güzel konuşma köprüsü.[69]

İlerleme:

Yerinden gitme; aynı zamanda Reform'a doğru gitme *(Bkz. Reform ve Şehrin Yenilenmesi.)*

İlerlemek İçin Birleşme:

Latin Amerika'ya yumuşak sabun ihraç etmek için bir program.[70] İspanyolcası "La Alianza Para El Progresso". (Kelimesi kelimesine "Birlik İlerlemeyi Durdurur"). *(Bkz. Bosch, Juan ve Castro, Fidel).*

İnanç:

Kalpten bağlı olduğum inanç. *(Bkz. Fanatisizm).*

İnsafsız:

Acımasız ve vahşi; düşman devletlerin yöneticilerini tanımlamak için kullanılan bir terim. *(Bkz. Kararlı ve Dirençli)*

İnsani Yardım:

Uluslararası hukukta, insanların çektikleri acıları hafifletmek için dikkatle tasarlanmış ve bir çatışma bölgesindeki sivillere ayrım gözetilmeden dağıtılmış yardım; ABD'nin Nikaragua'da yaptığı uygulamada hiç de askeri nitelik taşımayan yardım, öncelikle bizim tuttuğumuz tarafın özellikle askeri personeline verilmiştir.[71]

İran Körfezi Savaşı:

Binlerce kişinin rol aldığı, TV ekranlarında canlı renklerle gösterilen, vergi gelirleri ve yabancı bağışlarla parasal olarak desteklenen dünya üzerindeki en büyük gösteri.

İran-Kontra Oturumları:

Kongre'de, yurtsever yurttaşların dostları ve Demokra-

tik Sadık Muhalefet tarafından yapılan, yurtseverlerin suçlarının soruşturulması.

İsa Mesih:

Komünist eğilimdeki ayaktakımını uyandırmaktan sorumlu olmayan,[72] eski cadı avcılığının kurbanı.

İstikrar:

Çıkarlarımızı tatmin eden siyasal ve ekonomik koşullar.[73]

İstikrarsız:

Çıkarlarımızı doyurmayan. 1949 yılında komünistlerin ele geçirmesinin ardından Çin'de istikrar yoktu; Nikaragua, 1909'da bize boyun eğmeyi başaramadığında istikrarsız bir ülke ilan edildi ve İstikrar'ı *(Bkz.)* sağlamak için deniz kuvvetleri gönderildi.[74]

İşlenmemiş Haber:

Desteklenmemiş şayialar.[75]

İşler:

Herhangi bir düşman için ana ilke ve gerekçe[76]

İşsizlik Doğal Oranı:

Mülk sahibi sınıfların tercih ettiği işsizlik oranı. Onların öcüsü işsizlik değil, enflasyon olduğundan işsizlik "doğal" oranı enflasyon olmamasıyla tutarlı bir düzeydir. Tarihsel olarak dikkate değer bir enflasyon olmasına rağmen zenginlerin yeni ekonomisinde "doğal" enflasyon oranı sıfırdır.

İyimser İhmal:

İyi niyetli ve istenmeden yapılan ihmal; ihmal edilenlerin iyiliği için ihmal etme; Güney Stratejisi'nin siyasal ihtiyaçlarından artı Askeri-sanayi kompleksinin ekonomik taleplerinden kaynaklanan ihmal. *(Bkz. Askeri-Sanayi Kompleksi ve Güney Stratejisi).*

İzin Verilebilir Kesim Miktarı:

Ulusal ormanlarda Kongre'nin bu yıl kesilmesine izin vereceği maksimum ağaç hacmi: kesilebilecek minimum hacim.

K

Kaçmak:

Salt maliyet ve yararları mantıkla göz önüne alarak bir eylemin yönünü değiştirmek.

Kahn, Herman:

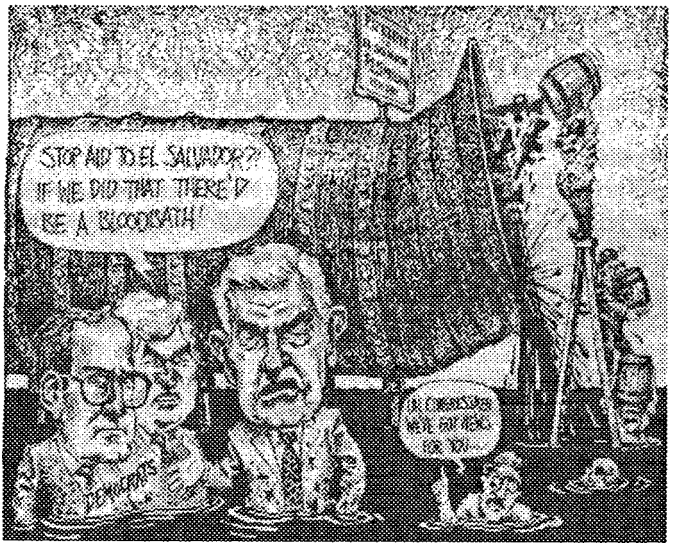
Kafadan çatlak realist okulun önde gelen entelektüeli;[77] bu okulun klasik metni Yiğitlik ve İmha Etme: Akılcı Bir Soykırım Kuramına Doğru'nun yazarı.

Kalkınma:

Kâr elde edilebilecek şekilde kullanıma sürme: Sömürme.

Kamu Görevlisi Niteliği:

Lidere ve partisine para desteği ve kişisel bağlılık sicili.

El Salvador'a yardımdan vazgeçmek mi?
Bunu yaparsak orası kan gölüne döner

Kamu Hizmeti:

Aslında yayıncılıkta izleyiciler ve azınlık grupları için kamusal çalışmalar, eğitim, çocuk programları, sanat ve diğer programların yapılıp yayınlanması; ardından bütün yayın zamanı hiçbir şey getirmeden reklam verenlere satılabildiğinde halk dinlemeye ya da izlemeye ikna edilebilir.[78]

Kamu Radyo ve Televizyonları:

Özel radyo ve televizyonların üzerindeki satmayacak programlar yapma baskısını azaltmak için tasarlanmış, onların reklam piyasasına el uzatmayan, küçük ve pa-

ra desteği olmayan radyo ve televizyonlar. Programların tehlikesi reklam verenlerin kontrolünde olmadığından kamu ve radyo ve televizyonları ticari piyasaya itilmiştir.

Kan Gölü:

Kötülük ve özgürlük banyosunda yıkanmaya son verirsek kötü güçlerin özgürlük güçlerine yapacakları.

Kaos Operasyonu:

CIA'nin, 1960'larda yurtiçindeki muhalif grupları izlediği gayrimeşru projesi, meşru protesto gruplarına dış etki yapıldığı bahanesiyle yürütülmüştür.[79] *(Bkz. Cointelpro).*

Kapsamlı Çalışmalar:

Eylem ve masrafları önlemenin bir yolu. Reagan ve Bush dönemlerinin asit yağmuru tehdidi ve sera etkisiyle ilgilenen belli başlı programı.

Karakter:

ABD'deki siyaset hayatında, davranış olarak geleneksel ahlak kurallarına bağlılık ya da bu kurallardan sapılan yerde dikkatli olma. Karakterin dürüstlük, bağımsızlık, düşüncelilik ya da kamunun temiz değerlerine bağlılıkla ilgisi yoktur.

Kararlı:

İnatçı, boyun eğmez, uzlaşmasız, acımasız; bizim ve müttefiklerimizin liderleri için kullanılabilir bir terim. *(Bkz. Küstah ve İnsafsız).*

Karşı İsyan:

Karşı devrim niteliğinde askeri müdahale; büyük güçlerin uluslararası terörizmi.[80]

Karşı Üretkenlik:

Bir düşmanı yok edip, iki düşmanı onun yerini almak için ikna ederken kullanılan taktikler, silahlar ve politikalar[81] *(Bkz. Napalm.)*

Karşı Terörizm:

Onaylanan terörizm. Misilleme ile eşanlamlı.

Karşılıklı Anlaşma:

Ayağımı yüzünden çekmeme karşılık para cüzdanın. *(Bkz. Görüşmeler).*

Karşılıklı Saygı:

Politikacılar tarafından uzlaşma ve hoşgörü izleniminin iletilmesi için kullanılan bir ibare. Başkalarının sırtından geçinenlere, Çürük Elmalara ve Sokakların Güvenliği (*Bkz.*) ihtiyacına önem verilmemesine göndermede bulunulan aynı konuşmalarda sık sık yer alır.[82]

Kartal:

Vahşi ve güçlü bir yırtıcı kuş; 1782 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin resmi amblemi olarak seçildi.

Katılanlar:

ABD'nin desteklediği seçimlerde halkın askeri cuntaya ve güvenlik güçlerine bağlılığının istatistiklere dayalı

kanıtı; düşmanın desteklediklerine karşı başarılı bir gözdağının göstergesi.

Kayıp İçin Bağış:

Cani bir ABD subayının kurbanının sesini çıkaran akrabasına yapılan ödeme.[83]

Kayıtlı Fire:

Hırsızlık.

Kaza Eseri Sınırlı Hasar:

Teoride sınırsız olan bir hedefin tümüyle yerle bir edilmesi: "Pentagon sözcüsü, Bach Mai hastanesi ile Gia Lau havaalanının, ABD'nin yoğun bombardımanı sırasında biraz 'kaza eseri sınırlı hasar'a açıkça maruz kaldığını söyledi" örneğindeki gibi.

Kazançlı Hedefler:

Bir bombardıman saldırısının ücretini zengine yükleyerek düşman askerlerine, yiyeceklere ya da yerleşim bölgelerine dikkatini büyük ölçüde verme.[84]

Kendi Kendini Atayan:

Benim iğrenç bulduğum bir kamu hizmeti çabasını üstlenen biri; "Kendi kendini tüketicilerin avukatlığına atayan Ralp Nader" vb. örneğindeki gibi.

Kendinden Nefret:

Aşırı milliyetçilik şevkinden yoksun olma; yurtsever olarak kanla eğlenememe.

Kendini Savunma:

Bizim ve en yakın müttefiklerimizin kendimizi tatmin eden herhangi bir nedenle basiret göstererek birine saldırma hakkı.[85] Sınırlarının dışından gelen bir doğrudan saldırıya cevap veren düşman devletler kendilerini savunmaya girmiyorlar, doğuşlarından gelen saldırganlığı gösteriyorlar ve Sınır Tanımayan Devrim *(Bkz.)* tehdidinde bulunuyorlar.

Kifayetsiz Entelektüel Züppe:

Liderimizin ortaya koyduğu gerçeği sorgulayan, kuşkulu cinsel cesaret konusunda her şeyi kitaplardan öğrenen kimse.[86] *(Bkz. Sorumsuz ve Sesli Azınlık).*

Kirlenme:

Sanayi şirketlerinin etkililiklerine oranla artan zehirli atıkları. Gerçek ama saymaca olmayan Gayrisafi Milli Hasıla'yı azaltır.

Kirletme Hakları:

Kirletenlerin, kirletmek için alışılmadık bir izin satma hakları, böylece toplumun kaçınılmaz kirlenmeden sürekli olarak yoksun kalmayacağı güvencesinin verilmesi. "Haklar"ın asıl şekli Reagan ve Bush dönemlerinde genişletilmiştir.

Kokarca Avı:

Bir tuzak, atılan alevler ve kapana kısılmış kokarcaların öldürülmesi dahil üç uçaklı bir muharebe taktiği.[87]

Komandolar:

Bizlerin ya da dostlarımızın örgütlediği ölüm mangaları; düşman devletlerin istihdam ettiği benzer ekiplere terörist adı verilir.[88]

Komplo:

Konuşma ve örgütlenme özgürlüğünün etkili olacağa benzeyen bir noktaya kadar uygulanması.

Komplo Teorisi:

Çirkin bulduğum bir eleştiri ya da açıklama.

Komünizm:

Özgür Dünya dışındaki ülkelerin totaliterliği. *(Bkz. Cunta ve Özgür Dünya).*

Komünizm Aleyhtarlığı:

1917'den 1988'e kadar Batı Haçlı Seferlerine esin veren din.

Konsolidasyon:

Değişmez şekilde ayakta kalmak; "Başkan Bush, yeni bir iç politikaya başlamaktan çok geçmiş kazanımları konsolide etmekten yana gibi görünüyor"da olduğu gibi.

Kontrol Etme:

Daha önemsiz güçleri hegemonya kurma niyetinde olduğumuz bölgelerden çıkarma.[89] Yayılma, Saldırı[90] ile eşanlamlı.

Konvansiyonel Saldırı:

20.000 ayak mesafeden köyleri bombalama.[91] Kızma, misillemede bulunma, ılımlı cevap, başarı ile eşanlamlı.

Koruma:

İlerleme *(Bkz.)* gergedanının sırtındaki tatarcık.

Koruyucu Tepki:

Hükümetimizin Oğullarımızı ve Illinois'deki Waukegan Yurttaşlarımızı Koruma zorunluluğuna dayanan, düşmanın levazım hatlarına, üslerine, uçaksavarlarına ya da radar istasyonlarına, altyapısına ya da ayakta duran halkına saldırma.[92] *(Bkz. Takviyeli Koruyucu Tepki).*

Kotalar:

George Bush'un 1992 seçiminde beklenen muhalefeti. *(Bkz. Horton, Willie ve Güney Stratejisi).*

Koyu Tenli:

Güney Asya'nın küçük, inatçı, sarı benizli yerlisi; modern teknolojiden yoksun olan bu aşağı soy acımasızca katledilmiş,[93] ancak ABD halkı sabırsız olduğu ve kazanmadan öldürmekten bıktığı için soyunun tükenmesinden paçasını kurtarmıştır.

Kuklalar:

(Bkz. Uydular).

Kullanıp Atma Sorunları:

Yarıda kesilen ya da başarısızlıkla sonuçlanan operas-

yonlardan sonra cinayet, bombalama, işkence ve genel kargaşa çıkarma eğitimi gören ulusal güvenlik "servetler"inden (örn; Domuzlar Körfezi fiyaskosundan sonra Küba'nın servetleri) kurtulma ya da seslerini kesme güçlüğü.[94] Şayet başarılı olsalardı, üst düzeydeki servetler, 1954 yılında Castillo-Armas'ın Guatemala'da olduğu gibi şanslı bir devletin liderleri olacaklardı. *(Bkz. Castillo-Armas ve Lider).*

Scud

Silahların ruhu olsaydı, bir "Haklı Savaş" olurdu.
İyi füzeler cennete gider...
Kötü scud cehenneme git....

Kurtarma:

Tahrip. "Kasabayı korumak için tahrip etmek gerekli olmuştu"[95] örneğindeki gibi. Amerika Birleşik Devletle-

ri'nin Üçüncü Dünya ülkelerine, gerçek çıkarlarının nerede yattığını anlamalarına yardım ederken başvurduğu "Kızıl olmaktansa ölmek iyidir" temel deyişinin uygulaması. Yardım ile eşanlamlı.

Kurucu Babalar:

Ahlak açısından Nikaragua kontraları ile aynı olanlar (Ronald Reagan).

Kutlayıcı Liberal:

Zamanının üçte birini ülkesinin başarılarını överek, diğer üçte birini düşmanlarını açıklayarak ve son üçte birini de düzelme sürecinde başarısızlıklarından ihtiyatla söz ederek geçiren.[96]

Kuvvetin Getirdiği Pazarlık:

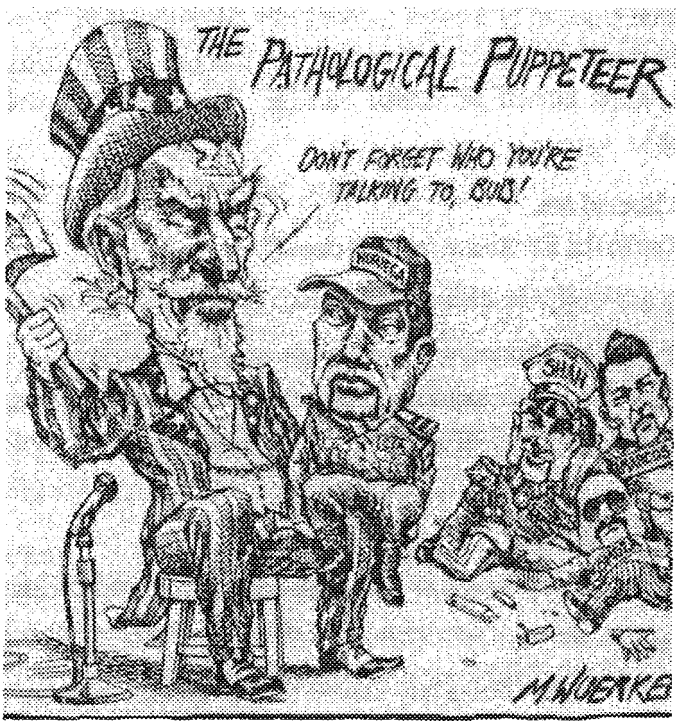
Askeri-sanayi kompleksine istediği kadar pazarlık edilecek çip üretme izni verme mantığı.

Kürtaj Karşıtı:

Cenin haklarını şiddetle destekleyen; genellikle cenin durumundan çıktıktan sonraki hayata vasatın altında bir ilgi göstermekle özdeşleştirilir.[97]

Küstahlık Etkeni:

Kendini haklı görme, kibir ve üstünlük duygusu o kadar fazladır ki, iğrenç çifte standartlar bütünüyle mantıklı gelir ve hiçbir kişisel çıkarı eylemi mantığa büründürmenin ötesinde değildir. Bu etken; hacim, güç ve kişi başına gelirle doğrudan ilişkilidir.

Lider

Ky, Mareşal Nguyen Cao:

Kuzey Vietnamlı kadın avcısı ve Fransız sömürge rejimi döneminin eski işbirlikçisi;[98] II. Dünya Savaşı'ndan sonra Adolf Hitler'i kendi kahramanı olarak ilan eden tek devlet başkanı.[99] Amerika Birleşik Devletleri'nce Güney Vietnam'da Özgür Dünya'yı temsil etmek için özellikle seçilen Mareşal Ky bu ülkeden büyük destek görmüştür; ne yazık ki, bu hiç de bölgeye uygun bir özellik değildi.[100]

L

Liberal:

Sorumlu bir eleştirmen ve reformcu. *(Bkz. Sorumlu).*

Liberal Limuzin Takımı:

Limuzin sahibi sınıfa ihanet edenler.[101]

Lider:

Kendi halkınca tanınması gerekmeyen, ülkesinin bizimle aynı hizaya gelmesine rehberlik eden yabancı bir siyasal ya da asker figür.[102] *(Bkz. Demagog).*

Linç Saldırısı:

"Bu, bir linç saldırısı atmosferidir" (Başsavcı Edwin Meese'in Wedtech Şirketi ve Irak boru hattında girişiği akçalı işler konusunda Ronald Reagan'ın basın açıklaması) örneğinde olduğu gibi, görevin kötüye kullanılmasını bir güçlünün eleştirmesi.[103]

M

MAD:

Önceden Belli Olan Karşılıklı Yıkım; baş harflerinin her şeyi anlattığı bir nükleer strateji.

Maliyet Artışı:[104]

(Bkz. Maliyet Fazlası).

Maliyet Fazlası:

Askeri argoda, silah sistemleri alımında sözleşme maliyetlerinin aslından fazla olması; Alıcı ve satıcı arasındaki Altın Tokalaşmanın, artı bir zamanlar imzalanmış sözleşmelerin "beslenebilirliği"nin sonucu olarak... *(Bkz. Sözleşmenin Beslenmesi).*

Maliyet-Yarar Analizleri:

Özel imalatçıların iddialarına çok, toplumunkine daha sınırlı değer vererek toplumsal projelere olduğunun altında değer biçen, özel yatırımların değerine de olduğundan fazla değer biçen bir yöntembilim. Aslında gelecekte artacak olan ölçülmesi güç maliyetler ve az ya da hiç değeri olmayan yararlar.

Manevi Güç:

İş verimini düşürmeden sürekli düzülme isteği.

Manivela Kuvveti:

Uysal tiranlara yardım ederken aradığımız ama onların gerçek davranışlarını etkilemeden sayılamayacak kadar çok bulduğumuz.[105]

Mantıklı Yadsıyabilirlik:

Yasayı çiğneyen ve ciddi suçların işlenmesine karışan üst düzey görevlilerin, emir verip onayladıkları faaliyetleri bildiklerini yadsırken tetikçilerinin arkalarına gizlendikleri bir anlaşma.[106] Bu sistem, bir Sorumlu Basın'ımız olduğunda çok iyi çalışır.

Marksist-Leninist:

İstikrarını kaybetmek üzere olan bir hükümete verilen ad, "Marksist", onun dogmatik sol eğilimini belirtirken, "Leninist" bir Moskova bağlantısına işaret eder. Bu adlandırmanın, söz konusu hükümetin gerçek inanışları ya da bağlantılarıyla ilgisi olması gerekmez. Ancak onun bir saldırı hedefi haline getirilmesini gerekçeli kılmak için atfedilen sembolik bir değerdir.[107]

Mesajı Alma:

Değersiz koyu tenlileri (ya da değersiz Arapları) sınırsızca öldürmek için yetenekli ve istekli olduğumuz konusundaki koşullarımızı kabul etme. *(Bkz. Değersiz Koyu Tenli Kuralı).*

Mikro Yönetim:

"Irak'ın mantık dışı yönetilmesi, şimdi Stratejik Savunma Girişimi programlarını mikro yönetmeye başlamanın zamanı olmadığına beni ikna etti" ("Stratejik Savunma Girişimi'nin değişmesi konusunda takla atma nedenini açıklayan" Senatör Alphonse D'Amato) örneğindeki gibi, başkanlık otoritesine yasal müdahale.[108]

Milletlerimizin Güvenliği:

Daha iyi bir mantığı bir araya getirmeyi bizim boş vaktimize bırakarak, dost bir askeri cuntayı korumak için tasarlanmış bir saldırının birinci mantığı.[109]

Milliyetçilik:

Kickapoo'ların savaş özsuyu. Uzatılmış çatışma için gereken dayanma gücünü sağlamak için büyük miktarlar gerekir. *(Bkz. Dayanma Gücü).*

Modernleştirme:

Hâlâ kullanılabilir durumda olan eski silah sistemlerini yenileriyle değiştirme, yenilerinin elde edilmesinden sonra eskilerinin modasının geçmesi ve üretim bantlarını çalışır halde tutma ihtiyacı.[110]

Mortlatmak:

Öldürmek.

Muhafazakâr:

Ana öğretisi, polis ve askeri kuruluş dışında Hükümet Çok Büyüktür olan bir ideoloji.

Muhalif:

İnatçı, başeğmez ya da uzlaşma kabul etmez; düşman bir devletin lideri için kullanılır. *(Bkz. Kararlı).*

Muhalif Basın:

Sorgulamayan bir basın mensubu, hükümetin ve şirket kuruluşunun amigosu olarak hizmet etmeyi başaramayan. *(Bkz. Taraflı Gazetecilik ve Sorumlu).*

Müdahale:

Onların, diğer ülkelerin işlerine tek taraflı karışmaları.[111] *(Bkz. Yardım, Koruma ve Yıkma).*

Mükemmelce Belli:

Şimdi, eskisinden bir şekilde daha karanlık.

Müstehcenlik:

Ahlak dersi olmadan cinsellik.

Müttefikler:

Ben ve bana körü körüne itaat eden kölelerim.

N

Napalm:

Köylerin üzerine atıldığında, daha önce bir olan düşman sayısını ikiye çıkarmada dikkat çeken bir özelliğe sahip olan öldürücü bir yangın bombası.[112]

Nixon Doktrini:

Gerçek yükümlülüklerimizi, belli başlı giderleri ve savaşları vekaleten istikrara kavuşturur ya da artırırken kabul edilmiş taahhütlerimizin ve insan gücü girdilerinin yeni sömürge savaşlarında azaltılması.

Nükleer Ayrıntı:

Megatonlar ve mega-ölümlerle dünya ölçeğinde oynanan rulet. Nükleer ayrıntı oyunları ve stratejik düşünme bizim düşünülemeyene uyum sağlamamız için yararlıdır. *(Bkz. Düşünülemezi Düşünmek)*

Nükleer Güç Fabrikaları:

Araziye inşa edilmiş beyaz filler. *(Bkz. Yıldız Savaşları)*

O

Olay:

Çevreye atom çekirdeği parçalanabilen maddeler salıveren nükleer kazalar. -Vakalar, Transit Vakalar, Reaktör Sapmaları ile eşanlamlı.

Oportünizm:

Siyasal ilerlemenin çıkarı ilkesini muhalifimin reddetmesi *(Bkz. Esneklik).*

Orwell, George:

İyimser bir İngiliz.

Otobüsle Gitme:

Amacın ya da etkinin ırk ayrımcılığı ya da ırk ayrımının kaldırılması olduğu yerde çocukları okula otobüslerle götürme; ırk ayrımcılığını kaldırma politikasının sembolü. Bunu kötüleyenler tarafından kimi kez "keyfi ırk dengesini sağlamak için otobüsle gitme" olarak tanımlanır.[113]

Otoriterlik Yanlısı:

Özgür ama totaliter yönetim yanlısı *(Bkz.)*

Ö

Öldürmek:

Düşmanın, askeri operasyonlarda ve terörist eylemlerinde yaptığı. *(Bkz. Pasifleştirme ve Son Derece Önyargılı Olarak Bitirme).*

Ölü ve Yaralı Sayısı:

Bizim ölü ve yaralı sayımız.

Ölüm Mangaları:

Devletin gizli siyasal cinayetler işletmesini sağlayan özel sektör taşeronları. ABD Kamu Güvenliği, Askeri Yardım, Uluslararası Askeri Eğitim ve Öğrenim programlarının genişletildiği yıllarda Latin Amerika'da gelişen sanayilerden biri.

Önleme Savaşı:

Daha sonra yeraltına inmenin güçlüklerini önlemek için başka bir ülkeye şimdi başlatılan saldırı. "Eldeki bir kuş, çalılıktaki iki kuştan iyidir" ilkesine dayanır. Yine de Kamuyu Bilgilendirme amacıyla söz konusu ilkeye "gelecekte daha büyük bir savaşı önlemek için bir savaşa girme ihtiyacı" denebilir.[114]

Önlemek İçin Yapılan Savaşlar:

Silah bütçesinin genişletilmesi.[115] *(Bkz. Güvenliğin Bedeli ve Barış Süreci).*

Önyargı:

Sizin ahlaki yargınız. *(Bkz. Değer)*

Özel Çıkarları Olan Kişiler:

İşçiler, kadınlar, öğrenciler, çiftçiler, yaşlı ve sakatlar, işsizler, siyahlar ve diğer azınlıklar; genel nüfus; önemsiz kişiler.

Özel Radyo ve Televizyonlar:

Özel sektöre kamunun yayın kanallarını, kullanıcı ücreti ödemeden ya da kamuya karşı sözleşmeye dayalı zorunluluklar getirmeden kendine özgü kullanma ve izleyicilere reklam satma sistemi.

Özelleştirme:

Kamu sektörünün malvarlıklarını, iktidar partisinin son seçim kampanyasını cömertçe destekleyen güçlü gruplara ya da bireylere düşük fiyatlar ve yüksek satış komisyonlarıyla dağıtma. İlerideki yıllarda hükümetinin gücünü ve nakit akışını zayıflatsa da, hükümete kısa vadeli nakit para akışı sağlar. Üçüncü Dünya Ülkelerinde, devletin gerçek olmayan iflası durumunda değerli malvarlıklarının yangında hasar görmüş mal fiyatına Birinci Dünya'nın kreditörlerinin ve yatırımcılarının ellerine geçmesi için bir yoldur.

Özen Gösterme:

Hukuk yöntemlerinin uygunluğuna güvenme; ayrıca polisin bireysel haklar konusunda yeterliliğine baş eğme; ayrıca suçluların cezalandırılmasından çok eski hakların iade edilmesini vurgulama.

Özgür:

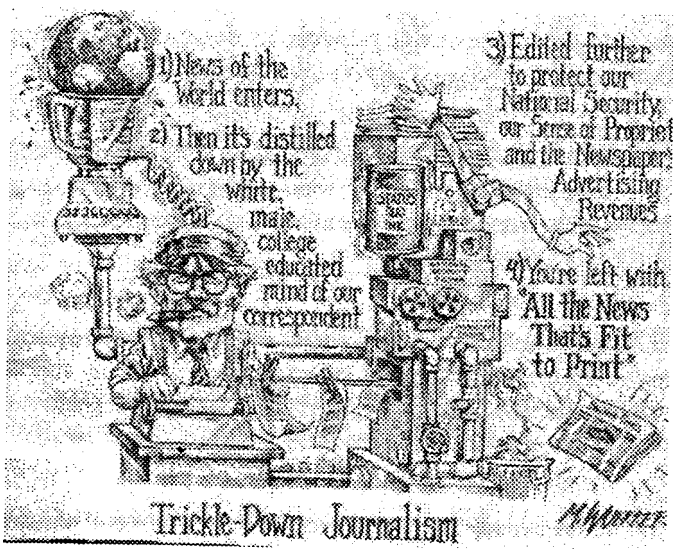
Komünist olmayan. İyi ile eşanlamlı.

Özgür Bilgi Akışı:

Medya ve diğer iletişim haberlerinin özel biçimde sahip çıkılarak kontrol edildiği durum; ayrıca iletişim sanayiindeki güçlülerin, sınırlı olmaksızın kendi maddi çı-

karlarının peşinden koşma hakkı. Özgür bilgi akışı tekelci medya, hükümetin geniş ölçekli propaganda operasyonları ya da hükümetin enformasyon verilmesini sistemli olarak azaltmasıyla engellenmez. *(Bkz. Hükümet Kontrolü).*

Özgür Bilgi Akışı

Damla Damla Akıtan Gazetecilik

Özgür Dünya:

Kapısını, özel yabancı yatırıma açık tutan ülkeler grubu.[116]

Özgür İrade:

Halkın bizce kabul edilebilir bir hükümet seçme hakkı.[117]

Özgür Seçim:

Geriye kalanların "kalplerinin ve akıllarının", kusursuz

mantığın gücüyle kazanmış gösterildiği, pasifleştirme sonrası yapılan seçim.

Özgürlüğün Kötüye Kullanılması:
Özgürlüğün kullanılması. *(Bkz. Ayrılıkçı)*

Özgürlük:
(Bkz. Özgür ve Özgür Dünya).

Özgürlük Savaşçısı:
Özgürlüğe karşı savaşan; paralı asker. Ayrıca Amerika Birleşik Devletleri tarafından kendisinin ve Güney Vietnam, Güney Kore, Tayvan, Brezilya vb. ülkelerde bulunan Özgür Dünya kuvvetlerinin kullanması için yapılmış bir uçak (F-4, Fantom jet).

P

Para:
Ulusal Savunma için iş yapan ancak eğitim ve sosyal sorunların "yanıtı" olmayan bir şey; para birincisi için çok yerindedir, ikincisinde boş yere "sokağa atılmaktadır".

Paralı Asker:
Ücret karşılığında savaşan asker. Paralı askerler dıştan ya da içten olabilirler[118] ve (komisyon toplayan) bir komisyoncu[119] onlarla bireysel[120] ya da grup olarak da anlaşma yapabilir.

Paralı Askerlik:

Bir paralı asker ordusu satın almaya ve beslemeye yeterince büyük bir yatırım yaparak yabancı halkı pasifleştirme ve kontrol altına alma süreci. Çoğunlukla bu "onların [Asyalılar, Vietnamlılar, Guatemalılar] kendi savaşlarını kendilerine yaptırmak" olarak tanımlanır.

Parlak Çakıl Taşları:

Saldıran füzelerin atılma ve yarı yol aşamasında yolunu kesmek için tasarlanmış hedefe doğru giden küçük roketler; Yıldız Savaşları'nın yan ürünü, "düşman" oyundan vazgeçtiğinde buna, bir nebze pahalı görünen çok büyük modelden sonra ekonomik boyutta bir uzay silahı özelliği verildi. *(Bkz. Sınırlı Darbelere Karşı Global Koruma ve Yıldız Savaşları).*

Partiler:

Yasamada. *(Bkz.)* iş dünyasına hizmet eden yatırımcılar.[121]

Parti Sistemi:

İki ya da daha çok partinin kazanılmış haklar için halkı bu kez daha çok kandırırcasına rekabet ettiği bir sistem.

Pasifleştirme:

İnatçı bir halkı gereken ölçüde öldürerek geleneksel duyarsızlık durumuna getirme;[122] boyun eğdirme.

Paveway III:

Özgürlük kuvvetleri tarafından barınaklar dikkatle ko-

runurken yeraltı sığınaklarını biçmek için gönderilen, temiz, akıllı ve samimi, lazer güdümlü bir bomba. *(Bkz. Yeraltı Sığınağı, Sığınak, Scud).*

Pazarlık Edilen Mallar:

Silah üreticileri satmak istedikleri için ya da savaş kapasitemizi güçlendirmek için değil, daha çok gelecekte silah sistemlerimizi azaltmak için pazarlık ederken daha iyi bir durumda olmamız için üreteceğimiz yeni silah sistemleri[123] *(Bkz. Silah Anlaşması ve Silah Yarışı).*

Pazarlıklar:

"Saddam Hüseyin ile yapacak hiçbir pazarlığımız yok"[124] örneğinde olduğu gibi, bir olayın zaten güç politikasına dayandırılmasına karar verildikten sonra çözülmesi için gösterilen diplomatik çabalar ve yapılan düzenli görüşmeler.

Piyasa:

Hangi hayatın en iyi olduğuna ve belki de özel kazanç arayışı çevresinde kendine özgü tarzda örgütlendiğine göre, Batı'nın bir totemi.

Piyasa İstihbaratı:

Hükümetin sözleşme koşulları ve tartışmalar konusunda dahili bilgiler; piyasa dostu yöneticiler döneminde büyük ölçüde genişleyen ve gerçekleştirilen iyi bir arz talep piyasası olduğu için değerli bir servet.[125] *(Bkz. Rüzgâr Operasyonu III)*

Polis:

Beşinci ve yasanın dışında kalan tek güç. Chicago Belediye Başkanı Richard B. Daley'in belirttiği gibi, işlevi "düzensizliği korumak"tır. *(Basın Konferansı, 9 Eylül 1968.)*

Polis Devleti:

Pasifleştirilmiş ya da Pasifleştirilme *(Bkz.)* sürecinde olan bir toplum.

Polis Vahşeti:

Kırılmış kafalar dağı üzerinde oluşturulmuş bir mit.

Politikleştirme:

Kurumsallaşmış otorite tarafından kapanmış ya da gündem dışı diye bakılan konuların gündeme getirilmesi.

Pragmatik:

Bu iğrenç (ama kârlı) işi ben yapmazsam başka birinin yapacağını ya da temiz (ama maliyetli) bir şey yaparsam sonucunun anlamsız olacağını kabul eden. Kimi kez bu, "Güçsüz Mikrosmoz İlkesi" olarak bilinir. Pratik ile eşanlamlı. *(Bkz. İdealistik).*

Propaganda:

Onların yalanları. *(Bkz. Halkı Bilgilendirme).*

Protesto:

Yanlış olduğu sanılan bir siyasal çizgiyi değiştirmek için halkın yurttaşlara ve hükümete başvurması. Bu sorumsuz eylemin talepte bulunanların seçtikleri temsilci-

ler üzerinde hiçbir etkisi yoktur ama sürekli olarak düşmanı bu politikanın değişeceğine inanma yanlışına götürür. Şayet böyle yanlış yola sevkedilmeselerdi, düşman, Görüşmelere *(Bkz.)* katılırdı.[126]

Protesto Yürüyüşü:

İsyana teşvik.

Provider (Sağlayıcı):

Güney Vietnam köylülerinin ekinlerini mahvetmek için kimyasal maddeler yayan uçağın takma adı. Köylülere, ABD'nin onların refahı için duyduğu endişeyi daha çok kanıtladığı gibi saldırıya karşı korunma "sağlıyordu" –Vietkonglu saldırganlar tarafından kullanılacak hiçbir yiyecekleri olmayacaktı.[127] *(Bkz. Saldırı ve Çiftlik İşçisi Operasyonu).*

R

Radikal Milliyetçiler:

ABD'nin maaş bordrosunda olmayan, emir almaya isteksiz, bağımsız bir kalkınma çizgisi teklif eden Üçüncü Dünya ülkesi grupları, partileri ve hükümetleri. Radikal milliyetçilik istikrarsızlık doğurur. *(Bkz. İstikrarsız).*[128]

Rahatlatma Operasyonu II:

Saddam Hüseyin, Kürtler'e saldırırsa Irak'a girmeye hazır olan Türkiye'deki vurucu "müttefik" ordu kuvvetine verilen ad. Aynı zamanda bu, açlıktan ölmek üze-

re olan Irak halkının Saddam'ı güçten düşürmek için kullanılacağı bir programdı. Bilinen herhangi bir kod adı olmayan ikinci program ise belki de yanlışlıkla atlanan I. Rahatlatma Operasyonu'ydu.[129]

Rand Şirketi:

Savunma Entelektüelleri *(bkz.)* ile stok yapılan, ABD Hava Kuvvetleri'nce sahip olunan bir tank.

Reaganomi:

"Derhal memnun etme" ekonomisi, şirkete uyarlama: tersine çevrilmiş bir Robin Hood programı.

Redçilik:

Bizim ya da müttefiklerimizin ve bize bağımlı devletlerin teklif ettiği koşulları, ne denli yüzsüzce olursa olsun, hatta açık açık sadece halkla ilişkiler amacıyla ortaya konulsun reddetme.[130] Bizim ya da müttefiklerimizin ve bize bağımlı devletlerin redçiliği anlamı güçlendirmek için zıt kelimelerin bir araya getirildiği bir deyiş tarzıdır.

Refah:

Sümsük ve dönek işsizlere yapılan ödemeler. Onlara, ahlaksız davranışlarını vergi yükümlüsünün aleyhine olarak sürdürmeleri için cesaret verir.

Refah Harcamaları:

(Bkz. Yararsız İşler ve İşsizlere Yardım Parası).

Reform:

Hükümetin sıkıntı içinde olanlara yardım etme, birey-

leri ve şirketleri rekabetten, devleti de yabancı bir yönetim altına girmekten koruyan düzenekleri yok etme planlarını savuşturma; piyasa güçlerini IMF kriterlerine uygun olarak serbest bırakma. Eskiden terim zıt bir anlama geliyordu. Artan eşitsizlik ve kötü beslenme, müdahale (yani, "reform") gerektiren gerileme işaretleri olarak görülüyordu. Şimdi bu konuların ilerlemenin geçici maliyetleri olduğu ve bunların yararlarını kitlelerin uzun vadede azar azar göreceği kabul edilmekte.[131]

Rehineler:

Düşmanlarımızın ele geçirdiği mahkûmlar. *(Bkz. Tutuklular).*

Reklam:

Fark edilemeyen malları fark edilir kılmak için yapılan masraflar; değer yaratma.

Reytingler:

Bir programın yararlarının işlevsel ölçüsü.

Rüzgâr Operasyonu III:

Reagan döneminde birçoğu eski Pentagon görevlisi olan danışmanlarla yapılan askeri sözleşmeler konusunda, askeri müteahhitlerin dahili enformasyon alımlarının soruşturulmasının kod adı. Hızla artan bu tür kötüye kullanmalar taahhüt hacmindeki aşırı büyümeden, çıkar çatışmasına yol açan atamaların hızla artmasından ve "sivil hizmetlerin azaltılması"ndan kaynaklanıyordu.[132] Önerilen diğer kod adlar: Oluşturma Operasyonu, Biz Bunu Hak Ettik Operasyonu, Kaçınılmaz Operasyon.

Rüzgar Yönünde Yaşayan Kimse:

Bir nükleer üretim, işleme ve deneme kurumundan çıkan radyoaktif maddeleri sürükleyen rüzgârların estiği yönde yaşayan kimse.[133]

S

Sadakat:

Ahlakın, örgütün taleplerine boyun eğmesi.

Sadakat Yanlısı:

Oligarşinin, polisin ve bizim tarafımızı tutan.

Saddam Hüseyin'in Öldürdüğü Iraklılar:

Kurban edilmeye değenleri saptamakta iyi eğitilmiş yurtsever medyanın coşkunluk ve öfke ile baktığı, katledilmiş çok sayıda halk grubu.

Sadık Demokratik Muhalefet:

Biri, "Buraya gel aptal!" diye bağırdığında dehşete kapılıp kaçan, her zaman yeşil salata açlığı çeken, evde beslenen bir tavşan. *(Bkz. Sadık Muhalefet).*

Sadık Muhalefet:

ABD'nin yakın siyasal tarihinde "muhalefet"ten daha "sadık" olan, böylece iki sektörlü bir mülkiyet partisi kuran ikinci bir parti. *(Bkz. İki Tarafı da Tutma ve Sadık Demokratik Muhalefet)*

Safeguard (Muhafız):

Sentinel ABM'nin geliştirilmişi, önce seçilen kentlerin korunması için önerildi ama kentlerde oturanların plana şiddetle karşı çıkmasıyla, Sovyetlerin aceleyle hazırlanmış bir ilk saldırı tehdidine karşı hemen Minuteman silolarının korunmasına tahsis edildi.

Saklamak:

Yarınki barbekü için bir kenara koymak.

Saldırganlık:

Bizden başka birinin bizim onayımız olmadan başka bir ülkeyi işgal etmesi; bir iç çatışmada bizim muhalif olduğumuz tarafa yardım ve rahatlık da sağlaması;[134] ABD'nin saldırılarına direnmesi.[135] *(Bkz. İç Saldırı ve Silahsız Saldırı).*

Saldırı:

Onların hareketi.[136] *(Bkz. Savunma).*

Sallanan Devlet:

Liderlerinin, Özgür Dünya'nın egemen üyelerine özel hizmetleri karşılığında fazladan para ödemek için ısrar ettikleri devlet. *(Bkz. Bozulmuşluk Lağımı, Özgür Dünya ve Lider).*

Sanayi Politikası:

Amerika Birleşik Devletleri'nde Askeri-Sanayi Kompleksi'nin desteklenmesi.

Sansürcülük:

Köre yol gösteren hasta.

Savaş:

Bizim tarafımızdan başlatıldığında barışın korunması ya da "şiddeti özel işlemden geçirme."[137]

Savaş Tehdidi Karşısında Karşı Tarafa Ödün Verme:

Hitler döneminde, kendini tatmin etmek ya da saldırganlıklarını başka yöne çevirmek için boşu boşuna gayret göstererek açıkça yayılmacılık programına rağmen Hitler'in komşu ülkelere saldırmasını ve işgal etmesini kabullenme; 2. Dünya Savaşı sonrasında hemen güce başvurmaktan çok diplomasiyi kullanmak.[138]

Savunma:

(Bkz. Kendini Savunma).

Savunma Bakanlığı:

"Savunulabilir sınırlar" arayan, kocaman, kör bir makine. Bu sınırların artık en azından Mars'a kadar uzandığı anlaşılmıştır.

Savunma Harcamaları:

Ne kadar geniş, spekülatif ya da kötü yönetilebilir olduğuna bakılmadan amaçlarının saygınlığı ile kutsal kabul edilen taslaklar. Asla çok fazla Ulusal Güvenlik *(Bkz.)* olmayacağından birkaç milyara karşı çıkmak açıkçası söz konusu değildir. Bu itirazlar Yararsız İşler'de *(Bkz.)* biriktirilir.

Savunmacı:

Bizim hareketimiz.[139]

Savunmacı Entelektüel:

Okul bitirmiş paralı asker.

Scud:

Başka bir Hitler tarafından masum insanların üzerine fark gözetmeksizin atılan budala, kötülük eden bir bomba. *(Bkz. Başka Bir Hitler, Paveway III. ve Akıllı Bombalar)*

Sebatsızlık:

(Bkz. İstikrarsız).

Seçim:

Amerika Birleşik Devletleri'nde, halkın, siyasal yatırım topluluğunun temize çıkardığı adaylar arasında seçim yaptığı dönemsel bir fırsat.

Seçmenler:

Eskiden kendi bölgesindeki bir erkek ya da kadın adaya oy veren insanlar; şimdi, adayın seçim kampanyasına para verenler.[140]

Semiz:

Sağlık, eğitim ve refahla ilgili bütçelerin ve kurumların fazla kaynaklarının kronik durumu. *(Bkz. Cılız).*

Sentinel:

Konuşlandırılma gerekçesi henüz var olmayan ve kullanılması açıkça bir intihar olan Çin füzeleri tehdidine karşı eski bir antibalistik füze programı. Ancak

Askeri-Sanayi Kompleksi, vergi yükümlüsünün bu silaha vereceği parayı mantık olarak aşırı abartmıştı. *(Bkz. Safeguard).*

Serbest Ateş Bölgesi:

Ordunun ilan ettiğine göre, dost güçlerin ya da halkın bulunmadığı ve ABD/Özgür Ülke komutanlarının inisiyatifiyle saldırılabilir hedeflerin yer aldığı" bir alan.[141] Yani böyle bir arazide yakıp kül edilen ya da vurulan herhangi bir birey Vietkong'tur *(Bkz.)*. Çinhindi Savaşları'nda Amerika'nın politikası şöyle özetlenebilir: Bu bölgenin giderek daha geniş kısımlarının yavaş yavaş serbest ateş bölgelerine dönüştürülmesi.

Serbest Girişim:

Özel ya da kamuya ait bir mülkün özel çıkarlar için kullanılması.[142]

Serbest Girişimci Şirket:

Güvenilir, küçük imalatçı; Beyaz Saray'ın tek başına sahibi olduğu yan kuruluş.

Serüvencilik:

Devlet destekli terörizme karşı kendini savunan uluslararası tanınmış bir hükümete yardım etmek dahil, bir düşmanın bizim planlarımıza müdahale eden faaliyeti ya da programı.[143]

Servet:

Nakit para, envanter, makine ve suikastçılar gibi eldeki işler için değerli şeyler. *(Bkz. Pazarlık Edilen Mallar).*

Sesli Azınlık:

Yurttaşlarının akıllarına kuşku tohumları ekmek için bizim özgür kurumlarımızdan yararlanan, düşmana yardım edip ona rahatlık sağlayan halk. *(Bkz. Yararlanma)*

Sessiz Diplomasi:

Bir Düzgün Giyimli Saldırganın gayrimeşru edindiği mallarını elinden almak için yapılan görüşme çabası. Görüşmenin "güvenlik gereksinmeleri"[144] nin göz önüne alınması ve yerinden etme ya da zarar verme, yağmalama ya da öldürme karşılığında verilmesi gereken tazminatların yerine getirilmemesiyle kibarca yıllar boyu sürdürülür.[145]

Sığınak:

Biz bombardımanda vuruncaya kadar bombardıman saldırılarından korunmak isteyen sivilleri barındıran yeraltı binası. Vurduğumuz noktada Yeraltı Sığınağı *(bkz.)* olur.

Sığınak:

Düşmanın, henüz saldırıda bulunulmamış limanı ya da yiyecek kaynakları; bu nedenle askeri başarısızlığın ve bir sonraki Tırmanma hedefinin açıklaması.

Sınıf Savaşı:

Zenginin üzerindeki verginin artırılması.[146] *(Bkz. Yoksulu Kazıklama.)*

Sınıflandırılmış Enformasyon:

Meraklı vatandaşların ve araştırmacıların, sözde ulusal gü-

venlik yararına erişemeyecekleri yere kaldırılmış, yasayı resmen çiğneyenlere potansiyel zarar veren enformasyon.

Sınır Tanımayan Devrim:

Kedi tarafından görüldüğü gibi farenin eve ve geleneğe yaptığı tehdit.[147]

Sınırlı Darbelere Karşı Global Koruma:

Birinci görevi, programı büyük bütçe darbelerinden korumak olan, Yıldız Savaşları'nın geriye doğru sayan bir türü. Uzay ve kara füzeleri savunma planlarını bünyesinde toplar. Bunların ilki, bin tane Parlak Çakıl Taşı (bkz.) içerir. Yıldız Savaşları ile "eski programın uzay silahları konusundaki eğilimini, onun Anti-Balistik Füzeler ile çarpışma biçimini ve stratejik tutarsızlığını" paylaşır.[148] *(Bkz. Yıldız Savaşları).*

Sınırlı Savaş:

Hesaplanmış Risk'te *(Bkz.)* hepsi bir arada olmak üzere, muharebe deneyiminin kazanılabildiği, yeni silahların denendiği, askeri envanter fazlasının tasarruf edildiği, özgürlük ve bağımsızlığın savunulduğu yerel bir askeri girişim.

Sırtından Geçinme:

Yerel seçkinlerin ve emperyal gücün taleplerini karşılamaya yeterli artı miktarı elde etmek için sömürücü emperyal gücün acımasızca sömürülen yerel seçkinlere bağımlılığı.

Sihirli Kurşun:

Yolunun üzerindeki kemikleri parçalayan ama yeri, po-

lisin silah seçme yetkisine uygun olarak saptanmış, eski bir koşulda yolu sona eren, birçok vücuttan geçip giden kurşun.

Silah Anlaşması:

Kapıyı yeni silahlara açık tutarken, etkisizliği kanıtlanmış ya da fazla alınmış silah sistemlerinin ortaklaşa azaltılmasını sağlayarak Silah Yarışı'nı *(Bkz.)* düzenleyen Büyük Güçler arasındaki bir anlaşma. Bu anlaşmalara öncülük eden konuşmalar, yeni silah arayışlarına çeşni kattığından genellikle baharat (tuz, biber, kekik) isimleriyle anılır.[149]

Silah Satışları:

Ülkede işgücü sağlanması; yurtdışında Kendini Savunma ve Barışçıl Değişim sağlanması.[150] *(Bkz. Kendini Savunma ve Barışçıl Değişim).*

Silah Yarışı:

Silah sistemlerinin, sürekli olarak rekabetçi biçimde genişlemesi. Düşmanı bir sonraki Silah Anlaşması'nda *(Bkz.)* görüşmeye teşvik etmeyi sağlamak için gereklidir. *(Bkz. Pazarlık Edilen Mallar.)*

Silahlı Azınlık:

Bizim karşıt olduğumuz bir iç ayaklanmanın kaynağı. Askeri cuntalar değişmez biçimde silahlı ve azınlıktır ama hiçbir zaman asla Silahlı Azınlık değildir.[151]

Silahlı Çoğulculuk:

Karşıt olduğumuz bir hükümeti düşürmek için tarafı-

mızdan örgütlenen ve silahlandırılan karşı devrimci bir ordu; "Sandinista'lar Nikaragua'daki siyasal çoğulculuğu engellediğinden, şimdi elde ettikleri rejime karşı silahlı çoğulculuktur" (Elliott Abrams) cümlesinde olduğu gibi.[152]

Silahsız Saldırı:

Bizim çıkarlarımızı tehdit eden başka bir ülkeye saldırma ve işgal etme. Ahlaksal, yasal ve siyasal olarak hoşgörülemez. Bu, anında ve tamamıyle zorla görevden uzaklaştırmayı, düzeltmeler yapmayı ve bir Ders vermeyi gerektirir. *(Bkz. Uygun Kisveye Büründürülmüş Saldırganlık ve Ders).*

Sinerji:

Birbirine benzemeyen iki şirket birleştiğinde maliyetleri düşüren mistik güç; kimi kez 2+2 = 5 eşitlemesiyle ifade edilir.

Sinsice Saldırı:

Özellikle biz hazırlıksızken gecenin geç saatinde düşmanın yaptığı başarılı çapulculuk.[153] Alçakça, korkakça, pis, namertçe, teröristçe ile eşanlamlı.

Sivil Düzensiz Savunma Grubu Gönüllüsü:

Paralı Asker *(Bkz.)*[154]

Sivil Polis Gözden Geçirme Panosu:

Sokakların güvenliğine muhalif olanların polisi aşağıla-

mak ve suçlulara özen gösterilmesine cesaret vermek için destekledikleri bir düzenek. *(Bkz. Özen Gösterme ve Sokakların Güvenirlirliği).*

Sivil Yönetim:

Yaygın deyişle, belli başlı siyasal görevlerin, karar almak için birbirine eşit gücü olan siviller tarafından yürütüldüğü hükümet; Latin Amerika'da ise sadece sürüp giden askeri yönetimin kılıf görevi yapan ya da askeri veto gücü tarafından belli başlı karar alanlarıyla sınırlı tutulan saymaca bir güce sahip üst düzey görevlerdeki siviller.[155]

Siyah:

Aşağı; pis; ezilmiş; ezen. Ayrıca kötülüğün ve yeraltının rengi; Tıpkı, "Mafya'nın gelmesi Las Vegas için kara bir gündü" cümlesindeki gibi. *(Bkz. Beyaz).*

Siyasal Eylem Komiteleri:

Politikacılara, işe yarar talepte bulunan önemli kişilerin siyasal hizmetlerden ne istediğini açıklayan, ABD siyasetinin kılavuz ışığı.

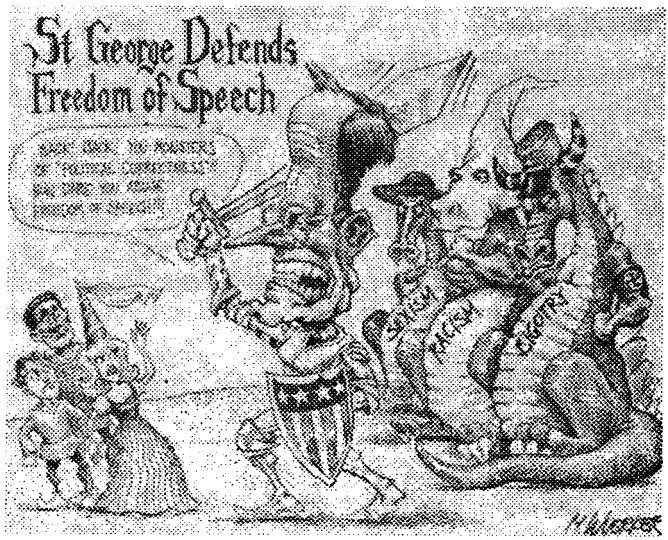
Siyasal Eylem Komitesi'nin Adamları:

Siyasal Eylem Komitelerini toplantıya çağırma ve Ulusal Çıkarlar'ın *(Bkz.)* talepleri konularında çok duyarlı hale getirilmiş politikacılar.[156]

Siyaset İçin Para Toplama:

Parayla savaşan para.[157]

Siyasal Olarak Doğru

Aziz George Konuşma Özgürlüğünü Savunur

Siyasal Olarak Doğru:

Kazanılmış hakların mevcut kullanımı, programlar ve şu anda kafa tutanlara saldırmak için dayanak arayanlarca algılandığı gibi, geleneksel olarak taraflı kullanım ve programlara muhaliflerle azınlıkların kafa tutması *(Bkz. Gerçek Olarak Doğru).*

Siyaset:

Yatırımcıları, sonra da seçmenleri kazanma sanatı.

Sokak Suçları:

Siyahların beyaz insana, mülkiyete ve statüye karşı tehdit oluşturması.

Sokakların Güvenilirliği:

Düzen. Ayrıca yurtiçinde pasifleşme.

Son Savaş:

Gönülsüz halka ambalajlayıp satmaya çok çalıştığımız savaş.

Sorti:

Patlayan çok sayıda bomba, yüksek hızla ileriye doğru itilen metal parçaları ve insan etini parçalayıp yakan maddeler taşıyan bir uçağın tahrip etme ve öldürme görevi.

Sorumlu:

"Sorumlu Eleştiri" örneğinde olduğu gibi, içeriğe değil biçime ilişkin olan. Ayrıca, güç kullananlar, üstün bilgi temeline dayanarak hayran olunacak sonuçlar ararlar öncülünden yola çıkan.[158]

Sorumsuz:

Biçimden çok özle ilgilenen; ayrıca güç kullananların dürtülerini ve dürüstlüğünü sorgulama.[159] *(Bkz. Sorumlu).*

Soruşturma:

İşkence.[160]

Sovyet Tehdidi:

Büyük ve korkunç bir yırtıcı kuş. Pençelerinin ve dişlerinin büyüklüğü Askeri-Sanayi Kompleksi'nin Moder-

nizasyon taleplerine göre değişir. Ne yazık ki, Askeri-Sanayi Kompleksi ve Modernizasyon için bu yaratık 1988'de birdenbire öldü. *(Bkz. Askeri-Sanayi Kompleksi ve Modernleştirme.)*

Soykırım:

Haddini bilmezlik, insanlıktan çıkmak ve üstün gücün son ürünü. *(Bkz. Koyu Tenli.)*

Sözde:

"Kuveyt'ten çekilen yenilmiş Irak askerlerinin sözde 'hindi avı'" vb. olduğu gibi belirtileni itiraf etmeye hazır olmadığı gerçeğini kabul eden bir kişinin ya da bir olayın tanımlanması.

Sözleşmenin Beslenmesi:

Sözleşme maddelerindeki değişiklikleri aşırı fiyatlandırarak hükümetle yapılan sözleşmesinin maliyetini şişirmek.[161] Bu, "ortak olan müteahhidin" daha sonra "kâr elde etmesine" fırsat verir.

Spor:

Profesyoneller arasında iş gibi yürütülen bir rekabet.

Spor sayfası:

Gazetenin ikinci iş dünyası bölümü.

Spotlar:

Malvarlığı ne kadar büyükse ciddiyeti ve basiretsizliği o kadar artan özel radyo ve televizyon yayıncılığının sivilcesi.

Suçluluk Yorgunluğu:

Yardım etmeye hazır olmayan birinde, yürürken önünden geçtiği yardıma ihtiyacı olan aç ve hasta insanların uyandırdığı yorgunluk. İnsan yürürken, onların "Tanrı seni kutsasın" demeleri hakaret ve üzüntü duyguları da katar. *(Bkz. Acıma Yorgunluğu ve Dilenci Ttehdidi Yorgunluğu).*

Suikast:

Seçilerek kullanılan Ateş Kudreti tarafından veto.

Süper Saldırganlık:

Bir süper güce, tehdit eden bir rakibi yok etme bahanesi sağlayan gerçek ya da kurmaca bir kışkırtmanın ardından bir Üçüncü Dünya ülkesini düzlüğe çıkarma, tartışmalı önemli bir toprak üzerinde yeniden kontrol kurma ve Üçüncü Dünya Ülkelerine doğru davranma dersi verme. *(Bkz. Ders).*

Süzülme:

Karşı koyulan savaş alanlarında onların birliklerinin yaptığı harekat.[162] *(Bkz. Yardım ve Takviyeler).*

Stratejik Köy:

Askeri denetim ve gözetim altında, yerlerinden koparılmış düşman halkını barındıran özel olarak inşa edilmiş Vietnam Savaşı yerleşimi.[163] Bu yerleşimler, eşleri, babaları, oğulları tarafından yapılacak saldırıdan ve yıkımdan kadınları ve çocukları koruyarak kalplerin ve düşüncelerin kazanılmasına yardım etmiştir.[164] –Tarım Köyleri, Barış Kampları, Yeniden Yerleştirme Merkezleri vb. ile eşanlamlı. *(Bkz. Toplama Kampları.)*

Ş

Şafak Vaktinden Önceki Dikey Ek:

1983 yılında Grenada'ya yapılan saldırı (basına yapılan bir askeri brifingde tanımlandığı şekliyle).

Şehir:

Fareler tarafından bir ikametgâh olarak uzun zaman önce terk edilmiş, batmakta olan bir gemi. Bu türün erkekleri, her sabah bir parça peynir için hâlâ da sürünerek dolaşırlar.

Şehrin Yenilenmesi:

Siyah derililerin taşınması.[165]

Şerefli Barış:

Zafer *(Bkz.)*.

Şiddet:

Resmi bir yaptırım olmadan, yetersizce kullanılan, küçük ölçekte güç. *(Örneğin; John Brown'ın General Willam T. Sherman'a karşı; Hava Yeraltı'nın Richard Nixon'a karşı uyguladığı güç.)*

T

Taahhüt:

Geçmişte karşılaşılan zorunluluklar ve verilen çok sayıda söz arasında şimdi planlanmış olan eylemin çizgisine uygun düşen. Kimi kez, bugün kararlaştırılan eylemlere ahlaki bir onay vermek için kendini dayatan, tümüyle varsayıma dayalı bir zorunluluk; bu durumda, "kanuna uygun taahhüt" olarak adlandırılır.[166] Tercih ile eşanlamlı.

Tahdit:

Teknik yeteneğimizin sınırlarından daha az insan öldürme.[167]

Tahrik:

Kendi kendimizi çok inceledikten sonra en sonunda savunma tepkisinde bulunmamıza neden olan, düşmanın tahrik edilmemiş faaliyetler dizisinin bardağı taşıran son damlası. Neden ile eşanlamlı. *(Bkz. Bahane, Kendini Savunma ve Koruyucu Tepki).*

Takviye Kuvvetleri:

Karşı koyulan savaş alanlarına ilerleyen birliklerimiz. *(Bkz. Süzülme).*

Takviyeli Koruyucu Tepki:

Düşmanı 100'ü aşkın uçakla bombardıman ederek, Oğullarımızı ve Illinois'deki Waukegan Yurttaşlarımızı Koruma.[168] *(Bkz. Koruyucu Tepki).*

Tanrı:

Başka bir kurucu babamız.[169]

Tanrının İradesi:

Tercih ettiğim eylem biçimi ya da ülkemin liderlerinin tercih ettikleri.

Taraflı Gazetecilik:

Sadece hükümetin ve şirketin basın bültenlerini aktarmayan habercilik; gazetecilik.[170]

Tarafsızlaştırma:

Öldürme *(Bkz.)*

Tarihsel Yalanlar:

"JFK'ye duyulan kin, tarihsel yalanların, bir zamanlar filmlerin ve televizyonun onlara kazandırdığı güvenilirliği gidermesinin hemen hemen imkânsız olduğunun anlaşılmasından doğmuştur" (Brent Staples) cümlesindeki gibi, iyice yerleşmiş resmi yalanlarla çatışan yalanlar, kısmi yalanlar ya da gerçekler.

Tartışma:

"Kongre üyesi Tom Fooley, savaş ve barış konusunu tartıştığımızı ama artık Başkan'ın arkasında birlik olma zamanı olduğunu söyledi" örneğindeki gibi, at kaçtıktan bir süre sonra ahırın kapılarının kapalı tutulmasının ilkeleri konusunda söylenen güzel sözler.

Tecrit Politikası:

Nedensiz yere başka bir ülkeyi işgal eden bir ülkeye gösterilen iç muhalefet. –Yeni Tecrit Politikası ile eşanlamlı. *(Bkz. Uluslararasıcılık.)*

Tehdit:

Onların saldırma yeteneği.[171] *(Bkz. Caydırma).*

Tek Taraflı Silahsızlanma:

"Son yıllarda tek taraflı bir silahsızlanma politikası ve belki diğerleri de iskambildeki gibi aynı kağıt takımına uyar düşüncesini izledik" (Reagan, 1985) örneğindeki gibi, giderek azalan bir oranda ya da düşmanın fazlasıyla üstesinden gelebilecek askeri silah üretimi kapasitesinden daha aşağı bir oranda düşmanın üstesinden fazlasıyla gelebilecek askeri olanak stoklarımızın artırılması.[172]

Teknik İhlaller:

Sokakların Düzeni kuvvetlerince yürütülen gayrimeşru faaliyetler; "kampanya fonlarının ele alınması konusuna ilişkin olarak, burada yeni bir yasamız var artık. Açıkçası, bu yasada teknik ihlaller her iki yanda da meydana gelmiş ve meydana gelmektedir" (Nixon) örneğinde-

ki gibi. Bunlar sadece teknik olduğundan, böylesine ihlaller simgesel kovuşturmaya uğrar, gereksiz yere kamuya yayılmadan bu yapılabildiğinde peşi bırakılır.

Televizyon:

ABD'nin gerçek okul sistemi.

Temizlik Operasyonu:

Somoza'nın, 1978'de Nikaragua'da çıkan ayaklanmayı bastırma kampanyası, bu kampanyada "12-30 yaşları arasında bir erkek olmak suç"tu.[173]

Tercih Yöntemi:

Kanıtlanması gereken hipotezleri destekleyen gerçeklerin ve yetkililerin özenle seçilmesi. Uzman *(Bkz.)* tarafından kullanılan bilimsel yöntem.[174]

Terörizm:

Sivilleri toptan öldürme.

Teşvikler:

Yöneticiler açısından sahip olmak için büyük cesaret ve Altın Paraşütler, yatırımcılar için düşük vergiler, işçiler için de işsizlik tehdidi gerektiren, enerjiyi açığa çıkaran düzenekler.

Tırmandırma:

Yanlışların üstünü, boyutlarını ve sayılarını çoğaltarak kapama. Yanlışlara yeterli yatırım yapılarak yanlışların düzeltilmesi gereksiz Yüz *(Bkz.)* kaybı olur. Sonra da biz, Yürüyen Merdiven'e *(Bkz.)* yapışıp kalırız.

Tonkin Körfezi İlkesi:

Komünist Düşman'a karşı (neden ne olursa olsun) girişilen, kamuoyu yoklamalarında bir başkanın mevkiini yükseltecek bir askeri hareket.[175] Yine de etkisi geçicidir ve daha sonraki oy sayısını artırma çabalarında eşit yüzdede etkili olması için dozun artırılması gerekir.[176]

Tonkin Körfezi Olayı:

Johnson yönetiminin, Vietnam ile geniş ölçekte bir savaşa girmek için Kongre'den boş çek almak amacıyla uydurduğu, 4 Ağustos 1964'te Kuzey Vietnam'ın ABD savaş gemilerine saldırdığı yolunda bir yalan. Saf medya ve kaygısız Kongre'nin yardımıyla boş çek verildi ve bir saldırı savaşı tırmandırıldı.[177] *(Bkz. Tırmandırma).*

Toplama Kampları:

Onların tutuklama kampları. *(Bkz. Stratejik Köy).*

Toprak Reformu:

Genellikle, faaliyet göstermeyen ve ortada bulunmayan toprak sahiplerinin arazisinin toprağı işleyenlere dağıtılması; Güney Vietnam'da ise eskiden köylülere dağıtılmış arazinin toprak sahibine geri verilmesi.[178]

Trajik Yanlış:

Çok sayıda masum insanın öldürüldüğü ve hasıraltında tutulamayan ya da düşman kışkırtmalarının bahane edilemediği, bizim tarafımızdan yapılan bir eylem. Bu kullanış, (terörist, katil vb.) haksız kelimelerin bizim için kullanılamayacağı kuralının yanı sıra bizim iyiliksever olduğumuz postulatından doğar.

Trujillo, Raphael:

Dominik Cumhuriyeti'nin, otuz yıl Amerika Birleşik Devletleri'nce tanınmış ve yardım edilmiş, ABD Deniz Kuvvetleri'nce para yardımında bulunulmuş vahşi, gangster diktatörü; anti-komünist.[179]

Tutuklular:

Bizim ya da müttefiklerimizin aldığı rehineler. *(Bkz. Rehineler).*

U

Uçurum:

Bir yabancı gücün silah sistemi –dretnot, bombardıman uçağı, füze, füze savar füze, megatonaj vb- konusundaki korkutucu ama mitolojik yeterliliği. Kimi zaman yanlış istihbarata bağlansa da çok sık olarak uçurumlar, dalavere karıştırılmış bir istihbaratın sonucudur. Askeri-Sanayi Kompleksi'ne iş verilmesinde önemli rolleri vardır. Uçurumlar, kendilerini dolduracak sözleşmeler imzalandıktan kısa süre sonra düzenli biçimde ortadan yok olur.[180] *(Bkz. Askeri-Sanayi Kompleksi ve Ulusal Çıkar).*

Ulusal Çıkar:

Şirket topluluğunun talepleri ve ihtiyaçları.

Ulusal Güvenlik:

Farkına varılan yurtdışındaki büyük ya da küçük çıkar-

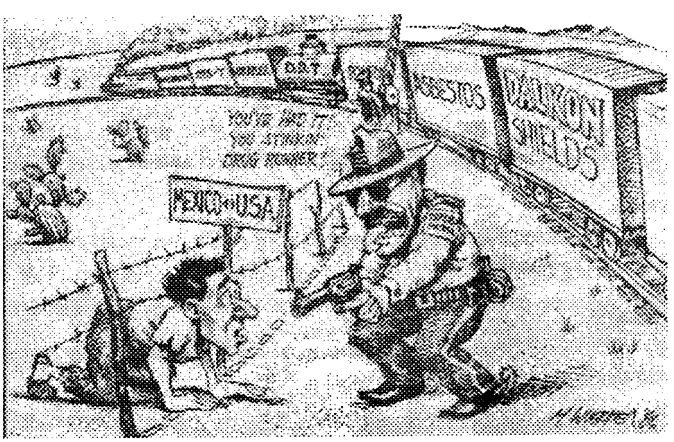
lar.[181] Bir Ulusal Güvenlik "tehdidi" Hoover Yasası'na *(Bkz.)* tabidir: gözle görülebilir tehdit ne kadar küçükse gerçek tehdit o kadar büyüktür.

Ulusal Kurtuluş Savaşı:

Büyük haksızlıkların ve kötü hükümet yönetiminin kışkırttığı bir sivil ayaklanma.[182] Büyük bir güce uygun gelmediğinde, başkaldıranlara dıştan gelen yardımın bunu bir Saldırı *(Bkz.)* durumuna getireceğine dayanarak istenmeyen hükümetin adına müdahalede bulunulur. Eğer bu temizlenmezse İç Saldırı'dan halk suçludur. *(Bkz. İç Saldırı).*

Uluslararasıcılık:

Bizim imparatorlara yakışır girişimlerimizin desteklenmesi. *(Bkz. Tecrit Politikası).*

Uyuşturucu Kaçakçıları

Artık yeter! Seni pis kokulu uyuşturucu kaçakçısı

Ulusu Meydana Getiren:

Ulusu mahveden.[183] *(Bkz. Koruma).*

Ulaşma:

Siyasi yatırımcıların adaylara ve partilere para verdiklerinde aldıkları. Ulaşma, onursuz bir rüşvet olan nüfuz ya da oy satın almadan ayrı tutulmalıdır.[184]

Uydu:

Onlarla aynı hizada. Kukla ile eşanlamlı. *(Bkz. Bağımsız).*

Uygun Kisveye Büründürülmüş Saldırganlık:

Resmi basın bültenlerinde doyurucu biçimde açıklanan olağanüstü koşullara dayalı olarak ya bizim, ya müttefikimizin ya da korumamız altındaki bir devletin başka bir ülkeye saldırması, başka bir ülkeyi işgal etmesi.

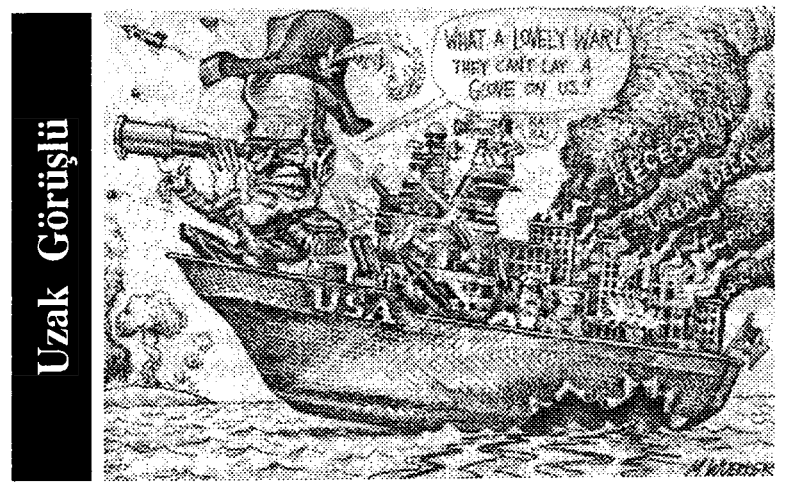
Uyuşturucu Kaçakçıları:

ABD hukuku ve politikasında sağlığa zararlı kabul edilen maddelerin trafiğinde yer alan değersiz kimseler. Tütün, alkol, asbest, bitki öldüren ilaçlar, reklam bütçeleri geniş olan büyük şirketlerin ürettiği sağlığa zararlı diğer maddelerin yurtiçinde ve yurtdışında ticaretini yapanlarla ve Siyasal Eylem Komiteleri ile karıştırılmamalıdırlar.

Uyuşturucu ile Savaş:

Kötü tasarlanmış yoksullukla savaşın yerini alan savaş. İç bölgelerdeki şehirlerde serbest ve bozucu davranışlara yol vermemek amacıyla, Kanayan Kalp sosyal

programları için sivil haklar askıya alınır ve Üçüncü Dünya ülkeleri polis taktikleri kullanılır. *(Bkz. Getto).*

Uzak Görüşlü:

Hoş, kazanılabilir küçük bir savaşı yönetirken siyasal rüşveti ve yurtiçindeki başarısızlıktan hükümet yardımı alarak kurtulma olasılığını algılama.[185]

Uzman:

İşverenine onun duymak istediğini söylemesi için ücret ödenen bir teknisyen.[186] Uzmanın kimi kez Sorumlu Eleştiri yapmasına izin verilir. *(Bkz. Tercih Yöntemi ve Sorumlu).*

Uzay Mekiği:

Yıldızlar ve gezegenler arasındaki boşlukta kazı yapan ve çukurları dolduran, tasarlanması ile üretilmesi arasında uzun zaman geçen bir aygıt.

Ü

Ümit:

Siyasal hayalciler için "tatlı para". Sıkı para ise işler, sözleşmeler, hükümetin para yardımı ve vergiden yararlanmaktır.

Üründen Yoksun Bırakma:

Saldırıdan kurtulan köylülerin sağladıkları yiyeceklerine zarar verilmesi için bir Vietnam Savaşı programı,[187] böylece saldırganları yiyecekten yoksun bırakma. Ürünlerine zarar verilen köylüler üzerindeki zararın etkileri karşılıklı, kasıtsız ve isteyerek değildir. *(Bkz. Çiftlik İşçisi Operasyonu ve Kurtarma).*

Üst Düzey:

Gelir merdiveninin üstünde olan ya da tırmanan; ticari dikkate ve siyasal meraka değen.

V

Vaat:

Yaygın kullanımı kötüye kullanımın karşılıklı, artı halkın belleğinin zayıf olmasına bağlı olan ciddi bir siyasal söz verme.

Vatanseverlik Yürüyüşü:

Birinin, liderlerine inancının ve Sokakların Güvenilirliği *(bkz.)* güçleriyle dayanışmasının ifadesi.

Vergi İndirimleri:

İş dünyasının kimi kez Y'nin yerine X'i inşa etme ve yatırım yapmasına neden olan vergi ayrıcalıkları.

Vergi İptali:

Vergilerden yasa çerçevesinde kaçıp kurtulma. *(Bkz. Vergi Kaçırma).*

Vergi Kabarcığı:

Yılda vergilendirilebilir geliri 200.000 dolar ya da daha çok olanların, daha az geliri olanlardan (yüzde 33) daha düşük vergi dilimi oranında (% 28) olduğu Reaganomi *(Bkz.)* döneminde karar verilmiş bir vergilendirme planı. İkinci grup her iki taraftaki düşük oranlar arasında "kabarcık" çıkarırlar.

Vergi Kaçamağı:

Vergi iptalinin, genellikle yararlanan kimselerce düzenlenen, hatta yazılan meşru şekli.

Vergi Kaçırma:

Vergilerden yasayı çiğneyerek kaçıp kurtulma. *(Bkz. Vergi İptali).*

Vergi Reformu:

İş dünyasındaki şirketlerin ve varlıklıların, teşviklerini biriktirmeyi geliştirmeleri, yatırım yapmaları ve çalışmaları için vergilerinin indirilmesi. Bu indirimler, ça-

lışmaya teşvik etmek için çalışan yoksulun ve yoksul düşmüş kişilerin refah giderlerinin ve yararlarının indirilmesiyle dengelenebilir.[188] *(Bkz. Teşvikler, Reagonomi ve Reform).*

Vergi Verimliliği Oranı:

Vergi ödemelerini herhangi bir yasal yolla minimal duruma getirme; "Vergi verimliliği arayışında olanların [aynen alınmıştır: yani, ödemeye gücü yetenlerin] orada tahminen 1 trilyon doları vardır" örneğindeki gibi. "Bize gelmek için dört yeterli neden vardır –sıfır vergiler, gizlilik, güvenlik ve hizmet" (George Moore, Gibralter Trust Bank Ltd. *(Cebelitarık Güven Bankası)* Yönetim Kurulu Başkanı).

Vergiler:

Eskimiş bir terim *(Bkz. Gelirin Yükselmesi).*

Verim Oranı:

Bir şirketin alınmasını, sonra da soyulmasını ve satılmasını açıklayan ve haklı çıkaran, önceden beklenen maliyet kısıtlamaları. *(Bkz. Sinerji ve Değer).*

Vicdansız:

(Bkz. İdealistik).

Vietkong:

Vietnam köylüsü, özellikle de öldürdüklerimiz.[189] *(Bkz. Düşman Binası).*

Vietnam Savaşı:

Kontrol Etme *(bkz.)* politikasının bir parçası olarak ABD kıyısından 10.000 mil uzakta kendi kaderini tayin etmeye karşı çarpışılmış, ABD'nin uzun sürmüş bir savaşı. *(Bkz. Kontrol Etme ve İç Saldırı).*

Vietnam Sendromu:

Hükümetin yönetimi altında bulunan halk topluluğunun bir hastalığı. Bu hastalıkta, resmi yalanlar üzerine inşa edilmiş pahalı bir saldırganlık savaşının anılarına bir parça tepki olarak sıradan vatandaşların çoğu Eylemci Dış Politika'ya *(Bkz.)* karşıdır. *(Ayrıca Bkz. Görüş Birliği ve Vietnam Savaşı).*

Vietnamlaştırma:

Yurtiçinde paralı asker ordusuna yeterince çok yatırım yaparak Güney Vietnam'ı pasifleştirme. Yurtiçi amaçlar nedeniyle buna, "Vietnamlının kendi muharebesini kendisine yaptırma" şeklinde göndermede bulunulur. Vietnamlaştırma, Paralı Asker *(Bkz.)* Oluşturma'nın özel bir durumudur.

Y

Yahudi Aleyhtarlığı:

Önceleri Yahudilere karşı taraflılık ve önyargı; şimdi İsrail politikasının açıkça eleştirilmesi.

Yahudi-Hıristiyan Ahlakı:

Her mevsimde geçerli bir inanç ya da uygun gelen herhangi bir şey.

Yaptırım:

İnsan haklarını çiğneyenlere kötüye kullanımlarına son vermeleri için baskı ve uluslararası hukuku dayatan, askeri saldırı dışında cezalandırıcı önlemler. Yaptırımlar asla bize dayatılmaz ve dostlarımıza dayatıldığında ne ciddi ne de kesin biçimde uygulanır ama düşman devletler için şiddetle uygulamaya koyulur. Yaptırımlar, 1991 Körfez Savaşı'nda bir düşman devletine geniş ölçüde bir saldırıdan önce yumuşatıcı bir evre oluşturmaya yaradı.

Yara Alabilirlik Penceresi:

Nükleer silahlarda Carter ve Reagan dönemlerindeki "uçurum". ABD'nin acil yeniden silahlanmasını gerektiren Sovyetlerin yapacağı ilk saldırının görece maliyetsiz olmasını olanaklı kılacağı sanılıyordu. Bu uçurum ABD'nin nükleer silahlı denizaltılarını ve bombardıman uçaklarını gözardı ediyor, diğer çeşitli uydurmacaların ve kötü olayların tahmin edilmesinin yanı sıra Sovyetlerin nükleer güçlerini abartıyordu. Bu pencere, Başkan'ın Stratejik Güçler Komisyonu misilleme güçlerimizin "caydırmacılığı garanti altına aldığını" açıklamasıyla 1983 yılında kapandı.[190] O tarihte "pencere" tehdidini temel alan sözleşmeler imzalandı.

Yaralı Ayı Kuramı:

Sovyet liderinin, kendi ülkesinde elde edemediği siyasal şansını yurtdışındaki maceralarda elde etmeye eğilimli olduğu kuramı. ABD liderlerine uygulanabilecek benzer bir kuram yoktur; (yine de *Bkz. Başkanlık Savaşı ve Yaralı Kartal.).*

Yaralı Kartal:

Yaralanmış ve düşmeye başlamış, tavşan yavrularını yemek için harekete geçen büyük bir yırtıcı kuş.

Yararlanma:

Kullanma. *(Bkz. Sesli Azınlık)*

Yararsız İşlerle İlgilenme

Az miktarda yoksullara yardım gideri. *(Bkz. Savunma Harcamaları).*

Yardım:

Teveccüh gösterdiğimiz tarafa yardım ve rahatlık sağlama. *(Bkz. Saldırganlık).*

Yardım ya da Yardım Örgütü:

Mallarımızın dış ülkelere satılmasına yardım;[191] ayrıca, "Yardım Örgütü'nün [Vietnam'daki] görevi; acemi asker toplamada, eğitimde ve sokakların güvenliğinin korunması için bir kuvvet örgütlemede Ulusal Polis'e yardım etmektir" (ABD resmi görevlisi Robert Nooter) cümlesinde olduğu gibi baskı altında tutmaya yardımcı olma. Güven, Koruma ile eşanlamlı. *(Bkz. Güvenlik).*

Yasama:

Siyasal gökkuşağının sonunda altın tokalaşma.[192]

Yeni Düzenleme:

Halkı, şirketin ürün kalitesi, iş güvenliği ve çevre konulu faaliyetlerinin olumsuz etkilerinden korumak için hükümetin acenta kuralları ve zorlama ile gösterdiği çabalar. Şirketin refahını tehdit ettiğinden fazla geldiği ve ticareti ve rekabeti tehdit ettiği için sürekli saldırılmaktadır. İş dünyasının parasal desteğiyle "hükümeti sırtımızdan atmak" için yapılan siyasal kampanyaların ana hedefidir.

Yeni Dünya Düzeni:

Esmer Tenli Küçük Kardeşlerimize *(Bkz.)* yardım etmemizin, Özgür Dünya'ya *(Bkz.)* girmemizin ve Bağımsız olmamızın önündeki büyük engelleri aşmış Eski Dünya Düzeni. *(Bkz. Bağımsız).*

Yeni Federalizm:

Eyalete ve yerel hükümetlere zayıf bağımlı devletlere azaltılmış miktarlarda para tahsis etme sorumluluğunun verilmesi. Yetki Verme, Halka Geri Dönen Güç ile eşanlamlı. *(Bkz. Yetki Verme ve Gelir Paylaşımı.)*

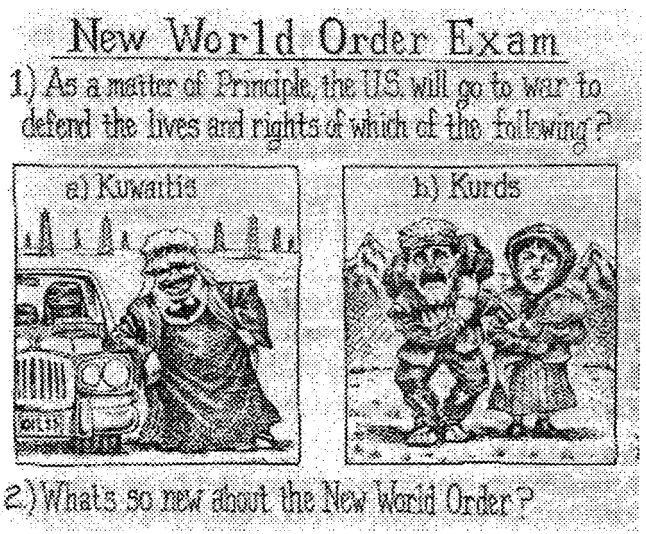
Yeni Televizyon Yorumcuları:

Ulusal kurumun amigo liderleri.

Yeni Tecrit Politikası Yanlısı:

Güvene Layık Biçimde Yavaşlama ve Endişelenmeden

ya da Taahhütlerimizi Yerine Getirmemezlik Etmeden Geri Çekilme, böylece bunun Son Savaş olacağı güvencesi verme politikama muhalif olan.

Yeni Dünya Düzeni

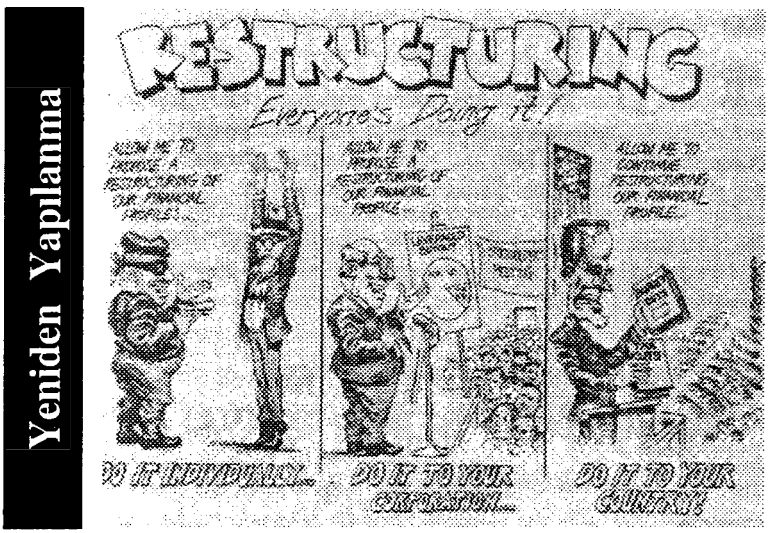
Yeni Dünya Düzeni Sınavı
1) Bir ilke sorunu olarak ABD aşağıdakilerden hangisinin hayatlarını ve haklarını savunmak için savaşa girecektir?
a) Kuveytliler
b) Kürtler
2) Yeni Dünya Düzeni'nde bu kadar yeni olan nedir?

Yeniden Düzenleme:

Yumurtanın duvardan düşüşünü parmağımızı kıpırdatmadan izledikten sonra parçalarını yeniden bir araya getirmeye çalışma.

Yeniden Yapılanma:

Kapatma ya da zora başvurarak istihdamı azaltma; ayrıca yöneticilerin ve bankacıların çıkarlarına uygun olarak yeniden düzenleme; şirketin olanaklarının özel olarak ele geçirilmesi, artı emeğe tokat atma.

Yeniden Yorumlama:

Bir anlaşmayı yetkimi kullanarak iptal etmem. *(Bkz. İhlal Etme).*

Yenilgi Karşısında Kamunun Olumsuz Tepkisi:

Potada bazı büyük, kısmen dibe batmış yığınların kepçenin biraz karıştırılmasıyla yüzeye çıkması. Bütün yemeğe iştah kapatan bir tat verirler.[193]

Yetişkin Pazarı:

Porno.

Yetki Verme:

Eskiden, halka daha çok otorite ve kaynak verilmesi; şimdi ise halkın, hiçbir federal yardım yükü olmadan hükümetin daha önceden icabına baktığı bir sorunun icabına bakmasına izin verilmesi.[194] *(Ayrıca Bkz. Gelir Paylaşımı).*

Yetkisizce Taşıma:

Önemli kişiler tarafından yapılırsa hırsızlık.[195]

Yenmek:

Özellikle bir Esmer Tenli'yi *(Bkz.)* soğukkanlı olarak silahla vurmak.

Yeraltı Sığınağı:

Düşmanın, ABD bombalarıyla vurulan yeraltındaki askeri mevzi. *(Bkz. Sığınak).*

Yıkma:

Alttan gelen, ayrıcalıklıları tehdit eden örgütlü bir eylem ya da protesto eylemi.[196]

Yıldız Savaşları:

Gökyüzüne inşa edilecek bir beyaz fil. *(Bkz. Sınırlı Darbelere Karşı Global Koruma).*

Yoğun Yönetim:

Orman Hizmetleri'nin meslek argosunda İzin Verilebilir Kesim Miktarı'nın *(Bkz.)* artırılması.

Yoksul:

Güçten yoksun olan.

Yoksulu Kazıklama:

Teşvikleri geliştirme, hükümeti sırtımızdan atma ve vergi yapılandırılmasında geçmişteki yolsuzlukları düzeltme. *(Bkz. Refah, Teşvikler ve Reaganomi).*

Yoksulluk Kültürü:

Manevi Güç'ten *(Bkz.)* yoksun oldukları için, yoksulluklarının kendini gerçekleştirmesine izin verip böylece de kendilerini Haketmeyen Yoksul haline getirerek kendilerini bitap düşüren insanların ayrı ve eşiti olmayan gettosu *(Bkz. Haketmeyen Yoksul, Çetin Ceviz ve İyimser İhmal).*

Yön Değiştirme:

Uluslararası hukuk ve demokrasiye aniden yeni bir ilgiye dayanan siyaset değişikliği; kusursuz değişim. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'da Samoza döneminde demokrasi yaşanmamasından neden memnun olduğunu ama (Somoza'nın gittiği, Sandinistaların geldiği) 19 Temmuz 1979'da seçimler ve çoğulculukla birdenbire neden ilgilenmeye başladığını açıklar. Işığı görme ile eşanlamlıdır.

- İşveli küçük bir yıldızla yatakta yakalanacak kadar aptal olan biri Beyaz Saray'a ait olamaz.
- Ne rezalet!
- Liderlerimizden daha fazlasını bekliyoruz!
- Şok edici...

Yufka Yürekli:

Başkalarının acısına dayanma metaneti gösteremeyen. *(Bkz. Dayanma Gücü ve Pragmatik).*

Yumuşama:

Bizce anlaşıldığı şekliyle, düşmanın, ona daha nazik olmamız karşılığında dünya üzerinde her yerde istikrarı sağlamamız için bizi özgür bırakarak kendi sınırlarının gerisine çekildiği bir anlaşma.[197] *(Bkz. İstikrar).*

Yurtseverlik:

İkamet yerine dayanarak yapılan yargılayıcı tartışmalar.

Yük Boşaltma:

Gizli ve gayrimeşru devlet terörizmi programını yarı özel teknisyenlerin saymaca ve daha gizli otoritesine devretme.[198]

Yük Dağıtımı:

Özel Çıkarların *(Bkz.)* bütçeden talep ettiklerinin kesilmesi, böylece Ulusal Çıkarlara *(Bkz.)* hizmet edecek kaynakların kurtarılması.

Yükü Paylaşma:

Yalnızca kâr ve çıkar gözeterek fon oluşturma; yeni global hisselilerin ortaklaşa desteklenmesi.

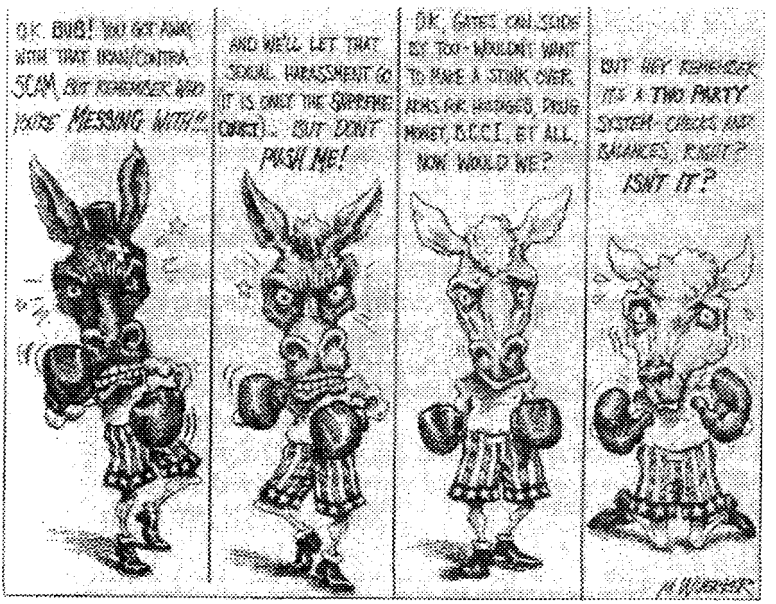
Yürüyen Merdiven:

Öteki Dünya'ya giden hareketli merdiven.

Yüz:

Bizim korumamız ancak düşmanın kaybetmeye hazır olması gereken bir şey. Kimi kez korunması gereken yüz, liderinkidir. Aksi takdirde ciddi yargı hataları yaptığını itiraf etmek zorunda kalacaktır. Bu durumda liderin yüzünü ulusun yüzüyle değiştirmek için özenli bir çaba gösterilir.[199] *(Bkz. Taahhüt.)*

Sadık Muhalefet

- Tamam ulan! Şu İran-Kontra'dan yakanı kurtar ama kimi karışıklığa ittiğini unutma!!!

- Ve biz, bu cinsel tacizin sürmesine izin vereceğiz (Bu sadece Yüksek Mahkeme)... Ama beni itme!

- Tamam. Kapılar da açılabilir. Rehinelere silah, uyuşturucu parası, B.C.C.I ve diğer konularda olay çıkarmak istemiyor muyduk? Şimdi çıkabiliriz.

- Ama hey, bunun iki partili bir sistem olduğunu unutma –çekler ve bilanço, tamam mı? Öyle değil mi?

Z

Zafer:

Yok etme. *(Bkz. Kurtarma).*

Zararlı Bitki ve Hayvanları Yok Eden Kimyasal Maddeler:

Çiftlik sektörünün kokaini; "cennet vaat ettiler ve bağımlılık yarattılar." (Paul Ehrlich),[200]

Zippo Mangaları:

Güney Vietnam köylülerinin evlerini yakmakla görevlendirilmiş ABD askerleri. Artık geleneksel olan terim, bu koruma girişiminde yaygın kullanılan çakmağın adından türetilmiştir.

Ziyaret:

Bombardıman saldırısı.

Zorbalık Etkeni:

Bizimle saldırdığımız, tecavüz ettiğimiz ve işgal ettiğimiz ülkeler arasındaki büyüklük farkı. Küçük ülkelere karşı giriştiğimiz eylemler her zaman adil nedene dayalı polis operasyonları olduğundan Amerika Birleşik Devletleri'nde bu, siyasal bir engel değildir. *(Bkz. Adil Neden Operasyonu).*

Zorunlu Askerlik:

Olanakları kısıtlı olanı, en azından piyasadaki ücret oranlarının altında ülkelerine hizmet etmeye zorunlu tu-

tan zorla askerlik görevine yazılma sistemi. Bu, bir ölçüde askeri donanım tedarik edenlere ve diğer hizmetlere yapılan fazla ödemeleri dengeler, böylece bütünüyle yürürlükte kalmak için kabataslak bir adalete fırsat verir. Kimi kez Kura ile Askere Alınma adı verilir.

Kitap Notları

Önsöz

1 Bkz. Joe McGinnis, The Selling of the President, 1968, New York: Trident Press, 1969; Hertsgaard, a.g.e.

2 Bkz. Erik Barnouw, The Sponsor, New York: Oxford University Press, 1978; Mark Hertsgaard, On Bended Knee: The Press and the Reagan Presidency, New York: Farrar Straus Giroux, 1988; Robert Westbrook, "Politics as Consumption", Richard Fox ve Jackson Lears, The Culture of Consumption: Critical Essays on American History, 1880-1980, New York: Pantheon, 1983; Gerald Benjamin'in editörlüğünde The Communications Revolutions in Politics, New York: Academy of Political Science, 1982'de Gerald Benjamin, Erik Barnouw, Thomas Patterson ve David Everson'ın denemeleri.

3 W.T. Barry'ye mektup, 4 Ağustos 1822, Letters and Other Writings of James Madison, New York: R. Wortihngton 1844, C. 3, s. 276

4 Senatör Arthur Vandenberg'in, saldırgan yabancı politika karşısında

kitle memnuniyetini sağlamak için 1947 yılında doğal liderlerin yapmak zorunda oldukları konusunda sık sık alıntı yaptığı cümlecik. Eric Goldman, The Crucial Decade, New York: Vintage Books, 1960, s. 59'da söz edilmektedir.

5 A Collection of Essays, New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1946, s. 167

6 George Orwell, 1984, New York: Signet Books, 1949, s. 163

7 "Oyuncu Reagan'ın gerçek ya da yalan konusunda kesinlikle hiçbir ahlak duygusu yoktur. Ona göre gerçek, o an söyleyiverdiğidir. Basında yüzlerce kez yer almış refah kandırmacaları konusunda çok eski bir yalanı tekrarlarken bile hâlâ doğru söylüyormuş gibi görünür ve onun doğruyu söylediğini düşündüğünden de eminim." Alexander Cockburn, Corruptions of Empire, Londra: Verso, 1987, s. 346

8 Shultz'un sözleri Philip Taubman, "Shultz Critizes Nicaragua Delay", New York Times, 6 Şubat 1984 ve Securutiy and Development Assistance, Senato Dışilişkiler Komitesi Oturumu, 98. Kongre, 2. Oturum, 22 Şubat 1984, s. 83'ten alınmıştır.

9 Seçimden iki hafta önce, 10 Mart 1982'de bir Salvador ölüm mangası 35 Salvador vatandaşı ve yabancı gazetecilerin yer aldığı bir ölüm listesi dağıttı, basın mensuplarını yıldırmak için yapılan başka bir önemli katkı. Bkz. Edward S. Herman ve Frank Brodhead, Demonstrataion Elections: U.S.-Staged Elections in the Dominican Republic, Vietnam, and El Salvador, Boston: South End Press, 1984, s. 120-121.

10 Ana görüşü savunan medya, bir önceki dipnotta belirtilen gazetecilerin ölüm listesini de vermedi. Morg öyküsü, In the Name of Democracy adlı belgeselde bir gazeteci tarafından ayrıntılarıyla anlatıldı.

11 Bkz. Edward S. Herman ve Noam Chomsky, Manufacturing Consent: The Political Economy of Mass Media, New York: Pantheon, 1988, s. 129, 132-33.

12 Seçim gününün sonunda, 28 Mart 1982'de Dan Rather şöyle övünüyordu: "Zafer! Bir milyon kişi seçim sandıklarına gitti." Aynı Rather'ın 4 Kasım 1984'te yapılan Nikaragua seçimlerindeki çok sayıda katılım konusunda söyleyecek bir şeyi yoktu.

13 Bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 129-137; Jack Spence, "The U.S. Media Covering (Over) Nicaragua", Thomas Walker'ın editörlüğünde Reagan Versus the Sandinistas, Boulder, Col.: Westview Press, 1987

14 "Clear Choices in Salvador, Murky Plans in Nicaragua", New York Times, 12 Şubat 1984

15 Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 107-110

16 1 Mart 1973 tarihli New York Times'ın editör yazısında bile, habercilik hesaplarına "yararlı niyet"in dahil edilmesi gerektiği belirtiliyordu. İsrail'in Şubat 1973'de bir sivil uçağı düşürmesiyle bağlantılı olarak gazete, "Geçen hafta bir Libya uçağının Sina yarımadasına indirilmesinin suçlusunu bulma konusundaki acı tartışma hiçbir yararlı niyete hizmet etmemiştir" diyordu. Kimin suçlu olduğu konusunda hiç sorun olmamakla birlikte, koşullar ya da kurbanlarla ilgili olarak suçlama ya da maddi ayrıntılar da dahil bu, çok habere fazla yer vermemek için yapılan bir sözcükleri yumuşatma sanatıydı. Düşürülen uçaklara önyargılı başka yaklaşımlarla ilgili konular için, *Uçakların Uygarca ve Barbarca Düşürülmesi* alt başlığına bkz.

17 1988'de ABD'nin bir İran uçağını ve Sovyetler Birliği'nin de bir Kore uçağını düşürmesiyle ilgili olarak New York Times'taki editör yazılarından yapılan alıntılar için *Uçakların Uygarca ve Barbarca Düşürülmesi* alt başlığına bkz..

18 Bkz. Manufacturing Consent, s. 175-86

19 Nisan 1985'ten başlayarak FDN'nin askeri hiyerarşisinde, 48 üst düzey pozisyonundan kırk altısında Somoza'nın Ulusal Muhafızlar'ının eski mensupları yer alıyordu. Buna rağmen, Amerikalar Arası İşler

Dışişleri Asistanı Langhorne Motley, Ocak 1985 tarihinde Kongre'ye kontra liderlerinin "hiç istisnasız Somoza'ya karşı" olduklarını söylüyordu. Bkz. Peter Kornbluh, Nicaragua: The Price of Intervention, Washington: Institute for Policy Studies, 1987, s. 38-39.

20 Reagan yönetiminin Pakistan, Suudi Arabistan, Fas ve Endonezya hükümetleri dahil birçok ülkenin yanı sıra, 1983 yılında devrilmeden önce Arjantin'deki askeri hükümetle ilişkileri giderek ısınıyordu.

21 Bkz. Manufacturing Consent, s. 71-86; Americas Watch, Guatemala Revised: How the Reagan Administration Finds "Improvements" in Human Rights in Guatamela, New York: Americas Watch, 1985.

22 Bkz. Edward S. Herman, "The United States Versus Human Rights in the Third World", Harvard Human Rights Journal, İlkbahar 1991, s. 98-103.

23 New York Times'ın liberal köşe yazarı Tom Wicker, Reagan'ın Nikaragua politikasını tartışırken, "Ne tarih, ne de tanrı Amerika Birleşik Devletleri'ne başka uluslara demokrasi götürme hakkını vermiştir" diyordu, Reagan yönetiminin aslında niyetinin bu hedef olduğunu ima ediyordu ("That Dog Won't Hunt", 6 Ağustos 1987).

24 Andrew Rosenthal, "Bush Not Pressing Kuwait on Reform: President Is Said to Feel he Cannot Force Democracy" New York Times, 3 Nisan 1991

1. Bilginin Özgür Olmayan Akışı

1 Bkz. Ward Churchill ve Jim Vander Wall, Agents of Repression: The FBI's Secret Wars Against Black Panther Party and the American Indian Movement, Boston: South End Press, 1988; Carlos Munoz, Youth Identity, Power: The Chicano Movement, New York ve Londra: Verso, 1989.

2 Bkz. Frank Donner, Protectors of Privilege: Red Squads and Police Repression in Urban America, Berkeley: University of California Press, 1990; Frank Donner, The Age of Surveillance, New York: Vintage, 1981; David Kairys, "Freedom of Speech", Kairys'in editörlüğünde, The Politics of Law, New York: Pantheon, 1982.

3 Anayasa Mahkemesi ilk kez 1964 yılında "isyana teşvik edici yazılı iftiranın –hükümeti eleştirme- Amerika'da suç oluşturmadığına açıklık getirmiş ve konuyla bağlantılı olarak 'İlk Değişikliğin asıl anlamını' anlatmıştır." Brennan'ın görüşünden Jamie Kalven'in yaptığı alıntı, Hary Kalven, A Worthy Tradition: Freedom of Speech in America, New York: Harper & Row, 1988, s. 66. Times V. Sullivan'daki kararda kısmen, "İsyana Teşvik Yasası bu Mahkeme'de kesinlikle denenmedi, onun geçerliliğine yapılan saldırı bugünü tarih mahkemesine getirdi" denmektedir. 276 (1964)'te 376 U.S. 254. Ayrıca bkz. Kalven, A Worthy Tradition, s. 66

4 Kairys, s. 148

5 A.g.e., s. 149

6 A.g.e., s. 152. 1917 yılında posta müdürü savaşın idaresi konusunda olumsuz görüşlerin açıklandığı bir gazeteyi dağıtmayı reddettiği için destek gördü (a.g.e., s. 153). Posta yetkililerinin özgür konuşanın önündeki bir engel olduğu yolundaki daha geniş tartışmalar için bkz. Jon Bekken, "'These Great and Dangerous Powers': Postal Censorship of the Press." Journal of Communication Inquiry, Kış 1991, s. 55-71.

7 Kairys, s. 152

8 I. Dünya Savaşı'nda ABD'den hiçbir istila tehdidi gelmezken 1980'lerde Nikaragua'nın ciddi bir askeri saldırı altında olmasına rağmen ABD kurumu ve medya tarafından Nikaragua'ya bundan daha yüksek bir standart getirildi. Bu karşılaştırmanın ABD basınında yapıldığını hiç görmedim. John Spicer Nichols, "The Media", Thomas Walker'ın editörlüğünde Nicaragua: The First Five Years, New York: Praeger, 1985'te bu nokta enine boyuna tartışılmaktadır.

9 Kairys, McCarthy döneminde "yasamanın temelden çöktüğünü" kaydetmektedir, yk. bkz., s. 164. Dönemin olayları ve yapılan temizlemeler konusunda bkz. David Caute, The Great Fear: The Anti-Communist Purge Under Truman and Eisenhower, New York: Simon ve Schuster, 1978.

10 Bkz. Ross Gelbspan, Break-ins, Death Threats and the FBI: The Covert War Against the Central America Movement, Boston: South End Press, 1991. Ayrıca "Special Issue on Domestic Surveillance," CovertAction Information Bulletin, S. 31, Kış 1989.

11 1964 yılında Mississippi Özgürlükçü Demokratik Parti'ye zarar verme, yurttaşlık hakları gruplarını yok etme ve yurttaşlık hakları eylemcilerinin cesaretini kırma, Martin Luther King, Jr.'u gözden düşürme, hatta ortadan kaldırma ve siyah öğrenci örgütlerinin altını oyma çabaları da buna dahildir. Bu eylemlere gayrimeşru yollardan kırıcılık ve üye listelerinin çalınması, yıldırmacılık, kışkırtıcı ajanların eylemleri ve çete savaşlarını teşvik etmek gibi diğer gayrimeşru tekniklerin yanında sahte belgelerin büyük ölçüde kullanılması da dahildir. Bkz. Noam Chomsky, Nelson Blackstock'taki "Introduction", Cointelpro: The FBI's Secret War on Political Freedom, New York: Vintage, 1975, s. 7-19; Donner, Age of Surveillance, s. 177-204

12 Blackstock, Cointelpro, s. 18'deki alıntı.

13 Donna Demac, Liberty Denied, New Brunswick: Rutgers University Press, 1990, s. 78

14 "Amerika'daki çoğunluk, görüş serbestliğinin çevresinde harika engeller oluşturmuştur; bu engellerin içinde bir yazar neden hoşlanıyorsa onu yazabilir ama bunların ötesine geçerse vah ona. Bu, onun engizisyon dönemindeki gibi ateşe atılma tehlikesinde olduğu anlamına gelmez ama süregiden bir kötülenme ve baskıyla karşılaşır." Democracy in America, New York: Vintage Books, 1954, C. 1, s. 274 (özgün basımı 1835 ve 1840 yıllarında yapılmıştır.)

15 Özellikle bkz. Erik Barnouw, The Sponsor, New York: Oxford University Press, 1978; ayrıca Ben Bagdikian, Media Monopoly, Boston: Beacon, 1987.

16 Son yıllarda Accuracy in Media, The Media Institute ve The Center for Media and Public Affairs gibi, medyaya şirket toplumunun kabul edebileceği bir çizgiye uyması için sürekli baskı uygulamak üzere tasarlanmış, şirket fonlarıyla beslenen şikâyet makinelerinin geliştiğine tanık olunmaktadır. Bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 26-28.

17 Bunun nasıl işlerlik kazandığının örneği yukarıda adı geçen çalışmanın 1. bölümünde ayrıntılarıyla anlatılmaktadır.

18 Yk. bkz., 7. Bölüm. Ana görüşü savunan medyanın alışıldık özürü, bu tür eleştirilerin habercilerin namussuzluğunu ima ettiğidir. Giriş'te tartışılan içtenlik konusu gibi bu da gündemi saptırmak için öne sürülen bir konudur. Güçlünün dayattığı çerçeveler haberciler tarafından içselleştirilebilir; onlar, yukarıdakilerin ne tür öyküleri ve gerçekleri kabul edebileceklerini algılayabilirler ve kimi kez de bu kısıtlamalardan yapabildiklerince kaçınmaya çalışarak kendilerini buna uyarlayabilirler. Bazı habercilerin ise namussuz olduğu doğrudur. Bkz. Örneğin, Noam Chomsky, Necessary Illusions, Boston: South End Press, 1989, Ek: IV, "The Craft of 'Historical Engineering'"de James LeMoyne'un ve diğer New York Times habercilerinin Nikaragua'dan El Salvador'a silah akışını ele aldıkları tartışma. Ayrıca bkz. Edward S. Herman, "LeMoyne and the Times on the Murder of Herbert Anaya: Disinformation as News Fit to Print", CovertAc-

tion Information Bulletin, S. 31, Kış 1989, s. 65-69'da LeMoyne'un ve New York Times'ın büyük saflığı ve hükümetin propaganda çizgisini desteklemesinin yol açtığı sonucun analizi.

19 Bkz. Barnouw, Sponsor, s. 140/47; Steve Rhodes, "Public Service, Private Ideologies", EXTRA!, Temmuz-Ağustos 1991, s. 14-15

20 Kabloda giderek artan rekabet, televizyonların özel ortak satışlarla promosyonlar yaparak ve reklamcıların programı daha çok kontrol edecekleri işlere girerek daha çok reklamcının daha saldırganca peşine düşmesine yol açmıştır. Bkz. Joanna Lipman, "Advertiser-Produced TV Shows Return", Wall Street Journal, 15 Ağustos 1988; Lipman, "Brand-Name Products Are Popping Up in TV Shows", Wall Street Journal, 19 Şubat 1991; Kevin Goldman, "CBS May Give Prizes to Lure More Viewers", Wall Street Journal, 15 Mayıs 1991; Lipman, "ABC to Relax Longstanding Guidelines for Ad Content", yk. bkz, 5 Eylül 1991.

21 Grave New World, New York: Oxford University Press, 1985, s. 111

22 Irvin, yaralı Iraklıların fotoğraflarından söz ederken, "Bu, çok etkili bir propaganda, çünkü doğru. Şayet bunu göstermekte ısrarlı davranırsanız bu ülkedeki insanların savaş şevklerinin altını oyarsınız" demiştir. NPR'deki "All Things Considered" programının transkripsiyonu, 12 Şubat 1991.

23 Braestrup'un araştırması konulu tartışma için bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 211-228 ve Ek 3.

24 Bill Keller, "Soviet Official Says Press Harms Army", New York Times, 21 Ocak 1988, s. A3

25 Claire Sterling'in ana görüşü savunan medyada egemen rolü ve eleştirilmeyen davranışı konusunda bkz. Edward S. Herman ve Frank Brodhead, The Rise and Fall of the Bulgarian Connection, New York: Sheridon Square Publications, 1986, Bölüm 7.

26 McNeil-Lehrer'in aşırı resmilik yanlısı önyargıları ve muhaliflerin saf dışı bırakılması konusundaki yıkıcı analizlerinin Fairness and Accuracy in Reporting tarafından yayınlanmasından altı ay kadar sonra, The Progressive'den Erwin Knoll gibi diğer birkaç kişinin yanı sıra Noam Chomsky de bu gösteride ilk kez yerini almıştır. Bu yayının ardından gelen ufak bir ani hamle Körfez krizinin ve savaşından sonra hemen durdurulmuştur.

27 Bkz. Robert Murray, Red Scare, A Study in National Hysteria 1919-1920, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1955, s. 142-165

28 Bu ifadenin kanıtı için bkz. terörist tehdidi konusunda Edward S. Herman ve Gerry O'Sullivan, The "Terrorism" Industry: The Experts and Institutions That Shape Our View of Terror, New York: Pantheon, 1990, 1-3 ve 7-8. bölümler ve Noam Chomsky, Pirates & Emperors: Internatkional Terrorism of the Real World, New York: Clarement Research and Publications, 1986. Kaddafi hakkında bkz: Chomsky, Pirates & Emperors, 3. bölüm ve William Perdue, Terrorism and the State: A Critiue of Domination Through Fear, New York: Praeger, 1989, 6. bölüm. KGB'nin Papa'yı öldürme girişimi konusunda, Herman ve Brodhead, Rise and Fall of the Bulgarian Connection, KAL 007'nin düşürülmesi konusunda bkz. *Uçakların Uygarca ve Barbarca Düşürülmesi* alt başlığına bkz.

29 Uçak düşürmelere farklı dikket çekme konusunda bkz. Edward S. Herman, "Gatekeeper Versus Propaganda Models", Peter Golding, Graham Murdock ve Philip Schlesinger'in editörlüğünde, Communicating Politics, Leicester: University of Leicester Press, 1987, s. 184-194 ve *Uçakların Uygarca ve Barbarca Düşürülmesi* alt başlığına bkz.

30 Bu alternatif çerçeveler konusunda yapılan tartışmalar için bkz. Edward S. Herman, "U.S. Mass Media Coverage of the U.S. Withdrawal From UNESCO", William Preston, Jr., Edward S. Herman ve Herbert Schiller, Hope & Folly: The United States and UNESCO, 1945-1985, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1989, s. 228-239.

31 Yk. bkz., s. 233-234; Alcira Argumedo, "The New World Information Order and International Power", Journal of International Affairs, Sonbahar-Kış 1981, s. 17-88; David Felix, "Economic Development: Takeoffs Into Unsustained Growth", Social Research, Yaz, 1969, s. 267-293.

32 Süregiden bu önyargı konusunda bkz. Herman, "U.S. Mass Media Coverage", s. 229-239.

33 A.g.e.

34 Liberty Denied, s. 96

35 Reagan'ın halka yaptığı konuşmalarda mitler oluşturmasının önemi konusunda bkz. Paul D. Ericson, Reagan Speaks: The Making of an American Myth, New York: New York University Press, 1985. Yalanın ön planda tutulması konusunda bkz. Chomsky, Necessary Illusions.

36 Demac, Liberty Denied, s. 139-142

37 Richard Curry, "Paranoia-Reagan Style: Encounters With the USIA," Curry'nin editörlüğünde, Freedom at Risk: Secrecy, Censorship, and Repression in the 1980s, Philadelphia: Temple University Press, 1988, s. 178-191

38 Demac, Liberty Denied, s. 97'den alıntı

39 John Lloyd, "The Ferret", The New Statesman, 30 Ocak 1987'den alıntı

40 Committe *(orijinalde: Committee)* to Protect Journalists, "Journalists Killed or Disappeared Since 1976" adlı Aralık 1986 tarihli rapor.

2. *Silah Kültürü*

1 "Onlar [ABD'nin anahtar liderleri], John Foster'dan yapılan, 'ülke, ekonomik açıdan hâlâ güçsüzdür... Sovyet askerlik kurumu tümüyle uyumsuzdur' alıntısını düşünerek hem açık açık, hem de gizlice Sovyetlerin askeri gücünü ve savaş tehdidini bertaraf etmişlerdir." Joyce ve Gabriel Kolko, The Limits of Power, New York: Harper & Row, 1972, s. 336-337, George Kennan, "Şu anda Sovyetler Birliği, bu ülke için hiçbir şekilde bir asteri tehdit olarak görünmemektedir. Geçen savaştaki çabaları ve özverileri Sovyetler Birliği'ni tümüyle yorgun düşürmüştür" diye yazmıştır. "Containment: Then and Now", Los Angeles Times, 29 Aralık 1985.

2 Bkz. Noam Chomsky, Turning the Tide, Boston: South End Press, 1985, s. 196-198; John Loftus, The Belarus Secret, New York: Penguin Books, 1983, 5. bölüm.

3 Richard Halloran, "Pentagon Draws Up First Strategy for Fighting a Long Nuclear War", New York Times, 30 Mayıs 1982.

4 Amerika Birleşik Devletleri, 1953 yılında İran Şahı'nı iktidara getirdiğinde, 1973 yılında Pinochet'nin diktatör olarak yerleşmesine yardım ettiğinde, 1961'de Zaire'de Lumumba'nın yerine Mobutu'yu getirdiğinde, Güney Vietnam'da Diem, Ky ve Thieu'ye görev verdiğinde, Dominik Cumhuriyeti'nde Trujillo'nun ve Nikaragua'da yıllarca desteklediği Somoza'ların iktidara gelmesine yardım ettiğinde "düşümüzdeki" ülkeleri mi yönlendiriyordu?

5 Kolko ve Kolko, Limits of Power, s. 408-410

6 Stephan Kinzer'in bu konudaki bir makalesi "Nicaragua's Edge in the Arms Race" adını taşımaktadır, New York Times, 27 Kasım 1985. Makalede, "gerilla güçlerine karşı olağanüstü güçlü olduğu düşünülen" yeni Sandinist helikopterleri karşısında Nikaragua'daki kontraların acıklı güçsüzlükleri vurgulanmaktadır. Ayrıca Kinzer, "Düşmanları... özellikle yeni jet uçaklarıyla takviye edilmiş bir ha-

va gücünün komşu ülkelere karşı kullanılabilceği korkusunu ifade etmişlerdir" demektedir.

7 Saul Landau'nun vurguladığı gibi, düzenli olarak Amerika Birleşik Devletleri, Üçüncü Dünya'daki bir ulusal gelişmeyi küresel bir tehdide, "her yerdeki devrimlere karşı uygulanabilecek evrensel bir formül"e dönüştürmektedir. Castro'nun politikaları 1959'dan itibaren hemen "bir ulusal güvenlik 'krizi' alanı olmuştur" ve Vietnam ile acele olarak basit bir gerçekten kaçınma ihtiyacı ortaya çıkmıştır: bu, "başından beri, Fransızlar yeniden sömürge yönetimi iddia etmeden önce, Japonların yenildiği 1945 yazında iktidara gelen komünistlerin yönettiği bağımsızlık hareketini durdurmak için bir savaş"tı. The Dangerous Doctrine: National Security and U.S. Foreign Policy, Boulder: Westview Press, 1988, s. 66, 71, 94-95.

8 Ralp Rapp'ın bu konuda yazdığı harika kitabı The Weapons Culture adını taşımaktadır, New York: Penguin, 1969

9 Richard Kaufman, The War Profiteers, Indianapolis; Bobbs-Merrill, 1970 ve Gordon Adams, The Politics of Defense Contracting; The Iron Triangle, New York: Council of Economic Priorities, 1981'de bu konuda iyi öyküler yer almaktadır.

10 Peter Prugh, "The War Business, Mendel Rivers' Defense of Armed Forces Helps His Home Town Prosper"; Wall Street Journal, 17 Haziran 1969.

11 Orwell, 1984, s. 29

12 Bu tür düzeltmelerin tarihi için Holzman'ın, "How C.I.A. Concocts Soviet Defense Numbers" başlıklı New York Times'a yazdığı mektuba bakın, 25 Ekim 1989; Michael Wines, "CIA Accused of Overestimating Soviet Economy", a.g.e., 23 Temmuz 1990, s. A6

13 Tom Gervasi'nin işaret ettiği gibi, 1983 Scowcroft Komisyonu "raporuna, denizdeki füzelerimizin bütün bu darbeler için caydırıcı ol-

duğunu kabul ederek başlamıştır. Bu hatırlatmayla rapor, karadaki füzelerimizin karşı karşıya olduğu 'yara alabilirlik penceresi'ni kapamıştır." Yine de MX'in kurulmasını mantığa oturtmak için, daha büyük Sovyet füzelerinin ve daha çok sayıdaki savaş başlıklarının oluşturduğu kuramsal tehditlere dayanan yeni bir pencereyi de hemen açmıştır. The Myth of Soviet Military Supremacy, New York: Harper & Row, 1986, s. 140.

14 Bkz. Savunma İstihbarat Merkezi, "U.S.-Soviet Military Facts", The Defense Monitor, C. 13., S. 4, 1984.

15 Gervasi, Myth, s. 44-127.

16 A.g.e., s.112-127, Gervasi'nin kitabının kapağında eski CIA direktörü William Colby'nin "en büyük istihbarat boşluğunun dikkat çekecek kadar özenli bir analizi: Sovyetlerin gücünün abartılması" dediğine gönderme yapılmasına ve kitabın acil önemi olan bir konudaki belli başlı bir çalışma olmasına rağmen New York Times'ın kitabı gözden geçirmediğini belirtmeye değer.

17 Askeri-sanayi kompleksi lobisinin, nükleer savaş yarışında çok etkili başka bir hamleyi haklı göstermek için mantıksız Sovyet ABM tabyalarını kullanma yöntemleri için bkz. Lapp, Weapons Culture, s. 33-36, 150-175, 209-226; Seymour Hersh, "The great ABM Pork Barrel", War/Peace Report, Ocak 1968.

18 Halloran, "Pentagon Draws Up First Strategy"deki Pentagon'un "Fiscal Year 1984-1988 Defence Guidance"dan alıntı.

19 I.F. Stone, "Nixon and the Arms Race: The Bomber Boondoggle", New York Review of Books, 2 Ocak 1969.

20 Lapp, Weapons Culture, s. 153-154

21 A.g.e., s. 37-60.

22 A.g.e.'den alıntı, s. 151

23 A.g.e., s. 3

24 A.g.e.'den alıntı, s. 3-4

25 William Board, "A New Course for 'Star Wars', From Full to Limited Defense", 31 Ocak 1991, s. A18

26 "Cauldron in Central America: What Keeps the Fire Burning?", New York Times, 7 Aralık 1980 (Kirkpatrick ve diğer muhabirlerle karşılıklı konuşma)

27 Nixon yönetimi, 1973 yılında, kendini, Paris anlaşmalarını imzalamak zorunda hissetmiş, sonra da ABD ve koruması altındaki devlet Güney'i hâlâ kontrol edemediğinden, siyasal bir temel olmadığı için bu anlaşmaları gözardı eden bir yöntem izlemiştir.

28 Douglas Pike, Vietcong, Cambridge: MIT Press, 1966, s. 91-92, 101

29 New York Times, 26 Şubat 1965.

30 Road to Oblivation, New York: Simon and Schuster, 1970, s. 230

31 En sonunda bu, New York Times'ta yayımlanan "The Lie That Was Not Shot Down" başlıklı editör yazısında belirtilmiştir (18 Ocak 1988). Yazıda, Times'ın neden yalana yenik düşerek onu çok saldırganca kullandığı, ayrıca gazetenin neden gerçeği ortaya çıkarmadığı, ancak bunun yerine, gerçeğin ortaya çıkması için birinin (Temsilciler Meclisi'nden Lee Hamilton) Bilgi Özgürlüğü Yasası'ndan yararlanmasını beklediğini açıklayamamıştır.

32 4 Ağustos tarihli gazetenin editör yazısında şöyle denilmiştir: "[Kaza] rapor[un]dan artık öğrenildiğine göre, kaza hâlâ bir cinayet olarak değil, aptalca bir hata ve bir trajedi olarak kabul edilmelidir... Uçağın düşürülmesi hâlâ, bu bağlamda önlenmesi neredeyse imkansız olan bir tür talihsizlik gibi gelmektedir."

33 "The Vincennes Incident", Proceedings (U.S. Naval Institute), Eylül 1989, s. 87-92

34 George Wilson, "Fellow Officer Faults USS Vincennes Skipper," Washington Post, 1 Eylül 1989, s. A4

3. Dünyada ve Yıldızlarla Gezegenler Arasındaki Boşlukta

1 Tacitus, "The History, The Complete Works of Tacitus"da, New York: Random House, 1942, s. 646.

2 Bkz. Michael Salman'ın Karnow ile söyleşisi: "In Orun Orientalist Imagination: Historiography and the Culture of Colonialism in the United States", Radical History Review, İlkbahar 1991, s. 221-232

3 Bkz. John Weeks ve Phil Gunson, Panama: Made in the USA, Londra: Latin America Bureau, 1991; James Ferguson, Grenada: Revolution in Reverse, Londra: Latin America Bureau, 1990.

4 Özellikle bkz. Miles Wolpin, Military Aid and Counterrevolution in the Third World, Boston: Lexington, 1972 ve Jan Black, United States Penetration of Brazil, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1977.

5 Black, United States Penetration of Brazil, s. 64-77.

6 Bkz. Philip Agee, Inside the Company: CIA Diary, New York: Bantam, 1975, s. 112-216; Edward S. Herman, The Real Terror Network, Boston: South End Press, 1982, s. 132-137.

7 Mike Clary, "U.S. says it paid Noriega to spy in Panama, not make drug deals", Philadelphia Inquirer, 31 Mayıs 1991.

8 ABD medyasında öfke, genellikle, haberin önemini gösteren uygun fotoğrafların, editör yazılarının, sayfa düzeninin ve başlıkların yanı sıra öfkelerini ifade eden hükümet görevlilerinin ve kurum uzmanlarının sözlerinden yapılan -"tarafsız"- alıntılarla ifade edilir. Sovyetlerin ya da Kübalıların aynı şeyi yaptıklarından kuşku duyulduğu da haberde belirtilir.

9 Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, İstihbarat Ey-

lemleri Konulu Hükümet Operasyonları Araştırmaları Seçme Komitesinin Geçici Raporu, ABD Senatosu, Rapor S. 94-465, 94. Kongre, 1. Oturum, 20 Kasım 1975, s. 71 vd.

10 Warren Hinckle ve William Turner, The Fish is Red, New York: Harper and Row, 1981, s. 293; "Former Pentagon Researcher Says CIA Tampered With Cuba's Weather", WIN, 4 Ağustos 1977, s. 16

11 Bkz. Çiftesöylem Sözlüğü'nde Marshal Ky'a yapılan gönderme.

12 Chomsky ve Herman, Washington Connection, s. 61-66

13 Malcolm Browne, The New Face of War, Indianapolis Bobbs-Merrill, 1965, s. 211

14 Henry Kamm'ın, Çinhindi'ndeki komünist güçler "acıklı şekilde" geri kalırlarken Güneydoğu Asya'daki kapitalist ülkelerin nasıl zenginleştikleri konusunda 1981 yılında yazdığı rapor, bu tür düşüncelerden sakınılmasının klasik bir örneğidir. Kamm, açıklamaları sırasında son söz edilen ülkelere atılan on milyonluk bombalarla ya da boykotlarla herhangi bir olası ilişkiden asla söz etmemektedir. Kamm'ın "In Mosaic of Southeast Asia, Capitalist Lands Are Thriving" (8 Kasım 1981) yazısını Herman, Real Terror Network, s. 167-170'de tartışmaktadır.

15 Bkz. Chomsky ve Herman, Washington Connection, s. 210-215 ve burada belirtilen çalışmalar.

16 Leifer'a göre, "[Sukarno döneminin koşulları altında] tam tersine, yüzyılın son çeyreği istikrar ve ekonomik kalkınma ile öne çıkmıştır. Bu başarılar, Endonezya'nın ikinci ve görevlendirilmiş başkanı Suharto'nun yönetim becerilerine ve siyasal ağırbaşlılığına bağlanmıştır." ("Uncertainty in Indonesia: The Politics of Succession", World Policy Journal, Kış 1990-91, s. 139.) Leifer, ordunun ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Sukarno'yu ciddi istikrarsızlık çabalarına zorladığından söz etmemektedir. World Policy Journal'ın libe-

ralizmine uygun olarak Leifer yine de şunları söylemektedir: "Yine de onun [Suharto] siyasal egemenliğinin otoriter uygulamalar ve insan hakları pahasına sağlandığını vurgulamak gerekir. Üstelik, ekonomik kalkınmanın sağladığı yararlar hiç de eşit olmayan biçimde dağılmıştır." Bu iki cümle, Leifer'ın, "vurgu" isteyen bu konuları izleyiş biçiminde boşluklar oluşturmaktadır.

17 Bkz. Juan DeOnis, "Rightist Terror Stirs Argentina", 29 Ağustos 1976; "Argentina's Terror: Army is Ahead", 2 Ocak 1977; "Argentine Leadership Leans Toward Democracy", 26 Haziran 1977; Edward Schumacher, "Popülist Figure [Robert Viola] For Argentines", 6 Ekim 1980.

18 Noam Chomsky, Deterring Democrasy, Londra: Verso, 1991, s. 41'den alıntı.

19 The Economist (Londra), 15 Ağustos 1987.

20 Bkz. New York Times'ın Küba ile El Salvador'u karşılaştırması, Lies of Our Times'ta "Headlines and Omissions", Mayıs 1990, s. 11. Clifford Krauss, "Quaddafi Plays Quietly, But He's Still in the Game" adlı coşkulu yazısında Kaddafi'nin "bugünlerdeki saldırgan yıkıcılık stratejisi"nden söz etmekte ve bir Savunma Bakanlığı yetkilisinin, "Eğer bir sorun varsa... ardında onun halkını bulursunuz" sözlerinden alıntı yapmaktadır. (New York Times, 17 Mart 1991.)

21 El Salvador ile Nikaragua arasındaki gibi, seçmeci biçimde ele alma konusundaki bir açıklama için bkz. Edward S. Herman. "Labor Abuses in El Salvador and Nicaragua: A Study of New York Times Coverage", A Special Report on Human Rights and The Media, EXTRA!, Yaz 1989, s. 24-26

22 Buradaki belli başlı kaynaklar: Uluslararası Af Örgütü tarafından hazırlanan "Disappearances": A Workbook, Londra: A1, 1980; A1, Testimony on Secret Detention Centers in Argentina, Londra: A1, 1980; Ayrıca özet, tablo ve daha çok alıntı için bkz. Herman, Real Terror Network, s. 110-119.

23 26 Ocak 1976 tarihli editör yazısı.

24 New York Times'ın ve ana görüşü savunan diğer medya organlarının "değen ve değmeyen" kurbanlar konusuna farklı bakışı için bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, Böl. 2. Times'ın bağımlı devletlerin liderlerini devletle bağlantılı cinayetlere bağlayan (burada Cristiani'yi altı Cizvit ile iki çalışanın Kasım 1989'da katline) eldeki kanıtları nasıl geri çevirdiği konusunda yakın zamanlardaki özgül bir anlatım için bkz. Edward S. Herman, "Responsibility at the Top: East and West", Lies of Our Times, Kasım 1990, s. 5-6.

25 Bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 49-53, 100-103

26 Michael McClintock, The American Connection: Volume One, State Terror and Popular Resistance in El Salvador, Londra: Zed Books, 1985, s. 229-302. Dipnot 22'deki alıntılara da bkz.

27 Herman ve Brodhead, Demonstartions Elections, s. 9-16, 119-126.

28 Bu, ABD'nin 1965 yılındaki işgalinden sonra ABD'nin desteklediği aday olan Juan Balaguer'in, sadece kendisinin Amerika Birleşik Devletleri ile iş yapabileceğini inandırıcılıkla tartıştığı Dominik Cumhuriyeti'nde son derece önemli olmuştur. Bosch'un zaferinin işgali uzatacağı gibi, bir darbeyi bile hızlandıracağına büyük ölçüde inanılmıştır. Bkz. a.g.e., s. 36-42.

29 Guatemala seçimleri tam anlamıyla Amerika Birleşik Devletleri tarafından düzenlenmemiştir. Ancak ABD görevlileri seçimi, destekledikleri bağımlı bir devletin liderliğini meşru kılmayı sağlayan bir yol olarak iyi karşılamışlar, Reagan yönetimi seçime ABD'nin baskı ruhsatını verircesine resmi bir gözlemci ekibi göndermiştir. Bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, Ek. 1

30 Bkz. a.g.e., Bl. 3; Herman ve Brodhead, Demonstrations Elections, Bl. 7

31 Stephan Kinzer, "Christian Democrat Takes Big Lead in Guatemala", New York Times, 5 Kasım 1985.

32 Manufacturing Consent ve Demonstration Elections'ta böyle çok sayıda örnek anlatılmaktadır. Bu konudaki önemli bir örnek, medyanın, hükümetin konuyu vurgulamasına ayak uydurup hiçbir kanıtla desteklenmemesine rağmen isyancıların 1982 seçimini önlemek için sıkı çalıştıklarını anlamasıdır. Bkz. Demonstration Elections, s. 164-167.

33 "The Electoral Process in Nicaragua: Domestic and International Influences", 4 Temmuz 1984 tarihinde Nikaragua'da Yapılan Genel Seçimleri Gözlemleyen Latin Amerika Araştırmaları Derneği Kurulu'nun Raporu, s. 4

34 Lord Chitnis, "Observing El Salvador: The 1984 Elections", Third World Quarterly, Ekim 1984.

35 David Binder, "Nikaragua: Victory for U.S. Fair Play", New York Times, 1 Mart 1990, s. A26.

36 Edward S. Herman, "The Times on the Nicaraguan Election", Lies of Our Times, Nisan 1990, s. 10

37 Edward Tufte'a göre, "Siyasetçilerin, ekonomik koşulların seçim sonuçlarına etkisi kuramının... asıl önerileri [şöyledir]: 1. Seçimden hemen önceki ayda ekonomik hareketlenme dengeyi bozabilir ve seçimin sonucunu belirleyebilir; 2. Seçmenler, görevdekileri refah konusunda ödüllendirirler ve iktisadi durgunluk konusunda cezalandırırlar." Political Control of the Economy, Princeton: Princeton University Press, 1978, s. 9

38 Bkz. ABD'de hukuku bir sisteme bağlayan ve yabancı ulusların ABD'deki seçimlere doğrudan ya da dolaylı katkıda bulunmasını yasaklayan 11 CFR, Böl. 110.4. Yabancı uluslar "...herhangi bir kimsenin [örgütler de dahil] federal ya da federal olmayan seçimlerle ilgili faaliyetleri konusunda ... karar alma sürecinde yönlendirmede ya da dayatmada bulunamazlar, bu sürece doğrudan ya da dolaylı olarak katılamazlar." s [altbölüm (a)(3)].

39 1 Mart 1990 tarihinde New York Times'ta yayımlanan bir yazının başlığı şöyledir: "Turnover in Nicaragua: Goliath and the 14 Davids" (Nikaragua'daki Devrilme: Golyat ve 14 Davud; ç.n.) Başka bir yazının başlığı da "The Sandinista Machine vs. Avid Opponents"tı (Hırslı Muhaliflere Karşı Sandinist Mekanizması, ç.n.) (Mark Uhling, 6 Şubat 1990.) Şili ve Nikaragua'daki seçimler konusunda Times'ın başlıklarını karşılaştırmak için bkz. "Bias in Language and Tone: Chilean and Nicaraguan Elections", Lies of Our Times, Nisan 1990, s. 11.

40 Olağanüstü güzel bir anlatım için bkz. Chomsky, Necessary Illusions, Ek IV, "Demolishing the Accords." Terorizm ve Misilleme

41 Robert Pear, "Shultz's 'No' to Arafat; Personal Disgust for Terrorism is at Root of Secretary's Decision to Rebuff the PLO", New York Times, 28 Kasım 1988, s. 1

42 Bkz. Israel Shahak, "Letter from Jerusalem", Lies ou Our Times, Mayıs 1991, s. 14-15

43 Bkz. Edward Tivnan, The Lobby, New York: Touchstone, 1987

44 Yetkin örnekler şu çalışmalarda bulunabilir: Noam Chomsky, The Faitful Triange, Boston: South End Press, 1983; Simha Flappan, The Birth of Israel, New York: Pantheon, 1987; David Hirst, The Gun and the Olive Branch, Londra: Faber and Faber, 1977.

4. İran Körfezi'ndeki Silahsız Saldırıyı Püskürtme ve Uluslararası Hukukun Kutsallığını Destekleme

1 Bkz. 6 Bölüm ve bu bölümdeki alıntılar.

2 Bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 285-286.

3 "Belirtilmeye değer üçüncü bir düşünce tarzı var: Moskova ile Washington arasında işbirliği. İki taraf da Irak'ı desteklemektedir." "Stirrings of Peace", editör yazısı, 31 Temmuz 1988.

4 Bruce Ingersoll, "GAO is Critical of Expert Credits Extended to Iraq", Wall Street Journal, 21 Kasım 1990, s. A16.

5 Uluslararası hukuk, ABD'nin BM Elçisi Daniel Patrick Moynihan tarafından sabote edilmiştir. Moynihan, Endonezya'nın saldırganlığının üstesinden gelmek için "hiç de önemsiz olmayan bir başarıyla... yürüttüğü" bir görevde "Birleşmiş Milletler'in her ne önlem üstlenirse üstlensin son derece yetersiz olduğunu kanıtladığı"na inandırma çabasını gururla anlatmıştır. (Daniel Moynihan, A Dangerous Place, New York: Litte Brown, 1978, s. 247). Moynihan'ın bu hikayeyi ve önemini anlattığı uluslararası hukuk konulu son kitabındaki eleştirilerin başarısızlığı hakkında bkz. Noam Chomsky, Deterring Democracy, s. 199-200

6 Philip Shabecoff, "Murder Verdict Eased in Vietnam", New York Times, 31 Mart 1970, s. 4

7 Gary Grass, "Panama: Laundering Causualty Figures", Lies of Our Times, Aralık 1990, s. 9

8 Stefan Schindler, "Deconstructing Eisenhower", Lies of Our Times, Şubat 1991, s. 14-15; Jon Holiday ve Bruce Cumings, Korea: The Unknown War, New York: Pantheon, 1988, s. 71-82; I.F. Stone, The Hidden History of the Korean War, New York: Monthly Review Press, 1952; Bölüm 1.

9 Bkz. Chomsky, Deterring Democracy, Bölüm 5 ya da Chomsky'nin makalesi "Nefarious Agression", Z Magazine, Ekim 1990.

10 Murray Waas, "Who Lost Kuwait?", Village Voice, 21 Ocak 1991.

11 Bkz. Al Kamen, "Amid Disinformation and Confusion, Wartime Truth is Hard to Come By", Washington Post, 19 Ocak 1991, s. A23. Kamen, bilgi vermemenin Irak'tan kaynaklandığını ve Amerika Birleşik Devletleri'nde olanaklı olmadığını açıklamaktadır.

12 Bkz. Bölüm 1, dipnot 24 ve beraberindeki metin.

13 Çiftesöylemin aldatıcı rehberliğinde ve ana görüşü savunan medyada asla rastlanmayacak olan, deniz kuvvetlerinin Tomahawk füzelerinin "başarı" oranının yüzde 90 olduğunun belirtildiği ilk raporudur. Başarı, Tomahawk'ın atıcıdan fiili olarak çıkışı olarak tanımlanıyordu (belirtildiği gibi, hedeflerini vurma oranı bilinmiyordu). Bkz. Eric Arnett, "Awestruck press does Tomahawk PR", Bulletin of Atomic Scientists, Nisan 1991.

14 "Öldürücü kumlar"ın bu aşamasından sonra, hava patlayıcılarında yakıt kullanılması tartışmasının yanı sıra, "hindi vuruşları"ndan, Iraklıların cesetlerinin sayısı ve durumundan da özenle kaçınılmıştır.

15 EXTRA!'nın Mayıs-Haziran 1991 sayısında buna işaret edilmiştir.

16 Nükleer reaktörlerin bombalanması, başta 1977 Cenevre Protokolleri I ve II'nin 35 (3), 51 (e), 55 (a) maddeleri olmak üzere çok sayıda uluslararası hukuk protokolü ile çelişmektedir. Bkz. Francis Boyle ve diğ. In re: More Than 50.000 Nuclear Weapons: Analyses of the Illegality of Nuclear Weapons Under International Law, Northampton, MA: Alethia Press, 1991, s. 89-91.

17 Michael Kinsley, "Dead Iraqis", New Rebuplic, 18 Mart 1991. Ayrıca bkz. Paul Abrahams ve Victor Mallet, "U.S. tries out fuel air bombs on Iraqis", Financial Times, 16-17 Şubat 1991.

18 Özellikle bkz. Lisa Peattie, "Normalizing the unthinkable", Bulletin of Atomic Scientisits, Mart 1984.

19 Bu, Vietnam Savaşı sırasında askerlerin kendi ülkelerini tanımlamak için kullandıkları ifadedir.

20 Third World Resurgence, (Penang, Malezya), Şubat 1991.

21 BM, ABD'nin çıkarlarına hizmet etmediğinde basının onu ele alış tarzının iyi bir özeti için bkz. Noam Chomsky, "The Media and International Opinion", Necessary Illusions, s. 218-222.

22 Bkz. Noam Chomsky, "Letter From Lexington" ["Barış Süreci" konusunda], Lies of Our Times, Mayıs 1991, s. 12-13.

23 Phyllis Bennis, "Bush's tool and victim: The U.N. in the New World Order", CovertAction Informaiton Bulletin, Yaz 1991; "Security Council Votes: Some Incentives: The NECEF Report [Kanada Yakın Doğu Kültür ve Eğitim Vakfı], Nisan 1991, s. 2.

5. *Yurtiçindeki Demokrasi Bunalımı*

1 Reklamcılığın sınırlama gücünü en iyi ifade eden Barnouw'dur, The Sponsor.

2 Kanıt için bkz. Thomas Ferguson ve Joel Rogers, Right Turn, New York: Hill and Wang, 1986, Bölüm 1.

3 Watt, "Başkan Reagan ve Başkan Yardımcısı Bush dışında en çok aranan para bulucu olmuştur". Dale Russakoff, "Watt brings candidates big money, big problems", Philadelphia Inquirer, 14 Nisan 1982 (Washington Post Service'in bir raporu).

4 1970'lerin başındaki "demokrasi krizi" yıllarında Profesör Samuel Huntington, şu eski iyi günlerde "Truman, görece az sayıdaki Wall Street avukatının ve bankerinin işbirliğiyle ülkeyi yönetebilmiştir" şikâyetinde bulunmaktadır. Michael Crozier ve d., Crisis of Democrasy, s. 97.

5 Yandaş bir katılımcının bakış açısından 1960'ların daha yakın tarihteki mükemmel bir anlatımı için bkz. Hans Koning, Ninteen Sixty-Eight, New York: W. W. Norton, 1987.

6 Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, Bölüm 3

7 Murray, Red Scare, Minneapolis: Unversity of Minnesota Press, 1955, s. 121-165

8 A.g.e., s. 146. Ayrıca bkz. Murray B. Levin, Political Hysteria in America, New York: Basic Books, 1981, s. 131

9 Bkz. Caute, The Great Fear, s. 349 ve sonrası; Charles J.V. Murhpy, "McCarthy and the Businessmen", Fortune, Nisan 1954, s. 180.

10 Kenneth O'Reilly, "Liberal Values, the Cold War, and American Intellectuals: The Trauma of Alger Hiss Case, 1950-1978", Athan Theoharis (yay.), Beyond the Hiss Case, Philadelphia: Temple University Press, 1982.

11 Yk. bkz. 1. Bölüm.

12 Ulusal Güvenlik Devleti'nin generallerinin oluşturduğu kalkınma modelinin daha önce var olmayan bir devrim yarattığı 1977 yılında Brezilya'da Katolik Aydınları ve Profesyonelleri Uluslararası Hareketi'nin raporunda açık seçik belirtilmiştir. "Voice From Northeastern Brazil to III Conference of Bishops", Mexico, Kasım 1977, yeniden basımı: LADOC, Mayıs-Haziran 1978, s. 15.

13 Bu eğitimin doğası hakkında iyi bir anlatım için bkz. Wolpin, Military Aid and Counterrevolution in the Third World; ayrıca bkz. United States Penetration of Brazil, 8-13. bölümler.

14 George Miller, "White House Sleaze is Back", New York Times, Yorum sayfası, 8 Haziran 1991.

15 Corwin Edwards'ın 26 Haziran 1934'te verdiği demeçten alıntı, "Preserving Competition versus Regulation Monopoly", American Economic Review, Mart 1940, s. 167.

16 Donner, Age of Surveillance, s. 184. Başka bir görevli, William C. Sullivan, Kilise Komitesi'ne şunları söylemiştir: "Kendim de dahil olmak üzere hiç kimsenin, 'Bu yönde bir eylem meşru mu, ahlaksal mı, ya da törel mi?' diye sorduğunu şimdiye kadar hiç duymadım." a.g.e., s. 183.

17 İran ve Kontra olaylarında sadece yemin ederek yalan söyleyen davacılar genellikle cezaevine girmekten paçalarını kurtarmışlardır. Yine de, "Eylül ayında sahte gelir vergisi iadesi doldurduğu için suçlu bulunan, İran ve Kontra olaylarının figürü Thomas G. Clines'e dün, on altı ay hapis cezası verilmiştir. Bu, skandalda suçlu bulunan sekiz davalıya verilen en ağır hapis cezasıdır." "İran ve Kontra olaylarında suçlu bulunan eski CIA görevlileri 16 aya mahkum olmuşlardır," Philadelphia Inquirer, 14 Aralık 1990 (Washington Post'tan yeniden basım). Konut Edindirme ve Şehir İşleri Bakanlığı'nda çalışan bir asta verilen cezanın süresi daha uzun olmuştur. "'Robin HUD', yoksula vermek için hükümetten çaldığını söyleyen

eski bir emlak komisyoncusu, bugün yaklaşık dört yıl hapis cezasına ve 600.000 dolar tazminat ödemeye mahkum olmuştur." Jason DeParle, "'Robin HUD' Ağır bir Cezaya Çarptırıldı," New York Times, 23 Haziran 1990, s. 6.

18 İyi bir haber derlemesi için bkz. Fred Kaplan, "Judge's surprise sentence for North", Philadelphia Inquirer, 9 Temmuz 1989 [Boston Globe'dan yeniden basım]. Ayrıca 16 Temmuz 1989 tarihli New York Times'ta "North's Sentence Teaches Wrong Lessons" başlıklı mektuplara bakın.

19 Bush döneminde dünyadaki en yüksek hapis cezası oranı Amerika Birleşik Devletleri'ndeydi ve cezaevlerinde çok sayıda insan vardı. "U.S. Leads World in Improsenment", New York Times (Associated Press), 7 Ocak 1991, s. A14. Diğer ülkelerle yapılan karşılaştırmalar ve ABD'deki siyasal suçlar konulu bir araştırma için bkz. "Attica: 1971-1991, A Commemorative Issue", Yay. Robert Weiss, Social Justice, Sonbahar 1991.

20 Sol kanattan bir radikal olan Laura Whitehorn, 1990'da Kongre binasını bombalama suçunu kabul etmiştir, hiç kimsenin yaralanmamasına rağmen kendisine 20 yıl hapis cezası verilmiştir. Birlikte yargılandığı davalılardan Linda Evans "yasadışı yollardan silah satın alınmasındaki rolü nedeniyle, zaten çekmekte olduğu 35 yıllık hapis cezası sona erdikten sonra bomba suikastındaki rolü yüzünden beş yıl daha hapis cezasına çarptırılmıştır." "Radical Gets 20-Year Term in 1983 Bombing of U.S. Capitol", New York Times (Associated Press), 8 Aralık 1990, s. 14.

21 Çok sayıdaki başka alıntı için bkz. David Schmitz, "A Fine Young Revolution...", Radical History Review, Eylül 1985.

22 Yk. bkz. Bölüm 3, s.

6. Boş İşlere Karşı ve Yatırımlar İçin

1 Kontroldan çıkma, kimi kez rekabetin önündeki mantıksız engellerin kaldırılması anlamına da gelmektedir. Gelişen piyasa ideolojisinde kelimenin bütünüyle bunu belirttiği farz edilmektedir.

2 Bkz. 1. Bölüm, özellikle "serbest bilgi akışı"ndan yararlanılması tartışması.

3 "The Ends and The Means", 22 Şubat 1981.

4 William Greider, "The Education of David Stockman", Atlantic Monthly, Aralık 1981, s. 50, 52

5 İngiltere'de refah karşıtı ideolojinin uzun tarihinin iyi bir anlatımı için bkz. Peter Golding ve Sue Middleton, Images of Welfare: Press and Public Attitudes to Poverty, Oxford, İngiltere: M. Robertson, 1982.

6 Ellen Hume, "Argument of 'Losing Ground' is That Aid Cripples Poor; Manna for Conservatives", Wall Street Journal, 17 Eylül 1985.

7 Benjamin Friedman, Day of Reckoning, New York: Random House, 1988, Bölüm X.

8 Greider, medyanın, seçim günü çok yakında vergilerin arttırılacağını zaten ilan ettiğine, Reagan'ın her şeyin yolunda gittiği ve hiçbir yeni vergiye ihtiyaç kalmayacağı yolundaki hareket tarzını eleştirmeden kabul etmesine rağmen hiçbir şaşkınlık, pişmanlık ya da öfke göstermediğine de işaret etmektedir. "Educating Ronnie", Rolling Stone, 31 Ocak 1985, s. 23

9 Greider, "Education of David Stockman", s. 51.

10 Karen Davis, "Reagan Administration Health Policy", Journal of Public Health Policy, Aralık 1981, s. 321.

11 Michael Katz, In The Shadow of the Poor House, New York: Basic Books, 1986, s. 286.

12 Kongre Bütçe Bürosu Araştırması'na göre; bkz. R.A. Zaldivar, "Study: poor earn less, but pay more in taxes"; Philadelphia Inquirer, 17 Şubat 1990.

13 David Hess, "U.S. tax burden has shifted to lower incomes, study says", Philadelphia Inquirer, 9 Mart 1990'da Vergi Adaleti için Vatandaşlar'ın hesaplarına göre bundan söz edilmiştir.

14 Bu, Moynihan'ın odaklandığı, iyi niyetle ihmal edilme politikasına isteyerek yol açan (en az sorumluluğu siyah ailelere bırakan) analizlerin ve politikanın tam ortasında bulunan siyah ailenin çöküşünde çok iyi göz önüne serilmektedir. George Will, Moynihan modelini sürekli olarak tartışmaktadır. Bkz. George Will, "Not Recognizing the Newsness of Urban Family Breakdown Will Worsen Things", Philadelphia Inquirer, 26 Eylül 1991. Bu düşünce çizgisinin inandırıcı bir eleştirel analizi için bkz. Carl Guinzburg, "Race and Media: The Enduring Life of the Moynihan Report", Institute for Media Analysis, Monografi Dizisi No. 3, 1989.

15 Samuel Bowles, David Gordon ve Thomas Weisskopf bu etkeni vurgulamaktadır, "Right Wing Economics Bacfired", Challenge, Ocak-Şubat 1991, s. 8-9.

16 Day of Reckoning, s. 174.

17 Bowles, Gordon ve Weisskopf, "Right-Wing Economics Backfired", s. 5.

18 Friedman, Day of Reckoning, s. 198.

19 13 Mayıs 1978 tarihli New York Times'ın Richard DuBoff'tan yaptığı alıntı, "The U.S. Budget Deficit: Love It Or Leave It", Monthly Review, Aralık 1989.

20 Wriston, İş Konseyi'nde yaptığı konuşmada şunları söylemiştir: "Her ailenin bütçesini dengelemek zorunda olduğu bilinen bir nakarattır.

Öyleyse, onunla güzel bir bağlantısı olan hükümet neden bunu yapmasın? Ama tanıdığım hiçbir aile evine masraf yüklemiyor... Her şey hesaba katıldığında, federal harcamaların yüzde 13.2'sine eklenen sermaye harcamaları önemsiz bir harcama değildir ve bir sermaye bütçesinden fon oluşturulması işletme sermayesinde hemen hemen bir denge oluşturacaktır." Robert Heilbroner ve Peter Bernstein'dan alıntı, Debt and Deficit, New York: W.W. Northon, 1989, s. 65. Tuhaftır ki, Winston, modern çağlarda hiçbir hükümetin yapmadığı savurganlığı ve hükümet kaynaklarının sorumsuzca kullanıldığını gösteren Reagan'ın bütçelerini savunmak için bu çifte standarda başvurmaktadır. İkinci tuhaflık, Heilbroner ve Bernstein, bu alıntıdan yararlanmaktadırlar. Kendi konumlarını desteklemek için açığın sanki ilkeli bir iş analiziymiş gibi fazla önemsendiğini belirtmektedirler. Wriston'ın argümanı tümüyle oportünistçe kullandığından hiçbir yerde söz etmemektedirler.

21 Bu konudaki daha geniş bir tartışma için aş. bkz. s. 99-101.

22 Day of Reckoning, s. 205.

23 Bkz. Richard DuBoff, "Full Employment: The History of Receding Target", Politics and Society, 1977, s. 1-25

24 Bkz. Gardner Ackley, Macroeconomics: Theory and Policy, New York: Macmillan, 1978, s. 469-77; DuBoff, "Full Emplyoment", s. 18-22.

25 Leonard Silk ve David Vogel, Ethics and Profits: The Crisis of Confidence in American Business, New York: Simon and Schuster, 1976

26 Philip Shabecoff, "Report Finds Interior Department Mismanaged Coal Lease Program", New York Times, 9 Şubat 1984, s. 1

27 Richard DuBoff ve Edward S. Herman bu hikayeyi tartışırlar, "The Promotional-Financial Dynamic of Merger Movements: A Historical Perspective", Journal of Economic Issues, Mart 1989.

28 Bkz. Louis Lowenstein, "Management Buyouts", Columbia Law Review, Mayıs 1985; Laura Saunders, "How the Government Subsidized Leveraged Buyouts", Forbes, 28 Kasım 1988, s. 192-196.

29 Özet için bkz. Jonathan Lash, Katherine Gillman ve David Sheridan, A Season of Spoils, New York: Pantheon, 1984, s. 224-231.

30 İçişleri Bakanlığı'ndan bir görevlinin yaptığı hesaba göre, "özel orman alanlarının yüzde 80'i kesilmiştir ve kereste üretimi için yerine yenisi konmamıştır." Jack Shepherd'tan alıntı, The Forest Killers, New York: Weybright and Talley, 1976, s. 38. Daha çok belge için, Shepherd, s. 34-47.

31 A.g.e., s. 69

32 A.g.e., s. 70-81

33 A.g.e., s. 93

34 Richard Rice, The Uncounted Costs of Logging, ulusal ormanlar dizisinin 5. cildi, Washington: The Wilderness Society, 1989, s. 4-5.

35 Bir yorumcu, filozof Thomas Birch 1971'de şunları belirtmektedir: "Orman Hizmeti yönetiminin kararlarındaki egemen düşünce, ahlakın hemen hemen ya da tamamıyla zayıflaması, orada bulunan her şeyin bizim yararlanmamız için olduğu, bu nedenle de, bizim amaçlarımız doğrultusunda kullanılması gerektiği ve öylesine bir başına bırakılamayacağı yolundaki yanlış inancı doğrulayan bir zayıflık olarak tanımlanır. Shepherd'dan alıntı, s. 94.

36 Rice, "Uncounted Costs", s. 11.

37 "Örneğin; Güney Alaska'daki Tongass Ulusal Ormanı için Orman Hizmeti, kereste satın alanlarla 50 yıllık çok sayıda anlaşma yapmıştır. Bu anlaşmalarda büyük ölçüde yardıma dönüştürülmüş fiyatlarla kereste sağlanmasının garanti altına alındığı belirtilmektedir.", a.g.e., s. 4-5

38 Bkz. Shepherd, Forest Killers, s. 105-106

39 Richard Rice, "Below Cost Timber Sales on the National Forests", 21 Mayıs 1991 tarihli konuşma.

40 Richard Rice, "Memorandum on below-cost timber sales" 2 Mayıs 1991, s. 2

41 Robert Wolf, "Promises to Keep", The Environmental Forum, Temmuz-Ağustos 1990, s. 10

42 Rice, "Below Cost Timber Sales", s. 1

43 Shepherd, Forest Killers, s. 82-86

44 A.g.e., s. 89

45 Çok miktarda aşırı olgunlaşmış ağaç kesilirken toprağa verilen zararın yeniden tohumlamayı çoğunlukla etkisiz kıldığı sık sık belirtilir. Bkz. Shepherd, Forest Killers, s. 109, 133, 152, 358-360.

46 Patrick M. Reilly, "Media Firms Target Captive Audience, Taking a Page Out of Whittle's Book", Wall Street Journal, 28 Şubat 1990.

47 Joanne Lipman, "Hurt by Ad Downturn, More Magazines Use Favorable Articles to Woo Sponsors", Wall Street Journal, 30 Temmuz 1991; Lipman, "Brand Name Products Are Popping Up in TV Shows", Wall Street Journal, 19 Şubat 1991.

48 Michael Vitez, "Education, Inc." Philadelphia Inquirer, 21 Temmuz 1991; Gary Putka, "Whittle Develos Plan to Operate Schools for Profit"; Wall Street Journal, 15 Mayıs 1991.

49 Selling Culture: Bloomingsdale's, Diana Vreeland, and the New Aristocracy of Taste in Reagan's America, New York: Oxford, 1989

50 Herbert Schiller, Culture, Inc.: The Corporate Takeover ou Public Expression, New York: Oxford'dan alıntı.

51 Bu konular a.g.e.'de açıkça ve etkileyici biçimde tartışılmaktadır.

Sonsöz: Tarihin Sonu mu?

1 Bkz. Daniel Bell, The End of Ideology, New York: Free Press, 1960. Yorum ve eleştiri için bkz. Stuart Hill, "The Rediscovery of 'Ideology'", Michael Gurevitch ve diğ. haz., Culture, Society and the Media, Londra: Methuen, 1982.

2 Walt W. Rostow, The Stages of Economic Growth, New York: Cambridge University Press, 1960'daki klasik ifade.

3 Dünya Bankası'nın World Development Report 1990 adlı raporunda, "yılda 370 dolardan daha az bir parayla ayakta kalmak için mücadele verenler" olarak tanımlanan "kalkınmakta olan ülkelerde yaşayan bir milyardan fazla insan yoksulluk içinde" denmektedir. (s. 1)

4 Lester Brown, State of the World, 1991, New York: W.W. Norton, 1991, s. 153.

5 Gunnar Adler-Karlsson, Western Economic Warfare, 1947-1969, Stockholm: Almvist & Wiksell, 1968.

6 Yk. bkz. Bölüm 2.

7 A.g.e.

8 Gazeteci Paul Berman, Sandinistlerin tam anlamıyla kötü yönetildikleri için başarısız olduklarını tekrar tekrar iddia etmiştir. Ancak, dikkatleri ve kaynakları yapıcı savunma faaliyetinden başka yerlere çekme niyetinde olan bir süper gücün sistemli saldırılarının etkilerini başarısız yönetimden nasıl ayırdığını asla belirtmemiştir.

9 Bu rejimler bir ölçüde kötü işler yaptılar, çünkü onlar ilerlemeyi GSMH'daki büyümeyle denkleştiren Batı geleneğini izlediler.

10 Bkz. Naomi Roht-Arriaza, "The Politics of Environmental Destruction", Report on Guatemala, s. 4-5, 11-12.

11 İran Körfez Savaşı sırasında olduğu gibi Batı'nın amaçlarına hizmet etmesinin dışında. Bkz. Çiftesöylem sözlüğünde Birleşmiş Milletler'in tanımı.

12 E.J. Hobsbawm, The Age of Revolution: Europe 1789-1848, Londra: Weidenfeld and Nicolson, 1962, s. 104.

13 Bkz. Noam Chomsky, Deterring Democracy, Londra: Versa 1991, s. 215-248

Çiftesöylem Sözlüğü Notları

1 "Görüşmeye hazırız ama yeni başarısızlıklarla kırılacak sahte umutlar yaratma pahasına değil... Güç deneyimlerden sonra anladığımıza göre, Sovyetler Birliği'nin işini görmenin tek yolu, güçlü olunan durumlar yaratmaktır." (Dean Acherson'ın Dışişleri Bakanlığı tarafından yeniden basılan demeci. Bulletin, 20 Mart ve 27 Mart 1950.)

2 Marlene Cimons, "Bush Calls for Compassion, and Cure, for AIDS Victims", Los Angeles Times, 30 Mart 1990. Bu haber bülteni, Bush'un, AIDS kurbanlarını ayrımcılıktan korumak için acıma ve yasa koyma çağrısıyla başlamaktadır. En sonunda, 'Bush'un konuşmasını acımada fazla ama taahhütte az bulan' Yardım Örgütleri Eylem Konseyi'nin yönetici direktörü Jean McGuire'dan alıntı yapmaktadır. Alıntılar, sosyal bütçenin neden kesilmesi gerektiğini açıklayan Başkan Nixon'ın konuşmasından yapılmıştır.

3 "J. Edgar Hoover [İç Karışıklıklar] Komisyon[unda] 'dış ajitatörler'in bu yaz çıkan Zenci isyanlarında rol oynadığını söylüyordu." Roy Reed, "Riot 'Agitators' Cited By Hoover", New York Times, 3 Ağustos 1967. Ronald Reagan, İsrail'in işgali altındaki topraklarda İntifada'nın ana ilkelerini açıklamak için bu terimi kullanıyordu. Susan

Rafsky, "Outside Agitators Foment Palestinian Riots, Reagan Suggests", New York Times, 25 Şubat 1988.

4 "Arjantin [askeri istihbarat subayı] CIA'nin Akbaba Operasyonu'nu bildiğini ve istihbarat ile altı askeri rejimin, yani Şili, Arjantin, Uruguay, Brezilya, Paraguay ve Bolivya'daki operasyon birlikleri arasında bilgisayar bağlantısı kurulmasında gerçekten anahtar rolü oynadığını açıkladı." Landau, Dangerous Doctrine, s. 119

5 Büyük PX, tüketiciye daha büyük olanaklar tanınan yurdunu sıla hasreti çekerek düşünen GI'lar tarafından Vietnam'da kullanılan bir ibaredir.

6 Anka Kuşu Programı'ndaki tahmini cinayetler, programın arka planı ve karakteri konusundaki tartışma için bkz. Chomsky ve Herman, The Washington Connection, s. 322-228.

7 "5 milyar dolara malolan bir 'hafif' antibalistik füze savunma sisteminin konuşlandırılması kararını siyasal bir kestirme çareden başka herhangi bir terimle haklı göstermek güç gibi görünmektedir... Herhangi bir sistem bir kez konuşlandırılırsa, bunu 'geliştirmek' için siyasal açıdan güçlü bir argümana direnmek neredeyse imkansız olduğundan, şu andaki sistemin ağır sistemin başlangıcı olduğu yolunda pek az kuşku vardır. Böylece, ağır tehditler –dünya çapında açlık, yoksulluk ve hoşnutsuzluk, ırklar arasındaki adaletsizlik ve zehirli bir çevre- olduğundan önemsiz gösterilmiş, büyük ölçüde gözardı edilmiş ve bütünüyle elverişsiz bırakılırken, çok ağır olmayan tehditlere cevap olarak imkânsız olan mükemmel güvenlik hedefinin peşinden gideriz. Askeri-sanayi kompleksi için açık bir zafer olan bir antibalistik füze konuşlandırılması kararının demokrasi için bir zafer olmadığı sonucuna direnmek güçtür." Robert Gomer, "The ABM Decision, Bulletin of the Atomic Scientists", Kasım 1967, s. 29

8 16 Ekim 1988'de New York Times'ın haberine göre, Amerika Birleşik Devletleri ve müttefikleri, Kamboçya konusunda, "Vietnam, siyasal çözüm [yani, koşullarımızı kabul etmesi] konusunda uzlaştığına dair bir işaret vermezse Kızıl Kimmerlerin, geçmişlerine rağmen,

Vietnam üzerinde askeri bir baskı olarak kullanılmasına izin verilmelidir." Times'ın, Güney Afrika ya da İsrail'i anlaşma masasına oturtmak için, Afrika Ulusal Kongresi ya da FKÖ'ye "askeri baskı" yapılmasının yararını öne sürdüğünü hiç bilmiyorum.

9 Bkz. "Rogers Rejects Pressure on Greece as 'Arrogance'", New York Times, 25 Ağustos 1972.

10 "Ekteki rapor, Vietnam Savaşı'nın kritik dokuz dönemine ait araştırmaları içermektedir. Vietnamlılar ya da görüşmeler için yapılan uluslararası baskılar bağlamında ABD'nin tırmanış modelinin, bu dönemlerin her birinde, her dönemin kendine özgü nitelikleri olmasına rağmen direnç gösterdiği görülmektedir. Bu dönemlerin ilk ikisinde, askeri müdahale daha sonraki dönemlerden daha az belirgin olmakla birlikte, bu dönemlerin hepsi, yönetimin, Vietnam'ın doğması için verilen sözden ya da siyasal çözümlerde uzlaşmak için tarafsız girişimlerden çok bir tehdit olarak görme eğiliminin anlaşılmasında bir arka plan oluşturmaktadır." (Franz Schurmann, Peter Dale Scott, Reginald Zelnik, The Politics of Escalation in Vietnam, New York: Fawcett, 1966, s. 14). Körfez Krizi sırasında 2 Ağustos 1990'dan başlayarak diplomasi yönünün saldırganca engellenmesi için bkz. Chomsky, Deterring Democrasy, s. 203-210.

11 "Birinci Anayasa Değişikliği'nin verdiği haklarla yaşanmasında ve bu değişiklikle korunulmasında ısrar eden ülke basınının, Birinci Anayasa Değişikliği'nin getirdiği bu Fırtına Taburu taktiklerinin sürdürülmesinde ve bunların yok edilmesinde ısrar etmemesi beni şaşırtıyor." Başkanın Basın Konferansı'nın resmi kopyası, New York Times, 18 Kasım 1967.

12 "Ayrılıkçıya yeni bir gözle bakmanın hepimiz için iyi olacağı bir zamanın geldiğini sanıyorum ve sorumlu [bkz. Sorumlu] ayrılıkçılığa hoş geldin diyoruz ama sorumlu ayrılıkçılık ile bu ülkede olup biten, ulusal çıkarlarımız için son derece tehlikeli saydığım bazı şeyler arasında büyük fark var ve bunun, savaşta bizim için çarpışan insanlar için çok yararlı olmadığını sanıyorum." Başkan Lyndon B. Johnson'un Basın

Konferansı'nın resmi kopyası, New York Times, 18 Kasım 1967.

13 Bağlantı, silahların azaltılması gibi önemli dış politika faaliyetlerini engellemek için, bu faaliyetleri Sovyetlerin "jeopolitik davranışı" gibi konu dışı konulara bağlayan Kissinger ve Reagan tarafından kullanılmıştır. Gervasi'nin belirttiği gibi, "Bu durumda bağlantı, sadece gerçek bağlantıların yokluğunda ve yapay bağlantılar yaratmak uygun olduğunda kullanılan bir terim gibi görünmektedir. Bu, muhalefeti, aksi takdirde muhalefet edilmemiş olacak bir siyasete davet etmek ve aksi takdirde pek kabul görmeyecek başka bir politikayı desteklemek anlamına gelir. Burada, aksi takdirde hiçbir bağlantı var olmadığında, hatta bir bağlantının yaratılması mantıksız olduğunda bile ikisi arasında bir bağlantı olması gerektiği öne sürülür." Myth of Soviet Military Supremacy, s. 223. Öte yandan, bu olaylar dizisi arasındaki bağlantının, Kissinger ve Reagan tarafından başvurulan olaylardan çok daha yakın olmasına rağmen, 1990-91 Körfez krizinde Irak'ın Kuveyt'ten geri çekilmesinin Filistin-İsrail görüşmeleriyle bağlantılı olmasının gerektiği önerildiğinde, bu, ABD görevlilerince öfkeyle reddedilmiştir." Ayrıca bkz. Chomsky, Deterring Democracy, s. 208-10.

14 Nikaragua'daki "barış yanlısı" konumların özeti için bkz. Chomsky, Necessary Illusions, s. 60-61

15 Bu, askeri girişime değil, sadece bir sonraki tırmanışa karşı çıkıldığı Vietnam Savaşı sırasında barış yanlısı konumun taşlamayla anlatılmasıdır.

16 "Sovyet liderleri görünüşte soğuk savaşın en tehlikeli evresini canlandırmaya çalışmıyorlar ama devrimlerinin ikinci yarı yüzyılına Vietnam'a ve başka yerlere ellerinden gelen zararı vererek girmeye kararlı görünüyorlar." James Reston, New York Times, 5 Kasım 1967.

17 Küba devriminden önce ABD çıkarları telefon ve elektrik donanımının yüzde 90'ından çoğuna, kamuya açık trenyollarının yüzde 50'sine, ham şeker üretiminin yüzde 40'ına, sığır çiftliklerinin ve belli başlı turistik donanımların birçoğuna, İngilizlerle de petrol işinin hemen hemen tümüne sahipti. ABD Ticaret Bakanlığı, Investment in Cuba, 1956, s. 10.

18 "Belgelerin yok edilmesi konusunda şirketlere öğüt vermeleri için yararlanılan danışmanlar, ironik biçimde, kendilerini 'belge tutma' uzmanları olarak tanımlarlar". Demac, Liberty Denied, s. 63

19 Gerbner-Gross-Morgan-Signorelli'nin TV'deki şiddetin TV izleyicisine etkileri konulu çalışmalarındaki önemli bir bulgu, çok sık TV izleyenlerin güvensizlik eğilimi göstermeleri, toplumsal ve uluslararası sorunları çözmek için güç kullanmaktan yana olmalarıdır. George Gebner, Larry Gross, Michael Morgan ve Nancy Signorelli, "Charting the Mainstream: Television's Contributions to Political Orientations", Journal of Communication, İlkbahar 1982, s. 127.

20 "Başkan Nixon, geçtiğimiz perşembe günü saat 07:15 civarında televizyonda yayınlanan basın konferansında, 'Varoşlarda yaşayan bütün ırkların zorunlu olarak aynı sosyal gruplarda birleşmenin ulusal çıkarlarımız dahilinde olmadığını sanıyorum' demeyi seçti." Wall Street Journal, 16 Aralık 1970.

21 "Dominik Cumhuriyeti'nde 1964 Mann ya da Mann-Johnson siyaseti, el altından anayasal Bosch hükümetinin geri gelmesini önlemenin yolunu arıyordu. Şubat 1964'te Johnson yönetimi Bosch sonrası rejimi tanıdıktan sonra, yeni yöneticilerle oldukça yakın kişisel ve siyasal bağlar kurma yolunu tutmuş olan W. Tapley Bennett'i yeni elçi olarak atadı. Amerika Birleşik Devletleri, Bosch devrildikten sonra ülkeye daha önceki Dominik rejimlerine döktüğünden daha fazla para döktü –doğrudan ya da kefaletli borç olarak yaklaşık 100 milyon dolar" Theodore Draper, "The Dominican Crisis", Commentary, Aralık 1965. S. 36

22 Bu, Ingrid Palmer tarafından, 1965 darbesinin ardından gelen on yılda Endonezya'da yardım programlarının bozulmuşluk lağımı için yapılan tahmindir. "The Economy, 1965-1975", Malcolm Caldwell (ed.), Ten Years' Military Terror in Indonesia, Nottingham Spokesman Books, s. 148. Endonezya'da haraca bağlanmış devlet uygulamalarının ayrıntıları için bkz. Chomsky ve Herman, The Washington Connection, s. 205-218.

23 Von Braun'ın, 26 Şubat 1948 tarihli güvenlik değerlendirmesi enformasyonunda, "1 Mayıs 1937'den bu yana [Nazi] Parti'nin üyesiydi ve onursal bir görev almış gibi göründüğü SS'de de binbaşıydı" denmektedir. Partiye katılımının boyutuna bu Tiyatro'da karar verilememektedir. Üyelerin çoğunluğu gibi o da salt bir oportünist olabilirdi. İki yılı aşkın bir süreden beri Amerika Birleşik Devletleri uyruğundadır... "Bulletin of Atomic Scientists'ten alındı, Nisan 1985, s. 19

24 "Öyleyse bu huzursuzluk neden? Çünkü büyük bir gemi denizde suyu yararak giderken sular her zaman karışıp bulanır. Ve gemimiz gidiyor –yeni sularda, yeni kıyılara doğru gidiyor." L.B. Johnson, Amerika Birleşik Devletleri'ne Mesaj, New York Times, 18 Ocak 1968. Henry Fielding, The Life of Mr. Jonathan Wild the Great, Londra: 1743, s. 256-260'daki "Büyük Adam" tanımlamasına bakın.

25 Ekonomi konusundaki görüşte ve piyasada yapılan uygulamada büyümenin merkeziyeti için bkz. E.J. Mishan, The Costs of Economic Growth, Londra: Staples Press, 1967; Fred Hirsch, The Social Limits to Growth, Cambridge: Harvard University Press, 1978; R.B. DuBoff, Accumulation & Power: An Economic History of The United States, Armonk, NY: M.E. Sharpe, 1989.

26 1954 yılında Guatemala'da artık Wisner ve CIA'nin ihtiyacı, darbenin lideri olarak hizmet edecek biri ve Arbenz karşıtı Guatamalıların çevresinde toplanacakları bir odak noktasıydı. Seçilen Albay Carlos Castillo-Armas, 1950'de Arbenz'e karşı başarısız bir isyana liderlik ettikten sonra cezaevinden tünel kazarak özgürlüğe kavuşan şık, kendini bu işe vermiş ve kuşkucu bakan profesyonel bir subaydı." David Wise ve Thomas B. Ross, The Invisible Government, New York: Random House, 1964, s. 183. İktidarı ele aldıktan hemen sonra iç muhalefeti ezmek için "Castillo Armas, kendisine hizmet etmesi için, ölen diktatör Ubico döneminde gizli polis olarak görev yapan Jose Bernabe Linares'i seçti. Linares siyasal düşmanları elekrik şoku banyolarına sokmak ve kuşkulu sırları araştırıp yakışık almayan düşünceleri ezmek için başı sıkıştıran çelik bir kafatası kaskı geliştirmekle tanınıyordu." Hispanic American Report, Ağustos-Eylül 1954, s. 10.

27 "[Castro'nun Küba'daki zaferinden sonra] ortamda gözle görülebilen en büyük değişiklik, uzun zamandan beri süren politikayı, kitlelerin hayat standardını yükseltmek için tasarlanmış Latin Amerika'nın toplumsal refahı için önemli olan ekonomik destek projelerine ve Castro tarzı başka devrimlerin yolunu kesmeye dönüştüren, 1960'ların ortasında Eisenhower yönetimiyle yapılan anlaşmadır." Edwin Lieuwen, Arms and Politics in Latin America, New York: Praeger, gözden geçirilmiş baskı, 1961, p. xi.

28 Donner, bütün öyküleri anlatmaktadır, Age of Surveillance, bölüm 6; Blackstock, Cointelpro, Ward Churchill ve Jim Vander Wall, Agents of Repression ve Cointelpro Papers, Brian Glick, War At Home.

29 Güney Vietnam'dan ayrılırken Bay Hery Lodge Jr. Amerika'nın askeri cunta felsefesini (ve Albay Ky ile arkadaşlarının ücretle tutulmaları davasını) temsil ediyordu: Ülkeyi oluşturan en büyük varlık kesinlikle ordudur. Ayrıca ordu yönetim yeteneğinin haznesine de sahiptir. Yönetimle ilişkili bazı işleri yapacak insanları bulmak için gidecekleri en uygun yer ordudur. Sizi onaylıyorum, ideal olandan söz edersek, ordunun bunu onlara yapmamasını sağlamak toplum için daha iyidir. Ancak gelişmenin bu aşamasındaki bir ülkede bunu yapmalıdırlar... Bu nedenle, gelecekte ordunun burada Hükümet'in bir katılımcısı olacağına inanıyorum. New York Times, 26 Nisan 1967.

30 John Mecklin, Bernard Falls'un, Vietkong ayaklanmasının dıştan kaynaklanmadığı yolundaki kanıtından ve vardığı sonuçtan söz ederken şunları söyler: "Böyle bir çekişme, ABD hükümetinin resmi konumunun bütünüyle yalanlaması bakımından tartışma götürebilir.", New York Times, 2 Temmuz 1967.

31 Başkan Yardımcısı Spiro T. Agnew'un ifadesi.

32 "1961 ve 1962 yılları boyunca Kennedy ekibi ABD birliklerini Küba'ya gönderip göndermemeyi tartışırken Güney Asya'ya da binin üzerinde askeri 'danışman' göndermeye başlamışlardı. Yine de 'danışman' sözcüğünün kullanılması Kongre, basın ve kamuoyunu yan-

lış yönlendirdi. Danışmanlık yapan kişiler karşı gerilla savaşı için özel eğitilmiş seçkin şok birlikleri olan Yeşil Berelilerdi". Landau, Dangerous Doctrine, s. 88

33 İşin yoluna koyulması alanında bir iş politikası olarak "uzmanların atanması" konusunda bkz. Bruce Owen ve Ronald Braetigam, The Regulation Game, Cambridge, MA: Ballinger, 1978, s. 7. Terör konusunda mükemmel uzmanlara fon ve barınak sağlayan, onları arkadan iten sistem konusunda bkz. Herman ve O'Sullivan, The "Terrorism" Industry, böl. 3-6.

34 "Televizyon yöneticileri artık demografik ürün taleplerine göre programlarını düşünme eğilimindeydiler. Tartışmalar insan blokları için yapılacak işlemlere benziyordu. Bir reklam ajansı televizyonda gerçekten şöyle diyecekti: 'Y Şampuanı için bizim müşterimiz, 18-49 yaş arasındaki kadınlara 1.8 milyon dolar yatırım yapmaya hazır." Barnouw, The Sponsor, s. 71.

35 Kelimenin Üçüncü Dünya Ülkelerinde kullanılışı konusunda mükemmel bir tartışma için bkz. Chomsky, Necessary Illusions, s. 106-09.

36 "Demokrasi İçin Ulusal Bağış, dünyadaki bazı partilerin siyasal projelerini geliştirmek amacıyla ABD hükümetinin parasını dağıtarak uluslararası siyasal eylem komitesi gibi görev yapmıştır... Demokrasi için Ulusal Bağış, kendisinin yerli demokrasi sürecini güçlendirme kararına rağmen, ABD'nin dar, müdahaleci siyasal gündemine uygun düşen örgütler yaratarak ya da onları destekleyerek bu sürece sık sık müdahalede bulunur. Demokrasi için Ulusal Bağış, böyle yaparak, geniş çaplı hareketleri baltalayıp ABD'nin büyüklüğü konusunda yabancı özel grupların bağımsızlığını beslerken seçkin örgütleri destekler." Council on Hemispheric Affairs and Inter-Hemispheric Education Resource Center, National Endowment for Democracy (NED): A Foreign Policy Branch Gone Awry, Mart 1990, s. 4

37 "Asılsız niteliğe son veren (sonunda anayasamızı renk körü yapan) Brown, Topeka'ya Karşı, anayasanın gevşetilmesi davasıyken, Nixon

kampının Alis Harikalar Diyarında mantığıyla 14. Anayasa Değişikliği'nin 'eşit koruma' maddesine bir ırkçı nitelik ekleyen Plessy, Ferguson'a Karşı davası dikkatli bir yorumdu." Francis Wilhoit, Commonweal, Mayıs 1970, s. 183-184.

38 Kenneth Bacon, Reagan'ın yeni yönetiminin işlerinden söz ederken Reagan ve Meese'nin atananlar için koydukları "beş ölçütten birinin gerçekten de dirençlilik" olduğuna işaret etmiştir. ("In Sub-Cabinet Jobz, Reaganits Stress the S.O.B. Factor", Wall Street Journal, 24 Aralık 1980.) The New Republic'in tarihsiz bir 1991 reklamı "Atılgan Liberaller"e seslenir ve derginin "özel bir tür dirençli. Boyun eğmez politika yaptığını" vurgular. (bkz. Değersiz koyu tenli kuralı).

39 Vietnam'daki ABD ordu mensuplarının rollerini anlatırken kullandıkları ibare. "A-Shu ovasındaki 'dul bırakanlar' ile.", Le Monde, 11–12 Ağustos 1968.

40 Siyaseti oluşturmaktan sorumlu kıdemli bir ABD görevlisi, 1967 yazında şöyle diyordu: "Onları mahvetmeye devam ediyoruz; ama her zaman geri geliyorlar. Ve bu sürede düşmanın halkın içindeki pozisyonu hiç değişmiyor. Şimdi olayın kaynağında olmamızın nedeni budur... Düşmanın ülkenin dokusuna çok derinden gömüldüğünü.... düşünmüyorum." Peter Arnett, Philadelphia Inquirer, 22 Temmuz 1967.

41 "Askeri sözcüler [ABD] uçakların[ın] 473 'düşman binası'nı yerle bir ettiğine ya da onlara zarar verdiğine inanıyorlardı. Vietnam askeri birliklerinin bazı Amerikalı danışmanlarına göre, 'düşman binaları'nda kimi kez sivil evler yer alıyordu. Bunlar yerle bir edildiğinde 'düşman binaları' olarak listeye geçiriliyordu." Charles Mohr, New York Times, 9 Ağustos 1966. "Saygon'daki iklimlendirmeli basın toplantısı salonunda her gün öğleden sonra Amerika Birleşik Devletleri Ordu Komutanlığı, Amerikan savaş uçaklarının ya da Yedinci Filo'nun savaş gemilerinin o gün 300 ya da daha çok 'düşman binası'nı yerle bir ettiğini bildiren basın bültenleri yayınlıyordu. Kırsal kesime yapılan bir gezinti, genellikle 'düşman binası'nın, Komünistlerin kontrolündeki ya da Amerikan ve Güney Vietnam yet-

kililerinin Komünist kontrolünde olmasından kuşkulandığı bir köyde yer alan bir köylü kulübesi anlamına geldiği ortaya çıkıncaya kadar istatistikler sağlıklı bir askeri ilerlemeyi ima ediyordu." Neil Sheehan, New York Times Magazine, 9 Ekim 1966.

42 New York Times'ta Dünya Mahkemesi'nin, "Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'ya karşı 'kontra' savaşını destekleyerek uluslar arası hukuku çiğneme suçu işlediği kararını", "taraflı" ve "önceden beklenen" bir karar olduğunun belirtildiği editör yazısında özellikle Mahkeme'den "bir düşman forumu" olarak söz ediyordu. "America's Guilt – Or Default", 1 Temmuz 1986.

43 Terim, Richard Dale, "International Banking Is Out of Control" Challenge, Ocak-Şubat 1983'te kullanılmıştır.

44 "Adolph Eichmann, kendi sorumluluk anlayışına göre, tümüyle sorumlu bir kişiydi. Kendisi için, politikayı devlet başkanlarının oluşturduğu çok açıktı. Onun rolü uygulayıcılıktı ve neyse ki, birini öldürmek zorunda olmanın asla görevinin bir parçası olmadığını hissetti." Lisa Peattle, "Normalizing the unthinkable", Bulletin of Atomic Scientists, Mart 1984, s. 33

45 "Ele geçen Vietkong belgeleri, düşmanın Vietnam Savaşı için yaptığı korku saçan yeni bir zamanlamayı ortaya çıkarmıştır: 'Mayıs'ta Kan gölü, Haziran'da Zafer!'", "Reds Predict June Victory in Vietnam," Philadelphia Bulletin, 11 Mart 1968

46 ABD'nin 1966 yılında Budistlerin kışkırtmasına karşı Güney Vietnam'daki askeri cuntayı desteklemesi şöyle açıklanıyordu: "Amerikalı resmi görevliler, Thich Tri Quang'ın [önde gelen bir Budist] stratejisinin ve hedeflerinin temelde Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'daki çıkarlarına uygun olmadığını öne sürüyorlar... ve Thich Tri Quang'ın kontrolünde bir hükümetin ABD'nin etkisine uyum sağlayacağını sanmıyorlar." Neil Sheehan, New York Times, 11 Nisan 1966.

47 Chomsky'nin işaret ettiği gibi, en iyi ve en parlağın, "nükleer silahları bir düşmanın sınırında tutmanın sadece ABD'nin hakkı olduğu

ilkesini yerleştirecek global yıkımın büyük olasılığı" olarak kabul edildiği bu kriz... "kesinlikle insanlık tarihinin bayağı konularından biri olmalıdır. Gelecek için anlamı olan bu gerçek, burada genellikle şanlı bir an, saygın bir bilim adamının [Graham Allison] sözleriyle 'diplomatik erdemin en iyi örneklerinden biri ve belki de John F. Kennedy'nin başkanlığının en güzel saati' diye kabul edilmektedir." Turning the Tide, s. 172-173

48 Bununla ilgili diğer anti-gerilla ve anti-sivil seferler konusunda tartışmalar için bkz. Halliday ve Cumings, Korea: The Unknown War, s. 146-150

49 Bkz. Barnow, The Sponsor, Barry Cole ve Mal Oettinger, Reluctant Regulators, Reading, MA: Addison-Wesley, 1978: James W. Baughman, Television's Guardians: The FCC and the Politics of Programming, Knoxville: University of Tennessee Pres, 1985.

50 Cinayet girişimleri için bkz. Senato İstihbarat Komitesi'nin raporu, Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, s. 79-118; Firavunfaresi Operasyonu için daha genel bilgi, Hinckle ve Turner, The Fish is Red.

51 "Saygon'daki OCO ofislerinde bana, geçtiğimiz hafta girişilen Viet Kong terör eylemlerinin yeni daktiloya çekilmiş bir listesi verildi... Listeye bakarken, ABD ordugahına bir saldırının yer aldığını gördüm! 'Bu, terörizm mi?' diye hayret ettim. Subay, maddeyi inceledi. Daktilo ile yazılmış kağıda uykudan uyanır gibi gizemli bir havada gözlerini dikip bakarak 'Hayır. Bu, buraya ait değil' diye itirafta bulundu. Heyecanla, 'Bunu düzeltmeliyiz' diye ekledi. Bu rakamları, hiçbir sorun görmeyerek bana iyi niyetle sunduğu açıktı; ona göre, savaş döneminde bile bir ABD birliğine yapılan saldırı alçaklıktı." Mary McCarthy, Vietnam, New York: Harcourt, Brace, 1967, s. 55

52 Bkz. Linda Hunt, "U.S. coverup of Nazi scientists", Bulletin of Atomic Scientists, Nisan 1985, s. 16-27; ayrıca Christopher Simpson, Blowback.

53 Bkz. Robert S. McIntyre, "Are the Democrats Really So Stupid?", New York Times, Editörün karşı sayfası, 14 Mayıs 1990.

54 "Nixon bize gelir paylaşımı getirdi, Reagan ise gelirin kan kaybetmesini getirdi." (Michigan Valisi James Blanchard, New York Times, 21 Mayıs 1990'dan alıntı.)

55 Bay Goldwater, 15 Ocak 1964 tarihinde New York City'de yaptığı bir konuşmada bu yasaya açıklık getirmiştir. Goldwater Yasası, aşağıdaki sosyolojik analize dayanır:

1- İnsanlar aptal ve/veya tembel oldukları için yoksuldur.
2- Para aptallığın ya da tembelliğin üstesinden gelemez.
3- Para yoksulluğu daha çekici duruma getirebilir.
4- Bu nedenle, yoksula yapılan devlet yardımları daha çok insanı "yoksullukta" karar kılmaya ikna edecektir. Q.E.D.

56 "Tabii ki, sıradan halk savaş istemez; ne Rusya'da, ne İngiltere'de, hatta ne de Almanya'da. Bu anlaşılabilirdir. Ne var ki, her şeyden önce politikaya karar veren, ülkenin liderleridir ve ister demokrasi, ister faşist diktatörlük ya da ister parlamento, ister komünist diktatörlük olsun halkı sürüklemek kolay bir iştir."

57 "Buradaki ve yurtdışındaki gözlemcilerle diplomatların birçoğu... Yönetim'in görüşme önerisini, Güney Vietnam'daki Vietkong ile uzlaşma diye yanlış yorumladılar. General Taylor'ın tanıklığı, burada böyle bir uzlaşmanın beklenmediğini açıklığa kavuşturdu... Washington'ın bu görüşmelerden amacı, Komünistlerin Güney Vietnam tehdidinin sona erdiğini doğrulamak ve mevcut askeri denge temelinde uzlaşmamaktır... Onlar, Amerika Birleşik Devletleri'nin etkilenmesine neden olabileceği potansiyel gücü kabul etmeye hazır oldukları takdirde Komünistlerin artık görüşme yapacaklarına ya da vazgeçeceklerine [vurgulama sonradan yapılmıştır] inanmaktadırlar." Max Frankel, New York Times, 18 Şubat 1966. Öte yandan James Reston için, Vietnam'da savaşın sürüp giden sefaleti, Komünistlerin, Amerika'nın koşulsuz barış görüşmeleri önerilerini kabul etmemelerinin nedenidir." New York Times, 31 Aralık 1965.

58 Açık Alanda İnkâr Edilen Bomba ve Hevenk Bomba ile eşanlamlı.

59 19 Aralık 1965 tarihinde BM Büyükelçisi Arthur J. Goldberg, "Güvenilirliğimizi korumakta burada kendi halkımızla büyük bir sorun yaşadık" diyordu. (New York Times, 20 Aralık 1965). Hemen ardından bunu, Max Frankel'in "ABD'nin konumunun desteklenmesi ve niyetlerine karşı saygı gösterilmesi için kamuya yönelik gerçekten güçlü bir propaganda kampanyası ve psikolojik savaş" olarak tanımladığı bir "barış saldırısı" izledi. New York Times, 5 Ocak 1966.

60 "Bush Kuveyt'in 'hak sahibi liderlerinin yerlerine' iadesi için tekrar tekrar ısrar etmiştir" Bulletin of Atomic Scientists, editör yazısı, Ekim 1990.

61 Mükemmel bir tartışma için bkz. Kornbluh, Nicaragua: The Price of Intervention, Böl. 4.

62 Hükümetin propaganda programları ve halkın bilgilendirilmesinin derecesi konulu perspektif için bkz. Herman ve Chomsky, Manufacturing Consent, s. 18-21.

63 "Avusturya sorununa, daha sonra da Sudetenland, Bohemya ve Moravia sorununa barışçıl bir açıklama ve anlayış getirmek için giriştiğim sonsuz çabaları biliyorsunuz. Hepsi boşunaydı... Polonyalı devlet adamlarıyla yaptığım konuşmalarda... sonunda Almanların tekliflerini... ve bu tekliflerden daha akıllı ya da daha sadık hiçbir şey olmadığını kesin bir dille belirttim. Bunu bütün dünyaya söylemek istiyorum. Böyle davranarak kendimi milyonlarca Alman'ın muhalefetiyle karşı karşıya getirdiğimi çok iyi bildiğim için ben böyle tekliflerde bulunacak durumdayken tek başımaydım. Bu teklifler reddedildi... Benim barış sevgim ve sabrım güçsüzlük, hatta korkaklık diye yanlış anlaşılırsa hakkımda yanlış hüküm verilir." (Adolf Hitler, 1 Eylül 1939, Polonya'ya yapılan saldırının sabahı, Wiyyam Shirer, The Rise and Fall of the Third Reich, New York: Simon and Schuster, 1959. s. 793'ten alıntı.) "Amerika'nın herhangi bir hükümetle, herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda kayıtsız tartışmalara baş-

lamaya istekli olduğunu birçok kez tekrar tekrar halkın önünde belirttim... Bütün dünyanın 40 milletinin yardımıyla bu tartışmaları başlatmak için on beş kez çaba gösterdim. Ama hiç yanıt gelmedi. Ölüm ve tek başına bırakılma, diğerlerinin çok daha küçük bir maliyetle şimdi bize katılacağı bir konferans masasına götürünceye kadar direnmeye devam edeceğiz, şayet direnmemiz gerekiyorsa." (L. B. Johnson, New York Times, 29 Temmuz 1965.)

64 Eski bir FBI ajanı 1962 yılında Parti'nin 8.500 üyesinden 1.500'ünün ya da hemen hemen beşte birinin FBI'a haber taşıyan kişiler olduğunu iddia ediyordu. "Bu küçük haberciler ordusuna ödeme yapmanın sonucunda FBI, Komünist Parti'nin en büyük finans meleği olmuştu." (Fred J. Cook, The FBI Nobody Knows, New York: Macmillan, 1964, s. 33).

65 "Bir araştırmada, karşılaştırma yapıldığında, yüksek gelir kazanan dava vekillerinin sadece %26'sının, düşük gelir kazanan dava vekillerinin ise % 53'ünün hapis cezası aldığı belirlenmiştir... Verilen cezanın süresi benzer suçlarla karşılaştırıldığında... İlk kez suç işleyenler de dahil... Afrika asıllı Amerikalılar beyazlardan daha uzun süre hapis cezası çekmektedir. Federal cezaevi sisteminde, Afrika asıllı Amerikalılara verilen cezanın süresi, aynı suçlara verilen cezanın süresinden %20 daha fazladır." Alexander Lichtenstein ve Michael Kroll, The Fortress Economy, Philadelphia: American Friends Service Committee, 1990, s. 5-6. Yargıç Lois Forer şöyle yazmaktadır: "Temel sorun, yoksulların çoğunun davasının ne sivil , ne de ceza mahkemelerinde gereğince ele alınmamasıdır. Sivil konularda dava açmanın yüksek giderlerini karşılayamayan birçok kişi haklarından vazgeçmektedir." Money and Justice, New York: W.W. Norton, 1984, s. 22

66 Adlai Stevenson 1964 yılında Birleşmiş Milletler'de yaptığı bir konuşmada ABD'nin Vietnam'a müdahale etmesinin ana ilkesini açıklarken bu terimi kullandı. Bundan sonra Amerika Birleşik Devletleri, oradaki çatışmayı barışçıl yollarla çözmek için gösterilen bütün gayretlere öfkeyle direndi. Çünkü liderleri ABD'nin Vietnam'daki si-

yasal pozisyonunun zayıf olduğunu, böylece yerli halkı ABD'ye karşı bir saldırgan durumuna getirmeye ihtiyaç olduğunu anladılar. Bkz. Chomsky, Turning the Tide, s. 89

67 "Johnson yönetimi büyük bir içtenlikle [vurgu tarafımızdan yapılmıştır; görünüşte Reston ince ayarlı bir içtenlikmetre geliştirmiştir] Moskova'nın silah yarışını sınırlaması, antibalistik füze sistemi yapımının durdurulması, silahların uzaydan uzak tutulması, Vietnam'daki savaşın sona ermesi, Avrupa'da ve gelişmekte olan ülkelerde gerilimin azaltılması için işbirliğine girilmesi için çaba göstermiştir – ancak Moskova reddetmiştir." James Reston, New York Times, 5 Kasım 1967.)

68 "İki tarafı da tutmak, öneriler ve dış politikada günlük uygulamalar konusunda yapılacak anlamlı bir görüşmeyi savuşturdu... Ancak Kongre engel olabilir, erteleyebilir ve sorunlara yol açabilir ama gerçekte global gücün önemli kararlarına katılamazdı. Yine de, ulusal güvenlik bürokrasisindeki yüksek görevliler enformasyonu kontrol ederek tartışmayı ve dış politika konusunda anahtar soruları kontrol altına alabilirlerdi. Saplantılı gizlilik gereksinmesi başkana ya da onun adına hareket edenlere sadece ulusal güçlükler döneminde değil, uygun olan her zaman ulusal güvenliğe başvurma fırsatı verdi." Landau, The Dangerous Doctrine, s. 48.

69 "Savaş şiddetlenirken, Güney Vietnam'ın iyi insanlarına–açı doyurmak, hastaya bakmak için- hayat koşullarını iyileştirmeleri, genci eğitmeleri, evsize barınak sağlamaları ve çiftçiye ürünlerini arttırması için yardım etmeleri ve işçilerin iş bulmaları için elimizden gelen yardımı yapmaya devam edeceğiz." L.B. Johnson, 28 Temmuz 1965 tarihli basın toplantısı. "Taktik bomba, bomba, bomba- ve ABD uçakları bunu, 24 saat boyunca dakikada 3.000 paundu aşkın inanılmaz bir hızla Kuzey ve Güney Vietnam'ın üzerinde yapıyorlar. A.P.'nin gönderisi, York Gazette, 1 Mayıs 1967.

70 "Birleşme'nin halkla ilişkiler cephesinde bile bir başarının değerlendirilememesi özellikle dikkate değerdir, çünkü ABD'nin ekonomik siyasetinin kararlılığına damgasını vuran cehaletle bu, bir başarı öl-

çüsünün beklendiği yerdeki tek alandı. Senatör Case... Johnson Yönetimi'nin çok geniş kitlelerden oluşan Latin Amerika halkının gözünden düşüp düşmediği konusundaki düşüncesi sorulduğunda şunu söylemiştir: 'Kennedy Yönetimi'nin de fazla başarılı olduğunu düşünmüyorum. Sanıyorum yönetimin kalbi doğru yerdedir ama çok yol aldığımızı düşünmüyorum, açıkçası. Bu, daha çok halkla ilişkilerin konusudur.' Yine de, halkla ilişkiler çabaları bile başarısız olmuştur." Simon G. Hanson, "The Alliance for Progress: The Fourth Year," Inter-American Economic Affairs, Sonbahar 1966, s. 8 "Birçok Latin Amerika hükümeti, ülkelerindeki durumun değişmesini önlemek için Birlik'i, Amerika Birleşik Devletleri'nin yardımını artırmak için kusursuz bir pazarlık manivelası olarak kullanmaktadır." Şili Devlet Başkanı Frei, Foreign Affairs, Nisan 1967.

71 Tartışma ve alıntılar için bkz. Chomsky, Necessary Illusions, s. 95-96

72 "Bir devenin iğne deliğinden geçmesi, zengin bir adamın Tanrı'nın krallığına girmesinden daha kolaydır." Matta, xix, 24).

73 II. Dünya Savaşı'nda Dışişleri Bakanlığı'nın Çin planı, "ülkenin ayrıca Uzakdoğu'da istikrarı sağlayan belli başlı etken olması, güçlü, istikrarlı ve birleşmiş bir hükümet geliştirmesi için Çin'e yardım ederken liderliği üstlenmemiz"di. (Yalta Tutanakları'ndan alıntı, s. 353, Gabriel, Kolko, The Politics of War, New York: Random House, 1968, s. 221). Komünistlerin Çin'deki zaferi, güçlü ve birleşmiş bir devlet kurulması gerçeğiyle sonuçlanmasına rağmen Uzakdoğu'da istikrarın bozulması olarak kabul edildi. Aynı şekilde, Başkan Truman'ın 1950'de Çinhindi'deki Fransızlara askeri yardım gönderme kararı da "istikrarı iyileştirmede onlara yardım etmek"ti.

74 1909 yılında Nikaragua Devlet Başkanı ABD'nin emirlerini reddettiğinde ve Amerika Birleşik Devletleri'ne borç verme tekeli vereceği yerde İngiltere ile borçlanma konusunda görüşmeler yaptığında ABD Dışişleri Bakanı Philander Knox, Nikaragua hükümetini "Orta Amerika'yı kargaşa geriliminde bırakmak"la, yani Amerika Birleşik Devletleri'ni, yaptığı şekilde, istikrarı bozmaya ve Nikaragua'ya saldırmaya kışkırtmakla suçladı. Bkz. Landau, Dangerous Doctrine, s. 18.

75 Bu, ironik olması gerekmeyen, değerlendirme ya da sağlama yapmadan medya tarafından yayınlanan hükümet bildirilerine göndermede bulunurken Körfez Savaşı muhabirlerinin kullandığı bir ibareydi.

76 Senatör Dennis DeConcini, S&L'yi yağmalayanlar için yaptığı lobiyi açıklarken "American Continental Corp ve onun yan kuruluşu olan Lincoln Savings & Loan Association ile tek ilgisinin federal bürokratik faaliyetlerin iş kaybına yol açıp açmayacağı olduğunu söyledi". Paulette Thomas, "Sen. DeConcini Calls Lobbying Commonplace", Wall Street Journal, 20 Kasım 1990.

77 "Kahn örneğine dayanarak, siyasal ya da diğer değerlendirici düşünceler içeren bir inceleme alanının... bu kadar büyük ya da analizcinin gizli hükümlerini ya da tahminlerini taşımayan, kuşku götürmez 'katı' analiz olarak pratik insan deneyiminden bu kadar uzak olduğu yerde, sistem analizcilerinin çağımızın entelektüel sorunlarına özellikle inanılabilir yanıtlar bulmayı umanların karanlıkta ıslık çaldıkları sonucuna varmak mantıklı gelmektedir." Green, Deadly Logic, s. 89.

78 CBS'nin yönetim kurulu başkanı tarafından 1960'ta verilen klasik demeç şöyledir: "İzleyicilerin büyük bölümünün ilgi gösterdiği bir programın kamu yararına olduğunu sanıyorum." Barnouw, Sponsor, s. 123'ten alıntı. Barnouw, terimin geleneksel anlamıyla, "kamu yararına" programların yıpratılmasının giderek artışının mükemmel bir öyküsünü anlatır.

79 "...CIA'nin otuz yıldan beri bütün dünyadaki siyasal sahnelerde yabancı ajan rolünü par excellence oynadığı göz önüne alındığında dış etki saplantımızda büyük bir ironi vardır. Aynı şekilde, teoride [daha doğrusu: iddiada ve mantığa büründürmede] bu, sadece yabancı istihbarat ajanlarının faaliyetlerinin izlenmesi olsa da, 100 bin uyruklu Fort Holabirtd'de yapılan dosyalama operasyonunda Ordu'nun geniş ölçüde bilgisayara geçirdiği yurtiçi istihbaratına 'Karşı İstihbarat Analizi Şubesi' adı verilmiştir." Donner, Age of Surveillance, s. 20.

80 "Amerikalılar tipik olarak eskiden 'halk desteği' denen görüşten yola çıktıkları için biz, yerleşmiş hükümetlerle isyan hareketlerine karşı işbirliğine girerken genellikle rahatsızlık duyuyoruz... Sierra Maestra'da mücadele eden Castro'yu sıradan insan kolaylıkla popüler, Jackson'vari bir haçlı seferi askeri ve kolay değişmeyen çıkarlara karşı görebilir; Batista acımasız, sömürücü tiran rolüne çok iyi uyuyordu. Ki, bu rol dağılımındaki dış görünümün önemli olmaması kadar bir de gerçek vardı. Önemli olan, Amerikalıların isyanlara karşı duygusal tepkilerinin genellikle alternatiflerin gerçekçi değerlendirilmesine müdahale etmesidir..." "Tavukların müsadere edilmesinin, evlerin yerle bir edilmesinin ya da köylerin tahrip edilmesinin karşıisyan çabalarında yeri vardır ama sağlam bir nedenle yapılırlarsa: Yani, isyancılara yardım edenlere ceza vermek için [olasılıkla sıradan hırsızlık ya da çok ender rastlanan yıkıp yakma bu Rant Korporasyonu iktisatçısı için 'sağlam neden' olmayacaktır]... Askeri disiplin sıkılaştırılmalı ve sıkı bir kontrol uygulanmalıdır. Böylece hükümet ne tür sertlik pay ederse etsin, isyan hareketine katkısı olan nüfusun davranışı nedeniyle güçler belirsiz olmadan dayatılır." Charles Wolf, Jr., United States Policy and the Third World, Boston: Little, Brown, 1967, s. 57-58, 66.

81 Eski Başçavuş Donald Duncan'a göre, "Bir gün, Vietnamlı helikopter pilotlarından birine son bombalı saldırı hakkında ne düşündüğünü sordum. 'Sanırım, bugün belki birçok Vietkong ürettik", Ramparts, Şubat 1966, s. 24.

82 "Ancak gerçek barış ne bombalarda, ne de sopada yatar. Uygar bir toplumun özü olan karşılıklı saygı ve kendini tutmada yatar." (Spiro Agnew). Richard Nixon da 1973 Birlik Mesajı'nda kullanmıştır, New York Times, 3 Şubat 1973.

83 "Bugün Amerika Birleşik Devletleri, çift taraflı ajan olduğu için Amerikalı Yeşil Bereli askerler tarafından sözde öldürülen bir Vietnamlının karısına 6.472 dolar 'kayıbı için bağış' yapıldığını bildirmiştir." B. Drummond Ayrez Jr., "Wife of Vietnames Paid $ 6.472 by U.S.", New York Times, 6 Ekim 1969.

84 San Antonio, Teksas'taki Yüzbaşı John McNabb'e göre, "Artık orada bir sürü kazançlı hedef var gibi gelmiyor", "U.S. Fliers at Thailand Base Note Drop in Red Infiltration", International Herald Tribune, 24 Ekim 1972. Aynı cümle, Ocak-Şubat 1991'de Körfez Savaşı'nda yapılan bombardımanlarda yaygın olarak kullanıldı.

85 Noam Chomsky, Nikaragua'nın kontra teröristleri Honduras'a kadar hararetle kovalamasına ABD basınının duyduğu öfkeyi anlattıktan sonra, saldırılara cevap niteliği iddiasında bile bulunmayan ama sadece "demir yumruğun tam çalışma düzeninde" (Londra Guardian'dan alıntı) olduğunu kanıtlayanlar da dahil basının, İsrail'in Lübnan'a yaptığı saldırılara tümüyle kayıtsız kaldığını gösterir. "ABD hükümeti İsrail'in Lübnan'ın içlerine kadar uyguladığı şiddeti neden desteklediğini açıklamaktan mutluluk duymaktadır: nedeni, çok geniş bir yorumla –gerçi kuşkusuz başkaları tarafından değil, ABD terörünün kurbanları tarafından yapılan- Amerika Birleşik Devletleri ve ona bağımlı devletlerce meşru yollardan başvurulabilen, kendi doğasında var olan kutsal kendini savunma hakkıdır." Necassary Illusions, s. 52-53.

86 Bu, Nixon yönetimi döneminde basın ve protestoculara yapılan saldırı sırasında Başkan Yardımcısı Spiro Agnew'un kullandığı ibaredir.

87 "Jack Raymond, New York Times, 28 Haziran 1965: Helikopter gerilla topraklarına yaklaşırken, genellikle Vietkong üsleri yakınındaki makinalı tüfeklerle karadan ateş açar. Helikopter ateş açarak güvenli biçimde darbe indirir. Gözlem uçağındaki ileri hava kontrolü yerden açılan ateşin yakınlarına sülfür ve sis bombaları atar. Aynı zamanda, ileri hava kontrolü helikopter ile radyo bağlantısı kurup "katil uçaklar"ı beklerken pusudaki savaşçılara saldırı emri verir. Savaşçı bombardıman uçakları hedef bölgeye aniden saldırıp bombardıman yapar ve üssü vurur." Norfolk, VA'lı Hava Kuvvetleri subayı Yüzbaşı John S. Lynch, "biz buna 'kokarca avı' adını da veririz," dedi... "Hava izin verdiğince –hatta kimi kez kötü de olsa- her gün kokarca avına çıkarız" diye ekledi. "Filo lideri, 'Kokarca avına gidiyoruz' dediğinde herkes 'Roger' diye cevap verir."

88 "Bir şeyi atlıyor muyum, yoksa Arap (ve bu konuda, IRA) ölüm mangalarına 'terörist' denirken İsrail'in mangalarına 'komandolar' denmesinin bir nedeni mi var? Gerçekten, giydikleri hoş üniformalar yüzünden mi bu?", Geoffrey Stokes, "Press Clips", Village Voice, 26 Nisan 1988.

89 "O yıllarda kontrol etme politikasının avukatı olarak tanıdığımız, Dışişleri Bakanlığı'nın baş politika planlayıcısı, Amerika'nın eski Moskova elçisi Bay George F. Kennan son günlerde İsviçre'deki Cenevre Üniversitesi'nde verdiği bir konferansta, 'İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Amerikan politika yapıcıları Komünizmi sadece askeri bir tehdit olarak görebiliyorlardı. NATO'yu yaratırken.... hiç kimsenin planlamadığı bir saldırıya karşı Avrupa'da keyfice bir çizgi çekmişlerdi' diye ilan ediyordu. (Alıntıyı 12 Mayıs 1965 tarihli Times'ın Londra baskısından yapıyorum). O yıllarda kontrol etme politikasını öğütleyen Bay Kennan şimdi (geç olsun da güç olmasın!) kontrol etme politikasında kontrol altına alacak hiçbir şey olmadığını ilan ediyordu." Isaac Deutscher, "Myths of the Cold War", David Horowitz (ed.), Containment and Revolution, Boston: Beacon Press, 1967, s. 14 "Kontrol etme politikası'nın müellifi George F. Kennan'ın vurguladığı gibi, Amerikan politikası 'hiçbir şekilde çizgiyi devam ettirmekle sınırlı değildi'. Ve Byrnes'in tekrar tekrar vurguladığı gibi, 1945 ve 1946'da kıdemli Amerikan subaylarının birinci ilgisi Sovyetlerin Batı Avrupa'ya siyasal ya da askeri bir tehdit oluşturması değildi, onların gözleri Sovyetlerin işgali altındaki bölgelerdeki koşullara odaklanmıştı. Byrnes çok açık seçiktir; onun politikası her zaman Rusları Doğu Avrupa'ya boyun eğmeye zorlamayı hedeflemiştir ve 1947 yılının ortasında Amerika Birleşik Devletleri'nin, Rusları 'kibar şekilde geri çekilmeye' zorlayacak gücü olduğunu tartışmaya hâlâ devam etmektedir." Gar Alperovitz, Atomic Diplomacy: Hiroshima and Postdam, Londra: Secker & Warburg, 1966, s. 234.

90 "Kontrol etme"nin "saldırı" ile eşanlamlı olarak çağdaş kullanımında Miami Herald'dan Alfonso Chardy "Resmi görevliler, şayet Kongre, [Kontra ordularına yardım] paketi[ni] reddederse, o zaman Reagan,

Nikaragua'yı kontrol etmek için başka önemlere başvurmada kendini özgür hissedebilir" diye yazıyordu. "Reagan Weighs Nicaragua Options," 9 Mart 1986.

91 "Dixie İstasyonu'nun bir nedeni vardı. Bu, basitti. İlk kez savaşa katılan bir pilot buzlu bir göle dalan bir yüzücüye benzer biraz. Kocaman ayak parmağını ıslatmayı, sonra da yüksek trampladan uyuşukluk veren derinliklere atlamadan önce sığ suda oynamayı sever. Neyse ki, bu genç pilotlar, hiç kimsenin yüksek güçteki uçaksavar ateşiyle cevap vermediği düz bir ülkede parlak gün ışığında ileri bir hava kontrolünün yönetiminde ilk savaş zevki edinebildiler. Pilot, insanların üzerine bomba atmanın nasıl bir duygu olduğunu ve alüminyum napalm tankları kulübelerin üzerine düştüğünde, kulübelerin portakal rengi bir ateşle köpürerek tutuşup yandığını izlemeyi öğrenir. Pilot, ateş düğmesine basarken ve onun altında tabana kuvvet çılgınca kaçan insanları küçük kumaş bebekler gibi öldürürken giderek sertleşir. Daha zahmetli şeylerin olması için kılıcını kana bular." Frank Harvey, Air War-Vietnam, New York: Bantam, 1967, s. 2. Harvey Dixie İstasyonu'ndan "Mekong Deltası'ndaki 'sıcak' hedeflerin vurulmasına da göndermede bulunur, s. 13.

92 İbare, 9 Ekim 1969 tarihli bir basın konferansında göründükleri şekilleriyle fırsat hedefleri'nin bombardıman edilmesi politikası anlatılırken Savunma Bakanı Melvin Laird tarafından bulunmuştur. Terence Smith, "Concepts of -Protective Reaction-", New York Times, 24 Eylül 1971.

93 "Bu, tümüyle iyi bir gece işiydi. Gerçekte kaç koyu tenli ele geçirdiğimizi bilmiyorum ama çok sayıda ele geçirmiştik. Bu sabah yerde 140 kişi saydık. Havadaki gözlemci 350 kişi diye bildirdi. Kuzey Vietnamlılar her zaman ölülerini sürükleyip götürüyorlar." ABD Deniz Albayı Andrew de Bona, New York Times, 12 Eylül 1967.

94 "Başkan [Kennedy] resmen işe koyulduktan kısa süre sonra CIA Başkanı Allen Dulles, Kennedy'ye, bir 'kullanıp atma sorunu" ile karşılaşacağını, Küba'yı işgale daha çok devam etmemesini söyledi. Adalarının özgürlüğe kavuşmasını destekleme sözü verdiği binlerce

Kübalı sürgünle başkan ne yapacaktı? Onlar, öldürme ve yıkma sanatlarında çok iyi eğitilmişlerdi." Landau, Dangerous Doctrine, s. 74.

95 Bir ABD subayının AP ajansına yapmış olduğu açıklama: Vietnam'da Bentre kasabasının tahrip edilmesi. New York Times, 8 Şubat 1968.

96 Philadelphia Inquirer, editör yazısının karşı sayfasında düzenli yazan köşe yazarlarından David Broder ve Jeff Greenfield'in "solcu", George Will ve Charles Krauthammer'ın sağcı olmasıyla denge sağladığı için kendisiyle gurur duymaktadır. Broder'ın ve Greenfield'in köşe yazıları kutlayıcı liberal kavramına tam olarak uymaktadır, hiçbiri, ana görüşü kabul eden hiç kimseyi sarsacak bir dalga oluşturmaz.

97 Pensylvania Yasama Meclisi'nin 1971-1972 oturumuna katılan üyeler için yapılan, kürtaj hakkına karşı oy verenler ile cenin dönemi sonrasında sağlığa zararlı diğer şeyler ve ölüm cezası için oy verenler arasında önemli bir istatiksel ilişki olduğunu gösteren araştırma için bkz. Robert Edelstein, Edward S. Herman ve Mary W. Herman, "Moral Consistency and the Abortion Issue, Commonweal, 22 Mart 1974.

98 Güney'in şu andaki Başbakanı Hava Tümgenerali Nguyen bir Fransız pilotuydu. Ara sıra şehir dışına çıktığında, boynunda lavanta rengi bir eşarp ve belinde inci kabzalı silahı, siyah bir uçuş kıyafetinde köylülerin önünde belirirdi –Binbaşı Marvel'in Asyalı bir türü. "Başbakan Yardımcısı, Tumgeneral Nguyen Co ve Saygon askeri cuntasının diğer generalleri Fransız sömürge kuvvetlerinde subay ya da çavuştular. Onların Fransız mutfağını, hoş üniformaları, kokteyl partiler ve resepsiyonları sevmeleri sömürge günlerinin sosyal yönünün soluk ama sadık bir yansımasını oluşturur. Onlar, iki kültürün en kötü yanlarını –yerli mandarinlerin gösteriş merakını ve Fransız sömürge subayları ile yöneticilerinin sertliğini- almış Vietnamlılardır." Neil Sheehan, New York Times Magazine, 9 Ekim 1966.

99 "İnsanlar bana benim kahramanlarımın kimler olduğunu soruyorlar. Tek bir kahramanım var –Hitler. Onu takdir ediyorum, çünkü 1930'ların başında korkunç bir durumdayken ülkesini toparladı. An-

cak burada durum o kadar ümitsiz ki, tek kişi yetmez. Vietnam'da dört beş Hitler'e ihtiyacımız var." (Mareşal Ky'in, Brian Maynihan ile yaptığı bir söyleşiden alıntı, Sunday Mirror [Londra], 4 Temmuz 1965. Bundan sonraki "aydınlatma"sında Ky, "Gazetecilerle yaptığım söyleşilerden birinde rastlantı olarak Hitler'e göndermede bulunurken aklımda Vietnam'ın her şeyden çok liderliğe ve disiplin duygusuna ihtiyacı olduğu vardı" diyordu. New York Times, 16 Temmuz 1965.) 1966 yazındaki başka bir aydınlatmasında "Başbakan Ky, Hitlerin, kendisinin idolü olduğunu söylediğinin belirtildiği daha önceki haberlere göndermede bulunarak, tam olarak bunu demek istemediğini söyledi. Birinin kendisine, Güney Vietnam halkını birleştirmek için neye ihtiyacı olduğunu sorduğunda, 'güçlü birine' yanıtını verdiğini ve Hitler döneminde Almanya'nın yükselebildiğine ve güçlü olarak büyüyebildiğine işaret ettiğini söyledi. Ayrıca kahkahalar arasında, Hitler'i beğenmediğini, çünkü, 'onun yakışıklı ve kadın avcısı olmadığını' söyledi." Ky'nin Manilla'daki basın konferansını izleyen Reuters, New York Times uluslararası baskı, 13-14 Ağustos.

100 "Başbakan Ky... rejiminin, bir ateşkes görüşmesinden sonra Komünistlerin siyasal kışkırtma tehdidiyle karşı karşıya gelmeye hazır olmadığını, çünkü Güney Vietnam'daki çok sayıda sosyal ve ekonomik haksızlık adını verdiği şeylerin üstesinden gelecek zamanı bulamadığını söyledi" (Charles Mohn, New York Times, 1 Eylül 1965). Bir yıl sonra, "Bir Güney Vietnam subayı, geçtiğimiz günlerde şöyle dedi: Açıkçası, şimdi komünistlerle tümüyle siyasal bir tabanda mücadele edecek kadar güçlü değiliz." Charles Mohn, New York Times, 24 Ekim 1966.

101 Deyim, Ulusal Çıkarları sözde yıkan medyanın Doğu liberal kurumuna yapılan saldırılarda Nixon ve Agnew tarafından kullanılmıştır.

102 II. Dünya Savaşı sonrası dönemde büyük katliamlardan birinin yöneticisi ve Endonezya diktatörü Suharto, ülkesini bizimkiyle aynı hizaya getirmiş, ona uzun süre hem ılımlı, hem de lider olarak davranılmıştır. Daha yakın zamanlarda Arjantin Devlet Başkanı Menem de, Amerika Birleşik Devletleri IMF kurallarını Arjantin'de uygula-

yıp dış politika konularında ABD'nin önünde Somoza tarzında diz çökerek ılımlı bir lider olmuştur. Menem'in basına davranışı için bkz. Lies of Our Times, Ocak-Şubat 1992, s. 7

103 Michael Wines, "'Lynch Mob', Reagan Says of Aids Critics," New York Times, 2 Şubat 1988.

104 "Savunma Bakanı Yardımcısı David Packard, 26 Kasım tarihli memorandumunda, üst düzey savunma görevlilerinden 'maliyet artışı' kelimesini kullanmayı göz önünde bulundurmalarını istiyordu... Bay Packard, 'maliyet fazlalığı'nın hükümet ve halk tarafından yaygın olarak 'yanlış anlamda' kullanıldığını yazıyordu.", New York Times, 11 Aralık 1969.

105 Aslında uysal tiranların öldürücü davranışlarına ilişkin Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin birinci rolü onları korumak ve dikkatini onlardan başka yöne çevirmektir. Bu, ara sıra bazı alt düzey personelin aleyhine dava açılmasında direnmeyi gerektirebilir. Tartışma için bkz. Edward S. Herman, "The United States Versus Human Rights to the Third World", s. 92-96.

106 "Mantıklı yadsıyabilirlik öğretisi alaya alındı ama önemli bir açıdan da istenildiği biçimde yürütüldü. Ama bizim soruşturduğumuz ve eleştirdiğimiz yürütme emirlerini veren insanlardan ya da onların izlediği tartışma götürmeyen politikalardan çok CIA'ydi." Thomas Powers, "The C.I.A., and Honor", New York Times, Editör sayfası yanı, 27 Temmuz 1980.

107 Aslında, Sandinistlerin, Özgür Basın'ın tanımına asla ters düşmeyen en güçlü iki lideri olan Ortega kardeşlere mantıklı olarak Marksist-Leninist denemez. Bkz. Chomsky, Culture of Terrorism, s. 104, dipnot 6.

108 "Senate stuck in 1980s", Bulletin of Atomic Scientist, Ekim 1990, s. 3. Ayrıca bkz. "Who's micromanaging the Pentagon?", Bulletin of Atomic Scientists, Ekim 1989, s. 6.

109 "Bay Humphrey gazetecilere, yönetimin 'milletlerimizin güvenliği' nedeniyle Dominik Cumhuriyeti'ne birlik göndermekten başka seçimi olmadığını söyledi." New York Times, 18 Mayıs 1965.

110 Savaş meydanlarındaki nükleer silahların şimdiden başlayarak beş yıl içinde rutin olarak yeniden konuşlandırılması çok heyecan verici bir olay gibi gelmiyor. Yine de, Dışişleri Bakanı James A. Baker, NATO merkezlerini gezerken şunu görmüştür ki, kısa menzilli Lance füzelerinin kalitesini arttırma planı olarak 'modernleştirme'nin ciddi bir konu vb. olarak ortaya çıktığı bilinmektedir. Serge Schmemann, "NATO's German Woes", New York Times, 15 Şubat 1989.

111 "Kayda geçmesi için elimden geldiğince kuvvetle belirtmek istiyorum ki, geçmişte hatalarımız varsa bu, Hükümet'in dış ülkelerin içişlerine müdahale etmeme politikasıdır... Bir ülkedeki hükümetin belirli biçimi ve bu hükümeti kuran belirli kişiler, o ülkede yaşayan halkın kendi ülkeleriyle ilgili duydukları ilginin konusudur. Dış ülkelerde Amerikan yatırımlarının bulunabildiği gerçeği, bu Hükümet'in başka ulusların işlerine müdahale etmeyeceği gerçeğini hiçbir şekilde değiştirmez. (ABD Dışişleri Bakanı Yardımcısı Webb, ABD Kongresi, Temsilciler Meclisi), Bankacılık ve Tedavüldeki Para Konulu Oturum, Export-Import Bank Loan Guarantee Authority, Washington, 1949, s. 56.)

112 Vietnam Savaşı döneminin başlangıcındaki ilkel napalm bombası konusunda yazan bir uzman onu şöyle anlatmıştır: "Yüzde 9.2–9.6 alüminyum naptenat ve yüzde 4–8 alüminyum palmitat içererek 800–1300 santigrad derecede yanar ve çok yüksek ölüm oranı ile derin, ciddi yanıklara yol açarak on beş dakika daha yanmaya devam edebilir." Yeni 'süpernapalm', Napalm–2'ye sodyum, magnezyum ve fosfor ilave edilmiştir. Bununla yetinmeyen Amerika Birleşik Devletleri, yakın zamanlarda, alüminyum tozuyla yüzde 85–96 magnezyum içeren magnezyum bombaları kullanmaktadır. Bu, 3500 santigrad derece civarında, yani Vietnam öncesi eski moda napalmden üç kat daha fazla ısıda yanmaktadır. "Dr. Behar, napalmden

yaralananların yarısı kadarının yanıklardan öldüğünü kanıtlamıştır. Napalmde bulunan fosfordan yananların dörtte üçü ölmektedir: Bu yanıkların doğası çok kötüdür, yani fosfat parçaları sekiz on gün vücutta yanmaya devam eder. Fosfatın kendi kimyasal yapısından ötürü... çok sayıda değişik komplikasyon görülür..." "Dave Dellinger, Report Form the Tribunal", Liberation, Nisan 1967.

113 "Bay Nixon, Michigan'daki otobüsle gitmeye karşı olan Thursday kalesinde 'keyfi ırk dengesi' sözlerine çatarak aynı aldatıcı, şifreli kelimelerle tuzağa düşürmek için kararlılığının altını çizdi", "Distortions on Busing" editör yazısı, New York Times, 29 Ağustos 1972.

114 "Daha büyük bir savaşı -ardından gelmesi hemen hemen kesin olan bir savaşı- önleme girişimiyle Vietnam'da sınırlı bir savaş yapmayı tercih ettik..." (Lyndon B. Johnson, Bütün Eyaletlere Mesaj, New York Times, 11 Ocak 1967).

115 "Savunma Bakanı Melvin Laird, ABD'nin sadece 'kriz yönetmek'ten çok 'savaşları önlemek' için tasarlanan askeri 'gerçekçi caydırma' stratejisini özetledi... Bakan, konvansiyonel silahları modernleştirilmesi ve yeni nükleer saldırı silahlarının geliştirilmesine ağırlık verilmesi için zorlayan bir ihtiyaç olduğunu söyledi. "Laird Outlines Strategy to 'Prevent Wars' But Disclose a Go-Slow ABM Approach", Wall Street Journal, 10 Mart 1971.

116 "Yurtdışından yapılacak özel yatırımın önemini kavrayan [Güney] Koreliler, kabul edilen projelere tam anlamıyla beş yıl vergi bağışıklığı, artı daha üç yıl da yarı bağışıklık tanıyarak geniş bir teşvik programı oluşturmuşlardır... Saatten naylon ipliğe, örme giysilere ve petrolün rafine edilmesine kadar farklı şekillerde doğrudan ABD yatırımları vardır. Yine de, yakın zamanda ABD şirketleri gübre, kimyasal maddeler, petrol rafinasyonu ve elektronik alanlarında taahhütlere girişmiştir... [1965 yılının ortalarında] bilinen 677 bin işsiz ve belki de 2 milyon tam gün çalışmayan işçi vardı... Kore hukukuna göre, erkekler haftada standart 48 saat çalışırlar ancak sözleşme ile bu, 60 saate çıkarılabilir... İşgücünün

küçük bir azınlığını sendikalar temsil etmektedir. Kore'deki nakit ücretler her yerdekinin en altındadır, nitelikli ya da niteliksiz fabrika işçilerinin günlük ortalama ücreti 0.77 dolardır." Korea, Ekonomik Araştırma Bölümü'nün hazırladığı bir rapor, The Chase Manhattan Bank. 1967. Brezilya'da "Askeri rejim.. demokratik izinler veren bir örnek hiç olmamıştır. Hükümete dost olmadığı kabul edilen Brezilyalı gazeteciler kendilerini parmaklıklar ardında bulabilirler. Ancak ABD şirketleri yatırım resmi geçitinde ön sıradadır. ABD ile yapılan yeni bir yatırım garantisi anlaşmasına göre, 1965 yılından [ordu yönetimi eline aldığından] bu yana Brezilya, ABD firmalarının 120 milyon doları aşkın yeni projelerini kabul etmiştir... Üstelik, ödemeleri sınırlayan kurallar, hayat standardı limitini yükselten oranın çok altında, yüzdeler olarak yükseldiğinden hemen hemen tam bir grev yasağı vardır." Wall Street Journal, 9 Mart 1967.

117 Bay Henry Cabot Lodge Jr., 1965 yazında Kongre Komitesi'nde, Güney Vietnam hükümeti bizden istese bile ABD'nin Güney Vietnam'dan çekilmeyeceğini belirtti. Kısa süre sonra bu, Bay Lodge'un sözlerinin "ABD'nin gözünde Güney Vietnam halkının ya da askeri liderlerin gerçek duygularını yansıtmayan bir sol kanat ya da tarafsız bir hükümet tarafından" istenirse, çıkmamamız gerektiği anlamına geldiğini açıklayan Washington'da adsız bir "üst düzey görevli" tarafından abartıldı. (New York Times, 13 Ağustos 1965)

118 "Çok yoksul ülkelerin yöneticileri, bu büyük yoksulluk nedeniyle kendi halkları arasından paralı asker toplayabilirler. Bu yöntem, Kongo yönteminden daha az göze çarpar, ancak devrim durumunda ulusal güçler kullanıldığında çekilme ve ayaklanma tehlikesi kaçınılmaz olduğundan daha az güvenilirdir. Sırası geldiğinde bu tehlike, ulusun dışında karşıdevrimci güçlere talep de yaratabilir –Saymaca bağımsız Kongo'da Belçikalıların nizami birlikleri, saymaca bağımsız Gabon'da Fransızların nizami birlikleri, saymaca bağımsız Santa Domingo ve Güney Vietnam'da ABD nizami birlikleri." Conor Cruise O'Brian, "The counterrevolutionary Reflex", The Columbia University Forum, İlkbahar 1966, s. 21.

119 1966 yazında Devlet Başkanı Ferdinand Marcos, Vietnam'a 2.000 Filipinli göndermeyi kabul etti. Bu, Bay Marcos'un yüzü hakkında tam bir örnek oluşturmaktadır: "Dönemin Devlet Başkanı Diosdado Macapagal tarafından yapılan benzer bir kuvvet önerisine bir aday olarak karşı çıktı... Diğerlerinin dışında, genel kanı Bay Marcos, yabancı ekonomik ve askeri yardım tahsis edildiğinde bu davranışının Washington'da fark edilmeyeceğini ümit ediyordu." William Beecher, New York Times, 2 Ağustos 1966. Devlet Başkanı Marcos'un hareketi fark edilmedi değil. Bir ay sonra ABD'nin, Filipinlerin tarımı kalkındırma programlarına yardımının 25 milyon dolardan 45 milyon dolara çıkarıldığı, komünist tehdidi karşısında Filipin ordusunun yeniden donatılması için tahsis edilen paranın 16 milyon dolardan 20 milyon dolara yükseltildiği ve diğer yardım programlarının da önemli ölçüde arttırıldığı belirtildi. (Richard Eder, New York Times, 16 Eylül 1966) 2.000 kişilik Filipin kuvveti için prim (broker komisyonu) kişi başına 25.000 dolar olmalıdır.

120 Johannesburg'ta yayımlanan Sunday Times'ın bildirdiğine göre, 70 kişinin üzerinde Kongolu eski Güney Afrika paralı askeri, Vietnam'daki Amerikan kuvvetleriyle ormanda 'çarpışma uzmanı' olarak anlaşma imzalamışlardır. Leopoldville'deki ABD Elçiliği tarafından... Kongo'daki paralı askerlerin eski teğmeni Jan van Wijk ... ve arkadaşları Vietnam Savaşı'na katılmaya çağrılmışlardır." Le Monde, 6 Ocak 1966, Viet Report, Mart-Nisan 1966, s.15'ten alıntı.

121 "Coelho, Siyasal Eylem Komitesi yöneticilerinin ona 'sorun partizanlık değil, adayları yeterince pazarlamakta başarısız olmamız' dediğini, yazıyordu. Bu durumda, parayı özel çıkarlar için yöneten yöneticilerin giderek kalabalıklaşan pazarında Demokratik Parti adaylarını pazarlamaya başladı." Jackson, Honest Graft, s. 69.

122 Mayıs 1967'de pasifleştirme programının baştan sona orduya devredilmesi konusunda yorumda bulunan Güney Vietnam'daki yüksek rütbeli bir ABD subayına göre, "Pasifleştirmedeki en büyük sorun yerel güvenlik ve bu da ordunun işi. Güney Vietnam kuvvetlerine tokatı kim attı? Westmoreland... 10 yıldan beri Asya'ya karşı kibar

olun oyununu oynuyoruz ve oyun başarısız oldu. Artık bütçemiz buna uygun değil." (Jonathan Randal, New York Times, 13 Mayıs 1967'den alıntı) "Yakında hükümetin Bensuc'ta kalpleri ve akılları kazanmaya ihtiyacı kalmayacak. Bensuc kalmayacak" (New York Times, 11 Ocak 1967), "Dört köyün -Bensuc, Rachap, Bungcong ve Rachkeim- varlığına zaten çoktan son verildi. Giderlerken, kadınların birçoğu evlerine meşale atıldığını ya da buldozerle dümdüz edildiğini gördü. 'Köyümde çok yoksuldum ama buna aldırış etmiyordum. Kalmak istiyordum. Geçen hafta balık biçiminde uçaklar tarlalarımızın üzerinden uçtu. Kocam onların ne olduğunu bilmiyordu. Ayağa kalktı, onu vurup öldürdüler. Keşke ben de ayağa kalksaydım ve öldürülseydim." (New York Times, 15 Ocak 1967. [Güney Vietnam'da 100 milkareyi aşkın bir alandaki bütün ürün ve tarım araçlarının yakıldığı] Operasyonu yapan tugayın komutanı Albay Marvin Fuller operasyon sahasında yaşayan birinin düşman sayıldığını söyledi. Buranın sakinleri hükümet kontrolündeki alanlara gönderildiler. "Fuller, düşman kıtalarını taze etten yoksun bırakmak için manda, kazlar, tavuklar ve domuzların boğazlandığını söyledi. İhtiyaç durumunda gerillaların yiyecek olarak kesmelerinin önlenmesi için köpeklerin öldürüldüğünü söyledi. (...) ABD piyadeleri ev çiftlik arabaları ve pirinç sapı yığınlarını meşale ile yakarken ateş kırsal kesime yayıldı. Yüzlerce ton pirinç tahrip edildi ya da götürüldü." (Saygon'dan AP'nin geçtiği haber, York Gazette, 14 Mart 1967.)

123 William Beecher, "savunma kurumu, stratejik nükleer silahların sınırlanmasında göstereceği daha fazla çabalarında inanılabilir bir pazarlık konumunu sürdürmek için... kendi planlamacıları tarafından ikna edildi" diyordu. "Military Budget: A Look Behind the Figures", New York Times, 4 Şubat 1973. New York Times editör yazısında bu görüşü tekrar tekrar desteklemiştir: "Doğru, Yıldız Savaşları'na harcanan para 4.8 milyar $'dan 4 milyar $'a indirildi. Yine de bu, Moskova ile stratejik silahların azaltılması konuşmalarında pazarlık pistonunu sürdürmek için yeterince büyük, yine de epeyce bir miktardır." "All Politics, No Defense", 7 Ağustos 1988. Aynı yıl daha sonra Dukakis'e saldıran köşe yazarları şunları yazıyorlardı: "Bu Demokrat, karaya konuşlandırılmış yeni iki füzenin,

MX ve Midgetman'in hâlâ ıskarta edilmesinden söz ediyor ve belli belirsiz olarak da bir alternatif imasında bulunuyor. Burada, Bay Dukakis'in pazarlık edilen bir çipin değerini anladığını gösteren hiçbir şey yok." The Soviet Challenge, Unanswered, 23 Ekim 1988.

124 Ayrıca bkz. Peter Riddel, "Talks yes, but no deals, says Washington," Financial Times, 7 Aralık 1990.

125 "Mevcut sistemimizde müteahhitler için bunu [kısa vadeli kârları maksimize etmenin] yapmanın en iyi yolu, Kongre'nin ve uygulayıcı bölümün sürecine müdahalede bulunmak için danışmanlar ve lobiciler kiralamanın yumuşatılmış bir ifadesi olan 'piyasa istihbaratı'na yatırım yapmaktır." (Savunma Bakanı Frank Carlucci). Ralph Cipriano, "Carlucci Faults Congress on Procurement." Philadelphia Inquirer, 10 Temmuz 1988.

126 "Onlar [protesto edenler] barışa katkıda bulunmuyorlar, barışı erteliyorlar. Başkanı ya da Kongre'yi savaşa son vermeleri için ikna etmiyorlar, Ho Chi Minh ve General Giap'ı savaşı uzatmaları için kandırıyorlar." (James Reston, "The Stupidity of Intelligence", New York Times, 17 Ekim 1965). Bu köşe yazısı uluslararası Latex Şirketi'nin Kurucu Başkanı A.N. Spanel tarafından aşağıdaki yorumla yeniden ele alındı: " Özellikle komünistlerin bilinen gizli anlaşmasıyla sahneye koyulan şaşkınlık batağına sürüklenen iyi niyetli, dürüst Amerikalılara bunu okuyup zihinlerinde tartmalarını öneriyoruz." Nisan 1967'de Bay Reston, "savaşan efendilerimize göre yeni bir akide..." olarak "güvercinler düşmanı katliamı sürdürmesi için kandırıyorlar" düşüncesine gönderme yapmıştır. ("Washington: Blessed Are The War Makers?" New York Times, 28 Nisan 1967.)

127 Donanmanın, bitkilerin tahrip edilmesi görevi konulu el ilanlarında bunun bir düstur olması gerektiği belirtilmektedir: "Ormanı sadece sen koruyabilirsin". DC-3'lerden broşürler atan Psi-War pilotlarının sloganı 'Her kırıntı yığıntısı yardım eder'dir. Harvey, Air War –Vietnam, s. 39, 51. Bu şakalar, ABD'nin büyük doğal nüktedanlık geleneğinin güç zamanlarda bile direndiğini aklımıza getirmektedir (krş. Mark Twain).

128 "'Radikal milliyetçilik', 'komünizm', 'istikrar', 'kontrol etme' gibi teknik anlamları normal anlamlarıyla sadece belirsizce ilişkili olan ABD siyasal teolojisinin şu tuhaf terimlerinden biridir; Bu durumda, tümüyle boyun eğen "Ilımlı milliyetçiler'in tersine, siyasal görünüşleri ne olursa olsun, emirlere boyun eğmeyen milliyetçi hareketlere göndermede bulunulmaktadır." Chomsky, Turning the Tide, s. 173.

129 "Önce, çekici askeri kod adları düşünmeleri için para ödenen insanlar operasyona Zehirli Çekiç adını verme fikriyle oyalandılar. Ama bu ibarenin çok 'dövüşken' olduğuna karar vererek II. Rahatlatma Operasyonu üzerinde anlaştılar." Clyde Haberman, "Allied Strike Force Forms in Turkey", New York Times, 25 Temmuz 1991.

130 Mükemmel bir arka plan tartışması için bkz. Chomsky, The Fateful Triangle, Boston: South End Press, 1983, böl. 3. Körfez Savaşı sonrası bağlamda redçilik için Chomsky, "Letter from Lexington", Lies of Our Times, Mayıs 1991.

131 Silvia Nasar, "Third World Embracing Reforms to Encourage Econonic Growth", New York Times, 8 Temmuz 1991. Nasar, tam olarak reformları, hükümetin, daha önceki "reform" dönemlerinde canlandırılan güçsüzü destekleme programlarındaki likidasyon dahil piyasanın genişlemesini kolaylaştıran değişiklikler olarak tanımlamaktadır. Eleştirel bir analiz için bkz. Arthur McEwan, "The 'Success' of Free Market Reforms". Lies of Our Times, Eylül 1991, s. 21-22.

132 Bu ibare dahili enformasyonun kötüye kullanımlarının tırmanışa geçmesini açıklamak için kullanılmıştır: Tim Carrington ve Edward T. Pound, "War Games: Pushing Defense Firms To Compete, Pentagon Harms Buying System", Wall Street Journal, 27 Haziran 1988.

133 "Washington'da Handford Nükleer Arazisi'nden esen rüzgarlara açık bir 'rüzgar yönünde yaşayan', burada doğup büyümüş biri olarak, hükümetin bizim onayımızı almadan yiyeceğimize, suyumuza ve havamıza radyoaktivite karıştırarak bizi Gine domuzları gibi kullanmaya –bilinçsizce bir kasıtla- karar verdiğini yıllarca öğrendik."

Tom Bailie, "Growing Up as a Nuclear Guinea Pig", New York Times, Editörün karşı sayfası, 22 Temmuz 1990.

134 Anthony Eden'in tahminlerine göre, 1954 Cenevre Anlaşması'ndan önceki savaşta "Amerikalılar, Çinlilerden dokuz kat fazla malzeme tedarik etmişlerdi..." (Full Circle, Boston: Houghton Mifflin, 1960, s. 126-127). Başkan Eisenhower "Kızıl Çin'in, Çinhindi savaşına katıldığının tartışma götürmez olmayan açık bir kanıtının" sadece olmadığını değil, savaştığımız güçlerin liderinin de bir özgür seçimde ezici bir zafer kazanmış olacağını ifade ediyordu (Mandate for Change, Garden City, NY: Doubleday, 1963, s. 340, 372) Yine de 1953 yılında Amerika Birleşik Devletleri Vietnam'da sözde bir Çin 'saldırısına' karşı savaşmak için bir koalisyon örgütlemeye çalışıyordu. Bkz. Eden, Full Circle, s. 100 vd.; Victor Bator, Vietnam: A Diplomatic Tragedy, Garden City, NY: Doubleday, 1965, birçok yerde. 1962 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Güney Vietnam'da 10 binden fazla birliği vardı ve 'ister Vietnamlı olsun, isterse saptanamayan uçaklar olsun, bütün savaş uçuşlarının üçte birinden yarısına kadarı Amerika Birleşik Devletleri'nin pilotları tarafından yapılıyordu'. (The New Metal Birds, Newsweek, 29 Ekim 1962). Robert Scigliano'ya göre: "1962 yılının son yarısında Saygon'daki ABD resmi görevlileri 'Güney Vietnamlıların hemen hemen yarısının Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni desteklediğini...' tahmin ediyordu. South Vietnam: Nation under Stress, Boston: Houghton Mifflin, (1963, s. 145.) "Haziran 1966'da Senatör Mike Mansfield, Şubat 1965'te Kuzey Vietnam Savaşı tırmandığı zamanda Güney Vietnam'da 400 Kuzey Vietnam birliğinin bulunduğunu belirtiyordu. Bu sayı, daha sonra Savunma Bakanlığı'nca 'aslında doğru' olarak doğrulandı. Şubat 1965'in başında Güney Vietnam'da 23 bini aşkın ABD birliği vardı." Washington Daily News, 23 Haziran 1966; Birmingham News, 9 Şubat 1965.

135 Senato İstihbarat Seçim Komitesi Başkanı Senatör Dave Durenberger, Mart 1985'te Ulusal Basın Kulübü'nde yaptığı konuşmada, diğer ülkeler topluca "Sandinist saldırısına yanıt verme"ye yönlendirilirse Nikaragua'nın ABD destekli işgalini destekliyordu. Dürenber-

ger saldırı emrini desteklemiyordu, ancak ima yoluyla, emirlere uymayan ve kendini Dünya Polisi'ne karşı savunma küstahlığını gösterenin Nikaragua olduğunu söylüyordu. Noam Chomsky'den alıntı, Turning the Tide, Boston: South End Press, 1983, s. 171.

136 Nükleer caydırıcılık kuramında savunma-saldırı, istikrar sağlama-istikrarı bozmanın ikili ele alınışı için dipnot 58'e bakın.

137 Alıntı yapılan ibare, Savunma Bakanlığı'nın yaptığı savaş eylemi tanımıdır. Lewis Lapham, Money and Class in America, New York: Weydenfield and Nicholson, 1988, s. 127.

138 Bundan, Amerika Birleşik Devletleri'nin, Üçüncü Dünya ülkelerinde egemen bir askeri gücü, ancak görece güçsüz bir siyasal konumu bulunduğu sonucu çıkar. Sadece siyasal güçsüzlük temelinde karşı tarafa ödün vermek büyük güç sahibi bir ülkenin güç uygulama taleplerine çok uygundur. Bkz. Acheson Dean ve Güç. Ayrıca bkz. Chomsky, Turning the Tide, "The Rule of Law and the Role of Force", s. 89-95

139 "[Caydırma kuramcılarının dilinde] Amerika'nın ilk darbeyi indirme gücü sadece 'sadırı'ya karşı potansiyel bir cevap olarak varken ve böylece kesinlikle denge bozabilecek durumda değilken Sovyetlerin ilk darbeyi indirme gücü sürpriz bir saldırı olasılığını akla getirmelidir, böylece dehşetli ölçüde denge bozucudur. Wohlstetter'ın klasik örneğindeki, 'Misilleme gücüne [ilk darbeyi indirme] darbe indirme gücü eşlik etmediğinde ilk darbeyi indirme niyetini -demokrasilerdeki örneklerde kesinlikle yanlış olarak- akla getirmektedir.' Bu, insana Lenin'in "polisin elindeki silah kapitalist baskının aleti, bir işçinin elindeki silah ise özgürlük aletidir, sözünü hatırlatmaktadır." Philip Green, Deadly Logic, The Theory of Deadly Deterrence, Columbus: Ohio State University Press, 1966, s. 246.

140 "Temsilci Howard'ın 1986 kampanyasının her altı dolarından sadece bir doları seçmenlerinden geldi. Diğer beş doları, seçim günü onun bölgesinde oy verme niteliği taşımayan bireylerden ve gruplardan gel-

di." Stern, Best Congress Money Can Buy, s. 95. Massachusetts'li kongre üyesi James Shannon'a göre: "Hiç de sorun çıkaran biri değilim, ancak bu saçmalıklar canımı sıkıyor... Parayı artırmak istiyorsanız paranın olduğu yere gidiyorsunuz ve bu, geleneksel Demokratik seçmenlerle olmuyor. Sorun bu." Elizabeth Drew'dan alıntı, Politics and Money, New York: Macmillan, 1983, s. 52.

141 Civilian Casualty, Social Welfare and Refugee Problems in South Vietnam, Mülteciler Altkomitesi Oturumu, 91. Kongre, 1. Oturum, 1969 s. 27

142 G.A.O raporu, 1961 yılında Savunma Bakanlığı'nın, sağlanan 8.000 ton demir çelik presini kötüye kullandığının... sonra da fiili üretim zamanının yüzde 78'inin ticari işlere harcandığının örneğini vermektedir... "Proximine Links 23 Contractors ta Defense Waste", New York Times, 6 Ocak 1968.

143 17 Eylül 1990 tarihli Washington Post Weekly'de yayınlanan "Soviet Union: How to Make a Comeback After Your Empire Folds" adlı makalesinde Michael Dobbs, Sovyetler Birliği'nin "yabancı serüvenlerden yorulduğunu" yazıyordu. Dobbs, "Yurtdışındaki askeri serüvenlere karşı artık bir görüş birliği var" diyen isimsiz bir Sovyet analizcisinden alıntı yapmakta.

144 Güney Afrika'nın Angola'yı işgali, Angola savaşının ve Namibya'nın işgalinin çözüme ulaştırılması konularında Kongre'de tanıklık yapan ABD yetkilisi Chester Crocker, herhangi bir kararda Güney Afrika'nın "güvenlik sorunları"nın göz önüne alınmasının öneminde çok özel bir noktaya işaret etti. Namibia and Regional Destabilization in Southern Africa, Afrika Altkomitesi Oturumu, Dışişleri Meclis Komitesi, 98. Konre, 1. oturum. 15 Şubat 1983, s. 13-14.

145 "John Foster Dulles ve General Navarre'ın [Fransız–Çinhindi Savaşı sırasında] *Çinli teknisyenler* konusunda verdikleri demeçler başarısızlıklarını dış nedenlere bağlayarak açıklama isteğinden esinlenilmiştir." Jules Roy, The Battle of Dienbienphu, New York: Harper & Row, 1965, s. 203. (Vurgulama tarafımdan eklenmiştir).

146 "Sınıf savaşı geri dönüyor gibi görünüyor." Allan Murray ve Gerald Seib, "New Populism: Politicians Expyoit Broad Public Support for Soaking the Rich", Wall Street Journal, 12 Ekim 1990.

147 Bu görüşün Regan yanlılarınca üretilmesi ve kullanılması için bkz. Morley ve Petras, The Reagan Administration and Nicaragua, s. 1-13 vd.

148 Peter Clausen, "Star warriors try again", Bulletin of Atomic Scientists, Haziran 1991, s. 9.

149 Bkz. Richard Levine, "A Grain of Salt: U.S.-Soviet Arms Pact May Be More a Symbol Than Effctive Rain", Wall Street Journal, 26 Mayıs 1972; Richard Burt, "Limited Ceiling: Treaties That Slow Up The Arms Race Usually Speed It Up", New York Times, 24 Aralık 1978.

150 "Bu satışlar Amerikan işgücünü istihdam ediyor ve Amerikan iş dünyasına kâr sağlıyor. Bu anlaşmalar yapıldığı için teşvik edilmemiz ve kutlanmamız gerekiyor diye düşünüyorum." (Robert McNamara, New York Times'tan alıntı, 31 Temmuz, 1967). Temmuz 1967'ye geri dönersek, tıpkı 1981'de olduğu gibi (Judith Miller, "Buckley, Outlining Reagan Policy, Calls Arms Sales Abroad 'Vital Tool", New York Times, 22 Mayıs 1981), Amerika Birleşik Devletleri de sözde "barış ve istikrara bir katkı olsun" diye silah satıyordu. ("U.S. Selling Arms To Sustain Peace, State Department Says", York Gazette and Daily, 21 Temmuz 1967). Sonra 1991 ilkbaharında Körfez Savaşı'nın hemen ardından yeniden "geçtiğimiz hafta Savunma Bakanı Cheney'i kinik olarak dinlersek yeni dünya düzeni şaşkınlık verecek kadar eskisi gibi görünebilmiştir. Avrupa ve Ortadoğu'ya yaptığı on günlük geziden dönen Bay Cheney 2.1 milyar dolar tutarında silah satışı bildirmiştir." "Same Old Arms Sales", New York Times, 9 Haziran 1991, s. F2.

151 "Silahlı azınlıkların ya da dış baskıların boyun eğdirme girişimine direnen özgür halkları desteklemenin Amerika Birleşik Devletleri'nin politikası olması gerektiğine inanıyorum." Başkan Harry Truman, Mart 1947, Yunanistan'da eski işbirlikçilerin silahlı azınlık hükümetini destekleme arayışı.

152 Abrams'in Kontra yardımını desteklerken kullandığı ifade, 20 Haziran 1986, Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası İlişkiler, Dış Politika Brifingi Kayıt Çözümü, s. 15

153 Sekreter McNamara, 1965 Şubat ayının başında Pleiku'daki Vietkong saldırısından söz ederken "Aslında saldırı gece yarısı yapılmıştır; bu, sinsice bir saldırıdır" diyordu. New York Times, 8 Şubat 1965

154 "Buradaki (Güney Vietnam, Mochoa) subaylara göre, köylüler en çok, koruduklarını sanılan köyleri düzenli soyan, ırza geçen ve döven –Amerika Birleşik Devletleri tarafından eğitilen ve ücretleri ödenen- Sivil Düzensiz Savunma gruplarından korkuyorlar." (R.W. Apple, "Saigon's Troops Plunder Hamlet", New York Times, 28 Kasım 1966.) Vietnam'daki ABD yetkililerinin muhabirler için çıkardığı bir standart sözlükte "Paralı asker"in "Sivil Düzensiz" sözcüğüyle karşılanması öne sürülmüştür.

155 ABD kitle iletişim organları, hükümetlerinin El Salvador, Guatemala ve Güney Kore gibi rejimi desteklediği (ve şimdi kışlalarına çekilmiş eski askeri liderleri desteklemiş olduğu) ülkelerde sivil yönetim bulmakta çok cömerttir. Ulusal Çıkarlar'a hizmet edebileceği zaman da kitle iletişim organları yine yüzeyin altına bakmaz.

156 Tony Coelho tarafından Demokratik Parti adaylarını satmak için kurulan "et pazarı"nı anlatırken Brooks Jackson şunları söyler: "En iyi marşandizi öne takmak için para verildi." Coelho'nun Siyasal Eylem Komitesi Direktörü Tom Nides, "mal varlığı en iyi olan adayları, verecek parası olan bağışçıları yönlendirmek için zekice çalıştı." Önceleri, "Adayları, her biri bir isim kartıyla ve kendi literatürlerini sergileyecek bir yerde, masaların arkasında durmaya zorladı." Siyasal Eylem Komiteleri bu sergilenenler arasında seçim ve tercih yapabildiler. Coelho'nun ekibi, "iş dünyasında ehliyet iddiasında bulunabilen adayları öne iterek satış için telefonlar ettiler." Honest Graft, s. 69, 91-92.

157 "Coelho, parayı parayla savaştırarak sağcı Cumhuriyetçilerin devrimini önlediğine inanıyordu." Jackson, Honest Graft, s. 19.

158 Bu nedenle iktisatçı Walter Heller şunları yazıyordu: "Devlet adamı olarak bir Başkan'ın, ulus adına, zenginlik ve hızla gelişmeye kazanılmış, hakkı demiyorum ama yaşamsal ilgisi vardır. Başka hiç kimse yapamazken onlar, yurtiçinde büyük toplumlar, yurtdışında da büyük tasarımlar gerçekleştirmek için gereken kaynakları onun tasarrufuna bırakırlar." (New Dimensions of Political Economy, Cambridge: M.A.: Harvard University Press, 1967, s. 10-11. bkz. Robert A. Brady, The Spirit and Structure of German Fascism, New York: Citadel Press, 1937, özellikle böl. II, "Science, Handmaiden of Inspired Truth").

159 Böylece James Reston, Johnson Yönetimine muhalif olanların başvurdukları "en kötücül yapıdaki propaganda"yı derin duygularla tanımlar: Bir barış grubu, "örneğin; üzerinde, kötürüm edilmiş ve yarı çıplak bir adama bıçağını saplayan bir asker fotoğrafı bulunan bir broşür dağıtıyordu. Manşette, 'Sorunun Anlaşılması: Güney Vietnamlı Korucular bir Mahkûmu Sorguluyor' deniyordu. Bu, Kalifornia Üniversitesi öğrencilerini, 'Vietnam'daki savaşa karşı yürüyüşe katılmaya' zorladı." (James Reston, New York Times, 21 Nisan 1965.

160 Soruşturma, bir tür sert bir ifadeyi yumuşatma sanatıdır. Gördüğümüz ve duyduğumuz karşı konulmaz kanıtlar, [Saygon hükümeti tarafından yürütülen] bu soruşturma sürecinin, soruşturmaya yardım biçimlerinin ve sorulara yanıt almak için başvurulan yöntemlerin tarihte bilinen en vahşi işkence yöntemleri olduğuna işaret etmektedir. John Pemberton, Civilian Casualty, Social Welfare and Refugee Problems in South Vietnam, Mülteciler Altkomitesi Oturumu, 91. Kongre, 1. Oturum, 1969, s. 114.

161 "Mevcut sorumsuzluk sisteminde, müteahhitler için değişiklikleri fiyatlandırarak maliyeti yükseltmek ve maliyet artışlarını sözleşme değişikliğine bağlamak mümkündür. Savunma dünyası sözleşmelerinin dilinde değişiklik bildirimlerine kimi kez sözleşmenin beslenmesi adı verilir." Hükümet Ekonomisi Altkomitesi, The Economics of Military Procurement, 91. Kongre, 1. Oturum, 1969, s. 12

162 "1969 Enemy Infiltration Into South Vietnam Is Estimated at 100.000 to 110.000", New York Times, 7 Ocak 1970.

163 New York Times, Bensuc'un tahrip edilmesi ve burada yaşayan 3.800 kişinin yeniden yerleştirilmesine göndermede bulunurken, sakinlerin birçoğunun "etkisiz Vietkonglular olduğunun sanıldığını" bildirmiştir (Ocak 11, 1967). Bir subay Demir Üçgen'deki sivillerin yeniden yerleştirilmesi konusunda, "Kalbiniz de onlarla birlikte gidiyor ... ama bunlar masum yurttaşlar değil, bunlar yüzde 100 Vietkonglu aileler, düşman halkı..." demiştir. (U.S. Hava Kuvvetleri Binbaşı Robert Schweitzer, Baltimore Sun'un muhabirine söyledikleri, New Republic, 28 Ocak 1967'den alıntı).

164 "[ABD Subayları] 'Phu Cuong', gerçi öyle olsa bile, toplama kampı derseniz itiraz ediyorlar: bu insanlar gelişigüzel toplanarak burada, dikenli tellerin ardında, soruşturmaya tabi olarak tutuluyorlar, aralarına istihbaratçılar yerleştiriliyor... Dikenli tel orada, sabırla kampı Vietkong'dan korumak için olduğunu açıklıyorlar ama sığınmacılar şayet Vietkong'a bağımlıysa kocalarının ve babalarının havanlar ve elbombalarıyla neden onlara saldırdıklarını düşünmek güç." McCarthy, Vietnam, s. 41-42.

165 "Yasal Savunma Fonu'nun şikâyetleri, Şehri Geliştirme Şubesi'nin Baltimore, Md. ve Pulaski County. Tenn'deki şehir yenileme uygulamalarına karşı çıkmasıyla dosyaya kaldırıldığında daha çok sayıda yeni inşaata başlanmıştı. Her iki yerde de Zencilerin taşınması projelerine ayrılan federal fonlar yetersiz gayrimeşru yeniden yerleştirmeyle zorunlu olarak kesildi. Son örnekte projelerin sınırları öyle çizilmişti ki, beyazların yenilenen alandaki evleri buldozerlerden paçalarını kurtardı." (Yasal Savunma Fonu Raporu 1966, s. 17). "Şehri Yenileme Ajansı (URA) üç milyar dolar maliyetle, Amerikan kentlerinde düşük maliyetle barınmayı sağlayan malzemelerin parasını indirmeyi başardı." (Scott Greer, Urban Renewal and American Cities, Indianapolis: Bobbs-Merrill, 1965, s. 3).

166 "Güney Vietnam'daki Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne güç ve terör uygulama konusundaki mevcut taahhüdümüz herhangi bir modern dev-

letin üstlenmiş olduğu kadar kanuna uygun bir üstlenmedir". (Herman Kahn, Look magazine, 9 Ağustos 1966). Kahn, taahhüdün ne zaman ve nerede başladığını asla tartışmamıştır; diğer konuların arasında sözü edilmeyen ama BM Sözleşmesi ve Cenevre Antlaşmaları gibi daha açık seçik anlaşmalarla olası çelişkisini de tartışmaz. Ayrıca bizzat Başkan Lyndon Johnson tarafından yapılan aynı doğrultudaki alıntı için dipnot 75'e bakın. "-Tek bir fark vardır- diye işaret ettim. 'Demokraside halkın temsilcileri aracılığıyla söyleyecek bir sözü vardır ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Kongre savaş ilan edebilir.' 'Ah, bütün bunlar iyi, güzel ama sesli ya da sessiz halk her zaman liderine boyun eğecek duruma getirilebilir. Kolaydır bu. Bütün yapmanız gereken, onlara kendilerine saldırıldığını söylemek, pasifistleri vatanseverlikten yoksun olmakla ve ülkeyi tehlikeyle karşı karşıya getirmekle suçlamaktır. Bu, her ülkede böyle olur.' Hermann Goering, G.M. Gilbert'ten, Nuremberg Diary, New York: New American Library, 1947, s. 278.

167 Prof. Robert Scalapino'nun Ulusal Eğitim Televizyonu'nda David Schoenbrun'e açıkladığı gibi, bizim tahdidimiz, "Biliyorsun, bizim bu ülkeyi [Vietnam] yok edecek gücümüz var" gerçeğinde görülmektedir.

168 "Pentagon'un daha sonra 'takviyeli koruyucu tepki vuruşları' adını verdiği beş büyük saldırının ilki 27 Mart 1970'te yapıldı. En yoğun vuruşlar 1 Mayıs ila 4 Mayıs 1970 arasında yürütüldü. Bay Lair'in 'silahsız keşif uçağımıza saldırılar" olarak tanımladığı olaya yanıt olarak 500'ün üzerinde uçak katıldı." Terence Smith, "Concepts of 'Protective Reaction", New York Times, 24 Eylül 1971.

169 Henry Luce, hayat hikâyesini yazanlardan birine göre, "Tanrı'nın, Amerika'yı global bir özgürlük feneri diye kurduğuna" inanıyordu. Swanberg, Luce and His Empire, s. 217. Landau. Dangerous Doctrine, s. 36'dan alıntı.

170 "Editörler, resmi bildirileri ve politikaları çok yakından inceleyip 'taraflı gazetecilik' yapmalarının beklenmesinden şikâyet ederek kendilerine 'denge' ve 'nesnellik' kisveleri de giydireceklerdi. Oysa onlardan beklenebilecek tek şey böyle yaparak kamunun çıkarlarını savunmaktı." Gervasi, Myth of Soviet Military Supremacy, s. 120

171 "[Nükleer caydırıcılık kuramcılarının] tehdit, girişim vs. konusundaki bütün düşüncelerinin, bizim tarafımızdan yapıldığında mantıklı, hatta eğitimsel bir davranış, muhaliflerimiz tarafından yapıldığında çirkin bir savaş tehdidi olduğu dünyanın asimetrik gelişmesine bağlı olduğu sonucuna varmaktan insan kendini alamıyor." Green, Deadly Logic, s. 152.

172 "1967'dekinden daha az savaş başlığımız var... son yıllarda tek taraflı bir silahsızlanma politikası ve belki diğerleri de iskambildeki gibi aynı kağıt takımına uyar düşüncesini izledik" (Reagan, 1985). Chomsky bunun, "ABD stratejik silahlarının sürekli teknolojik gelişmelerle, tek taraflı silahsızlanmanın bir hikaye şekliyle, 9000'in üzerine çıkarak ikiye katlandığı" bir döneme gönderme olduğunu belirtir. Turning the Tide, s. 174

173 Holly Sklar, Washington's War on Nicaragua, Boston: South End Press, 1988, s. 17

174 Örneğin; kurumsal "terörizm" uzmanlarının hepsi Sovyet bloğu ülkelerinin bu cezalandırmadan uzak olduğunda aynı görüşteydiler. Amerika Birleşik Devletleri ya da vekilleri tarafından Küba'ya ya da 1981-89'da Nikaragua'ya yapılan saldırılar, Tercih Yöntemi ilkeleri çerçevesinde bu uzmanlarca gözardı ediliverilmektedir. Küba'ya karşı ABD'nin desteklediği terörizmin kısa bir tartışması için bkz. Chomsky, Necessary Illusions, s. 274-275.

175 Tonkin Körfezi olayından kısa süre sonra Harris'in yaptığı kamuoyu yoklaması şunu gösteriyordu: "Vietnam hareketi Başkan Johnson'ın güneydeki oylarını yüzde 45'ten 50-50 eşitlik düzeyine yükseltiyordu", Philadelphia Inquirer, 14 Ağustos 1964.

176 Thorstein Veblen, 1917 yılında bu ilkenin eski biçimini şöyle belirtiyordu: "İlgili devlet adamları düşmanlıkları bir kez iyiden iyiye devam ettirdiklerinde, ulusun vatanseverlik duygusunun, kavganın değerine orantısız olan bu girişime arka çıkacağına güven içinde inanılabileceği çok güvenilir bir genellemedir... Bu genel teoremin ardından gelen sonuç aynı bağlantıya dikkat etmeye değebilir. Ülkesini savaşa sokmayı başaran bir politikacı kötü olsa bile bir halk

kahramanı olur ve en azından şimdilik akıllı ve dürüst bir devlet adamı kabul edilir." An Inquiry into the Nature of Peace and the Terms of its Perpetuation, New York: B.W. Huebsch, 1917, s. 22

177 USS. Ticonderoga uçak gemisinde bulunan bir pilot, James Stockdale 4 Ağustos 1964'te Kuzey Vietnam gambotlarının sözde saldırdığı iki ABD kruvazörünün üstünde uçtu ve hiçbir şey görmedi. James ve Sybill Stockdale, "I Saw Us Invent the Pretext for Our Vietnam War", Washington Post, 7 Ekim 1984, s. D1. Ayrıca bkz. Landau, The Dangerous Doctrine, s. 90, 97.

178 "Çoğunlukla, toprak reformunu en çok isteyenler tasarruf sahipleridir, toprak sahipleri ise gönülsüzdür. Yine de, Vietnam'ın güney yarısında toprak sahipleri, hükümetin toprak reformunu kabul etmeye tasarruf sahiplerinden daha hazırlar" New York Times, 5 Nisan 1955. "Halkın rejimden [Diem] şikâyet etmesinin ciddi nedenleri var. Öncelikle, toprak reformu konusu geliyor. Rejim yıllarca önce [bir toprak reformu] yaptı ama bu, Vietminh'in yaptığından kesinlikle çok daha ılımlıydı. Sonuç, savaşta Saygon'a sığınmış olan toprak sahiplerinin 1956-57'de kendi çiftliklerini yeniden işgal etmeleri ve kira ödenmesini talep etmeleri oldu. Bu, köylülerin hoşuna gitmedi." Max Clos, Le Figaro, 9 Şubat 1961. "Şu anda hükümetin kontrolü altındaki şehirli olmayan nüfusun sadece %25'iyle Saygon'un kırsal kesimde yeniden kontrol kurduğu gün toprak sahibi olmayan geniş bir köylü kitlesi çok şey kaybetmekte sebat gösterir ve böylece, geçmişte hükümet birliklerinin belli bir bölgeyi yeniden işgal ettiklerinde kaçınılmazca olduğu gibi, toprak sahibi ile tasarrufta bulunan arasındaki ilişki düzelir. (Aslında, bu bölgelerin bazısında toprak sahipleri birliklerin levazım kamyonlarıyla geri geldiler ve bazı birlik komutanları, geri dönen toprak sahiplerinin kazançlarını kendileriyle paylaşmaya söz verdikleri bölgelerde bir temizlik operasyonu başlatmaya ikna edildiler.)" Bernard Fall, Foreign Affairs, Ekim 1966. Dr. L. Posterman tarafından Kongre'nin bir alt komisyonu için yapılan bir araştırmada şöyle denilmektedir: "1961'de bütün toprak reformları fiilen durdu, hukuktaki belli başlı yeni gelişme 'olumsuz toprak reformu'nun gerçekten salık verilmesi ya da toprak sahiplerinin yeniden güvenli kılınan bölgelerde eski konumlarına yeniden dönmeleri oldu." New York Times, 6 Mart 1968.

179 John Gerasi, The Great Fear in Latin America, New York: Collier Books, 1965. s. 195-196: Latin Amerika'daki birçok diktatör gibi Trujillo'nun politikası "anti-komünizm"di. Bu sloganı o kadar iyi kullandı ki, Washington'da, özellikle de Dışişleri Bakanlığı görevlileri, senatörler ve kongre üyeleri arasında çok sayıda hayran topladı. Adamları, Dominik asıllı sürgünlerini sayıp New York, Mexico, Caracas ve Paris'te onları bulup öldürürken Trujillo, 32 yılda tahminen 500.000'den çok muhalifini öldürdü... Ancak Trujillo "anti-komünist"di ve bu nedenle bizim dostumuzdu. Washington'da, kıtada, hatta Formosa'nın Şanghay-Şek'inin dışında dünyadaki diğer güçlü kişilerden daha çok taraftarı vardı. Dominik Cumhuriyeti'nin mali işlerine yardım etmek üzere gönderilen bir Amerikalı iktisatçı tepki göstermişti: "Şu gerçekle yüzleşelim: Bu, bir gangsterler hükümetiydi. Ve onlarla iş yapan herkes bunu biliyordu." Yine de birçok işadamı Trujillo ile iş yaptı ve Trujillo'ya ülkemizin ev kadınlarına kendi şekerini satması için-Washington'da büyük bir lobinin desteklediği -milyonlarca dolar vererek hükümetimiz de böyle yaptı.

180 Uçurum mitlerinin sistemli bir araştırması için bkz. Gervasi, The Myth of Soviet Military Supremacy.

181 Tarihçi John Lewis Gaddis, 1917'den başlayarak ve bundan sonra da "yüzyılın en derin devrimci başkaldırısının Batı'ya karşı tırmanması" nedeniyle, Batı'nın Bolşeviklere müdahalesini açıklar ve haklı bulur –Chomsky'nin, eylemlerle değil, sadece "Rusya'nın toplumsal düzenini değiştirmek ve devrimci düşünceleri ilan etmekle" şeklinde belirttiği gibi. Chomsky, Necessary Illusions, s. 181-183.

182 "Fotoğraflar, bayraklar ve sloganlardan oluşan bir cephenin ardında kararlar, siyasal suçlular, toplama kampları, daha ılımlı 'yeniden eğitim merkezleri", gizli polisten oluşan acımasız bir yapı var... Hangi kaynaktan gelirse gelsin aktif muhalefetin cesaretini kırmak için bütün güvenlik mekanizması kullanılmakta". (Life Dergisi Güney Vietnam'daki Diem hükümetini anlatıyor, 13 Mayıs 1957). "Diem, birleştireceği yerde Güney'i bölmüş. Meşru düşmanlarını, Komünistleri ezeceği yerde, her ne kadar anti-komünist olursa olsun her türlü muhalefeti ezmiş.

Böyle yaparak rejiminin üzerine kurulacağı temeli tahrip etmiş. Sadece ve sadece, insanlığın ve siyasal eylemlerin bütün yasalarınca çok uzun zamandır düşmesi gereken bir adamı iktidarda tutmak için Pasifik'in karşısından gelen muazzam dolarlar yüzünden böyle yapmış. Diem'in asıl destekçileri Özgür Vietnam'da değil, Kuzey Amerika'da bulunmaktadır..." (R. Lindholm (ed), David Hotham, Vietnam: The First Five Years, Lansing: Michigan State University Press, 1959, s. 346.

183 "Eğer biz orduyla ilgilenirsek... bu ulusu meydana getirenlere yardımcı olur" (Lyndon B. Johnson, Kidemli Savaşçılara Konuşma, New York Times, 14 Mart 1968).

184 "Lobicilerin ulaşmayı satın almak, yasama üzerinde nüfuz sahibi olmak için dolaylı ya da açıktan açığa para verdiğini herkes biliyordu. Böylece yasa koyucular ne kadar çok para alırlarsa, o kadar çoğu bundan hoşlanmadığını itiraf ediyordu. Yasa koyucular arasında Coelho'nun etik yasası yaygındı. Bağışta bulunanlara resmi yardımda bulunmaya devam ediliyordu. Bağlantıyı açıklamak bağışlanamaz bir günahtı." Brooks Jackson, Honest Graft, New York: Knopf, 1988, s. 104. "Aspin, kendi bölgesindeki bir gazeteye, savunma avukatlarının, 'şayet başkanla konuşmak istiyorlarsa' katkıda bulunmaları gerektiğini bildiklerini söylüyordu. Aspin, [Silahlı Hizmetler Komitesi'nin] başkanlığ[ın]a geldiğinde, ilk on ayda Siyasal Eylem Komiteleri'nin savunma avukatlarından aldığı kampanya katkıları önceki altı yılın toplamını neredeyse yüzde 50 geçiyordu." Philip Stern, The Best Congress Money Can Buy, New York: Putnam, 1988, s. 64.

185 Leslie Gerb 21 Nisan 1991 tarihli New York Times'taki sütununda, savaşın, Bush ve ekibine sadece siyasal üstünlük sağladığına açıkça göndermede bulunarak Bush'tan "uzak görüşlü" diye söz ediyordu.

186 "Bu denemelerde gönderme yapılan çeşitli sistem analizlerinin bütün örneklerinin ortak bir zemini vardır... Olayı çok geniş biçimde ortaya koymak: Belirli bir çalışma yönteminin değeri, bunun yapılması için para verenlerin görüşünü alarak belirlenir." (Philip Green, Deadly Logic, s. 18, 90).

187 "2,4,5-T ürünlerini ortadan kaldırma emri, –komutan tarafından 'üründen yoksun bırakma' denen yok edilme adı verilen–, bitki öldürme programının geri kalan en önemli kısmı oldu." Ralph Blumenthal, "U.S. Says Division in Vietnam Used Banned Defoliant", New York Times, 24 Ekim 1970. Programın daha geniş bir tartışması için bkz. William Buckingham, Operation Ranch Hand: The Air Force and Herbicides in Southeast Asia, 1961-1971. Washington, DC: U.S. Air Force, 1982.

188 Reagan döneminin vergi politikasının iyi bir analizi için bkz. Frank Ackerman, Reaganomics: Rhetoric and Reality, Boston: South End Press, 1982, böl. 3; Ackermann, Hazardous to Our Wealth: Economic Policies in the 1980s, Boston: South End Press, 1984, böl. 3

189 "Gazeteci Robert Guillain, Ezici Operasyon'da öldürüldüğü bildirilen 700 'Vietkong'dan kaçının sivil olduğunu sorduğunda ABD'li bir subay şu yanıtı verdi: Bunun gibi bir Vietkong alanında siviller ve askerler birbirinin aynıdır." (Le Monde, 24 Şubat-2 Mart 1966). Drew Pearson ve Jack Anderson dövüşen bir askerin mektubunda şöyle yazdığını belirtirler: "Faaliyet gösteren düşmanın günlük ölü sayısına' diye iddia eder, 'bir kağıt torbaya su koyulacağına güvenildiği kadar güvenilir. Dost üniforması giymeyen herkes düşman bir KIA sayılıyor." (York Gazette, 12 Mayıs 1967.) Bir Vietnam köyüne yapılan bir hava saldırısından sonra Deniz Kuvvetleri İkinci Teğmeni'ne göre, "Vietkong'un kontrolündeki alanlarda âdet olduğu üzere asla ölü bir asker bulmadık. Bölgede bulduğumuz bütün ölüler, resmi muhabere raporlarında öldürülen Vietkong olarak yer aldı". Kongre Kayıtları'ndaki bir mektup, 16 Haziran 1967.

190 Bkz. Gervasi, Myth of Soviet Military Supremacy, s. 11-12, 227-228.

191 Bkz. Teresa Hayter ve Catherine Watson, Aid: Rhetoric and Reality, Londra: Pluto Press, 1985; Frances Moore Lappe ve Joseph Collins, World Hunger: Twelve Myths, New York: Grove Press, 1986, bölüm 10; William Borden, The Pacific Alliance: United States Foreignn Economic Policy and Japanese Trade Recovery, 1947-

1955, Madison: University of Wisconsin Press, 1984; Tom Barry ve Deb Preusch, The Soft War, New York: Grove Press, 1988; Chomsky, Necessary Illusions, s. 363, dipnot 21.

192 Tony Coelho'nun bağımsız petrol sondajcılarının nasıl peşinden gittiğinin ve "Sanayiye inanıyorum, bağımsız petrole inanıyorum" diyerek vergi cephesinde onların çıkarları için şiddetle mücadele vermesinin öyküsü için bkz. Jackson, Honest Graft, s. 118-121.

193 "Peder Foley [Chicago Çayırı'nda Azize Rita Kilisesi] inatla 'Bunlar iyi insanlar' diyordu. 'Polisler, öğretmenler ve işçiler. Kendinizi onların yerine koyun. Mal varlığınızı oluşturmak için 20 yılınızı vermişsiniz –artık iyi bir komşunuz var, belki on beş, belki yirmi bin dolar değerinde küçük bir eviniz var. Oturduğunuz bloğa birtakım siyahlar taşınır ve mal varlığınız iki, üç bin dolar düşer... Artık onların nasıl yaşadıklarını bilirsiniz –çok geçmeden arkadaşları da taşınırlar ve evde altı ya da yedi aile olur", Gene Marine, "I've got nothing against the Colored, understand", Rampart, Kasım 1966, s. 15

194 "Bu 'yetki verme' denen öneriler kendine yardım, serbest piyasa girişimi ve hükümete en az maliyeti getirme konularında olduğu için önemlidir." Timothy Noah, "Bush 'Empowerment' Self-Help Plans for the Poor Could Prove as Costly as Any Proposals by Liberals", Wall Street Journal, 30 Ocak 1991. Merkez'in Bütçe ve Siyasal Öncelikler konusundaki analizine göre, "önerilen bütçe, enflasyondan sonra, düşük gelir grupları için harcanma hakkı verilmeksizin 600 milyon dolar net kayıp anlamına gelmektedir." Timothy Noah ve Hilary Stout, "President's Plan Seeks "Empowerment" of Poor Through Povery-Fighting Plans", Wall Street Journal, 5 Şubat 1991.

195 "Anlaşma... Boeing'in 1984 yılında Savunma Bakanlığı'nın bir çift hassas bütçe belgesini 'yetkisizce taşıma' gibi iki ağır suçlamayı kabul etmesini gerektiriyor." Andy Pasztor, "Boeign Is Said Ready to Accept Felony Charges", Wall Street Journal, 6 Kasım 1989

196 Sir Frank Kitson'ın yıkma tanımı, yönetici sınıfı "yapmak istemediği şeyleri yapmaya" zorlamak için tasarlanan, "siyasal ya da ekonomik

baskı uygulama, grevler, protesto yürüyüşleri ve propaganda"yı içerir. Low Intensity Operations, Londra: Faber & Faber, 1972, s. 3

197 Sovyetler Birliği, ABD'nin saldırdığı bir düşmana yardım ederse, ABD kitle iletişim araçlarının Sovyetler Birliği'ni bir tehdit olarak algıladığına işaret ettikten sonra Chomsky, şunu belirtir: "Devlet adamları ve yorumcular, bu eylemlerin, Sovyet liderlerinin yumuşama konusunda ciddi olmadıklarını ve onlara güvenilmeyeceğini kanıtladığını gözlemlerler." Necessary Illusions, s. 26. Ana görüşü savunan medyada ABD'nin Nikaragua saldırısının ya da Güney Afrika'daki saldırganlığı desteklemesinin ve El Salvador'daki toplu katliamların ABD'nin yumuşama girişimi konusunda bir soru sorulmasına zemin hazırladığı asla öne sürülmez.

198 Jonathan Marshall. Peter Dale Scott ve Jane Hunter, "The Iran-Contra Connection: Secret Teams and Covert Operations in the Reagan Era, Boston: South End Press, 1987, s. 36-37.

199 "Bunu ben taahhüt etmiyorum ama Amerika Birleşik Devletleri taahhüt ediyor. Bu, oldukça büyük bir taahhüt – Amerika Birleşik Devletleri'nin vaadi." L.B. Johnson, Max Frankel'den alıntı, New York Times, 3 Mart 1968.

200 "Kicking the Chemical Habit"ten alıntı, Conservation 89, Ulusal Yabanıl Yaşam Federasyonu, 30 Haziran 1989.

"Medyanın tercihlerini biçimlendiren ve kimin medyaya ulaşacağını belirleyen güç yapısı kitle iletişim araçlarının doğru sözlülüğünü etkiler. Ulaşmayı hak edenler yalan söyleyebilirler; ne kadar güçlülerse o kadar rahatça yalan söyleyebilirler ve yalanları da pek düzeltilmez. Mevkileri ne kadar yüksekse, sözleri o kadar 'güvenilir'dir; konuşmacı ne kadar güvenilirse yalan söyleme özgürlüğü o kadar çoktur.

Bu, iki yasa halinde belirtilebilir: 'Ulaşma gücü yasası' ve 'doğru sözlülüğün aksine güç yasası'. İlk yasa, ekonomik ve siyasal etkiniz ne kadar çoksa kitle iletişim araçlarına ulaşmanız o kadar kolaydır; gücünüz ne kadar azsa ulaşmanız o kadar güçtür..."

ISBN 975-8663-85-2
BARKOD 9789758663859

www.chiviyazilari.com